

Załącznik nr 1
do Uchwały nr VI/60/2007
Rady Powiatu w Choszczynie
z dnia 14 września 2007 r.
w sprawie: przyjęcia
Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego
na lata 2007-2015

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO na lata 2007-2015

Choszczno 2007

„STRATEGIĘ ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015” opracował zespół ekspertów Instytutu Rozwoju Regionalnego w Szczecinie.

Skład zespołu:

mgr Marek Budziłowicz
mgr Monika Karaimow
mgr Elżbieta Karasiewicz
mgr Piotr Sibilski
mgr inż. arch. Tadeusz Szczygieł
dr Zbigniew Zychowicz

oraz zespół ds. opracowania projektu „STRATEGII ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO 2007-2015” powołany przez starostę w następującym składzie:

Przewodniczący Zespołu - Andrzej Chmielewski, wicestarosta
z-ca przewodniczącego - Krystyna Batejko-Drabik, sekretarz powiatu
sekretarz - Edmund Szanderski

członkowie Zespołu:

Alicja Grzelczak - kierownik Wydziału Organizacyjno-Prawnego
Stanisław Gacek - etatowy członek Zarządu Powiatu
Andrzej Kaliński - kierownik Referatu Informacji, Promocji, Sportu, Turystyki i Współpracy Europejskiej
Władysław Hać - kierownik Wydziału Zarządzania Kryzysowego
Tadeusz Szczepański - kierownik Wydziału Komunikacji i Transportu
Stanisława Kowalczyk - kierownik Wydziału Nieruchomości, Geodezji, Kartografii i Katastru
Alina Dachowska - kierownik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa
Marcin Magdziarek - p.o. kierownik Wydziału Budownictwa
Łukasz Sieradzon - Biuro Informatyzacji Urzędu
Maria Jędrzejczyk - dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie
Waldemar Rączkiewicz - dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy
Eugeniusz Pluta - dyrektor Powiatowego Zarządu Dróg
Janina Kmetyk - dyrektor Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej
Andrzej Biesiada - koordynator prac Zespołu

Instytut Rozwoju Regionalnego, ul. Czesława 9, 71-504 Szczecin, tel. 091 422-54 73, e-mail: sekretariat@irr.szczecin.pl, www.irr.szczecin.pl

SPIS TREŚCI

Część I.....	6
1 WPROWADZENIE	6
1.1 Miejsce i rola strategii w problematyce rozwoju społeczno- gospodarczego.....	6
1.2 Metodyka i przebieg prac nad strategią.....	8
1.3 Postrzeżenie powiatu i strategii	9
Część II.....	12
2 DIAGNOZA PROSPEKTYWNA POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO.....	12
2.1 Warunki naturalne.....	12
2.1.1 Położenie geograficzne	12
2.1.2 Podział fizyczno-geograficzny.....	12
2.1.3 Użytkowanie powierzchni.....	14
2.1.4 Budowa geologiczna	15
2.1.5 Powierzchniowa budowa geologiczna	15
2.1.6 Surowce mineralne	16
2.1.7 Zasoby wodne	17
2.2 Warunki przyrodnicze	19
2.2.1 Gleby	19
2.2.2 Charakterystyka ogólna szaty roślinnej.....	21
2.2.3 Ochrona przyrody.....	24
2.2.4 Parki Narodowe.....	24
2.2.5 Parki krajobrazowe.....	24
2.2.6 Rezerwaty przyrody	25
2.2.7 Pomniki przyrody	25
2.2.8 Obszary chronionego krajobrazu	30
2.2.9 Użytki ekologiczne na terenie powiatu	31
2.3 UWARUNKOWANIA HISTORYCZNO-KULTUROWE POWIATU	32
2.4 Demografia.....	37
2.4.1 Sieć osiedleńcza	37
2.4.2 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach powiatu choszczeńskiego na dzień 31.12.2006 r.	38
2.4.3 Struktura demograficzna – ruch ludności.....	44
2.5 Struktura zatrudnienia	46
2.5.1 Choszczeński rynek pracy w latach 2002-2006	46
2.6 Infrastruktura społeczna	54
2.6.1 Edukacja	54
2.6.2 Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	65
2.6.3 Bezpieczeństwo publiczne	69
2.6.4 Kultura.....	72
2.6.5 Sport	74
2.6.6 Turystyka i rekreacja.....	76
2.7 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	79
2.7.1 Budownictwo mieszkaniowe.....	79
2.7.2 Drogi i transport	84

2.7.3	Połączenia kolejowe	96
2.7.4	Łączność i telekomunikacja	99
2.7.5	Gospodarka wodno-ściekowa	102
2.7.6	Gospodarka odpadami	108
2.7.7	Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłownictwo	114
2.7.8	Zaopatrzenie w gaz	120
Część III	122
3	GOSPODARKA POWIATU	122
3.1	Ogólna sytuacja gospodarcza powiatu choszczeńskiego na tle województwa zachodniopomorskiego.....	122
3.2	Podmioty gospodarcze w powiecie choszczeńskim w układzie branżowym w latach 1999-2006.....	128
3.2.1	Rolnictwo, gospodarka leśna i melioracja.....	128
3.2.2	Przemysł	138
3.2.3	Budownictwo	139
3.2.4	Handel i naprawy	140
3.2.5	Turystyka.....	141
3.2.6	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	143
3.3	Sytuacja finansowa powiatu choszczeńskiego oraz gmin powiatu w okresie 2000-2007	146
3.4	Wskaźnik Rozwoju Wspólnot Terytorialnych dla powiatu choszczeńskiego na przestrzeni lat 1999-2006	151
Część IV	153
4	UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO.....	153
4.1	Analiza SWOT	153
4.1.1	Edukacja, kultura, sport i turystyka.....	153
4.1.2	Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	158
4.1.3	Infrastruktura techniczna.....	159
4.1.4	Warunki socjalno-bytowe, integracja społeczeństwa.....	160
4.1.5	Gospodarka.....	161
4.1.6	Przyroda i środowisko	162
4.1.7	Rolnictwo i leśnictwo.....	163
4.2	MISJA POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO	165
4.3	CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	166
4.3.1	Rozwój infrastruktury społecznej.....	166
4.3.2	Rozwój turystyki (rekreacji i sportu)	166
4.3.3	Aktywizacja lokalnego rynku pracy.....	166
4.3.4	Rozwój infrastruktury technicznej	167
4.3.5	Rozwój przedsiębiorczości w powiecie	169
4.3.6	Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich.....	169
4.4	POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	170
4.4.1	Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013.....	170
4.4.2	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013.....	173
4.4.3	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013	175
4.4.4	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013	177
4.4.5	Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013	183

Część V.....	185
5 UWARUNKOWANIA REALIZACJI STRATEGII	185
5.1 Uwarunkowania instytucjonalno-prawne.....	185
5.2 Wyznaczenie podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie strategii	186
5.3 Monitoring i ewaluacja	186
5.4 Promocja strategii	187
Część VI.....	188
6 ZAŁĄCZNIKI.....	188

Część I

1 WPROWADZENIE

1.1 Miejsce i rola strategii w problematyce rozwoju społeczno-gospodarczego

Programowanie rozwoju jest jednym z ważniejszych obszarów działań powiatów samorządowych, utworzonych z dniem 1 stycznia 1999 r. (wprowadzenie w życie nowego podziału administracyjnego kraju i reaktywowania instytucji powiatu) w nowych warunkach społeczno-ekonomicznych (od 1 maja 2004 r. Polska jest członkiem Unii Europejskiej).

Istotnym zadaniem strategii jest: stworzenie pola koordynacji działań pomiędzy samorządami w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć, realne oddziaływanie na administrację wojewódzką i w pewnym zakresie rządową, udział społeczności powiatu w dialogu społecznym, dotyczącym rozwoju regionu, gminy i powiatu.

Podstawą prawną tych działań są ustawy o: samorządzie powiatu, rozwoju regionalnym i planowaniu przestrzennym. Ich realizacja odbywa się m.in. poprzez opracowanie strategii rozwoju powiatu i powiatowych programów.

Strategia jest zatem dokumentem, na podstawie którego powiat kształtuje i realizuje swą politykę rozwoju, wytycza kierunki tej polityki oraz określa strategiczne cele, które mają być osiągnięte w założonym horyzoncie czasowym, w wyniku realizacji celów operacyjnych. Jest dokumentem pełniącym funkcję pomostową między strategiami gminnymi a strategią województwa, która uwzględnia założenia polityki regionalnej państwa.

Na podstawie strategii prowadzone są wszelkie działania rozwojowe na terenie powiatu o znaczeniu ponadlokalnym. Jest też ona dokumentem do przygotowania powiatowych strategii sektorowych, programów operacyjnych i długofalowych planów określających kierunki działań w obszarze powiatu. Pełni rolę pomocową do przygotowania strategii na poziomie samorządu gminnego oraz innych dokumentów programowych.

Jednak za najważniejszą funkcję strategii powiatu uznaje się kreowanie polityki, której głównym celem jest wyrównywanie lokalnych dysproporcji rozwojowych w sensie społecznym, gospodarczym i przestrzennym z wykorzystaniem publicznych środków finansowych, w tym unijnych oraz pozyskiwanie inwestorów, którzy poprzez tworzenie nowych miejsc pracy mogą wpłynąć na rozwój gospodarczy powiatu.

Za podstawę działań przyjmuje się poszanowanie zasad zrównoważonego rozwoju oraz współpracę lokalnych społeczności w sferze oświaty, kultury, sportu, turystyki i rekreacji oraz inicjatyw integracyjnych, a w sferze gospodarki – tworzenie sprzyjającego klimatu dla przedsiębiorców w celu podniesienia potencjału ekonomicznego powiatu.

Wszelkie działania powinny dążyć przede wszystkim do wyrównania standardów życiowych ludności zamieszkującej powiat, a w dalszej kolejności do poprawienia jego atrakcyjności osiedleńczej, inwestycyjnej i turystycznej, do wzrostu konkurencyjności przestrzeni powiatu w skali regionalnej.

Obecność Polski w Unii Europejskiej stwarza ogromne szanse zmniejszenia dystansu do najwyżej rozwiniętych społeczeństw. Doświadczenie Unii, wsparcie finansowe oraz możliwość integracji gospodarczej, naukowej i kulturalnej z krajami członkowskimi otwierają przed nami nowe perspektywy rozwoju. Wszystkie samorządy regionu powinny odpowiednio przygotować się do zdyskontowania członkostwa Polski w Unii Europejskiej, w tym dobrego zagospodarowania środków UE. Jednym z warunków pozyskiwania funduszy jest opracowanie długofalowej polityki rozwoju lokalnego.

Strategia to dokument kreujący politykę rozwoju, wyrażający dążenia społeczności powiatu, określający zadania dla samorządu. Opracowana „Strategia Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2007 - 2015” spełniać będzie kilka zasadniczych funkcji.

Po pierwsze - będzie to ważny materiał informacyjny dla inwestorów, prezentujący kierunki rozwoju powiatu, jego społeczeństwa i gospodarki.

Po drugie - strategia jako program działania stanowić będzie podstawę dobrego zarządzania przez administrację samorządową. Sformułowanie misji i celów strategicznych jest punktem wyjścia do ustalenia programów operacyjnych, jest także podstawą do zarządzania określonymi zasobami materialnymi i finansowymi. Ponadto daje szansę trafnego wydatkowania środków własnych, ubiegania się o środki krajowe oraz pomocowe Unii Europejskiej i międzynarodowych instytucji finansowych.

Należy pamiętać, iż w trakcie jej realizacji mogą pojawić się różnego rodzaju czynniki utrudniające osiągnięcie założonych celów. Dotyczy to zwłaszcza różnego stopnia utożsamiania się władz gmin z celem strategicznym tego dokumentu. W tym celu dialog partnerów i udział władz gmin w budowie strategii ma fundamentalne znaczenie.

Zasadniczym kryterium oceny wartości strategii jest realny i konstruktywny wpływ na rozwój społeczeństwa. Strategia jest formą umowy społeczno-instytucjonalnej, której przygotowanie, realizacja i niezbędne modyfikacje następują w miarę zmieniających się warunków społeczno- gospodarczych.

1.2 Metodyka i przebieg prac nad strategią

Przystępując do prac nad strategią rozwoju powiatu, przyjęto zasadę, że jest ona dokumentem nadrzędnym, wytyczającym kierunki działań powiatowych i gminnych, wpisywanych w Plany Rozwoju Lokalnego, obejmujących zadania wynikające z uregulowań prawnych, w tym z ustawy o samorządzie powiatowym.

Przystępując do pracy wykorzystano dostępne dokumenty planistyczne powiatu i gmin, materiały i opracowania udostępnione przez Urząd Statystyczny, Urząd Pracy, Państwową Inspekcję Ochrony Środowiska, informacje z Powszechnego Spisu Ludności i inne. Pozwoliło to na diagnozę stopnia rozwoju społeczno-gospodarczego powiatu, zwłaszcza w kontekście możliwości wykorzystania jego potencjału. Celem określenia problemu podjęto dyskusję nad kondycją i przyszłą wizją rozwoju powiatu. Wzięli w niej udział przedstawiciele reprezentujący główne instytucje i podmioty gospodarcze, samorządy, organizacje pozarządowe, środowiska branżowe i naukowe.

Podczas debaty społecznej dokonana została analiza mocnych i słabych stron, która wskazała możliwe i konieczne obszary aktywności prowadzące do zrównoważonego rozwoju powiatu, pozwoliła wyznaczyć cele strategiczne i operacyjne.

Narzędziami realizacji strategii są plany i programy operacyjne. Programy te są dokumentami kroczącymi, korygowanymi w zależności od zmian w otoczeniu zewnętrznym i wewnętrznym powiatu. Aktualnie są to następujące dokumenty powiatu choszczeńskiego:

- Powiatowy Program Ochrony Środowiska
- Raport II Kadencji Powiatu Choszczeńskiego
- Plan Gospodarki Odpadami Dla Powiatu Choszczeńskiego
- Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
- Informacja o Powiatowym Rynku Pracy, Realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Bezrobociu oraz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy.

Zespół opracowujący strategię powiatu uwzględnił ponadto uchwałę Rady Powiatu nr XXIXX/238/2006 z dn. 19.06. 2006 r. w sprawie opracowania strategii rozwoju powiatu choszczeńskiego oraz ustawę o zasadach prowadzenia polityki rozwoju z dn. 6.12.2006 r. i ustawę o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej z dn. 31.12.2003 r.

Podsumowując należy pokreślić, że strategia jest dokumentem długookresowego planowania rozwoju społeczno-gospodarczego, a tym samym czynnikiem sprzyjającym redukcji strukturalnego bezrobocia i przeciwdziałaniu marginalizacji obszarów wiejskich, spójna z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020, projektem Regionalnego Planu Operacyjnego na lata 2007-2013 oraz Strategią Rozwoju Kraju 2007-2020.

W Starostwie Powiatowym w Choszczynie Zarządzeniem Starosty nr 9/07 z dn. 22.02.2007 r. został powołany zespół ds. opracowania projektu „Strategii Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego na lata 2007-2015”. Ekspertskie zaplecze stanowił zespół Instytutu Rozwoju Regionalnego w Szczecinie.

Zamierzeniem autorów niniejszego dokumentu było maksymalne uspołecznienie etapu artykulacji potrzeb oraz formułowanie sposobów ich realizacji. W tym celu zorganizowano szereg spotkań oraz zasięgnięto opinii różnych grup społecznych i zawodowych.

W lutym 2007 r. odbyło się spotkanie zespołu eksperckiego ze starostą oraz grupą osób ze Starostwa i jednostek powiatowych, osób stanowiących trzon późniejszego zespołu ds. opracowania strategii powiatu. W trakcie spotkania omówiono metodologię, formy współpracy, terminy, zręby treści dokumentu i wstępne uwarunkowania realizacji strategii.

W marcu 2007 r. zorganizowano spotkanie poświęcone prezentacji idei budowy strategii oraz analizie SWOT. W spotkaniu zorganizowanym przez starostę powiatu, wzięli udział przedstawiciele gmin, urzędnicy, kierownicy jednostek powiatowych, przedsiębiorcy, szefowie wielu instytucji, organizacji pozarządowych i inne osoby opiniotwórcze. W trakcie spotkania, po fazie dyskusji dotyczącej licznych kwestii funkcjonowania powiatu przeprowadzono pierwszą zasadniczą część analizy SWOT z udziałem uczestników. Odbyła się ona w dwóch panelach – społecznym i techniczno-ekonomicznym. W trakcie spotkania uczestnicy wypełnili anonimową ankietę na temat wybranych aspektów postrzegania powiatu.

Następne fazy budowy strategii przebiegały w różnych formach:

- gromadzenie materiałów z powiatu, gmin oraz licznych instytucji z powiatu choszczeńskiego,
- spotkania członków zespołu eksperckiego z przedstawicielami gmin, powiatu i ich jednostek,
- kontakty z zespołem powołanym przez starostę,
- badania opinii publicznej nt. różnych aspektów funkcjonowania powiatu, jego instytucji oraz wybranych grup społeczno-zawodowych,
- analiza dokumentów.

Kolejny etap polegał na analizie projektu poprzez zespół powiatowy i ekspercki.

1.3 Postrzeganie powiatu i strategii

W trakcie prac nad strategią zespół ekspercki spotkał się z dużą życzliwością ze strony wszystkich instytucji, do których zwracano się z prośbą o pomoc, najczęściej o informacje. Po przebytych wielu spotkaniach z pracownikami licznych instytucji, organizacji, zakładów pracy i mieszkańcami, możemy sformułować opinię, iż ci, którzy wiedzą o tworzonej strategii rozwoju powiatu choszczeńskiego w zdecydowanej większości aprobują ten pomysł i wiążą duże nadzieje z jego realizacją. Związane jest to często z merytorycznym postrzeganiem strategii jako

dokumentu wyłaniającego cele i określającego sposoby ich realizacji. Bywa, iż strategia postrzegana jest intuicyjnie pozytywnie z powodu pozytywnej konotacji słowa strategia.

Biorąc udział w budowie strategii, zespół ekspercki postanowił przeprowadzić sondaż opinii publicznej nt. funkcjonowania powiatu, opinii o nim i oceny swojego związku z powiatem. W przypadku dwóch grup - rolnicy i bezrobotni - sondaż nie miał bezpośredniego związku z powiatem. Sondaż przeprowadzono w grupach:

- liderzy, kierownicza kadra administracyjna, biznes i przedstawiciele opiniotwórczych instytucji powiatu i gmin (54 osoby) - zał. nr 2
- uczniowie III klas gimnazjów ze wszystkich gmin powiatu (303 osoby) – zał. nr 3 i 4
- maturzyści szkół powiatu choszczeńskiego (308 osób) – zał. nr 5 i 6
- rolnicy – właściciele gospodarstw towarowych (53 osoby) – zał. nr 7 i 8
- bezrobotni poszukujący pracę (100 osób) – zał. nr 9 i 10

Opinię zbadano za pomocą anonimowych ankiet.

Powiat w nowym kształcie ustrojowym funkcjonuje od 01.01.1999 roku, zatem wystarczająco długo, by aktorzy lokalnej sceny społecznej, politycznej, gospodarczej mogli wyrobić sobie opinię na jego temat. Uznaliśmy, iż treść tej opinii może być funkcjonalna dla tworzenia i realizacji strategii.

Przytłaczająca większość liderów (blisko 80%) jest zdania, iż powiat jest potrzebną jednostką samorządu terytorialnego (wśród nich przedstawiciele gmin i biznesu). Respondenci prezentują dość pozytywny pogląd rzeczywistości w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców przez władze i instytucje powiatu. Względnie dobrze oceniają służbę zdrowia, szkolnictwo ponadgimnazjalne i Powiatowy Urząd Pracy. Dotyczy to także kultury i sportu czy pomocy rodzinie.

Jednocześnie drogi powiatowe (blisko $\frac{3}{4}$ ocen) zyskują niedostateczną ocenę. Liderzy na ogół byli zgodni w ocenie najbardziej palących potrzeb powiatu (drogi i bezrobocie) oraz formalnych możliwości powiatu w aspekcie ich zaspokajania.

Niemal z nich przecenia jednak możliwości np. Powiatowego Urzędu Pracy w zakresie zwalczania bezrobocia czy starostwa w zakresie turystyki. Respondenci w stopniu bardzo wysokim utożsamiają się z powiatem choszczeńskim i wiążą z nim swoje losy życiowe. Większość liderów sądzi, iż powiat funkcjonuje w świadomości społecznej i utożsamia się z nim większość mieszkańców.

Inaczej postrzegają powiat maturzyści. Tylko nieznaczna część z nich wiąże z nim dziś swoje plany życiowe. Blisko $\frac{2}{3}$ maturzystów dziś nie potrafi wskazać swojego miejsca w przyszłości. Dość dużo jednak (38 %) już dziś deklaruje, że zamieszka poza powiatem choszczeńskim, zwłaszcza w Szczecinie.

Maturzyści, jako potencjalni włodarze gmin, najczęściej poświęcaliby swoją uwagę drogom, zwalczaniu bezrobocia i tworzeniu warunków dla spędzania wolnego czasu. Gimnazjaliści natomiast, przeważnie zamierzają kontynuować naukę głównie w Choszcźnie.

Warunki swojej nauki w gimnazjum dziś w większości oceniają jako dobre i bardzo dobre. Ponad połowa z nich dziś deklaruje, że nie wiąże swoich losów z gminą, w której mieszka, choć tym powodem dla większości z nich jest zamiar studiowania.

Powiat jako byt społeczny jest postrzegany głównie przez dorosłych. W świadomości młodzieży szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych funkcjonuje znacznie rzadziej. Powiat niezależnie od podmiotu ferującego ocenę jego funkcjonowania (bądź nie ferującego żadnej oceny), nie funkcjonuje jako struktura władzy źle oceniana.

Część II

2 DIAGNOZA PROSPEKTYWNA POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO

2.1 Warunki naturalne

2.1.1 Położenie geograficzne

Powiat choszczeński położony jest w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Rozciąga się od 15°12' do 15°59' długości geograficznej wschodniej i od 52°56' do 53°20' szerokości geograficznej północnej. Rozciągłość równoleżnikowa wynosi 53 km, a południkowa 45 km.

Powiat graniczy od południowo-zachodu z powiatem myśliborskim, od północno-zachodu z powiatem stargardzkim, od północno-wschodu z powiatem drawskim, od wschodu z powiatem wałeckim, od południa z województwem lubuskim – powiat strzelecko-drezdenecki. Jest to obszar znajdujący się w strefie regionalnej polityki przestrzennej kraju o dominancie związanej z ochroną środowiska.

Położenie geograficzne decyduje o klimacie, który pozostaje pod wpływem klimatu oceanicznego, przez co powiat charakteryzuje się łagodniejszym klimatem od pozostałych obszarów kraju położonych na wschód od Choszczna.

2.1.2 Podział fizyczno-geograficzny

Według J. Kondrackiego¹ teren powiatu choszczeńskiego znajduje się w regionie Pozaalpejska Europa Środkowa, prowincja Niż Środkowoeuropejski (31), podprowincje: Pobrzeże Południowobałtyckie (313), Pojezierze Południowobałtyckie (314). W skład tych dwóch podprowincji wchodzi trzy makroregiony **Pobrzeże Szczecińskie** (313.2-3), **Pojezierze Zachodniopomorskie** (314.4), **Pojezierze Południowopomorskie** (314.6-7) i 6 mezoregionów.

W skład makroregionu **Pobrzeże Szczecińskie** (313.3-4) wchodzi niewielka (południowo-wschodnia) część mezoregionu Równina Pyrzycko-Stargardzka (313.31). To

¹ J. Kondracki, *Geografia Polski. Mezoregiony fizycznogeograficzne*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994 r. [cyfry w nawiasach obok nazw = system dziesiętkowy oznaczenia regionów fizycznogeograficznych]

fragment obszaru wysoczyzny moreny falistej z wytopiskami i rynnami jeziornymi. Powierzchnię pokrywają piaski akumulacji lodowcowej na glinach zwałowych lub glinie morenowej, na których utworzyły się bardzo urodzajne gleby.

Makroregion Pojezierze Zachodnie (314.4) obejmuje strefę marginalną fazy pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego. W obszar powiatu choszczeńskiego wchodzi stosunkowo wąska kraina o urozmaiconej rzeźbie terenu, pokryta lasami i licznie występującymi jeziorami. Obejmuje ona tereny, na których w krajobrazie przeważają wysoczyzny morenowe faliste i płaskie oraz wały moren akumulacyjnych, uzupełnieniem zaś są równiny sandrowe i terasowe. Makroregion ten obejmuje fragmenty dwóch mezoregionów Pojezierze Myśliborskie (314.41) (zachodnia część powiatu), Pojezierze Ińskie (314.43) (północno-wschodni kraniec) oraz Pojezierze Choszczeńskie zajmujące północną część; jest to wąski pas pomiędzy dolinami górnej Płoni i górnej Iny. Mezoregion tworzy łuk moren czołowych uformowany przez wysunięty na południe odrzański lob lodowcowy w fazie zlodowacenia bałtyckiego, przy czym wały morenowe zmieniają kierunek z równoleżnikowego na południkowy. Występują tu jeziora typu rynnowego. Z uwagi na występujące w podłożu gliny, wytworzyły się z nich dobre gleby uprawne nadające temu fragmentowi obszaru charakter rolniczy. Lasów jest niewiele i porastają one piaski sandrowe oraz stoki o większych spadkach.

Najbardziej na północ wysuniętym mezoregionem jest mały fragment Pojezierza Ińskiego (314.43). Obszar ten cechuje się niezwykle urozmaiconą rzeźbą terenu (kulminacja dochodząca do 179 m n.p.m. – góra Głowacz położona poza powiatem choszczeńskim). Generalnie wzniesienia są tu większe niż na Pojezierzu Choszczeńskim, od którego oddziela je równoleżnikowa rynna rzeki Iny.

Trzecim makroregionem, który w części znajduje się na terenie powiatu choszczeńskiego jest **Pojezierze Południowopomorskie** (314.6-7). Leży on na zewnątrz pasa morenowego fazy pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego, na najdalej wysuniętym odcinku zachodnim. Znajdują się tu rozległe równiny sandrowe, zbudowane w większości z piasków i żwirów akumulacji fluwioglacjalnej oraz faliste wysoczyzny morenowe, pokryte piaskami i glinami zwałowymi. Występują tu liczne rynny jeziorne wypełnione torfami. Południowa granica makroregionu (położona poza obszarem powiatu) odznacza się wyraźną krawędzią erozyjną. W skład tego makroregionu wchodzi trzy mezoregiony: Równina Gorzowska (314.61), Pojezierze Dobiegniewskie (314.62) i Równina Drawska (314.63).

Mezoregion równina Gorzowska położona jest pomiędzy Pojezierzem Myśliborskim, a Pradoliną Toruńsko-Eberswaldzką. Na obszarze tym występują głównie równiny sandrowe ostatniego zlodowacenia. Na południu poza obszarem powiatu znajdują się wzniesienia morenowe. Znajdują się tu również niewielkie jeziora wytopiskowe, a piaszczyste równiny porastają lasy Puszczy Gorzowskiej.

Pojezierze Dobiegniewskie (314.62) jest wysoczyzną moreny dennej z zaznaczającym się pasem moren czołowych położonych na południu od granic powiatu choszczeńskiego. Leży ono między równinami sandrowymi: gorzowską na zachodzie i drawską na wschodzie. Mezoregion

ten posiada wiele jezior (około 100, największe to Osiek zwane też Chomętowskim – 533 ha powierzchni lustra wody, Bierzwnik – 203 ha i Lipie – 174 ha) oraz w znacznej mierze porastają go lasy. Największe kompleksy leśne z drzewostanami dębowo-sosnowymi, bukowymi oraz dębowo-grabowymi znajdują się wokół jezior.

Równina Drawska (314.63) to równina sandrowa, której środkiem płynie rzeka Drawa. Piaski sandrowe porośnięte są przez bory sosnowe, noszące nazwę Puszczy Drawskiej, wśród których występują dość liczne jeziora wytopiskowe. Cenne walory przyrodnicze tego terenu zaważyły na powstaniu w środku tego mezoregionu, Drawieńskiego Parku Narodowego, będącego najwyższą formą ochrony przyrody na badanym obszarze.

2.1.3 Użytkowanie powierzchni

Powierzchnia powiatu choszczeńskiego wynosi 132 867 ha i jest to 7 powiat pod względem powierzchni spośród 18 powiatów ziemskich województwa zachodniopomorskiego.² Największy obszar w powiecie zajmują użytki rolne 67 896 ha, co stanowi 51,1 % jego powierzchni. Lasy i grunty zadrzewione znajdują się na drugim miejscu – 52 041 ha, co stanowi 39,2 % powierzchni ogólnej. Te dwie formy użytkowania gruntów zajmują 90,3 %. Wśród użytków rolnych przeważa polowe użytkowanie gruntów: *grunty orne* – 56 666 ha i *sady* – 190 ha stanowią 83,8 % powierzchni użytków rolnych, *trwale użytki zielone* zajmują obszar 9 456 ha (13,9 % w strukturze użytków rolnych) z tego *łąki trwałe* 6 505 ha i *pastwiska trwałe* 2 951 ha. Pozostałe 1 584 ha użytków rolnych zajmują *grunty rolne zabudowane* – 1196 ha, *grunty pod stawami* – 60 ha, *grunty pod rowami* – 328 ha. Wody powierzchniowe (poza rowami) zajmują obszar 3 626 ha (2,7 %), w tym *wody płynące* 3 358 ha i *wody stojące* 268 ha. Stosunkowo dużą powierzchnię zajmują tereny zabudowane³ i zurbanizowane – 4975 ha (3,7 % powierzchni ogólnej), a w tym tereny komunikacyjne 2 909 ha (58 % terenów zabudowanych i zurbanizowanych). *Nieużytki i tereny różne* obejmują powierzchnię 5 400 ha (4,1 % powierzchni powiatu).

W okresie lat 1989-2007 w strukturze użytkowania ziemi powiatu choszczeńskiego zaszły zmiany. Nastąpił ubytek użytków rolnych⁴ o 275 ha (0,4 %), zwiększyła się powierzchnia terenów leśnych o 2 411 ha (4,9 %), zmalała powierzchnia pozostałych terenów o 2 064 ha.

² stan na dn. 1.01.2007 r. Dane Biura Geodety Województwa – Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego, Szczecin 2007 r.

³ łącznie z zabudowanymi terenami rolnymi

2.1.4 Budowa geologiczna

Powiat choszczeński w podziale geologicznym Polski⁵ należy do Niecki Szczecińskiej, będącej częścią jednostki depresyjnej Niecka Szczecińsko-Łódzko – Miechowska, graniczącej od północnego – wschodu z Wałem Pomorskim, od południowego – zachodu z Wałem Środkowopolskim.

Niecka Szczecińska na obszarze, której leży przeważająca część powiatu choszczeńskiego wyróżnia się dużymi miąższościami osadów kredy (do 2000 m), natomiast ich miąższość w Antyklinie Choszczeńskiej, Synklinie Przekolna i Bloku Gorzowskiego jest znacznie mniejsza⁶. Według literatury [E. Stupnicka, 1989] utwory kredy górnej na badanym terenie osiągają maksymalną miąższość ponad 1350 m, a budują je margle, gezy, wapienie, wapienie margliste, piaski, opoki, kredy piszące (piętro kompann) i piaskowce margliste. Z analizy przekrojów geologicznych zamieszczonych na mapach geologicznych w podziałce 1:200 000 [Mapa geologiczna Polski w skali 1:200 000, 1976] wynika, że strop ich występuje na głębokości przeciętnie 250 m. p. p. t., choć w gminie Drawno strop utworów kredowych znajduje się na głębokości 160 m. p. p. t.

Generalnie można stwierdzić, że powiat choszczeński położony jest na obszarze monokliny przedsudeckiej, na której znajdują się liczne skały permsko-mezozoiczne leżące na pofałdowanym podłożu paleozoicznym. Najstarsze skały permskie to zlepieńce, piaskowce i łupki czerwonego spągowca pokryte serią dolnopermskich skał wulkanicznych. Powierzchnia podplejstoczeńska jest tu silnie urzeźbiona, co istotnie wpłynęło na zachowanie transgredujących łądolodów. Zaburzenia glacictektoniczne, obserwowane w morenach czołowych, powstały w czasie zlodowacenia łądolodów. Zaburzony został tu trzeciorzęd i plejstocen. Morfologia ukształtowała się w wyniku deglacji strefowej⁷.

2.1.5 Powierzchniowa budowa geologiczna

Teren powiatu pokrywają utwory czwartorzędowe, wśród których przeważają osady plejstoczeńskie, przede wszystkim piaski i gliny związane ze zlodowaceniem bałtyckim (około 80 % powierzchni). Na pozostałym obszarze występują utwory holoczeńskie.

⁴ Źródło: oprac. własne na podstawie danych statystycznych US w Gorzowie Wielkopolskim i Popek w Choszczynie. Przyjęto jednakowy algorytm do badanych lat 1989 i 2007. Powierzchnię użytków zielonych stanowi suma powierzchni gruntów ornych i sadów oraz łąk i pastwisk.

⁵ E. Stupnicka, *Geologia regionalna Polski*, Wydawnictwo Geologiczne, Warszawa 1989 r.

⁶ Por. Mapa geologiczno-strukturalna w: *Raport o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim w latach 1997-1998*, IOŚ Szczecin 1999, s. 14

⁷ Por. Z. Świągół, A. Grzelak, I. Jankowski *Powiatowy program ochrony środowiska dla powiatu choszczeńskiego na lata 2004-2007 i perspektywy na lata 2008-2011*, ABRYŚ Technika, Poznań, 2003 r.

Wśród utworów plejstocenijskich największą powierzchnię zajmują piaski pochodzenia zwałowego, sandrowego i rzeczno-łądowego. Piaski pochodzenia lądowego występują głównie w północnej części, w sąsiedztwie glin zwałowych. Piaski sandrowe tworzą rozległe równiny, natomiast piaski rzeczne występują w dolinach rzek. Pozostałe utwory plejstocenijskie takie jak: gliny zwałowe, pyły i ropy wodnego pochodzenia, występują lokalnie. Osady holocenijskie to przede wszystkim mady i utwory torfowe. Uzupełniającym materiałem są występujące lokalnie piaski wydymowe, utwory murszowe i murszaste, utwory mułowo-torfowe; występują w dolinach rzecznych i obniżeniach

2.1.6 Surowce mineralne

Powiat choszczeński według obecnego stanu rozpoznania należy do ubogich w strategiczne surowce mineralne. Natomiast jest zasobny w surowce mineralne, posiadające znaczenie zarówno dla budownictwa ogólnego jak i drogowego oraz rolnictwa. Ponadto część z udokumentowanych złóż z różnych powodów nie nadaje się obecnie do eksploatacji.

Orientacyjne zestawienie zasobów geologicznych surowców mineralnych w powiecie choszczeńskim przedstawia się jak niżej.⁸

- <i>kreda jeziorna</i> (Kiełpino-Suliszewo-Kraśnik-Recz)	3200 mln t
- <i>kruszywo naturalne</i> (złoże zawiera piasek ze żwirem) (Chrapowo-Niemieńsko-Pławno-Recz)	1700 tys. t
- <i>piaski kwarcowe</i> (Kiełpino-Suliszewo)	9700 tys. m ³
- <i>surowce ilaste ceramiki bud.</i> (Objezierze)	800 tys. m ³
- <i>żwir</i>	500 tys. t
- <i>torf</i> (Kraśnik-Recz)	1000 tys. t

⁸ Źródło: *Dane PIG* Warszawa 2002, Ministerstwo Środowiska

2.1.7 Zasoby wodne

2.1.7.1 Wody podziemne

Występowanie poziomów wodonośnych jest ściśle związane z budową geologiczną, która warunkuje istnienie skał, umożliwiających gromadzenie i przemieszczanie się wody. Na terenie powiatu choszczeńskiego główne warstwy wodonośne gromadzone są w utworach piętra trzeciorzędowego, w którym wyróżnić można trzy warstwy wodonośne: dolną, środkową i górną. Tworzą je piaski od gruboziarnistych do pylastych i mułków, przedzielonych warstwą ilów i pokładów węgla.

Na terenie powiatu choszczeńskiego znajdują się fragmenty trzech Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP):

GZWP Nr 135 – Zbiornik Barlinek

GZWP Nr 136 – Zbiornik międzymorenowy Dobiegniew

GZWP Nr 125 – Zbiornik międzymorenowy Wałcz – Piła

Tabela 1 Podstawowe parametry Głównych Zbiorników Wód Powierzchniowych

	Powierzchnia w km kw.	Średnia głębokość ujęcia	Szacunkowe zasoby tys. m³/d
GZWP Nr 135	170	50	52
GZWP Nr 136	180	50	52
GZWP Nr 125	1712	65	169

Źródło: Raport o stanie środowiska w woj. zachodniopomorskim w latach 2004-2005, IOŚ – WIOŚ Szczecin 2006, PSH Warszawa 2006

2.1.7.2 Wody powierzchniowe

Na terenie powiatu grunty pod wodami według danych geodezyjnych zajmują obszar 4214 ha, z tego grunty pod stawami – 60 ha (1,4 % pow. ogólnej lustra wody w powiecie), grunty pod rowami – 326 ha (7,8 %), wody płynące – 3358 ha (84,4 %) i wody stojące – 268 ha (6,4 %). Do wód płynących zaliczono wszystkie przepływowe zbiorniki wodne, zarówno jeziora jak i oczka wodne oraz wszystkie rzeki i ciekі bez szczegółowych rowów melioracyjnych.

◦ **Rzeki**

Przez obszar powiatu choszczeńskiego przepływają trzy główne rzeki: Drawa, Ina oraz Płonia, która jest rzeką graniczną, rozdzielającą powiat choszczeński od powiatu myśliborskiego na obszarze gminy Pełczyce.

Drawa – prawobrzeżny dopływ Noteci: całkowita długość rzeki – 186 km, powierzchnia zlewni – 3 296 km kw. Na terenie powiatu Drawa przepływa przez gminę Drawno. Powierzchnia zlewni w gminie wynosi 26 km kw. i objęta jest ochroną przyrody. Lewobrzeżnym dopływem jest rzeka Korytnica, która przepływa 34-kilometrowym odcinkiem przez obszar gminy Drawno.

Ina – stanowi największy prawobrzeżny dopływ Odry w jej dolnym biegu. Długość rzeki 129 km; powierzchnia zlewni 2 130 km kw. Jej dopływami są rzeki:

Stobnica – dopływ Iny na terenie gminy Choszczno (15,6 km), rzeka ta przepływa przez gminę Recz (9 km)

Mała Ina – lewobrzeżny dopływ Iny. Na opracowywanym terenie powiatu choszczeńskiego przepływa przez gminy: Pełczyce (10 km), Krzęcin (9,7 km) i Choszczno (16,5 km).

Poza wyżej wymienionymi głównymi rzekami powiatu choszczeńskiego na jego terenie mają swe koryta liczne mniejsze ciek wodne i kanały, do których zaliczyć można:

- **Gmina Bierzwik** – Koczyńska, Srumienno, Niesobia, Ogardna, kanały: Płoszkowski, Breń, Słowin, Jaglisko
- **Gmina Choszczno** – Wardynka oraz kanały: Kołki, Suliszewo, Zwierzyn, Sławęcín, Nadarzyn, Radaczewo
- **Gmina Drawno** – Słopica, Bagnica I i II, Strumiénno, Wardynka
- **Gmina Krzęcin** – Koczyńska, Ogardna, kanały: Granowo, Objezierze, Sobieradz
- **Gmina Pełczyce** – Płonia (górný odcinek), Mała Ina, Strzelica, kanały: Lubiana, Granowo, Sobieradz
- **Gmina Recz** – Ina wraz z kanałami: Słutowo, Sicko, Żeliszewo, Recz i rz. Bagnica I

◦ **Jeziora**

Według danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej „Atlas jezior Polski” oraz opracowania AR w Szczecinie „Jeziora zachodniopomorskie – zarys faktografii” (AR Szczecin, 2000) na obszarze powiatu choszczeńskiego znajduje się 111 jezior o powierzchni lustra wody powyżej 1 ha.

Są to jeziora pochodzenia polodowcowego (rynnowe, morenowe oraz sandrowe) wchodzące w skład Pojezierza Choszczeńskiego, do którego przynależą jeziora Pojezierza Myśliborskiego i częściowo Pojezierza Drawskiego. Charakterystykę jezior według gmin przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2 Charakterystyka jezior na terenie powiatu choszczeńskiego

Wyszczególnienie	Jeziora o powierzchni lustra wody										Powierzchnia lustra wody (ha)	%
	1-2	2-5	5-10	10-20	20-50	50-100	100-200	pow. > 200	Razem	%		
Bierzwnik	6	5	7	9	9	3	-	2	41	36,9	1 121,06	36,6
Choszczno	1	5	7	3	4	3	-	-	23	20,7	467,41	15,6
Drawno	-	-	1	2	3	1	3	-	10	9,0	666,89	21,8
Krzęcin	-	-	3	6	3	2	-	-	14	12,6	308,76	10,1
Pełczyce	1	6	1	5	3	-	-	1	17	15,3	444,07	14,5
Recz	-	1	2	3	-	-	-	-	6	5,4	60,14	1,9
Razem	8	17	21	28	22	9	3	3	111	100,0	3 064,33	100,0
%	7,2	15,3	18,9	25,2	19,8	8,1	2,7	2,7	100,0	*		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUGiK, raportu WIOŚ „Szczecin o stanie środowiska w woj. Zachodniopomorskim” oraz Atlasu Jezior Polski, IMiGW Poznań 1996

◦ Zbiorniki retencyjne i stawy rybne

Uzupełniającym elementem wód powierzchniowych są sztuczne zbiorniki retencyjne – 14 obiektów o powierzchni lustra wody około 75 ha, z tego 13 zbiorników o powierzchni ca 70 ha położonych jest na terenie gminy Pełczyce na rzece Płonia.

Stawy rybne – 16 obiektów o powierzchni ponad 210 ha położone są na terenie gmin: Drawno (1 obiekt), Choszczno (3 obiekty), Pełczyce (5 obiektów) i Recz (6 obiektów).

2.2 Warunki przyrodnicze

2.2.1 Gleby

Użytki rolne zajmują w powiecie choszczeńskim powierzchnię 67,9 tys. ha, co stanowi 51,1 % powierzchni powiatu, w tym grunty orne 56 666 ha, sady 190 ha oraz trwałe użytki zielone 9 456 ha, z tego łąki trwałe 6 505 ha i pastwiska trwałe 2 951 ha.

Wśród gleb występujących na obszarze powiatu według systematyki [Systematyka gleb Polski, 1990] wyróżnić można 6 działów: gleby fitogeniczne, gleby autogeniczne, gleby semihydrogeniczne, gleby hydrogeniczne, gleby napływowe oraz gleby antropogeniczne.

Jakość i przydatność rolniczą gleb scharakteryzowano klasyfikacją bonitacyjną oraz udziałem kompleksów rolniczej przydatności gleb opracowaną przez Państwowy Instytut Badawczy w Puławach.

Sumaryczną bonitacyjną klasyfikację gleb powiatu choszczeńskiego według ostatnich badań glebowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3 Procentowy udział gleb według klas bonitacyjnych i gmin powiatu choszczeńskiego

Wyszczególnienie	Gmina Bierzwnik	Gmina Choszczno	Gmina Drawno	Gmina Krzęcin	Gmina Pełczyce	Gmina Recz	Średnio powiat
1. Grunty orne i sady (klasy bonitacyjne)							
I	-	-	-	-	-	-	-
II	-	-	-	-	0,1	-	-
IIIa	3,7	4,3	8,7	6,8	19,2	1,4	6,2
IIIb	21,7	18,9	22,0	24,1	34,5	17,5	23,2
IVa	25,5	41,3	22,1	38,4	31,9	37,9	32,8
IVb	17,6	19,1	9,7	14,6	11,0	17,9	15,0
V	20,2	13,7	21,2	12,2	8,1	20,3	16,0
VI	10,5	2,3	14,0	3,7	2,0	4,5	6,2
VI z	0,8	0,4	2,3	0,2	0,2	0,5	0,1
2. Trwałe użytki zielone							
I	-	-	-	-	-	-	-
II	-	-	-	-	21,2	-	3,5
III	3,9	14,0	16,2	7,7	29,2	6,9	13,0
IV	62,5	57,0	53,5	56,2	31,3	60,9	53,5
V	26,4	23,8	21,0	31,1	12,7	25,0	23,3
VI	7,2	4,7	9,0	4,9	5,6	6,3	6,3
VI z	-	0,5	0,3	0,1	-	0,3	0,7

Źródło: *Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej Polski według gmin*, Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa, Puławy 1990, dane Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjno – Kartograficznej w Choszcznie 2002 r.

Ocena rolniczej przestrzeni produkcyjnej na podstawie rozkładu kompleksów przydatności rolniczej gleb według gmin

Pokrywa glebowa powiatu choszczeńskiego w głównej mierze należy do Regionu Myśliborsko-Choszczeńskiego a tylko w części do Regionu Dobiegniewskiego. Procentowy udział kompleksów przydatności rolniczej gleb w gminach powiatu przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 4 Kompleksy przydatności rolniczej gleb według gmin w powiecie choszczeńskim (w %)

Wyszczególnienie	Gmina Bierzwnik	Gmina Choszczno	Gmina Drawno	Gmina Krzęcin	Gmina Pełczyce	Gmina Recz	średnio powiat
I. Grunty orne i sady Kompleksy glebowe							
1. pszenney b.dobry	-	-	-	-	-	-	-
2. pszenney dobry	21,3	11,7	22,8	19,6	32,3	15,4	20,3
3. pszenney wadliwy	3,4	2,7	6,3	11,3	4,3	5,3	5,7

4. żytni b.dobry	20,0	29,8	9,9	27,0	35,4	25,1	24,5
5. żytni dobry	15,4	25,3	9,9	21,5	14,2	22,0	18,0
6. żytni słaby	19,7	14,9	15,3	12,5	10,5	4,2	14,7
7. żytni b.słaby	11,3	4,0	23,7	3,6	1,1	16,7	10,2
8. zbożowo-pastewny mocny	5,8	9,9	8,3	3,7	1,9	0,8	5,2
9. zbożowo-pastewny słaby	3,0	1,7	3,4	0,8	0,3	0,5	1,7
II. Trwałe użytki zielone							
1z. bardzo dobre	0,3	-	-	0,4	-	4,3	0,8
2z. średnie	77,0	71,1	78,8	70,3	82,3	69,4	74,8
3z. słabe/b.słabe	22,7	28,9	21,2	29,3	17,7	26,3	24,4

Źródło: Oprac. własne na podstawie rejonizacji glebowo-rolniczej IUNG Puławy 2002 r.

W polowym wykorzystaniu gruntów (grunty orne i sady) powiatu choszczeńskiego dominują gleby klas IV a i IV b, których udział wynosi 47,8 %, drugie miejsce zajmują gleby klasy III a – 23,2 %. Ogółem udział gleb b. dobrych i dobrych w powiecie przekracza 62,2 %, co świadczy o korzystnych warunkach glebowych dla polowej produkcji rolniczej.

Na trwałych użytkach zielonych przeważają gleby klasy IV – 53,5 %, gleby klas II i III zajmują 18,5 %, pozostałe 30,7 % to gleby słabe i b. słabe. Produktywność tych terenów została znacznie obniżona z uwagi na wieloletnie zaniechanie ich użytkowania. Pomimo dość wysokiego potencjału produkcyjnego trwałe użytki zielone tylko w niewielkim zakresie są rolniczo wykorzystywane.

Podobne wyniki otrzymano w ocenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na podstawie rozkładu kompleksów przydatności rolniczej gleb. W strukturze użytkowania gruntów ornych przeważają kompleksy żytni b. dobry (24,5 %) i pszeniczny dobry (20,3 %) oraz żytni dobry (18 %). Świadczy to, że około 2/3 powierzchni użytkowanej rolniczo charakteryzuje się korzystnymi warunkami glebowymi do produkcji polowej. Przy właściwej agrotechnice można uzyskiwać wysokie plonowanie prawie wszystkich roślin uprawnych.

2.2.2 Charakterystyka ogólna szaty roślinnej

Według podziału geobotanicznego Polski dokonanego przez Pawłowskiego i Szafera (1973 r.) obszar powiatu położony jest na terenie Działu Bałtyckiego, Pododdziału Pasa Równin Przymorskich i Wysoczyzn Pomorskich, Krainy Pojezierze Pomorskie, Okręgi: Myśliborski i Wałecko - Drawski.

Obszar powiatu jest zróżnicowany pod względem potencjalnej roślinności naturalnej. Na terenach gmin bardziej zalesionych (Bierzwnik 52 % i Drawno 67 %) występują liczne gatunki

drzew popularnych: jodła, sosna, dąb i świerk. Na obszarach o mniejszej lesistości szczególną rolę odgrywają zbiorowiska łąkowe, torfowe i szuwarowe.

Z gatunków flory chronionej wymienić można między innymi arcydzięgiel litwor (*Angelica archangelica*), pełnik europejski (*Trollius europaeus*), barwinek pospolity (*Vinca minor*), kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis*), rosiczka okrągolistna (*Drosera rotundifolia*), widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*), kukułka (storczyk) plamista (*Dactylorhiza maculata*);

Zieleń urządzona

Na terenie powiatu występują dość liczne tereny zieleni urządzonej. Należą do nich głównie zabytkowe parki i zieleńce. Największe ich nagromadzenie występuje na terenach gmin Choszczno i Pełczyce.

Tabela 5 Wykaz obiektów zieleni urządzonej na terenie powiatu choszczeńskiego

Gmina Bierzwnik	
Bierzwnik	park wiejski
Miasto i Gmina Choszczno	
Sławęcín	park pałacowy
Radaczewo	park pałacowy
Stradzewo	park pałacowy
Radlice	park zabytkowy
Roztocze	park zabytkowy
Choszczno	park Moniuszki
Choszczno	promenada – aleja spacerowa
Choszczno	park Miejska Górka
Choszczno	park miejski im. Wyszyńskiego
Korytowo	park pałacowy
Stary Klukom	park folwarczny
Piasecznik	park dworski
Pakość	park dworski
Chełpa	park dworski
Kołki	park pałacowy
Rzeczki	park pałacowy
Gleźno	park pałacowy
Wickowo (Koplin)	park folwarczny
Gostyczyn	park folwarczny
Wysokie	park pałacowy

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Wardyń	park dworski
Krzowiec	obszar zadrzewień
Golcza	park dworski
Miasto i Gmina Drawno	
Konotop	park wiejski
Święciechów	park pałacowy
Gmina Krzęcin	
Nowy Klukom	park wiejski
Krzęcin	park wiejski
Miasto i Gmina Pełczyce	
Jarosławsko	park wiejski
Boguszyny	park wiejski
Przekolno	park wiejski
Brzyczno	park wiejski
Nadarzyn	park wiejski
Płotno	park wiejski
Lubianka	park wiejski
Jagów	park wiejski
Chrapowo	park wiejski
Bukwica	park wiejski
Łyskowo	park wiejski
Krzyński	park wiejski
Niesporowice	park wiejski
Będargowie	park wiejski
Golejowo	park wiejski
Wierzchno	park wiejski
Lubiana	park wiejski
Miasto i Gmina Recz	
Lubieniów	park szkolny

Źródło: Urzędy Gmin, Biuro Konserwacji Przyrody, Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Przyrody

2.2.3 Ochrona przyrody

Na podstawie przepisów o ochronie przyrody za tereny chronione uznaje się Parki Narodowe, rezerваты, parki krajobrazowe wraz z ich otulinami, obszary chronionego krajobrazu oraz obszary NATURA 2000. Formę przestrzenną mogą mieć również niektóre pomniki przyrody, użytki ekologiczne, a zwłaszcza zespoły przyrodniczo - krajobrazowe.

Na terenie powiatu choszczeńskiego obszary wyróżniające się szczególnymi walorami przyrodniczymi zostały objęte niżej wymienionymi formami ochrony.

2.2.4 Parki Narodowe

Drawieński Park Narodowy. Park utworzony został decyzją Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10.04.1990 roku w sprawie utworzenia Drawieńskiego Parku Narodowego (Dz.U. nr 26, poz.151). Na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1996 roku (Dz.U. Nr 4, poz. 28) nastąpiło powiększenie parku i utworzenie wokół niego otuliny. Kolejne Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 roku (Dz. U. Nr.156, poz. 1021) powiększyło granicę parku oraz poprawiło błędy w naliczaniu powierzchni. Aktualnie powierzchnia Drawieńskiego Parku Narodowego w granicach wynosi 11 441,34 ha, a w zarządzie 11 107,58 ha. Powierzchnia otuliny 35 267 ha. Teren parku oparty jest o rozwidlenie rzeki Drawy i Płocicznej wraz z otaczającymi je borami sosnowymi. Koryta obu rzek tworzą meandrujące zakola. Na terenie parku ochronie podlegają wszystkie składniki przyrody ożywionej i nieożywionej. Szczególnie cenne są drzewostany dębowe i bukowe liczące blisko 300 lat, a także zachowane w dolinach rzek lasy łąkowe i olsy. Flora parku liczy ok. 924 gatunki roślin naczyniowych podlegających ochronie, w tym gatunki wodne. Występuje także 151 gatunków ptaków chronionych. Na terenie gminy Drawno znajduje się fragment parku, który zajmuje powierzchnię 1 903,42 ha. Jest to część parku obejmująca odcinek doliny rzeki Drawy od jeziora Dubie w Drawnie do lasów między szosami Zatom – Radęcin i Bogdanka – Głusko.

2.2.5 Parki krajobrazowe

Barlinecko-Gorzowski Park Krajobrazowy. Całkowita powierzchnia parku wynosi 23 282,81 ha, a jego otulina 31 768 ha. Na obszarze powiatu choszczeńskiego znajduje się niewielki fragment parku w gminie Pełczyce o wielkości 573,85 ha oraz jego otulina o powierzchni 3 512 ha. Kompleks krajobrazowy, w którego skład wchodzi dwa różniące się przyrodniczo obszary: Puszcza Gorzowska i Dolina Rzeki Płoni, utworzony został w 1991 roku. Obejmuje głównie lasy, w przewadze iglaste: bory świeże, bory mieszane, bory wilgotne, oraz na terenach zabagnionych – olsy. Siedliska bagienne i liczne jeziora są miejscem występowania fitocenoz szuwarowych z bogatą fauną, w szczególności awifauną (źródłiskowa dolina rz. Płoni).

2.2.6 Rezerwaty przyrody

Rezerwat przyrody jest obszarem obejmującym zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy w tym siedliska przyrodnicze, a także określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych.

Na terenie powiatu choszczeńskiego oraz przyległych do jego granic cennych przyrodniczo obszarów związanych funkcjonalnie zlokalizowane zostały 24 rezerwaty o łącznej powierzchni ponad 450 ha.

Tabela 6 Wykaz. Rezerwaty przyrody na terenie powiatu choszczeńskiego

Gmina	Nazwa rezerwatu (miejscowość)	Powierzchnia (ha)	Obiekt chroniony
Bierzwnik	Łasko	16,96	las 150-letni bukowo-sosnowy
	Wyspa na jeziorze Bierzwnik	1,13	kłoc wiechowata
	Źródlika skrzypowe	1,05	skrzyp olbrzymi o wysokości 1,5 – 2,0 m
Recz	Grądowe Zbocza	21,77	Rezerwat florystyczny z dobrze zachowanym fragmentem grądu zachodnio-polskiego, tzn. lasu z drzewostanem budowanym przez dąb szypułkowy i grab, z domieszką buka i charakterystycznym składem runa, w którym występuje m.in. przytulia leśna, pszeniec gajowy i jaskier różnolistny.

Źródło: Starostwo Powiatowe Choszczno, Choszczno 2007

Rezerwaty znajdujące się na terenie gminy Drawno, zgodnie z Zarządzeniem Ministra Ochrony Środowiska z dn. 11 lutego 1992 r. w sprawie zniesienia ochrony obszarów uznanych za rezerwaty przyrody, stały się strefami ochrony ścisłej, gdyż zostały objęte granicami Drawieńskiego Parku Narodowego.

2.2.7 Pomniki przyrody

Zgodnie z weryfikacją dokonaną w 2000 roku Starostwo Powiatowe wykazało na terenie powiatu choszczeńskiego istnienie 137 pomników przyrody. Najliczniej występują drzewa

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

pomnikowe, zlokalizowane pojedynczo i w grupach (razem 128 obiekty). Charakterystykę obiektów przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7 Wykaz. Pomniki przyrody na terenie powiatu choszczeńskiego

Lokalizacja pomnika	Opis obiektu		
	Rodzaj i wiek	Obwód (cm)	Wysokość (m)
1	2	3	4
Gmina Bierzwnik			
Breń	dąb szypułkowy, 250 lat	580	26
Bierzwnik	świerk pospolity, 100 lat	223	29
Klasztorne	lipa drobnolistna, 150 lat	600	27
Pławno	modrzew europejski	220	22
Zieleniewo	modrzew europ., 80 lat	325	17
Bierzwnik	buk pospolity, 150 lat	434	32
Zieleniewo	dąb szypułkowy, 210 lat	540	30
Zieleniewo	dąb bezszypułkowy, 210 lat	322	35
Zieleniewo	miłorząb japoński, 110 lat	195	17
Zieleniewo	dąb czerwony, 110 lat	367	18
Bierzwnik	dąb bezszypułkowy, 220-240 lat	409	30
Bierzwnik	dąb bezszypułkowy, 230-250 lat	392	23
Kolsk	2 dęby szypułkowe, po 250 lat	417 i 420	28 i 28
Bierzwnik	2 dęby szypułkowe, po 250 lat	421 i 498	32 i 32
Bierzwnik	2 klony pospolite, po 150 lat	316 i 400	31 i 31
Pławienko	2 lipy drobnolistne, po 150 lat	440 i 462	30 i 30
Bierzwnik	2 modrzewie europ., po 100 lat	227 i 246	28 i 28
Gmina Choszczno			
Choszczno	wiąz szypułkowy, ok.150 lat	443	26
Choszczno	cyprysik nutkajski, ok.100 lat	140	18
Rzecko	klon zwyczajny, ok.100 lat	340	21
Suliszewo	dąb szypułkowy, ok.250 lat	430	22
Choszczno	buk zwyczajny, ok.120 lat	330	20
Choszczno	dąb szypułkowy, ok. 200 lat	377	20
Piasecznik	dąb szypułkowy, ok.300 lat	428	22
Stradzewo	lipa drobnolistna, ok.150 lat	552	24
Stradzewo	dąb szypułkowy, ok.150 lat	400	21
Stradzewo	cyprysik groszkowy, ok.100 lat	240	15
Stradzewo	cis pospolity, ok.150 lat	260	12

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Stradzewo	lipa drobnolistna, ok.150 lat	440	21
Stradzewo	klon zwyczajny, ok.150 lat	360	23
Stradzewo	buk pospolity, ok.150 lat	555	21
Roztocze	lipa drobnolistna, ok.150 lat	385	22
Roztocze	dąb szypułkowy, ok.250 lat	351	24
Chełpa,	lipa drobnolistna, ok.150 lat	500	25
Korytowo	dąb szypułkowy, ok.150 lat	395	25
Choszczno	dąb szypułkowy, ok.250 lat	447	25
Radaczewo	dąb szypułkowy, ok.250 lat	585	24
Sławęcín	dąb szypułkowy, ok.150 lat	420	25
Choszczno	lipa drobnolistna, ok.300 lat	706	27
Sławęcín	modrzew europejski, ok.80 lat	296	27
Sławęcín	platan klonolistny, ok.80 lat	425	26
Radlice	dąb szypułkowy, ok.350 lat	460	23
Choszczno	2 dęby szypułkowe, po ok. 250 lat	355 i 380	26 i 26
Rzecko	2 jesiony wyniosłe, po ok.80 lat	173 i 220	20 i 20
Stradzewo	5 modrzewi europejskie, po ok.100 lat	237-305	22
Radlice	2 dęby szypułkowe, po ok. 300 lat	480 i 570	27
Stary Klukom	2 dęby szypułkowe, po ok. 250 lat	450 i 500	25
Radaczewo	9 dębów szypułkowych f. stożkowa, po ok. 200 lat	168-385	23
Choszczno	3 dęby szypułkowe, po ok.250 lat	355-438	25-33
Radaczewo	2 buki zwyczajne, po ok.150 lat	408 i 440	25
Radaczewo	3 dęby szypułkowe odm. stożkowa po ok.200 lat	295-600	25
Sławęcín	2 dęby szypułkowe, po ok.100 lat	250 i 330	24
Sławęcín	2 dęby szypułkowe, po ok.250 lat	370 i 430	24
Sławęcín	2 dęby szypułkowe, po ok. 200 lat	450 i 480	25
Choszczno	2 topole czarne, po ok.80 lat	322 i 347	28
Gmina Drawno			
Borowiec	dąb szypułkowy, ok.300 lat	484	19
Konotop	dąb szypułkowy, ok.400 lat	580	25
Konotop	dąb szypułkowy, ok.400 lat	490	4
Prostynia	lipa drobnolistna, ok.150 lat	770	25
Kiełpino	wiąz pospolity, ok.200 lat	404	20
Konotop	świerk pospolity	270	30
Święciechów	dąb szypułkowy	467	30

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Święciechów	dąb szypułkowy	382	27
Święciechów	dąb szypułkowy	405	40
Święciechów	dąb szypułkowy	377	25
Święciechów	dąb szypułkowy	458	38
Święciechów	buk	435	38
Święciechów	buk	395	38
Święciechów	dąb szypułkowy	396	30
Drawno	wiąz szypułkowy	330	30
Drawno	jesion wyniosły	281	15
Borowiec	3 dęby szypułkowe, po ok.300 lat	502-635	20-27
Kiełpino	4 dęby szypułkowe, po ok.400 lat	300-533	22-25
Międzybór	2 dęby szypułkowe, ok. 450 lat	530 i 660	17
Święciechów-łąka	głaz narzutowy	wymiary 1100 x 170	
Barnimie	głaz narzutowy	wymiary 510 x 210	
Gmina Krzęcin			
Nowy Klukom	dąb szypułkowy, ok.250 lat	402	26
Nowy Klukom	klon zwyczajny, ok.120 lat	369	28
Miełcin	dąb szypułkowy, ok.250 lat	470	25
Chłopowo	dąb szypułkowy, ok.400 lat	782	20
Krzęcin	3 buki zwyczajne, po ok.200 lat	402 - 500	25 - 30
Krzęcin	3 lipy szerokolistne, po ok.120 lat	304 - 320	20-25
Krzęcin	grab zwyczajny	180	30
Krzęcin	grab zwyczajny	195	30
Krzęcin	lipa szerokolistna	327	30
Krzęcin	lipa szerokolistna	335	30
Nowy Klukom	2 platany klonolistne, 120 lat	395 i 397	28
Rakowo	dąb szypułkowy	443	25
Żeńsko	dąb szypułkowy	385	28
Gmina Pełczyce			
Bolewice	buk zwyczajny, ok.150 lat	357	20
Nadarzyn	buk zwyczajny, ok.250 lat	500	24
Pełczyce	dąb szypułkowy, ok.200 lat	360	30
Niesporowice	lipa drobnolistna, ok.150 lat	391	25
Bolewice	jesion wyniosły	350	20
Jarosławsko	dąb szypułkowy, 300 lat	440	26
Jarosławsko	platan klonolistny, ok.100 lat	345	28
Krzynki	dąb szypułkowy, ok.300 lat	470	28
Nadarzyn	dąb szypułkowy, ok.400 lat	545	23

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Boguszyny	buk zwyczajny, ok.150 lat	367	25
Bolewice	jesion wyniosły, ok.150 lat	313	27
Przekolno	lipa drobnolistna, ok. 100 lat	270	24
Przekolno	klon pospolity, ok.100 lat	314	24
Przekolno	jesion wyniosły, ok.150 lat	526	26
Wierzchno	lipa drobnolistna, ok.150 lat	390	24
Niesporowice	lipa drobnolistna, ok.150 lat	420	24
Płotno	dąb szypułkowy, ok.300 lat	450	25
Lubianka	wierzba biała	580	b.d.
Lubiana	lipa drobnolistna	600	b.d.
Płotno	dąb szypułkowy	443	b.d.
Płotno	dąb szypułkowy	450	b.d.
Płotno	sosna pospolita	300	b.d.
Jagów	dąb szypułkowy	411	b.d.
Niesporowice	2 dęby szypułkowe, ok.300 lat	437 i 540	27
Krzyńki	7 dębów szypułkowych, po ok.250 lat	320-470	24
Nadarzyn	2 dęby szypułkowe, po ok.250 lat	420 i 485	25
Nadarzyn	2 lipy drobnolistne, po ok. 200 lat	390 i 435	30
Lubiana	2 dęby szypułkowe, po ok. 200 lat	312 i 390	25
Jarostawsko	głaz narzutowy	wymiary 750 x 200 cm	
Niesporowice	głaz narzutowy	wymiary 100 x 190 cm	
Gmina Recz			
Wielgoszcz	buk zwyczajny, 200 lat	455	30
Lubieniów	lipa drobnolistna, 150 lat	510	28
Lubieniów	świerk pospolity, 100 lat	300	21
Lubieniów	11 dębów szypułkowych, po 300 lat	290-480	19-29
Lubieniów	11 buków zwyczajnych, po 200 lat	273-465	20-30
Lubieniów	2 lipy drobnolistne, po ok.150 lat	300 i 368	24
Lubieniów	2 klony jawory, po ok.150 lat	240 i 352	20 i 27
Lubieniów	2 modrzewie, po ok.100 lat	317 i 330	17 i 19
Kraśnik	4 dęby szypułkowe, po ok.400 lat	355-683	28

Źródło: Urzędy Gmin, Biuro Konserwacji Przyrody, Zachodniopomorski Wojewódzki Konserwator Przyrody, Starostwo Powiatowe w Choszcznie.

(b.d. – brak danych)

2.2.8 Obszary chronionego krajobrazu

Obszary chronionego krajobrazu jako układy wielkoprzestrzenne zajmują obszar 97,5 tys. ha, z tego na terenie powiatu położonych jest 67,2 tys. ha, w tym gmina: Bierzwnik – 14, 9 tys. ha, Choszczno – 8,1 tys. ha, Drawno – 17,1 tys. ha, Krzęcin – 8,2 tys. ha, Pełczyce – 7,3 tys. ha i Recz – 11,7 tys. ha. Charakterystykę tych obszarów przedstawia się poniżej.

Choszczno – Drawno – łączna powierzchnia wynosi 22,5 tys. ha. Obejmuje jezioro Dominikowskie, okolice Drawna z jeziorami drawieńskimi, lasy między Drawnem a Kiełpinem, wraz z jeziorem Piaseczno, cały kompleks Czarnych Gajów od Drawna po Lubieniów i Kraśnik, dolinę Drawy między Drawnem a Prostynią, rynną jezior Trzebuń i Kraśnik, okolice Wielgoszczy i Recza (około 65 % powierzchni gminy Recz), obszary na północ od Recza, po Rajsko, Pomień i Rzecko, południową część doliny Iny i tereny na północ od niej. Przedmiotem ochrony jest zróżnicowany krajobraz tego terenu. Na krajobraz tych terenów składają się lasy borowe, przemieszane tereny rolnicze i leśne o różnym układzie siedlisk, obszary źródłiskowe. Wschodnia część obejmuje fragment Puszczy Drawskiej. Na całym terenie znajdują się liczne ostoje ptaków.

Korytnica Rzeka – łączna powierzchnia wynosi 30,8 tys. ha. Położony jest na terenie Puszczy Drawskiej. Przedmiotem ochrony jest leśno – jeziorny krajobraz puszczy. Teren charakteryzuje się mozaiką rozproszonych wśród licznych lasów i jezior, mszarnych torfowisk.

Dominikowo - Niemieńsko - zajmuje powierzchnię około 5,8 tys. ha. Położony jest częściowo na terenie Borów Dominikowskich i w południowej części Polany Drawskiej pomiędzy Drawieńskim PN, Choszcznem, Drawnem i rzeką Korytnicą. Celem ochrony jest zachowanie walorów krajobrazowych, kulturowych i przyrodniczych tego terenu. Teren ten charakteryzuje się harmonicznym połączeniem rolniczego i leśnego użytkowania terenu. Występują na tym obszarze liczne gatunki flory ciepłolubnej. Teren słynie też z doskonale zachowanych, w skali regionu, alei przyrodniczych.

Bierzwnik – o powierzchni ogólnej 30,6 tys. ha – był teren Puszczy Drawskiej; Celem ochrony są charakterystyczne cechy fizjograficzne oraz nieprzekształcone środowisko przyrodnicze.

„Barlinek” występujący również pod nazwą „Pojezierze Myśliborsko-Barlineckie” - obszar chronionego krajobrazu obejmujący środkową i zachodnią część gminy Pełczyce (7,8 tys. ha). Jest to cenny obszar pod względem krajobrazowym i przyrodniczym, w skład którego wchodzi fragment Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego leżącego w gminie Pełczyce. Do czynników nadających temu obszarowi wysokie walory krajobrazowe należą: dolina rzeki Płoni, niewielkie oczka jeziorek śródpolnych, łąki i pola uprawne oraz obiekty zabytkowe i parki wiejskie.

2.2.9 Użytki ekologiczne na terenie powiatu

Na terenie powiatu choszczeńskiego znajduje się 56 obiektów uznanych za użytki ekologiczne. Łączna powierzchnia tych terenów wynosi 130,46 ha.

Do najważniejszych należą:

Bagno nad Pańskim – łączna powierzchnia wynosi 0,98 ha. Ulokowane jest w nadleśnictwie Drawno, w obrębie Drawna, na południowym brzegu jeziora Pańskiego. Celem ochrony jest zachowanie bagiennych trzcinowo-turzycowych szuwarów na brzegu jeziora, będących miejscem lęgów licznych ptaków wodnych (m.in. sikory modrej i perkoza dwuczubego).

Chrapowo – łączna powierzchnia wynosi 25 ha. Jest to krajobrazowy kompleks z licznymi aktywnymi źródłiskami, niosącymi torfowiska.

Obiekty przyrodnicze na terenie Nadleśnictwa Drawno 1 i Drawno 2 o powierzchni łącznej 84,35 ha, ustanowionymi rozporządzeniem wojewody gorzowskiego w celu ochrony cennych przyrodniczo obszarów.

Zestawienie powierzchni użytków ekologicznych z podziałem na poszczególne gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8 Zestawienie powierzchni użytków ekologicznych na terenie powiatu wg gmin

Gmina	Liczba obiektów	Powierzchnia w ha
Bierzwnik	16	20,95
Choszczno	b.d.	b.d.
Drawno	30	83,50
Krzęcin	3	4,01
Pełczyce	5	9,93
Recz	2	12,08
Razem	56	130,47

Źródło: Starostwo Powiatowe, Załącznik do rozporządzenia nr 1/2005 Wojewody

Zachodniopomorskiego z dn. 26.01.2005 r. (Dziennik Urzędowy Woj. Zachodniopomorskiego, nr 12, poz. 204)

NATURA 2000

Na terenie powiatu choszczeńskiego wyznaczony jest obszar Natura 2000 „Ostoja Ińska” – obszar specjalnej ochrony ptaków.

Planowane jest wyznaczenie także specjalnych obszarów ochrony siedlisk:

- Dolina Iny koło Recza
- Uroczyska Puszczy Drawskiej

- Jezioro Lubie i Dolina Drawy
- Lasy Bierzwnickie
- Dolina Płoni i jezioro Miedwie

oraz obszar ochrony ptaków - Lasy Puszczy nad Drawą.

2.3 UWARUNKOWANIA HISTORYCZNO-KULTUROWE POWIATU

Najwcześniejsze wiadomości pisane, odnoszące się do przeszłości ziem wchodzących w skład powiatu choszczeńskiego, pochodzą z XIII wieku. Był to okres powstania wielkiej własności ziemskiej i związanych z tym nadań uposażeń dla opactw zakonnych.

Od 1232 r. opactwo cysterskie w Kołbaczu zajmowało północno-zachodnie ziemie powiatu. Od 1250 r. południowo-zachodnim skrawkiem powiatu władało opactwo Sióstr Cystersek z Owińsk k/Poznania. W środku tego regionu w 1237 r. osadzone zostało opactwo joannitów z siedzibą w Korytowie, a w 1286 r. opactwo cystersów z klasztorem w Bierzwniku. Położenie regionu choszczeńskiego w nizinie otwartej na południu doliną dolnej Drawy, a na północnym zachodzie doliną Iny stanowiły obszar przenikania osadnictwa pomorskiego i wielkopolskiego.

Do Polski Ziemię Choszczeńską przyłączył Mieszko I w latach 963-967 w trakcie walk na Pomorzu Zachodnim. Przez kilkadziesiąt lat związki z Polską były na tyle niestałe, że Bolesław Krzywousty wcielił Ziemię Choszczeńską do Polski ponownie ok. 1122 r., uznając ją za ważny strategicznie skrawek polskiej granicy zachodniej.

W okresie rozbicia dzielnicowego Polski (od 1138 r.) Ziemia Choszczeńska wchodziła w skład Księstwa Wielkopolskiego. Pokojowe panowanie książąt wielkopolskich na tym obszarze utrzymywały nadania książąt wielkopolskich dla zakonów. Dzięki wysokiej kulturze rolnej, sprawnej organizacji, rozlicznym przywilejom dotyczącym eksploatacji jezior i lasów oraz sprawowaniu sądów nad podległą ludnością, opactwa zakonne stały się siłą ekonomiczną, z którą nie wytrzymały konkurencji drobne gospodarstwa i majątki rycerskie.

Druga połowa XIII wieku przyniosła zasadnicze zmiany w układzie sił politycznych i położeniu samej Ziemi Choszczeńskiej. W wyniku podziału dzielnicowego książęta śląscy posiadali Ziemię Lubuską, którą stracili z powodu sporów i uciekania się o pomoc do margrabiów niemieckich. Margrabiowie Brandenburscy Jan i Otto mieli z zajętej Ziemi Lubuskiej otwartą drogę ekspansji do strefy pogranicza pomorsko-wielkopolskiego. Do około 1260 r. margrabiowie opanowali Ziemię Chojeńską, Kostrzyńską i Myśliborską i zbliżyli się do Ziemi Choszczeńskiej. Zajęli ją w trzeciej ćwierci XIII wieku, wykorzystując spór o okolice Choszczna i Zamęcina między joannitami z Korytowa i cystersami z Kołbacza. Od tej pory Ziemia Choszczeńska należała do Nowej Marchii. Margrabiowie przyśpieszyli napływ kolonistów niemieckich osadzając ich w miastach i wsiach na prawach uprzywilejowania w stosunku do rdzennej ludności. Akcja kolonizacyjna powodująca wzrost produkcji rolnej

i pojawienie się nadwyżek produktów rolnych, stwarzała warunki do przeobrażenia niektórych osad rolniczych w ośrodki o funkcjach rzemieślniczo-handlowych. W XIII wieku nadawano tym osadom prawa miejskie według wzorów miasta Magdeburga w drodze tzw. lokalizacji.

Pierwsza wzmianka o Choszcznie pojawia się 1 kwietnia 1269 r. z okazji zjazdu margrabiów z Mszczujem II pod niemiecką już nazwą „Arnswalde”, co oznacza tyle, co „Adlerswalde”, czyli „orli las”. W przeszłości w Choszcznie istniała legenda o pochodzeniu nazwy od orłów żyjących w pobliskim lesie. W herbie miasta jest czerwony brandenburski orzeł z dwoma dębowymi gałęziami lub trzymający gałęzie w szponach. Gałęzie są symbolem dębowego lasu, rozciągającego się wówczas na zachód od miasta. Nazwa nie dowodzi jednak niemieckiego charakteru osady ani nie świadczy, że osadę wówczas świeżo zorganizowano. Prawdopodobnie pierwotna nazwa była dla margrabiów tak trudna do zapisania, że natychmiast po zajęciu miasta wprowadzili niemiecką. Nazwa pochodzi zapewne od wyrazu chwest, tj. rośliny zwanej dziś w gwarach ch(w)oszczką.

Dzięki położeniu na linii ważnych szlaków handlowych i komunikacyjnych Choszczno rozwijało się. Nie zachował się przywilej lokacyjny Choszczna. Pośrednio poznajemy go z potwierdzenia w 1445 r. Miastem (civitas) nazwane jest po raz pierwszy 6 czerwca 1289 r.

W XIV i XV w. Polska podejmowała próby odzyskania utraconego terytorium. Władysław Łokietek, wspomagany przez oddziały litewskie podczas wyprawy w 1326r. doprowadził do spustoszenia Nowej Marchii, w tym prawdopodobnie obszaru Ziemi Choszczeńskiej. Potem starania o jej odzyskanie podjął także Kazimierz Wielki.

W XV w. Ziemia Choszczeńska kilkakrotnie przechodziła z rąk do rąk. W latach 1402-1454 władał nią Zakon Krzyżacki. Po zwycięstwie na polach Grunwaldu w 1410 r. Polacy i Pomorzanie dotarli tu pustosząc Recz, Bierzwnik, Choszczno, Korytowo i Krzęcin. W 1433 roku po najeździe wojsk husycko-polskich. na krótko Ziemia Choszczeńska była podporządkowana Polsce. W marcu 1437 r. wróciła do państwa zakonnego na mocy polsko-krzyżackiego układu pokojowego.

Kiedy Krzyżacy zaczęli przygotowywać się do wojny z Polską, w 1454 r. i potrzebowali pieniędzy na zaciąg wojska, sprzedali Nową Marchię za kwotę 40.000 guldenów elektorowi brandenburskiemu Fryderykowi II. Ziemia Choszczeńska trafiła pod panowanie Hohenzollernów. Do początku XVII wieku wewnętrznie ustabilizowana Nowa Marchia została odbudowana ze zniszczeń wojennych. Do wybuchu wojny trzydziestoletniej na Ziemi Choszczeńskiej panował spokój.

Pokojowy czas zapewniał miastu i okolicy wyjątkową koniunkturę gospodarczą. Za Hohenzollernów początkowo głównym miastem administracyjnym wschodniej części Nowej Marchii był Świdwin. W XVI wieku, po przeniesieniu joannitów z Chwarszczan do Świdwina, Choszczno staje się miastem powiatowym.

Wojna trzydziestoletnia (1618-1648) toczona między niemieckimi państwami katolickimi z cesarzem na czele a państwami protestanckimi wspartymi przez Szwecję, przyniosła spustoszenia wielu krajom Europy. Spustoszone też Nową Marchię i Pomorze podczas

przemarszów wojsk stron walczących. W 1632 r. doszczętnie zniszczono: Barnim, Krzęcin, Grabowiec i Sulibórz. Armia szwedzka spaliła w 1636 r. Stradzewo i Raduń, a rok później przemarsz wojsk cesarskich zostawił pogorzeliska Choszczna i Recza. Mieszkańcy, podobnie jak chłopci z okolicznych wsi, schronili się w Polsce, zwłaszcza w Człopie i Tucznie. Niektóre wsie wyludniły się zupełnie. Wojna przynosząc tak wielkie zniszczenia, zaostrzyła i pogłębiła sprzeczności feudalnego systemu gospodarczego. Ocalała ludność jeszcze bardziej niż dotychczas była wyzyskiwana przez właścicieli majątków.

Ziemia Choszczeńska przez wieki, z krótkimi okresami pokoju, była miejscem przemarszów wojsk. W pogoni za Szwedami w 1657 r. hetman Stefan Czarniecki dotarł na teren Brandenburgii po drodze zdobywając Recz, Pomień, Stradzewo i Raduń. Na początku XVIII w. przeszły tędy wojska Augusta II Sasa w pościgu za Stanisławem Leszczyńskim.

W XVII wieku powiat choszczeński (Kreis Arnswalde) tworzył nadal jeden z powiatów Nowej Marchii. Pod koniec wieku jego teren był rozleglejszy. Obejmował swoim zasięgiem 5 miast (Choszczno, Recz, Drawno, Pełczyce i Ińsko) oraz 3 domeny państwowe utworzone z posiadłości zakonnych (Bierzwnik, Recz, Pełczyce). Teren powiatu dzielił się w zasadzie na trzy grupy własnościowe. Największe pod względem obszaru były posiadłości szlacheckie. Na drugim miejscu stały domeny państwowe, na trzecim miejscu uplasowały się trzy miasta: Choszczno, Recz i Drawno. Utrzymujący się przez prawie półtora wieku niedobór ludności i siły roboczej na wsi spowodował, że w gospodarce powiatu panowała zupełna stagnacja. W wyniku wojen oraz licznych pożarów mocno zniszczone były miasta powiatu.

Rozwój gospodarczy daje się zauważyć w XVIII wieku. Ludność miast powiatu choszczeńskiego utrzymywała się w dużym stopniu z uprawy roli. Drugim ważnym źródłem utrzymania było rzemiosło. W Choszcznie od czasów średniowiecza działały cechy: piekarzy, rzeźników, piwowarów, szewców, krawców, siodlarzy oraz szereg innych mniej licznych. Głównym źródłem utrzymania dla ludności miejskiej było tkactwo. W Reczu istniało 40 warsztatów tkackich. Pod koniec XVIII wieku jednak tkactwo upadło z powodu przerwania eksportu sukna do krajów wschodnich, tj. Polski i Rosji, gdyż weszło tam na rynek tańsze sukno angielskie i holenderskie.

W XVIII i XIX w. Nowa Marchia znalazła się w obrębie Królestwa Pruskiego. Choszczno było miastem garnizonowym, stacjonowały w nim różne formacje pruskiego wojska. Od 1815 r. Powiat Choszczno należał do rejencji we Frankfurcie nad Odrą. Władzę powiatową reprezentował urząd landrata.

W XIX wieku obserwuje się, mimo różnych zahamowań, dość znaczny rozwój ekonomiczny powiatu we wszystkich dziedzinach gospodarki. W wielu majątkach ziemskich istniały drobne zakłady o charakterze przemysłowym: cegielnie, wapienniki, gorzelnie, mleczarnie, cukrownie. Z innych zakładów przemysłowych należy wymienić fabrykę maszyn i odlewnię żelaza. Powiat Choszczno był jednym z pierwszych powiatów prowincji brandenburskiej, który jeszcze przed I wojną światową został zelektryfikowany. Około 1850 r.

powstała w Choszczynie fabryka zapalek, a przed II wojną światową rozwinęła się drobna wytwórczość przemysłowa – wytwórnia szczotek, papy, tartak i torfownia.

W latach siedemdziesiątych XIX wieku, po zniesieniu pańszczyzny i uwłaszczeniu chłopów, nastąpił odpływ ludności wiejskiej z powiatu, czego konsekwencją był upadek folwarków szlacheckich.

W historii Ziemi Choszczeńskiej na uwagę zasługują losy Ziemi Pełczyckiej, która do XVI w. była typowym obszarem pogranicza polsko-brandenbursko-pomorskiego. W trakcie kilkusetletnich konfliktów politycznych i zbrojnych tereny te zmieniają często swą przynależność państwową. Raz są we władaniu władców polskich, to znów stanowią domenę nowomarchijskich książąt Brandenburgii, lub są własnością suwerenów zachodniopomorskich z dynastii Gryfitów. Także, na krótko, Ziemią Pełczycką włada Państwo Krzyżackie.

Po wojnach napoleońskich i częściowej zmianie pruskiego systemu prawno-administracyjnego, Pełczyce zostają włączone do okręgu powiatu choszczeńskiego, który podporządkowano urzędowi rejencyjnemu we Frankfurcie n/Odrą. Fakt włączenia Pełczyc do powiatu choszczeńskiego sankcjonuje przynależność miasteczka do okręgu choszczeńskiego, datującą się od drugiej połowy XVI w.

Stan ten jednak nie trwa długo. Po nowej reformie administracji pruskiej z roku 1816 Pełczyce wyłączone zostają z powiatu choszczeńskiego i dołączone do powiatu myśliborskiego, do którego należeć będą do roku 1975.

Powstanie silnej władzy króla Prus na początku XVIII w. stwarza mieszczaństwu pełczyckiemu możliwość uwolnienia się od ucisku i bezprawia, jakie wywiera w miasteczku od prawie 200 lat feudalny ród von Waldow.

Od 1723 r., kiedy Pełczyce weszły w skład domeny królewskiej, tworzą się warunki sprzyjające rozwojowi miasteczka. W tym czasie przebudowie ulega kościół – średniowieczną świątynię o układzie halowym przerobiono na obiekt w stylu barokowym, na planie krzyża greckiego z czterema barokowymi szczytami.

Jeszcze w 2 poł. XX w. Pełczyce charakteryzował znaczny stopień agraryzacji, który w ostatnich dekadach ub. wieku stopniowo ustępował, głównie na rzecz handlu i usług.

Do 1975 r. miasto i gmina Pełczyce należą do województwa szczecińskiego i podporządkowane są administracji powiatowej w Myśliborzu (od 1816 r.). Ustawa z 24 lipca 1998 r. przywraca trójstopniowy podział terytorialny państwa i od 1 stycznia 1999 r. powołuje ponownie powiaty myśliborski i choszczeński, włączając je ze zlikwidowanego przedmiotową ustawą województwa gorzowskiego do województwa zachodniopomorskiego. Tym razem – na mocy ww. ustawy – miasto i gminę Pełczyce podporządkowano władzom powiatu w Choszczynie. Bogata, ale i niezwykle burzliwa, wielowiekowa historia miasteczka i przyległych okolic pozostawia po sobie bogatą i urokliwą strukturę wartości kulturowych (mimo znacznych ubytków i zniszczeń). W połączeniu z atrakcyjną fizjografią położenia (krajobraz, rzeźba terenu, liczne atrakcyjne pod względem krajobrazowym jeziora, niskie skażenie środowiska), miasto Pełczyce i znaczna część obszaru gminy posiadają ogromną szansę ożywienia gospodarczego

opartego o turystyczno-rekreacyjne wykorzystanie cennych walorów środowiska kulturowego i przyrodniczego.

Przed wybuchem II wojny światowej Powiat Choszczno składał się z 66 gmin wiejskich i 3 gmin miejskich (Choszczno, Recz, Drawno). 45.410 osób zamieszkiwało obszar 1256 km kw. W 1937 r. w mieście działały takie zakłady jak: mleczarnia, fabryka cukierków, fabryka traktorów, zakłady produkujące beton.

W latach wojny 1939-1945 Ziemia Choszczeńska należała do rejencji w Pile wchodzącej w skład prowincji Pomorze. Uprawiana tu polityka niemiecka to nasilenie propagandy antypolskiej i duży stopień militaryzacji terenu (koszary, poligony, składy wojskowe). Władzę sprawowała Narodowo-Socjalistyczna Niemiecka Partia Pracy, która kierowała całym życiem politycznym, społecznym i gospodarczym. Podobnie jak inne obszary Pomorza Zachodniego, Ziemia Choszczeńska w czasie wojny była miejscem pracy niewolniczej zorganizowanej przez hitlerowców dla tysięcy obcokrajowców przywiezionych z krajów okupowanych. Największą liczbę robotników przymusowych stanowili Polacy przywiezieni z Generalnej Guberni i innych dzielnic Polski.

W granicach Państwa Polskiego Ziemia Choszczeńska znowu znalazła się dopiero w 1945 r. Walki z silnym niemieckim zgrupowaniem dowodzonym przez gen. Voigta rozgrywały się od 29 stycznia do 3 marca 1945 r.

31 stycznia wojska radzieckie zdobyły Bierzwnik, 8 lutego – Krzęcin i Recz, a 22 lutego – Choszczno. W czasie wojny na terenie Choszczna działał obóz jeniecki Oflag IIB, którego więźniami byli m.in. Leon Kruczkowski, mjr Henryk Sucharski oraz red. „Przeglądu Sportowego” Zygmunt Weiss – dwukrotny olimpijczyk, siedmiokrotny mistrz Polski w biegach na 400 metrów w sztafetach.

Zaraz po zakończeniu wojny utworzono Starostwo Powiatowe Choszczeńskie. Miasto Choszczno i cały obszar Ziemi Choszczeńskiej były wyludnione i zniszczone w ok. 95 proc. Początkowo Choszczno wchodziło jako jeden z 18 obwodów w skład Okręgu Pomorze Zachodnie. W 1946 r. obwód przemianowano na powiat i włączono do województwa szczecińskiego.

W 1975 r. wprowadzono kolejny etap tzw. reformy administracyjnej, na mocy której zniesiono powiaty. Wcześniej w 1972 r. w miejsce istniejących bardziej licznych Gromadzkich Rad utworzono następujące gminy: Choszczno, Recz, Drawno, Bierzwnik i Krzęcin, które znajdowały się w granicach administracyjnych nowego województwa gorzowskiego. Wiele osób związanych w powiecie z województwem szczecińskim uznało nową przynależność za czynnik, który nie polepszył szans rozwojowych nowych gmin.

W styczniu 1999 r. po wejściu w życie nowej reformy administracyjnej (ustawy o utworzeniu powiatów i nowych województw) powstał nowy powiat choszczeński, wchodzący w skład województwa zachodniopomorskiego. Do nowego powiatu weszły gminy: Choszczno, Drawno, Recz, Pełczyce, Bierzwnik i Krzęcin.

Powojenny wizerunek powiatu ukształtowany został w dużej mierze przez specyfikę ziem zachodnich. Jego cechą charakterystyczną był bardzo wysoki udział sektora państwowego i społecznego w rolnictwie sięgający 60 %. Liczne kombinaty PGR i Rolnicze Spółdzielnie Produkcyjne oraz zakłady i instytucje obsługi rolnictwa tworzyły charakterystyczne oblicze niemalże wszystkich gmin i całego powiatu choszczeńskiego.

Znaczący wpływ na rozwój Choszczna i jego wizerunku miał silny garnizon wojskowy. Choszczno było też znaczącym węzłem kolejowym z setkami miejsc pracy. Przeobrażenia ustrojowe zapoczątkowane w 1989 roku zaowocowały dla gmin powiatu choszczeńskiego likwidacją PGR-ów i RSP i radykalną redukcją jego wiodących sektorów – pracodawców.

Likwidacja sektora państwowego i spółdzielczego dla większości gmin powiatu implikuje szereg problemów natury społecznej i gospodarczej, a brak widocznych alternatywnych form produkcji i miejsc pracy stanowi pewną barierę rozwoju.

Redukcja węzła kolejowego oraz znaczne zmniejszenie garnizonu wojskowego i likwidacja wielu zakładów obsługi rolnictwa w Choszcznie też odcisnęły swoje piętno na kondycji miasta i kierunkach jego rozwoju. Nowa rzeczywistość, podobnie jak to ma miejsce w wielu innych gminach i powiatach, każe władzom lokalnym kreować rozwiązania adekwatne do nowych potrzeb i możliwości.

Ziemia Choszczeńska obfituje w liczne zabytki, które stanowiąc o jej historii mają do odegrania istotną rolę w kształtowaniu przyszłości. Na uwagę zasługuje tutaj przede wszystkim możliwość aktywnego udziału Bierzwnika i Pełczyc w popularyzacji europejskiego szlaku cysterskiego, w tych miastach znajdują się klasztory zakonu – męski i żeński.

2.4 Demografia

2.4.1 Sieć osiedleńcza

Gęstość zaludnienia w województwie zachodniopomorskim wynosi 76 osób na 1 km kw. Na tym tle powiat choszczeński zalicza się do jednostek terytorialnych o niskiej liczbie ludności, na 1 km kw. przypada tu zaledwie 38 osób. Cechą charakterystyczną powiatu jest stosunkowo wysoka gęstość zaludnienia tylko jednej gminy, stolicy powiatu Choszczna, gdzie na 1 km kw. przypada 90 mieszkańców. Pozostałe gminy miejsko-wiejskie Recz i Pełczyce prezentują niskie wskaźniki gęstości – Recz (32 osoby) i Pełczyce (40 osób) na 1 km kw.

Wyjątkową gminą jest Drawno, w której (ze względu na powierzchnię zajmowaną przez Drawieński Park Narodowy) na 1 km kw. przypada zaledwie 17 mieszkańców. Dwie gminy wiejskie powiatu, Bierzwnik i Krzęcin wykazują także niski wskaźnik gęstości zaludnienia..

Tabela 9 Podział administracyjny i ludność w powiecie choszczeńskim

Wyszczególnienie	Powierzchnia w km ²	Sołectwa	Miejscowości	Ludność				Kobiety na 100 mężczyzn
				Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Na 1 km ²	
powiat	1328	89	221	50 149	24 935	25 214	38	101
w tym gminy								
Choszczno	247	17	45	22 258	10 947	11 311	90	103
Drawno	321	12	52	5 348	2 664	2 684	17	101
Pełczyce	201	19	30	8 115	4 059	4 056	40	100
Recz	180	15	24	5 754	2 860	2 894	32	101
Bierzwnik	239	15	42	4 845	2 477	2 368	20	96
Krzęcin	140	11	28	3 829	1 928	1 901	27	99

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie – opublikowane dane za rok 2005

Struktura osiedleńcza powiatu jest mocno rozdrobniona. Dominuje duża ilość małych i bardzo małych miejscowości, w których liczba mieszkańców nie przekracza kilkunastu, a bywa kilku osób. Przy takim rozproszeniu, rozwój tych jednostek osiedleńczych jest utrudniony. Dla władz samorządowych oznacza to konieczność racjonalnego planowania inwestycji zarówno infrastruktury technicznej jak i społecznej.

2.4.2 Liczba ludności w poszczególnych miejscowościach powiatu choszczeńskiego na dzień 31.12.2006 r.

Zestawienie liczby mieszkańców w poszczególnych gminach powiatu:

Gmina Bierzwnik	4.981
Miasto i Gmina Choszczno	22.623
Miasto i Gmina Drawno	5.502
Gmina Krzęcin	3.980
Miasto i Gmina Pełczyce	8.305
Miasto i Gmina Recz	5.930

Tabela 10 Zestawienie miejscowości powiatu wg liczby mieszkańców, stan na 31.12.2006 r.

Gmina	Miejscowości o liczbie ludności w granicach							Miasta	Razem
	Do 10	11-50	51-100	101-200	201-300	301-500	500 i więcej		
Bierzwnik	15	8	3	5	4	3	3		41
	74	181	216	742	961	1146	1661		4.981
Choszczno	5	9	6	5	3	10	1	1	40
	31	267	396	607	739	3957	503	16.123	22.623
Drawno	23	12	3	4	2	2	1	1	48
	138	250	183	637	528	754	504	2.508	5.502
Krzęcin	7	7	2	-	3	4	2		25
	43	149	138	-	802	1.549	1.299		3.980
Pełczyce	6	-	4	6	2	8	1	1	28
	42	-	325	908	476	3.204	555	2.795	8.305
Recz	3	4	4	5	-	4		1	21
	18	94	290	802		1.634		3.092	5.930

Źródło: opracowanie własne na podst. danych Urzędów Gmin powiatu choszczeńskiego

Liczba miejscowości zamieszkiwanych przez określoną liczbę mieszkańców:

- do 1059
- 11-5040
- 51-10022
- 101-20025
- 201-300.....14
- 301-50031
- 500 i więcej.....12

Wiejska sieć osiedleńcza w powiecie choszczeńskim jest dysfunkcyjnym czynnikiem rozwoju obszarów wiejskich. Jej cechą charakterystyczną jest wielkie rozdrobnienie. W ponad 1/4 miejscowości liczba mieszkańców nie przekracza dziesięciu. W blisko połowie miejscowości wiejskich mieszka tylko niecałe 2 % mieszkańców powiatu.

Sytuacja ta ogranicza skalę możliwych działań w zakresie rozwoju tych miejscowości nawet przy względnie dużym dostępie do środków pomocy zewnętrznej.

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Tabela 11 Miejscowości wg liczby mieszkańców - stan na dn. 31.12.2006 r.

Wyszczególnienie	Miejscowości wg liczby mieszkańców – stan na dn. 31.12.2006 r.						
	do 10	11-50	51-100	101-200	201-300	301-500	500 i więcej
GMINA BIERZWNIAK							
	Bożejewko 3	Antoniewko 21	Malczewo 53	Jaglisko 151	Górzno 219	Klasztorne 403	Breń 508
	Budzice 4	Chyże 24	Starzyce 83	Ostromecko 122	Kolsk 242	Zieleniewo 413	Bierzwnik 1153
	Bukowiec 5	Gajno 36	Strumienno 80	Płoszkowo 193	Łasko 224	Pławno 330	
	Czaplińska 7	Grzywna 18		Przeczo 124	Wygon 276		
	Dołżyna 3	Kawno 18		Rębusz 152			
	Kłodzin 9	Pławienko 17					
	Kołecko 4	Sojec 13					
	Kruczaj 7	Zdrójno 34					
	Krzywin 3						
	Kunica 9						
	Piaseczno 1						
	Przykuna 5						
	Smełdowa 6						
	Trzebicz 2						
	Zgorzel 6						
	Razem: 4981	74	181	216	742	961	1146
MIASTO I GMINA CHOSZCZNO							
	Brzostno 3	Baczyn 26	Bonin 92	Koplin 103	Raduń 273	Kołki 365	Choszczno 16123
	Czernice 8	Chelpa 43	Nowe Żeńsko 65	Krzowiec 111	Sławęcino 244	Korytowo 480	Wardyń 503
	Płoki 3	Golcza 18	Oraczewice 78	Gleżno 117	Zwierzyn 222	Piasecznik 439	
	Sulechówek 8	Gostyczyn 19	Rzeczki 57	Stawin 143		Radaczewo 301	
	Wysokie 9	Łaszewo 31	Witoszyn 54	Sulino 133		Rzecko 440	
		Pakość 44	Radlice 50			Smoleń 316	

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

		Roztocze 32				Stary Klukom 309	
		Rudniki 36				Stradzewo 392	
		Sułowo 18				Suliszewo 421	
						Zamęcin 494	
Razem: 22.623	31	267	396	607	739	3957	16626
MIASTO I GMINA DRAWNO							
	Bogdanka 2	Borowiec 28	Podegrodzie 57	Kiełpino 137	Barnimie 284	Brzeziny 433	Drawno 2508
	Brodźce 4	Gack 17	Podlesie 56	Konotop 161	Dominikowo 244	Chomętowo 321	Święciechów 504
	Drawnik 9	Jażwiny 22	Żółwino 70	Niemieńsko 199			
	Gładszy 3	Prostynia 19		Zatom 140			
	Karpinek 9	Roścín 14					
	Karpin 10	Sieniawa 43					
	Kostrzewa 3	Zdanów 20					
	Międzybór 3	Żółwinko 13					
	Nowa Korytnica 5	Kolonia Dolina 23					
	Rogoźnica 6	Kolonia Kniewo 16					
	Kolonia Borki 3	Kolonia Pszczewsko 24					
	Kolonia Dobrojewo 5	Kolonia Wiśniewo 11					
	Kolonia Janków 9						
	Kolonia Kawczyn 7						
	Kolonia Kępa 4						
	Kolonia Maciejów 7						
	Kolonia						

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

	Ostrożyce 7						
	Kolonia Przysiekierze 8						
	Kolonia Sambórz 10						
	Kol. Sicienko 5						
	Kolonia Sówka 8						
	Kolonia Śmieszkowo 6						
	Kol. Zacisze 5						
Razem: 5502	138	250	183	637	528	754	3012
GMINA KRZĘCIN							
	Boguszyce 8	Grzywacz 20	Nowy Klukom 56		Kaszewo 262	Chłopowo 472	Granowo 552
	Chłopowo Kolonia IV 4	Pluskocin 27	Słonice 82		Przybysław 246	Miełecin 385	Krzęcin 747
	Chłopowo Kolonia V 8	Prokolno 14			Rakowo 294	Objezierze 371	
	Ligwiąca 7	Smużyk 13				Żensko 321	
	Potoczna 2	Sobieradz 42					
	Sierosławiec 5	Sobolewo 11					
	Sowiniec 9	Wężnik 21					
Razem: 3980	43	148	138		802	1549	1299
MIASTO I GMINA PEŁCZYCE							
	Golejewo 9		Będargowiec 87	Brzyczyno 173	Bolewice 218	Będargowo 444	Pełczyce 2795
	Kukadło 1		Krzyńki 78	Bukwica 163	Jagów 258	Boguszyny 436	Jarosławsko 555
	Przyłęki 6		Ługowo 77	Lubianka 176		Chrapowo 303	
	Puszczyn 10		Wierzchno 83	Łyskowo 101		Lubiana 370	
	Sułkowo 10			Niesporowice 155		Nadarzyn 370	
	Trynno 6			Trzęsacz 140		Płotno 430	

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

						Przekolno 485	
						Sarnik 366	
Razem: 8305	42		325	908	476	3204	3350
MIASTO I GMINA RECZ							
	Lestnica 4	Jarostowo 32	Rajsko 51	Grabowiec 132		Lubieniów 458	Recz 3092
	Rybnica 5	Kraśnik 12	Słutowo 73	Pamięcin 131		Nętkowo 444	
	Witosław 9	Trzebień 13	Suliborek 73	Rybaki 198		Pomień 322	
		Wielgoszcz 37	Żeliszewo 93	Sicko 180		Sokoliniec 410	
				Sulibórz 161			
Razem: 5930	18	94	290	802		1634	3092

Źródło: oprac. własne na podstawie danych z Urzędów Gmin powiatu choszczeńskiego

Liczba mieszkańców powiatu wykazuje stałą tendencję spadkową. Omawiane zjawisko dotyczy wszystkich gmin zarówno miejskich, jak i wiejskich.

2.4.3 Struktura demograficzna – ruch ludności

Tabela 12 Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w powiecie choszczeńskim

ROK	Ogółem	W wieku						Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym
		przedprodukcyjnym		produkcyjnym		poprodukcyjnym		
		razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	razem	w tym kobiety	
2005	50149	11420	5561	32037	15157	6692	4496	56,5
2004	50282	11865	5727	31777	15114	6640	4486	58.2
2003	50373	12355	5946	31396	14890	6622	4477	60,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie – opublikowane dane za rok 2003, 2004, 2005

Populacja powiatu maleje, mimo iż wskaźniki przyrostu naturalnego powoli rosną, zwłaszcza w gminach wiejskich.

Tabela 13 Ruch naturalny ludności w powiecie choszczeńskim

Rok	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		Przyrost naturalny
			Ogół-em	w tym niemowląt				Ogół-em	W tym niemowląt	
w liczbach bezwzględnych						na 1000 ludności				
2005	246	561	424	4	137	4,8	11	8,3	7,1	2,7
2004	206	532	486	1	46	4,0	10,4	9,5	1,9	0,9
2003	255	526	447	6	79	5,0	10,3	8,7	11,4	1,5
2002	215	489	444	1	45	4,2	9,5	8,6	1,7	0,9

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie – opublikowane dane za rok 2002, 2003, 2004, 2005

Niekorzystne tendencje demograficzne wynikają z ujemnego salda migracji. Co roku z powiatu ubywa około 200 osób.

Tabela 14 Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały w powiecie choszczeńskim

Rok	Napływ			Odpływ			Saldo migracji		
	ogółem	do miast	na wieś	ogółem	z miast	ze wsi	ogółem	w miastach	na wsi
2005	404	164	240	679	349	330	-275	-185	-90
2004	455	193	262	667	322	345	-212	-129	-83
2003	484	229	255	677	358	319	-193	-129	-64

Źródło: Główny Urząd Statystyczny w Warszawie – opublikowane dane za rok 2003, 2004, 2005

W okresie od 1995 r. do 2005 r. obszary wiejskie opuściło blisko 1300 mieszkańców, z miast wyjechało nieco ponad 400 osób. Przyczyn migracji upatrywać należy w ograniczonym rynku pracy, pogarszających się warunkach życia na wsi, a także braku możliwości podnoszenia wykształcenia na terenie powiatu.

Przeobrażeniu ulega struktura ludnościowa powiatu. Mimo nieznacznego wzrostu urodzeń udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w populacji szybko spada. Pomiędzy rokiem 2003-2005 w tej kategorii wiekowej ubyło ponad 8 % mieszkańców. Nastąpił wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym przy zachowaniu mniej więcej stałego poziomu osób w wieku emerytalnym. Doraźnie tendencja ta poprawia proporcje osób w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym na korzyść tych pierwszych, co zwiększa rolę czynnika ludzkiego w potencjale produkcyjnym powiatu.

W dłuższej perspektywie czasu omawiane zjawisko przyniesie negatywne skutki w postaci spadku podaży siły roboczej. Przybywać będzie ludzi w wieku starszym, co zaowocuje

koniecznością rozwoju sfery służby zdrowia i opieki. Z drugiej zaś strony - spadek liczebności młodego pokolenia wpłynie na konieczność ograniczenia sieci placówek oświatowych powiatu.

2.5 Struktura zatrudnienia

Rynek pracy obejmuje całokształt zagadnień związanych z kształtowaniem podaży pracy i popytu na pracę. Bezrobocie jako problem społeczny jest zjawiskiem złożonym. Obecnie liczba zarejestrowanych w Polsce dochodzi do 2,5 miliona osób. W powiecie choszczeńskim bez pracy pozostaje 4631 osób, a stopa bezrobocia wynosi 29,9 % (31.08.2006 r.). W ostatnim roku nastąpił wyraźny spadek liczby osób bez pracy, zarówno w kraju, jak i w powiecie choszczeńskim.

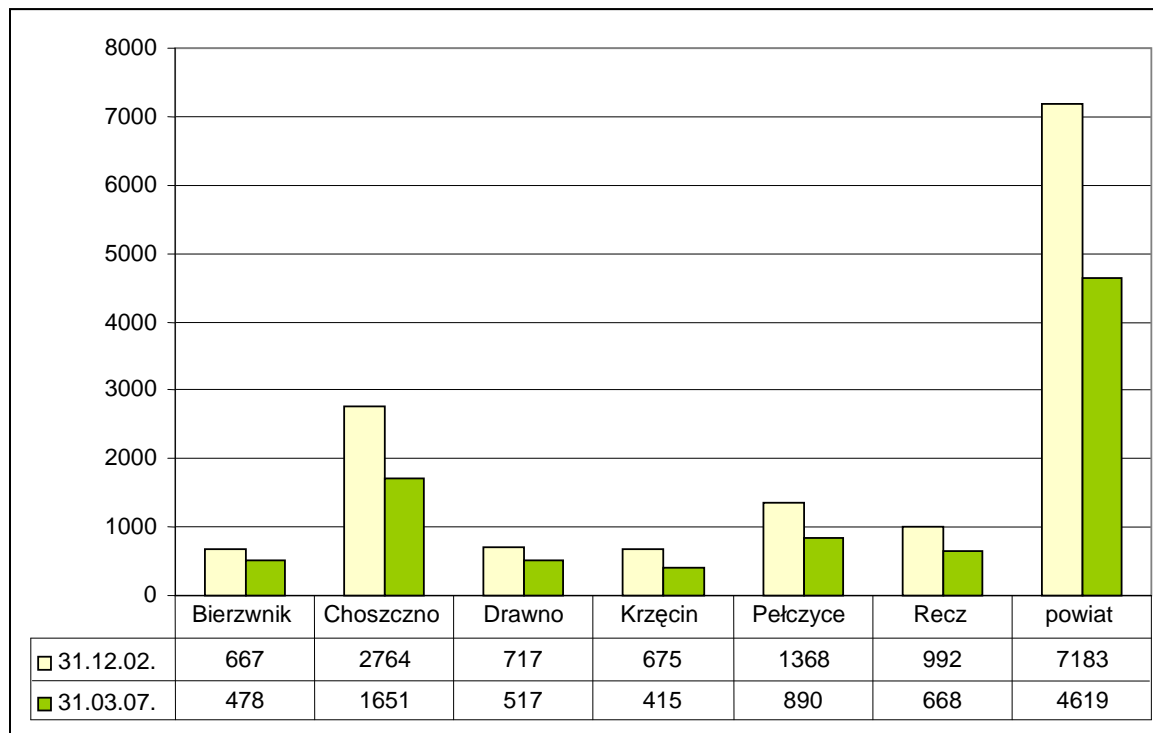
Przeciwdziałanie skutkom bezrobocia i jego zmniejszanie, jest podstawą działania Powiatowego Urzędu Pracy w Choszczynie. Urząd organizuje prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, organizuje staże i przygotowania zawodowe, aktywizuje inwalidów, przyznaje osobom bezrobotnym jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, udziela wsparcia pracodawcom w ramach wyposażenia-doposażenia stanowiska pracy, prowadzi szkolenia i przekwalifikowania bezrobotnych skierowane głównie do osób długotrwale pozostających bez pracy oraz byłych pracowników Państwowych Gospodarstw Rolnych. Osoby bezrobotne korzystają również z porad zawodowych i zajęć Klubu Pracy. Na bieżąco prowadzona i uzupełniana jest baza danych o pracodawcach i podmiotach gospodarczych współpracujących z Powiatowym Urzędem Pracy w Choszczynie. Aktywnie zdobywane są wolne miejsca pracy, na których zatrudniane są osoby bezrobotne na koszt pracodawców.

2.5.1 Choszczeński rynek pracy w latach 2002-2006

W końcu grudnia 2006 roku liczba bezrobotnych w powiecie choszczeńskim wynosiła 4637 osób, kobiety stanowiły 56,9 % ogólnej liczby bezrobotnych. W porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku spadek liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie wyniósł 1194 osób. Aktualny poziom liczby bezrobotnych 4619 osób (stan z dn. 31.03.2007) jest niższy w porównaniu z końcem grudnia 2002 roku o 2564 osoby, kiedy to zarejestrowane były 7183 osoby.

Jednym z pozytywnych elementów charakteryzujących zjawisko bezrobocia w powiecie jest niski udział osób młodych w ogólnej liczbie bezrobotnych. Udział osób w wieku do 25 roku życia tylko nieznacznie przekracza poziom 25 % ogólnej liczby zarejestrowanych.

Na uwagę zasługuje fakt, że liczba osób bezrobotnych w porównaniu z sierpniem 2005 roku wskazuje tendencję spadkową również we wszystkich gminach powiatu choszczeńskiego. Porównanie liczby osób bezrobotnych w poszczególnych gminach i w powiecie w grudniu 2002 roku i w sierpniu 2006 roku przedstawia wykres.

Wykres. **Bezrobotni w gminach powiatu choszczeńskiego**

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

W końcu grudnia 2006 roku stopa bezrobocia dla powiatu choszczeńskiego wynosiła 29,9 %. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił spadek o 5,4 %. Stopa bezrobocia w końcu grudnia 2002 roku wynosiła 37,1 %, spadek w porównaniu do grudnia 2006 roku wynosił więc 7,2 %.

Spadek liczby bezrobotnych i stopy bezrobocia w latach 2002-2006 jest skutkiem wzrostu środków finansowych przeznaczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Choszcznie na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, a także aktywności społeczeństwa i wyjazdom do pracy za granicę, szczególnie po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej.

Omawiając dane, zawarte w części statystycznej trzeba zwrócić uwagę na to, że odsetek bezrobotnych mieszkańców wsi pozostaje na poziomie 60 %. Jest to efekt syndromu tzw. wsi popegeerowskiej.

Analiza danych statystycznych wskazuje, że w dalszym ciągu wśród bezrobotnych przeważają kobiety i osoby zamieszkałe na wsi. Nie zmienia się przekrój zawodowy bezrobotnych. Dominują osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i zawodowym.

Tabela 15 Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w latach 2002-2006

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych w powiecie choszczeńskim	Stopa bezrobocia w %		
		powiat	województwo	kraj
31 grudnia 2002	7183	37,1	26,6	20,0
31 grudnia 2003	6784	38,9	28,4	20,0
31 grudnia 2004	6159	36,8	27,5	19,0
31 grudnia 2005	5831	35,3	25,6	17,6
31 grudnia 2006	4637	29,9	21,7	14,9

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Statystyki Wojewódzkiego Urzędu Pracy Wydziału Badań i Analiz rejestrują dane odnośnie bezrobocia i ostatni raport przedstawia te dane następująco (poniższa tabela).

Tabela 16 Bezrobotni według gmin na dzień 31 marca 2007 r.

Miasto/Gmina	Ogółem		Zamieszkali na wsi		Wskaźnik bezrobocia
	razem	kobiety	razem	kobiety	
GMINA BIERZWNIK	478	261	478	261	16,1%
GMINA KRZĘCIN	415	221	415	221	17,5%
MiG CHOSZCZNO	1651	931	595	339	11,4%
MiG DRAWNO	517	296	328	187	15,4%
MiG PEŁCZYCE	890	507	586	335	17,3%
MiG RE CZ	668	375	390	222	18,3%
POWIAT CHOSZCZEŃSKI	4619	2591	2792	1565	14,4%

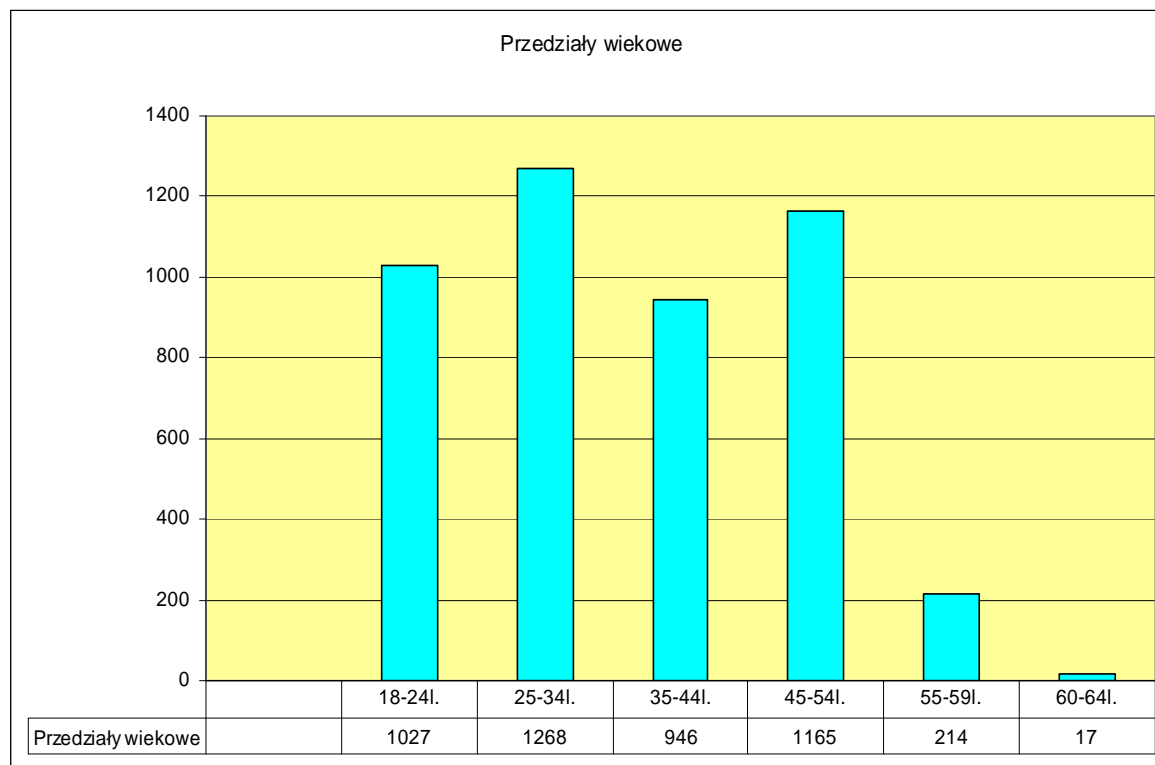
Źródło: dane Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Szczecinie.

Tabela 17 Struktura osób zarejestrowanych w PUP w Choszcznie

Przedziały wiekowe	31.12.2006 r.		30.06.2006 r.		31.12.2005 r.	
	osób	%	osób	%	osób	%
18-24 lata	1027	22,1	1155	24,5	1471	25,2
25-34 lata	1268	27,3	1224	26,0	1560	26,8
35-44 lata	946	20,4	972	20,6	1233	21,1
45-54 lata	1165	25,2	1147	24,3	1337	22,9
55-59 lat	214	4,6	200	4,2	207	3,5
60-64 lata	17	0,4	16	0,4	23	0,5
Razem	4637	100	4714	100	5831	100

Źródło: dane PUP w Choszcznie

Wykres. Struktura wieku osób bezrobotnych wg stanu na 31.12.2006 r.

Źródło: dane PUP w Choszcznie.

Aktywizacja osób bezrobotnych w latach 2002 – 2006

Na przestrzeni lat 2002-2006 PUP w Choszcznie miał w dyspozycji 8526 ofert pracy, przy czym w ciągu 12 miesięcy 2006 roku dysponował 1836 ofertami.

Struktura podjęć pracy na przestrzeni kilku lat ze względu na zawody w zasadzie nie zmienia się. Przeważają oferty dla robotników pomocniczych w przemyśle spożywczym,

sprzedawców, robotników pomocniczych w przemyśle drzewno-papierniczym, szwaczek, robotników drogowych, budowlanych, placowych i oczyszczaczy odlewów.

Oferty najliczniej pojawiające się na lokalnym rynku pracy ukazują i potwierdzają zarazem dominację poszczególnych branż. Są to w szczególności: przemysł drzewny, spożywczy i lekki, handel, rolnictwo i budownictwo. W 2006 roku pośrednicy pracy złożyli pracodawcom 514 wizyt, podczas których zdobyli 479 wolnych miejsc pracy.

Liczbę ofert pracy, liczbę wizyt i wolne miejsca pracy zdobyte podczas wizyt u pracodawców w latach 2002-2006 przedstawia tabela poniżej. Na bieżąco uaktualniane są dane w katalogu pracodawców, organizowane są giełdy pracy i spotkania z pracodawcami. Prowadzona jest dokumentacja dotycząca podmiotów gospodarczych współpracujących z PUP w Choszcznie. Dane obejmują informacje dotyczące struktury zatrudnienia, zwolnień grupowych, wolnych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych.

Tabela 18 Liczba ofert pracy, liczba wizyt i wolne miejsca pracy zdobyte podczas wizyt u pracodawców

w latach 2002-2006

Rok	Liczba ofert pracy	Liczba wizyt	Wolne miejsca pracy, w wyniku wizyt
2002	1319	335	438
2003	1716	204	321
2004	1969	79	281
2005	1700	351	343
2006	1836	514	479
Razem	8540	1483	1862

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Tabela 19 Wykaz. Formy aktywizacji osób bezrobotnych wykorzystywane przez PUP w Choszcznie

w 2006 r. – (ogółem w powiecie)

Forma aktywizacji	Liczba osób aktywizowanych	Środki finansowe /tys. zł/
Staże	723	3.540,90
Przygotowanie do wykonywania zawodu	215	649,5
Szkolenia (Fundusz Pracy i inne)	236	112,8
Prace interwencyjne	171	555,0
Roboty publiczne	14	250,0
Prace społecznie użyteczne	194	150,0
Stypendium w okresie kontynuowania nauki	16	21,8
Dodatek aktywizacyjny	353*	165,6**
Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy	33	382,0

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Przyznanie bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej	124	1.1488,0
Zwrot kosztów, o których mowa w art. 45 ustawy /dojazdy i zakwaterowanie/	188	106,3
Razem		14.833,8

* liczba osób, które złożyły wniosek w 2006 r.

** środki wypłacone wszystkim uprawnionym osobom w 2006 r.

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Dane statystyczne o strukturze bezrobocia w gminach powiatu choszczeńskiego przedstawiają się następująco w poszczególnych tabelach według gmin.

Tabela 20 Gmina Bierzwnik. Struktura bezrobocia

Wyszczególnienie	31.12.2006 r.		30.06.2006 r.		31.12.2005 r.	
	osób	%	osób	%	osób	%
Wskaźnik natężenia	-	17,4	-	16,9	-	22,3
Liczba bezrobotnych	519	11,2*	503	10,7*	656	11,3*
Liczba kobiet	299	57,6	277	55,1	353	53,8
Zasiłkobiorycy	118	22,7	121	24,1	153	23,3
Do 25 roku życia	123	23,7	133	26,4	166	25,3
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	-	-	1	0,2	3	0,5
Długotrwale bezrobotni	347	66,9	311	61,8	432	65,9
Powyżej 50 roku życia	64	12,3	59	11,7	59	9,0
Bez kwalifikacji zawodowych	128	24,7	115	22,9	160	24,4
Samotnie wychowujące dzieci do 7 roku życia	27	5,2	21	4,2	32	4,9
Niepełnosprawni	2	0,4	1	0,2	4	0,6

* % do ogółu w powiecie

Źródło: dane PUP w Choszczynie

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Tabela 21 Gmina Choszczno. Struktura bezrobocia

Wyszczególnienie	31.12.2006 r.		30.06.2006 r.		31.12.2005 r.	
	osób	%	osób	%	osób	%
Wskaźnik natężenia	-	11,6	-	11,7	-	14,2
Liczba bezrobotnych	1683	36,3*	1706	36,2*	2056	35,3*
Liczba kobiet	963	57,2	956	56,0	1048	51,0
Zasiłkobiorycy	337	20,0	299	17,5	376	18,3
Zamieszkali na wsi	618	36,7	595	34,9	733	35,7
Do 25 roku życia	414	24,6	416	24,4	269	13,1
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	-	-	11	0,6	10	0,5
Długotrwale bezrobotni	1000	59,4	1075	63,0	699	34,0
Powyżej 50 roku życia	266	15,8	262	15,4	108	5,3
Bez kwalifikacji zawodowych	318	18,9	311	18,2	209	10,2
Samotnie wychowujące dzieci do 7 roku życia	132	7,8	118	6,9	117	5,7
Niepełnosprawni	23	1,4	23	1,3	22	1,1

* % do ogółu w powiecie

Źródło: dane PUP w Choszczynie

Tabela 22 Gmina Drawno. Struktura bezrobocia

Wyszczególnienie	31.12.2006 r.		30.06.2006 r.		31.12.2005 r.	
	osób	%	osób	%	osób	%
Wskaźnik natężenia	-	15,5	-	15,6	-	19,2
Liczba bezrobotnych	521	11,2*	525	11,1*	633	10,9*
Liczba kobiet	304	58,3	283	52,8	350	55,3
Zasiłkobiorycy	99	19,0	76	14,5	108	17,1
Zamieszkali na wsi	333	63,9	311	59,2	353	55,8
Do 25 roku życia	105	20,2	139	26,5	147	23,2
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	-	-	2	0,4	4	0,6
Długotrwale bezrobotni	339	65,1	344	65,5	441	69,7
Powyżej 50 roku życia	81	15,5	75	14,3	88	13,9
Bez kwalifikacji zawodowych	112	21,5	113	21,5	144	22,7
Samotnie wychowujące dzieci do 7 roku życia	33	6,3	36	6,9	37	5,8
Niepełnosprawni	3	0,6	6	1,1	7	1,1

* % do ogółu w powiecie

Źródło: dane PUP w Choszczynie

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Tabela 23 Gmina Krzęcin. Struktura bezrobocia

Wyszczególnienie	31.12.2006 r.		30.06.2006 r.		31.12.2005 r.	
	osób	%	osób	%	osób	%
Wskaźnik natężenia	-	16,6	-	17,1	-	22,2
Liczba bezrobotnych	394	8,5*	405	8,6*	525	9,0*
Liczba kobiet	201	51,0	206	50,9	244	46,5
Zasiłkobiорcy	48	12,2	55	13,6	69	13,1
Do 25 roku życia	69	17,5	94	23,2	125	23,8
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	-	-	0	0	1	0,2
Długotrwale bezrobotni	296	75,1	287	70,9	379	72,2
Powyżej 50 roku życia	75	19,0	66	16,3	75	14,3
Bez kwalifikacji zawodowych	70	17,8	78	19,3	127	24,2
Samotnie wychowujące dzieci do 7 roku życia	27	6,9	29	7,2	29	5,5
Niepełnosprawni	3	0,8	3	0,7	6	1,1

* % do ogółu w powiecie

Źródło: dane PUP w Choszczynie

Tabela 24 Gmina Pełczyce. Struktura bezrobocia

Wyszczególnienie	31.12.2006 r.		30.06.2006 r.		31.12.2005 r.	
	osób	%	osób	%	osób	%
Wskaźnik natężenia	-	16,4	-	17,1	-	22,4
Liczba bezrobotnych	842	18,2*	881	18,7*	1136	19,5*
Liczba kobiet	471	55,9	515	58,5	600	52,8
Zasiłkobiорcy	138	16,4	146	16,6	160	14,1
Zamieszkali na wsi	544	64,6	590	67,0	768	67,6
Do 25 roku życia	186	22,1	223	25,3	296	26,1
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	-	-	3	0,3	6	0,5
Długotrwale bezrobotni	584	69,4	601	68,2	815	71,7
Powyżej 50 roku życia	152	18,1	131	14,9	170	15,0
Bez kwalifikacji zawodowych	236	28,0	218	24,7	300	26,4
Samotnie wychowujące dzieci do 7 roku życia	56	6,7	46	5,2	66	5,8
Niepełnosprawni	4	0,5	9	1,0	14	1,2

* % do ogółu w powiecie

Źródło: dane PUP w Choszczynie

Tabela 25 Gmina Recz. Struktura bezrobocia

Wyszczególnienie	31.12.2006 r.		30.06.2006 r.		31.12.2005 r.	
	osób	%	osób	%	osób	%
Wskaźnik natężenia	-	18,6	-	19,0	-	22,8
Liczba bezrobotnych	678	14,6*	694	14,7*	825	14,0*
Liczba kobiet	403	59,4	412	59,4	451	54,7
Zasiłkobiorky	102	15,0	109	15,7	112	13,6
Zamieszkali na wsi	401	59,1	395	56,9	491	59,5
Do 25 roku życia	130	19,2	150	21,6	191	23,2
Które ukończyły szkołę wyższą, do 27 roku życia	-	-	1	0,1	2	0,2
Długotrwale bezrobotni	477	70,4	477	68,7	591	71,6
Powyżej 50 roku życia	103	15,2	96	13,8	103	12,5
Bez kwalifikacji zawodowych	149	22,0	154	22,2	214	25,9
Samotnie wychowujące dzieci do 7 roku życia	41	6,0	32	4,6	34	4,1
Niepełnosprawni	3	0,4	4	0,6	6	0,7

* % do ogółu w powiecie

Źródło: dane PUP w Choszcznie

2.6 Infrastruktura społeczna

2.6.1 Edukacja

Przedszkola, szkoły podstawowe i gimnazja w gminach powiatu choszczeńskiego:

Bierzwnik

1. Gimnazjum Publiczne w Bierzwniku
2. Szkoła Podstawowa w Bierzwniku
3. Szkoła Podstawowa w Zieleniewie
4. Szkoła Podstawowa w Łasku
5. Przedszkole Gminne w Bierzwniku

Choszczno

1. Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
2. Szkoła Podstawowa Nr 3

3. Szkoła Podstawowa w Zamęcinie
4. Szkoła Podstawowa w Sławęcinie
5. Szkoła Podstawowa w Suliszewie
6. Szkoła Podstawowa w Korytowiu
7. Publiczne Gimnazjum
8. Publiczne Przedszkole nr 1
9. Publiczne Przedszkole nr 2
10. Publiczne Przedszkole nr 4
11. Publiczne Przedszkole nr 5

Drawno

1. Gimnazjum Publiczne im. Saperów Polskich
2. Szkoła Podstawowa im. Stefana Żeromskiego
3. Przedszkole Miejskie

Pełczyce

1. Szkoła Podstawowa im. I Dywizji im. T. Kościuszki w Chrapowie
2. Zespół Szkół w Pełczycach
3. Miejsko-Gminne Przedszkole w Pełczycach
4. Zespół Szkół w Lubianie
5. Szkoła podstawowa w Będargowie im. Jana Pawła II

Recz

1. Szkoła Podstawowa w Reczu
2. Szkoła Podstawowa w Lubieniowie
3. Publiczne Gimnazjum w Reczu
4. Przedszkole Miejskie w Reczu

Krzęcin

1. Szkoła Podstawowa w Chłopowie
2. Szkoła Podstawowa w Granowie
3. Zespół Szkół w Krzęcinie (w skład wchodzi):
 - Szkoła Podstawowa w Krzęcinie
 - Gimnazjum w Krzęcinie

Baza edukacyjna w gminach do poziomu gimnazjum zaspokaja potrzeby mieszkańców. Problemem ze względu na konieczną aktywizację ludności wiejskiej może okazać się szczupła sieć przedszkoli.

Szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez powiat choszczeński

Obecnie powiat prowadzi następujące szkoły i placówki.

Szkolnictwo ponadgimnazjalne:

Zespół Szkół Nr 1 im. Bolesława Krzywoustego w Choszcznie, w skład którego wchodzi:

I Liceum Ogólnokształcące

I Liceum Profilowane (*likwidacja 1.09.2007*)

Technikum Gastronomiczne

Technikum Ekonomiczne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 (*likwidacja 1.09.2007*)

Technikum Samochodowe

Technikum Informatyczne

Tabela 26 Absolwenci Zespołu Szkół Nr 1 w latach 2002-2006

Lp.	Szkoła	Liczba absolwentów w roku szkolnym			
		2005/06	2004/05	2003/04	2002/03
1.	Liceum Ogólnokształcące (4 letnie – ponadpodstawowe)	-	-	173	136
2.	Liceum Ogólnokształcące (3-letnie ponadgimnazjalne)	176	221	-	-
3.	Liceum Ogólnokształcące Wieczorowe	-	-	-	-
4.	Liceum Ekonomiczne	-	50	55	-
5.	Liceum Profilowane	30	27	-	-
6.	Liceum Agrobiznesu	-	16	19	22
7.	Technikum Gastronomiczne	22	-	17	-
8.	Technikum Gastronomiczne	14	22	-	-
9.	Technikum Ekonomiczne	26	-	-	-
10.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	16	21	-	25

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Zespół Szkół Nr 2 im. Noblistów Polskich w Choszczynie, w skład którego wchodzi:

II Liceum Ogólnokształcące
 II Liceum Profilowane
 Technikum Handlowe
 Technikum Budowlane
 Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2
 Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
 Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące
 Trzyletnie Technikum Uzupełniające dla Dorosłych

Tabela 27 Absolwenci Zespołu Szkół Nr 2 w latach 2002-2006

Lp.	Szkoła	Liczba absolwentów w roku szkolnym			
		2005/06	2004/05	2003/04	2002/03
1.	Liceum Ogólnokształcące	52	38	61	66
2.	Liceum Profilowane	108	87	-	-
3.	Technikum Handlowe	23	-	-	-
4.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	28	30	30	84
5.	Liceum Ogólnokształcące Wieczorowe	26	15	16	29
6.	Liceum Techniczne	-	-	59	53
7.	Liceum Zawodowe	-	-	33	53
8.	Liceum Budowlane	-	-	-	26

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Suliszewie w skład którego wchodzi:

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 2
 Gimnazjum Specjalne
 Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
 Specjalna Szkoła Przesposabiająca do Pracy

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Niemieńsku w skład którego wchodzi:

Szkoła Podstawowa Specjalna
 Gimnazjum Specjalne
 Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Choszcznie

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna udziela bezpośredniej pomocy w następujących formach: zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, terapia logopedyczna, zajęcia aktywizujące wybór zawodu, różne formy pomocy indywidualnej i grupowej, porady bez badań, badania przesiewowe słuchu programem „Słyszę”, badania przesiewowe wzroku programem „Widzę”, porady udzielone w Młodzieżowym Telefonie Zaufania, porady po badaniach przesiewowych.

W ramach oddziaływań terapeutycznych na terenie poradni prowadzona jest terapia indywidualna i grupowa, psychologiczna, pedagogiczna i logopedyczna.

Poradnia współpracuje także z OPS w powiecie choszczeńskim, Sądem, Policją, CPPP. Współpraca dotyczy wymiany informacji, konsultacji medycznych, prowadzenia treningów np. dla pracowników socjalnych, rodzin zastępczych i domów dziecka

Międzyszkolny Ośrodek Sportów Wodnych w Choszcznie

Ośrodek prowadzi trzy sekcje szkoleniowe:

- kajak-polo,
- kajakarstwo klasyczne,
- żeglarstwo (klasa Optimist i Cadet).

We wszystkich formach szkolenia bierze udział ok. 130 osób. Liczba uczestniczących w zajęciach w poszczególnych okresach jest zmienna. Szkolenie w okresie letnim prowadzone jest w oparciu o bazę własną MOSW. W okresie jesienno-zimowym trenujący korzystają z sal Zespołu Szkół Nr 1, basenu oraz innych obiektów.

Międzyszkolny Ośrodek Sportów Wodnych w Choszcznie jest reprezentowany w wielu imprezach sportowych.

Wyniki sportowe z roku 2006

Sekcja kajak-polo

- Mistrzostwo Polski Seniorów
- V-ce Mistrzostwo Polski Seniorek
- Mistrzostwo Polski Juniorów
- V-ce Mistrzostwo Juniorów Młodszych
- Mistrzostwo Polski Juniorek Młodszych
- I m-ce w Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodzików
- I m-ce w Międzywojewódzkich Mistrzostwach Młodziczek

Trener kadry narodowej - Watkowski Norbert (MOSW)

Do kadry narodowej w kajak polo zakwalifikowano 14 zawodników. Na Mistrzostwach Świata zawodnicy zdobyli VI miejsce jako reprezentacja Polski. Na 10 zawodników kadry, 5 osób było z ośrodka MOSW.

Na rok 2007 do kadry narodowej powołanych zostało 18 zawodników: 7 seniorów, 6 juniorów, 5 junierek.

W ciągu ostatnich kilku lat podejmowano działania zmierzające do dostosowania oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy z głównym naciskiem na szkoły zawodowe. Utworzono

Technikum Budowlane w Zespole Szkół Nr 2, Technikum Informatyczne w Zespole Szkół Nr 1. Od 1 września 2007 roku w Zespole Szkół Nr 3 będzie działało Technikum Logistyczne.

Inne szkoły publiczne

1. Prowadzony przez Wojewódzki Zakład Doskonalenia Zawodowego w Gorzowie Wlkp. i dotowany przez powiat choszczeński Zespół Szkół Nr 3 w Choszczynie, w skład którego wchodzi:

- Licem Profilowane
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa
- Technikum Ekonomiczne
- Technikum Uzupełniające.

2. Liceum Ogólnokształcące w Pełczycach powstało na zasadzie zawartego porozumienia pomiędzy powiatem choszczeńskim a Gminą Pełczyce.

Szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych dotowane przez powiat choszczeński

1. Szkoły prowadzone przez Centrum Edukacyjne „Omnibus”:

- Prywatne Liceum Ogólnokształcące przy Centrum Edukacyjnym „Omnibus”
- Prywatne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące przy Centrum Edukacyjnym „Omnibus”

Prywatne Policealne Studium Zawodowe przy Centrum Edukacyjnym „Omnibus”

2. Policealne Studium Zawodowe Nr 1 w Choszczynie Szczecińskiego Centrum Edukacyjnego

3. Szkoły prowadzone przez Centrum Edukacyjne IDEA:

- Niepubliczne Zaoczne Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Pełczycach
- Niepubliczne Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Pełczycach

Zmiany w strukturze placówek oświatowych na terenie powiatu w latach 2003-2006

Do końca roku szkolnego 2001/2002 funkcjonowały na terenie powiatu szkoły ponadpodstawowe, które z dniem 1 września 2002 roku zostały przekształcone w szkoły ponadgimnazjalne. Niektóre z nich zgodnie z ustawą o zmianie ustroju szkolnego zachowały klasy dotychczasowej szkoły ponadpodstawowej do roku szkolnego 2005/2006.

Ponadto w latach 2002-2006 sieć szkół kształtowała się zgodnie z potrzebami rynku pracy i preferencjami uczniów. Powstały nowe szkoły:

- w Zespole Szkół Nr 1:
 - Technikum Samochodowe
 - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych

- Technikum Ekonomiczne
- Technikum Informatyczne
- w Zespole Szkół Nr 2 w Choszcznie:
 - Technikum Budowlane
 - Techniku Handlowe dla Dorosłych
 - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych.
- w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Niemieńsku:
 - Szkoła Specjalna Przystosabiająca do Pracy
- w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Suliszewie:
 - Szkoła Specjalna Przystosabiająca do Pracy

Z dniem 31 sierpnia 2004 r. zakończył swoją działalność Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Święciechowie.

Od 2004 r. w powiecie choszczeńskim są dwa Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze:

- w Suliszewie dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim,
- w Niemieńsku dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Oba ośrodki posiadają odpowiednio wyposażoną bazę lokalową i wystarczającą liczbę miejsc, aby zaspokoić potrzeby mieszkańców powiatu choszczeńskiego w zakresie szkolnictwa specjalnego.

Tabela 28 Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez lata 2002-2006

Lp.	Szkoła /placówka	Liczba uczniów			
		2002/03	2003/04	2004/05	2005/06
I	Zespół Szkół Nr 1 w Choszczynie	939	976	1082	1046
	1. Liceum Ogólnokształcące	315	173	-	-
	2. I Liceum Ogólnokształcące	244	410	634	628
	3. Liceum Agrobiznesu	61	35	16	-
	4. Liceum Ekonomiczne	109	106	50	-
	5. Technikum Gastronomiczne	95	113	119	121
	6. Zasadnicza Szkoła Zawodowa	52	46	43	16
	7. Liceum Profilowane	32	63	61	30
	8. Technikum Ekonomiczne	31	30	59	87
	9. Technikum Informatyczne	-	-	-	33
	10. Technikum Zawodowe	-	-	36	57
	11. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	-	-	37	74
	12. Technikum Ekonomiczne dla Dorosłych	-	-	27	-
II	Zespół Szkół Nr 2 im. Noblistów Polskich w Choszczynie	791	745	814	785
	1. Liceum Ogólnokształcące	134	61	-	-
	2. II Liceum Ogólnokształcące	45	98	173	185
	3. Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	87	76	75	45
	4. Liceum Techniczne	120	60	-	-
	5. Liceum Zawodowe	86	33	-	-
	6. Technikum Budowlane	28	-	-	34
	7. Zasadnicza Szkoła Zawodowa	171	143	149	128
	8. II Liceum Profilowane	88	214	301	233
	9. Technikum Handlowe	32	60	90	112
	10. II Technikum dla Dorosłych	-	-	26	13
	11. Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych	-	-	-	35

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

III	Specjalne Ośrodki Szkolno-Wychowawcze				
	1. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Niemieńsku	38	39	74	72
	- Szkoła Podstawowa Specjalna				
	- Gimnazjum Specjalne	12	10	25	24
	- Szkoła Specjalna	26	29	32	25
	Przysposabiająca do Pracy	-	-	17	23
	2. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Suliszewie	112	119	124	117
	- Szkoła Podstawowa Specjalna				
	- Gimnazjum Specjalne	18	31	7	12
	- Zasadnicza Szkoła Zawodowa	59	52	63	52
	Specjalna	35	36	54	53
	3. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Święciechowie	47	35	-	-
	- Szkoła Podstawowa Specjalna				
- Gimnazjum Specjalne	13	15	-	-	
- Przysposobienie do Zawodu	34	20	-	-	
	-	-	-	-	

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Tabela 29 Planowane oddziały i liczba uczniów w poszczególnych typach szkół

Typ szkoły	Planowana liczba oddziałów	Planowana liczba uczniów
Liceum Ogólnokształcące	10	350
Liceum Profilowane	1	35
Technikum	5	175
Zasadnicza Szkoła Zawodowa	2	70
Zasadnicza Szkoła Zawodowa - specjalna	1	16
RAZEM	19	646

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Kadra pedagogiczna**Tabela 30 Liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach powiatu (bez szkół niepublicznych)**

Wyszczególnienie	Lata			
	2002	2003	2004	2005
Liczba nauczycieli pełnozatrudnionych	196	193	192	198
Liczba nauczycieli niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełne etaty	17,94	14,77	17,38	15,11
RAZEM	213,94	207,77	209,38	213,11

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Tabela 31 Struktura zatrudnienia nauczycieli według stopnia awansu zawodowego

(stan na 10 września 2005 r.)

Stopień awansu zawodowego nauczyciela	Zatrudnienie nauczycieli (w etatach)
Nauczyciele dyplomowani	52,61
Nauczyciele mianowani	112,32
Nauczyciele kontraktowi	32,25
Nauczyciele stażyści	19,93

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Stan bazy oświatowej**Tabela 32 Baza materialna szkół i placówek oświatowych**

Lp.	Nazwa placówki	Rok budowy szkoły				Szkoły z salami gimnastycznymi	Szkoły bez sal gimnastycznych	Uwagi
		do 1939	do 1970	1971-1989	po 1990			
1.	Zespół Szkół Nr 1 w Choszczynie	-	x	x	-	x	-	

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

2.	Zespół Szkół Nr 2 im. Noblistów Polskich w Choszcznie	-	-	-	x	-	x	Przy Zespole Szkół Nr 2 w Choszcznie trwają prace nad przygotowaniem projektu budowy hali, o wartości 4.500.000,00 zł. Ze względu na trudny geologicznie teren wokół szkoły (podmokły, z tzw. kurzawką do 17 m w głąb) najkorzystniejszym rozwiązaniem jest wybudowanie hali sportowej w technologii Summie, jest to lekka konstrukcja namiotowa. Jej zaletą jest przede wszystkim niewysoki koszt budowy, nowoczesna technologia, małe koszty utrzymania przy spełnieniu wszelkich wymogów bezpieczeństwa. Koszty budowy hali o wielkości 7820 m ³ wyniosą 4.500.000,00 zł. Hala o lekkiej konstrukcji jest znakomitym rozwiązaniem wpisującym się w strategię Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020.
3.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Niemieńsku	x	-	-	-	-	-	salka rekreacyjna
4.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Suliszewie	x	-	-	-	x	-	

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Sieć oświaty gminnej i ponadgimnazjalnej jest w powiecie choszczeńskim rozbudowana w sposób, który zapewnia zaspokojenie potrzeb mieszkańców. Oferta edukacyjna na poziomie ponadgimnazjalnym jest mocno rozbudowana.

Podobnie jak w wielu powiatach, tak i w choszczeńskim, oferta edukacyjna oświaty ponadgimnazjalnej nierzadko rozmija się z potrzebami rynku pracy. Reakcja na te ostatnie winna być immanentnym elementem działań starostwa i dyrekcji zespołów szkół.

W powiecie choszczeńskim od kilku lat funkcjonuje punkt szkoleniowy Wydziału Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Szczecińskiego. Zważywszy na szczupłe formy kształcenia (studia zaoczne) nie zaspokaja to potrzeb i aspiracji mieszkańców oraz władz powiatu. Ich zaspokojenie stawia przed władzami powiatu i gmin postulat podjęcia starań utworzenie oddziału (wydziału zamiejscowego) uczelni, która otworzyłaby potrzebne na rynku pracy kierunki nauczania i inne poza zaocznymi formy kształcenia.

2.6.2 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Powiat jest odpowiedzialny za politykę i bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców na swoim terenie. Odpowiada za realizację zadań z zakresu promocji i ochrony zdrowia. Organem założycielskim i nadzorczym Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Choszcźnie jest Rada Powiatu w Choszcźnie. SP ZOZ w Choszcźnie świadczy usługi w zakresie leczenia zamkniętego, diagnostyki, rehabilitacji oraz podstawowej opieki zdrowotnej. Szpital dysponuje 357 łóżkami. W jego skład wchodzi następujące oddziały i pododdziały:

1. Internistyczno-Kardiologiczny, w tym pododdziały:
 - Kardiologiczny
 - Nefrologiczny
2. Chirurgiczny Ogólny
3. Anestezjologii i Intensywnej Opieki Medycznej (OIOM)
4. Dziecięcy
5. Rehabilitacyjny
6. Ginekologiczno-Położniczy
7. Noworodkowy
8. Szpitalny Oddział Ratunkowy (SOR)

Tabela 33 Liczba pacjentów na oddziałach w latach 2005, 2006

Oddział	2005	2006
Rehabilitacyjny	2720	2568
Internistyczno-Kardiologiczny	2583	2606
Chirurgiczny	2011	1546

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Anestezjologii i Intensywnej Opieki Medycznej - OIOM	28	33
Dziecięcy	965	922
Ginekologiczny	1118	1197
Położniczy	428	385
Noworodkowy	454	412
Szpitalny Oddział Ratunkowy (SOR)	1075	910

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Choszczeńska rehabilitacja jest wpisana do strategii rozwoju służby zdrowia województwa zachodniopomorskiego. Najbardziej wyróżniającym się oddziałem jest rehabilitacyjny, który prowadzi rehabilitację leczniczą. Obecnie w kolejce oczekujących do oddziału rehabilitacyjnego zarejestrowanych jest 2872 pacjentów. Renoma choszczeńskiej rehabilitacji wykracza poza granice województwa i może stać się jednym z czynników rozwoju powiatu.

Zakład odnotowuje przypadki zainteresowania leczeniem w oddziale rehabilitacji ze strony cudzoziemców. Z uwagi na brak miejsc oraz znaczną kolejkę oczekujących rodzimych pacjentów, zakład odmawia przyjęć obcokrajowców.

Ponadto na terenie powiatu choszczeńskiego funkcjonuje 7 niepublicznych zakładów ambulatoryjnej opieki zdrowotnej, 8 aptek oraz 19 praktyk lekarskich:

- Indywidualna Praktyka Lekarska w Bierzwniku
- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Lekarska w Bierzwniku
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Drawnie
- Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna w Krzęcinie
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Pełczycach
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Reczu
- Indywidualna Praktyka Lekarska w Reczu
- 12 Indywidualnych Praktyk Lekarskich w Choszcznie

W powiecie jest względnie mało aptek. Na 1 aptekę przypada 6.269 mieszkańców, a to oznacza, że liczba mieszkańców przypadających na jedną aptekę jest wyższa o ponad 2 tys. od średniej w województwie co sytuuje powiat choszczeński na przedostatnim miejscu w województwie.

Zasoby instytucjonalne systemu pomocy społecznej w powiecie kształtują się następująco:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie:
 - Punkt Interwencyjno-Mediacyjny (pomoc dziecku i rodzinie)
 - 2 zawodowe niespokrewnione z dzieckiem wielodzietne rodziny zastępcze

- 70 rodzin zastępczych spokrewnionych i niespokrewnionych
- 48 usamodzielnianych wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych;
- Dom Pomocy Społecznej w Brzezinach dla niepełnosprawnych intelektualnie, m.in. zapewnia opiekę dzieciom przez tworzenie rodzin zawodowych, specjalistycznych i wielodzietnych, wspiera organizacje wspierające dzieci i młodzież z problemami rozwojowymi i wychowawczymi, zabezpiecza start w samodzielne życie wychowankom placówek i rodzin zastępczych;
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (w 2006 r. wydano 127 orzeczeń niepełnosprawności osób do lat 16);
- Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej funkcjonujące w każdej gminie;
- Rodzinne placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży.

W powiecie choszczeńskim funkcjonują dwie rodzinne placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży, w których przebywa 13 wychowanków (dane za 2005 r.).

Tabela 34 Żłobki i oddziały żłobkowe oraz domy i zakłady pomocy społecznej w powiecie choszczeńskim.

Żłobki i oddziały żłobkowe			Domy i zakłady pomocy społecznej	
Placówki	Miejsca	Dzieci przebywające (w ciągu roku)	Miejsca	Mieszkańcy
1	20	40	111	108

Źródło: <http://www.stat.gov.pl/grudzień 2005 r.>

Tabela 35 Instytucje Pomocy Społecznej o zasięgu ponadgminnym w latach 2002-2006

	2002		2003		2004		2005		2006	
Domy pomocy społecznej	1	111 miejsc	1	111 miejsc	1	111 miejsc	1	111 miejsc	1	105 miejsc
Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze	2	12 miejsc	2	12 miejsc	2	12 miejsc	2	12 miejsc	2	12 miejsc

Źródło: Statut Domu Pomocy Społecznej, Statuty placówek Rodzinnych Domów Dziecka

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności

Tabela 36 Liczba wniosków rozpatrzonych przez Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w latach 2002-2006

2002 rok	2003 rok	2004 rok	2005 rok	2006 rok
1114	684	691	845	663

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Tabela 37 Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w latach 2002-2006

Wydawanie orzeczeń dla celów:	2002	2003	2004	2005	2006
szkoleniowych	2	1	3	1	1
odpowiedniego zatrudnienia	47	53	67	64	55
korzystania z rehabilitacji	148	62	76	90	56
korzystania z systemu pomocy społecznej	286	341	222	251	180
korzystania z zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	12	14	19	42	41
uczestnictwa w terapii zajęciowej	4	4	10	9	3
korzystania z systemu środowiskowego wsparcia	11	99	8	12	16
uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego	495	158	215	322	279
korzystania z ulg i uprawnień	109	42	71	54	32

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Obecnie w zakresie szeroko rozumianej opieki społecznej w powiecie wykonywane są prace nad:

- Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych;
- Powiatowym Programem Pomocy Dziecku i Rodzinie;
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

To ważne dokumenty, których realizacja stanowić będzie istotne ogniwo opieki społecznej w powiecie.

2.6.3 Bezpieczeństwo publiczne

Samorząd powiatowy realizuje zadania (zarówno zlecone jak i własne) w oparciu o ustawowe uregulowania. W ramach wykonywania zadań wynikających z ustawy o samorządzie powiatowym, już w czasie trwania pierwszej kadencji samorządu powiatowego, utworzono Komisję Bezpieczeństwa i Porządku, uchwalono Powiatowy Program Zapobiegania Przestępczości oraz Ochrony Bezpieczeństwa Obywateli i Porządku Publicznego. Na terenie powiatu doskonalone jest działanie jednostek straży pożarnych (straży zawodowej i ochotniczych straży pożarnych), kontynuowana jest współpraca z policją, wodnym ochotniczym pogotowiem ratunkowym, strażą leśną, państwową i społeczną strażą rybacką, służbą ochrony kolei.

Współpraca ma różny charakter (w części oparta jest na pisemnych porozumieniach, w innych przypadkach jest współpracą doraźną). Relacje pomiędzy podmiotami odpowiedzialnymi za porządek publiczny są dobre, nacechowane poczuciem współodpowiedzialności przed społecznością powiatu. Pozwoliło to na wyraźną poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Ochrona przeciwpożarowa i ratownictwo

Tabela 38 Zdarzenia na terenie powiatu choszczeńskiego w okresie 01.01.2002 – 25.09.2006

Rok	Požary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe
2002	252	366	4
2003	598	314	4
2004	352	296	8
2005	353	358	12
2006	415	432	12

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Policja

Tabela 39 Zagrożenie i przestępstwa w okresie październik 2002 – wrzesień 2006

RODZAJ ZAGROŻENIA	liczba stwierdzonych przestępstw				
	10.12. 2002	2003	2004	2005	1.09. 2006
Zabójstwa	2	1	0	2	0
Zgwałcenia	0	13	7	2	0
Rozboje i wymuszenia rozbójnicze	6	9	14	27	9
Włamania	75	302	325	236	177

Kradzieże	67	292	359	306	188
Kradzieże samochodu i kradzieże poprzez włamanie do samochodów	10	21	14	15	7
Bójki i pobicia	2	16	18	23	9
Przestępstwa narkotykowe	7	44	39	203	64
Ogółem kryminalne	264	1038	1144	1196	661

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Tabela 40 Wykrywalność przestępstw o charakterze kryminalnym w latach 2002-2006

10-12 2002	2003	2004	2005	01-09 2006
49,2 %	48,9 %	47,4 %	56,3 %	55,8 %

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Wykrywalność przestępstw o charakterze kryminalnym oscyluje w granicach 47,4-56,3 % przy czym w roku 2005 i okresie 9 miesięcy 2006 r. osiągnęła najwyższy poziom.

Tabela 41 Wykrywalność ogólna przestępstw w latach 2002-2006

10.12. 2002	2003	2004	2005	1.09.2006
63,4 %	61,6 %	58,9 %	65,0 %	68,9 %

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Wykrywalność ogólna przestępstw oscyluje w granicach 58,9-68,9 % przy czym w roku 2005 i okresie 9 miesięcy 2006 r. osiągnęła najwyższy poziom.

Tabela 42 Zdarzenia drogowe w latach 2002-2006

RODZAJ ZDARZENIA	10.12.2002	2003	2004	2005	01.09.2006
wypadki	9	50	39	46	25
kolizje	93	328	345	331	222

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Tabela 43 Pokrzywdzeni w wyniku zdarzeń drogowych w okresie 10.12.2002-1.09.2006

RODZAJ ZDARZENIA	10.12.2002	2003	2004	2005	1.09.2006
zabici	4	9	11	6	6
ranni	6	57	51	51	28

Źródło: dane Starostwa Powiatowego

Inspekcja sanitarna

Państwowa Inspekcja Sanitarna działa na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej i jest powołana do realizacji zadań zdrowia publicznego, będąc zakładem opieki zdrowotnej, dla którego od 1 stycznia 2002 roku organem założycielskim jest Minister właściwy do spraw zdrowia.

W okresie objętym niniejszym sprawozdaniem Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Choszczynie sprawował nadzór nad:

- higieną środowiska, zwłaszcza wody do spożycia, czystości powietrza atmosferycznego, gleby, wód i wielu innych elementów środowiska naturalnego człowieka;
- utrzymaniem należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic a także transportu kolejowego i drogowego;
- warunkami produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, warunkami żywienia zbiorowego;
- jakością zdrowotną żywności;
- warunkami zdrowotnymi produkcji i obrotem przedmiotami użytku powszechnego, materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, kosmetykami oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi;
- warunkami zdrowotnymi środowiska pracy;
- higieną pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu w placówkach oświatowo-wychowawczych oraz w ośrodkach wypoczynkowych;
- higieną procesów nauczania;
- przestrzeganiem przez podmioty wprowadzające do obrotu prekursorsy kategorii 2 i 3 obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii.

Przedmiotem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej była również kontrola przestrzegania przepisów prawa dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania.

W 2004 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Choszczynie opracował „Plan reagowania kryzysowego” obejmujący niezbędne procedury postępowania oraz zasady

współpracy z administracją samorządową, zespołami reagowania kryzysowego, innymi służbami, inspekcjami i strażami na wypadek wystąpienia sytuacji kryzysowej lub ataku bioterrorystycznego.

Inspekcja weterynaryjna

Inspekcja Weterynaryjna w Choszczynie działa na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej. W latach 2002-2006 Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny w Choszczynie realizował zadania związane ze zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt, badaniem zwierząt rzeźnych i mięsa, spełnianiem wymagań weterynaryjnych dotyczących produkcji towarów i obrotu nimi.

2.6.4 Kultura

Na terenie powiatu choszczeńskiego działa kilkanaście ośrodków kultury, które przygotowują i realizują we współpracy z wieloma instytucjami z regionu corocznie kilkadziesiąt imprez z dziedziny teatru, muzyki, plastyki, sztuki ludowej, historii, promocji zdrowia itp.

Do ośrodków tych należą:

- Choszczeński Dom Kultury,
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia w Choszczynie,
- Miejska Biblioteka Publiczna w Choszczynie, która od VIII. 2002 r. realizuje zadania Powiatowej Biblioteki Publicznej,
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Reczu
- Drawieński Ośrodek Kultury w Drawnie
- Gminny Klub Kultury U Wójta w Krzęcinie
- Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pełczycach
- Biblioteka Publiczna w Reczu
- Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy w Pełczycach
- Biblioteka Publiczno-Szkolna w Krzęcinie
- Miejska Biblioteka Publiczna w Drawnie
- Biblioteka Gminna w Bierzwniku
- Izba Historyczna w Pełczycach
- Klub Garnizonowy w Choszczynie
- Biblioteka Garnizonowa w Choszczynie
- Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Bierzwniku

Na terenie powiatu działa szereg stowarzyszeń – organizacji pozarządowych skupiających miłośników regionu, zainteresowanych kultywowaniem tradycji, a jednocześnie rozwojem własnej ziemi. W ciągu kilku lat funkcjonowania struktur powiatowych szczególnym zaangażowaniem wyróżniają się: Towarzystwo Miłośników Ziemi

Choszczeńskiej, Regionalne Towarzystwo Historyczne Ziemi Choszczeńskiej, Towarzystwo Miłośników Recza, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Drawieńskiej, Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Miłośników Bierzwnika, Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Pełczyckiej, Stowarzyszenie Miłośników Doliny Wardynki „EKO-FOLK” Rzecko, Klub Kiwanis Kobieta 2000, Klub '99. Ponadto funkcjonują: muzeum historyczne przy Zespole Szkół Nr 1 w Choszcźnie, kina w Choszcźnie, Pełczycach, Reczu i Drawnie.

Blisko dziesięcioletni okres funkcjonowania powiatu nie zaowocował jedną choćby, dużą, cykliczną imprezą kulturalną o zasięgu i charakterze ponad powiatowym. W zakresie rozwoju kultury powinno to być jednym z ważniejszych imperatywów. Infrastruktura kulturalna składa się w zdecydowanej większości przypadków z obiektów gminnych. Powstanie instytucji kultury o charakterze powiatowym (np. powiatowego centrum kultury) łączącego wiele funkcji spełniałoby niezwykle istotną rolę w rozwoju kultury oraz integracji działań w tym zakresie społeczności gminnych, animatorów kultury na szczeblu powiatowym i władz powiatu.

Tabela 44 Biblioteki publiczne w latach 2002-2005

Wyszczególnienie	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.
Placówki biblioteczne				
ogółem	27	27	27	27
w tym biblioteki i filie	22	22	22	22
Liczba użytkowników ogółem (czytelnicy zarejestrowani)	6.971	7.221	7.228	7.236
Liczba odwiedzin w bibliotece			108.653	106.756
Zakup książek	962	1.228	2.373	3.578
Stan zbiorów	271.980	271.168	268.259	272.406
Łączna liczba wypożyczeń	198.490	194.115	204.733	204.438
Wzrost lub spadek liczby użytkowników (czytelników zarejestrowanych)	+52	+250	+7	+8
Liczba użytkowników bibliotek w przeliczeniu na 100 mieszkańców (czytelników zarejestrowanych)	13,23	13,70	14,4	14,4
Napływ nowości w przeliczeniu na 100 mieszkańców	1,83	2,33	5	7

Tabela 45 Formy pracy prowadzone w bibliotekach w latach 2002-2006

GMINA	biblioteki	konkursy	spotkania autorskie	lekcje biblioteczne	wystawy
Bierzwnik	4	15	0	26	18
Choszczno	8	130	19	313	114
Drawno	2	61	9	74	44
Krzęcin	2	51	0	65	15
Pełczyce	8	85	1	57	403
Recz	3	14	2	43	59
POWIAT CHOSZCZEŃSKI	27	356	31	578	653

Źródło: Opracowania własne na podstawie danych - www.stat.gov.pl

2.6.5 Sport

Spis obiektów infrastruktury sportowej w powiecie choszczeńskim:

Bierzwnik - nowa sala sportowa (20 X 30 m), 300 miejsc siedzących oraz stojące, boiska trawiaste do gry w piłkę nożną: Bierzwnik, Zieleniewo, Pławno, Łasko – wszędzie bez trybun, używane.

Drawno – hala sportowa przy gimnazjum, kort tenisowy.

Drawno i Barnimie – boiska z trybunami oraz mniej używane i bez trybun Świąciechów i Dominikowo.

Recz - sala gimnastyczna w Reczu

mała sala gimnastyczna w Lubieniowie

Boiska sportowe w Reczu (z trybunami), Sokolińcu, Lubieniowie, Pomieniu i Nętkowie.

Krzęcin - sala gimnastyczna bez trybun, korty tenisowe, boisko do koszykówki.

Granowo - mała sala gimnastyczna.

Boiska sportowe w Krzęcinie, Granowie, Żeńsku, Objezierzu – tu z niewielką ilością miejsc siedzących, boiska w Mielęcinie, Przybysławiu, Chłopowie i Kaszewie mało używane bez trybun.

Pełczyce - sale sportowe - Pełczyce, Lubiana i Będargowo – wszystkie z małą widownią.

Boiska sportowe – Pełczyce (małe trybuny), Lubiana, Nadarzyn, Jarosławsko, Płotno, Jagów, Sarnik.

Choszczno - pływalnia „Wodny Raj”(pływalnia 25 m, jakuzzi, zjeżdżalnia, 2 sauny solarium, siłownia, bar suchy, bar mokry), pole golfowe „Modry Las”(własność prywatna), 4 korty tenisowe i 2 boiska do koszykówki, stadion miejski – boisko, bieżnia 3-torowa, trybuny na 500 miejsc i nowy budynek hotelowy jeszcze nie oddany do użytku, ośrodek wodny plaża 100 mb, pomosty, budynek socjalny, statek turystyczny – 44 osoby, kort tenisowy wojskowy, sale gimnastyczne: Choszczno – przy gimnazjum nowa i przy SP Korytowo, Suliszewo, Sławęcín, Zamęcín i Choszczno. Dwie sale sportowe przy Zespole Szkół nr 1 i boisko z 3-torową bieżnią.

W powiecie działa 56 klubów sportowych. Do najbardziej popularnych dyscyplin sportowych należą: kajak polo, koszykówka, pływanie, piłka nożna, badminton.

Do najbardziej znanych choszczeńskich imprez sportowych należą: Noworoczny Turniej Badmintona, Choszczeński Maraton Pływacki, Street Ball - Turniej Koszykówki Ulicznej, Choszczeński Maraton Rowerowy "Pętla Drawska", Ogólnopolski Bieg Uliczny „Choszczeńska 10”, Choszczeńska Liga Halowej Piłki Nożnej, Turniej "Trzy rakiety", Powiatowy Bieg Bursztynowy im. W. Eckerta w Pełczycach, Maraton Pływacki w Pełczycach, biegi na orientację.

Wykaz klubów sportowych na terenie powiatu choszczeńskiego:

1. Parafialny Klub Sportowy „Jutrzenka” Choszczno
2. Miejski Klub Sportowy „PIAST” Choszczno
3. Klub Koszykówki „ŻAK” Choszczno
4. Klub Żeglarski „SZTAKSEL” Pełczyce
5. Ludowo-Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Wiktoria” Zieleniewo
6. Uczniowski Klub Sportowy „Drawianka” Drawno
7. Uczniowski Klub Sportowy „INA” Krzęcin
8. Uczniowski Klub Sportowy „LUBIANA” w Lubianie
9. Choszczeński Klub Karate
10. Uczniowski Klub Sportowy „Wigor” Piasecznik
11. Ludowo-Uczniowski Klub Sportowy „POMORZANIN” Zamęcín
12. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Błękitni Sarnik” w Chrapowie
13. Uczniowski Klub Sportowy „Korona-Raduń” w Raduniu
14. Uczniowski Klub Sportowy „INA” w Stradzewie
15. Uczniowski Klub Sportowy „AS” Sławęcín
16. Uczniowski Klub Sportowy „Junior” w Suliszewie|
17. Uczniowski Klub Szachowy „Skoczek” w Choszcznie
18. Uczniowski Klub Sportowy „PEŁCZ” Pełczyce
19. Uczniowski Klub Sportowy „Sprawni-Razem-Suliszewo”
20. Ludowo Uczniowski Klub Sportowy „ARABESKA” Pławno
21. Uczniowski Klub Sportowy „Sprint” Pełczyce
22. Uczniowski Klub Sportowy „Foka” Choszczno
23. Uczniowski Klub Sportowy „START” Choszczno

24. Ludowy Klub Sportowy „Świt” Barnimie
25. Uczniowski Klub Sportowy „START” Rzecko
26. Ludowy Zespół Sportowy „Sokół” Granowo
27. Uczniowski Klub Sportowy „Armwrestling* Złoty Orzeł* Choszczno
28. Uczniowski Klub Sportowy „DANCE” Pełczyce
29. Klub Sportowy „GRYF” Objezierze
30. Klub Sportowy „KŁOS” Pełczyce
31. Uczniowski Ludowo-Parafialny Klub Sportowy „ WIKTORIA” w Zieleniewie
32. Klub Sportowy „POMORZANKA” Jarosławsko
33. Miejski Klub Sportowy „DRAWA” w Drawnie
34. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „TRAMP” Jarosławsko
35. Klub Sportowy „INA NADARZYN”
36. Uczniowski Klub Sportowy „KORYTOWO” w Korytowie
37. Uczniowski Klub Sportowy „HERKULES” w Niemieńsku
38. Uczniowski Klub Sportowy „KOMAR” w Radaczewie
39. Uczniowski Klub Sportowy „INA” Recz
40. Uczniowski Klub Sportowy „ISKRA” Pomień
41. Uczniowski Klub Sportowy „IKAR” Suliszewo
42. Klub Sportowy „ISKRA” Kaszewo
43. Klub Sportowy „ORZEŁ” Żeńsko
44. Klub Sportowy „SŁAWA” Sławęcín
45. Klub Sportowy „ZŁOTY MARYNARZ” Choszczno
46. Klub Pływacki „KER” w Choszcznie
47. Gminny Klub Sportowy „KLON” Krzęcin
48. Miejski Klub Sportowy „REMOR” Recz
49. Ludowy Klub Sportowy „WODA” Rzecko
50. Szkolny Klub Żeglarski „DRAWA” w Drawnie
51. Choszczeński Klub Nurkowy „RAFA”
52. Choszczeński Integracyjny Klub Sportowy
53. Międzyskolny Klub Sportowy w Choszcznie
54. Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Choszcznie
55. Powiatowy Szkolny Związek Sportowy w Choszcznie
56. Międzyskolny Ośrodek Sportów Wodnych w Choszcznie
57. Miejski Klub Sportowy „Znicz” Sulibórz
58. Miejski Klub Sportowy Remor II Sokoliniec
59. Młodzieżowo Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Orzeł” w Bierzwniku

2.6.6 Turystyka i rekreacja

Powiat choszczeński to doskonałe miejsce do uprawiania wszelkich form turystyki. Bogactwo jezior to raj dla zwolenników sportów wodnych, wędkarstwa i myślistwa, a także

krajoznawców szukających wypoczynku na łonie natury. Liczne szlaki turystyczne prowadzące przez piękne tereny Ziemi Choszczeńskiej to wymarzone miejsca dla miłośników turystyki pieszej i rowerowej.

Choszczno

Największą atrakcją turystyczną Choszczna jest jezioro Klukom, które sięga centrum miasta. Nad jeziorem usytuowane jest Centrum Rekreacyjno-Sportowe ze strzeżoną plażą miejską wyposażoną m.in. w zjeżdżalnię dla dzieci i dorosłych, ogródek jordanowski, sprzęt pływający umożliwiający uprawianie sportów wodnych, boiska do gry w siatkówkę plażową i inne urządzenia rekreacyjno-sportowe.

Do dyspozycji zwolenników pływania i nie tylko jest nowoczesna Kryta Pływalnia „Wodny Raj”. W swojej ofercie proponuje korzystanie z basenu sportowego i rehabilitacyjnego z biczami wodnymi, jacuzzi, zjeżdżalni wodnej, sauny, solarium i siłowni.

Dzięki partnerskiej współpracy z Holendrami po jeziorze Klukom kursuje statek spacerowy „Wolvega”. Po przebudowie kanałów pływać będzie po trzech połączonych jeziorach. W trakcie realizacji jest pole golfowe, które jest częścią Osady Rekreacyjnej Raduń, położone ok. 5 km od centrum miasta przy ciągu drogi krajowej nr 160 relacji Choszczno – Dobiegniew.

Recz

Gmina położona jest na Pojezierzu Ińskim przy drodze krajowej nr 10 (Szczecin-Bydgoszcz) i linii kolejowej Stargard Szczeciński – Piła, co turystom i gościom stwarza dogodne warunki komunikacyjne. Atrakcją gminy jest rezerwat florystyczny „Grądowe Zbocze”, który znajduje się w pobliżu miejscowości Wielgoszcz.

Drawno

Walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz baza turystyczna, również agroturystyczna, stwarzają doskonałe warunki do czynnego wypoczynku w lesie i nad wodą, do uprawiania różnych form turystyki: pieszej, rowerowej, sportów wodnych, wędkarstwa, wycieczek, turystyki weekendowej i pobytowej.

Turystyka ma do dyspozycji około 77 km znakomitych szlaków pieszych i rowerowych, 58 km odcinek Drawy (teren gminy i Drawieńskiego Parku Narodowego) udostępniony uczestnikom spływów kajakowych.

Drawa należy do najpiękniejszych i najczystszych rzek w Polsce, a szlak kajakowy Drawy uważany jest za jeden z najatrakcyjniejszych w Polsce. Kilkakrotnie spływał Drawą ksiądz Karol Wojtyła, następnie papież Jan Paweł II, na którego cześć szlak został nazwany jego imieniem.

Pełczyce

Położonych w gminie 21 jezior ma łączną powierzchnię 500 ha. Jest to atrakcyjna oferta dla wędkarzy, miłośników sportów wodnych i plażowiczów. Pełczyce położone są

między czterema jeziorami: Duży Pełcz, Mały Pełcz, Panieńskie i Krzywe, a w środku miasta jest jeszcze małe jeziorko Stawno. Do jeziora Panieńskiego przylegają tereny rekreacyjne z promenadą, parkiem, stadionem, plażą i malowniczą ścieżką zdrowia wokół jeziora. Lasy położone głównie w południowej części gminy, to część Barlinecko-Gorzowskiego Parku Krajobrazowego.

Coraz więcej rolniczych terenów wokół jezior zmienia swój charakter. Powstają pola namiotowe i działki rekreacyjne.

W Pełczycach znajdują się także ośrodki rekreacyjne:

- Klub Żeglarski "SZTAKSEL"
- Koło Łowieckie PZŁ "Weteran"
- Prywatna stajnia koni wierzchowych
- Stadion Miejski
- Sala Gimnastyczna
- Centrum Rehabilitacji i Profilaktyki Zdrowotnej w Krzynkach (dla dzieci z Zagłębia Miedziowego)

Bierzwnik

Gmina charakteryzuje się dużą lesistością, gdyż lasy wynoszą 51,3% jej powierzchni. Walorem gminy jest dobra łączność komunikacyjna. Przechodzą przez nią drogi wojewódzkie łączące Bierzwnik z Choszczem i Gorzowem Wlkp., a także przebiega linia kolejowa Szczecin-Poznań.

Na obszarze gminy znajduje się 38 jezior przyciągających miłośników sportów wodnych i wędkarzy. Dla miłośników architektury średniowiecznej atrakcją jest zespół pocysterski w Bierzwniku oraz zespół architektoniczny datowany na przełomie XIII i XIV wieku, ściśle związany z historią Zakonu Cystersów. Zwarty architektonicznie zespół klasztorny, wznoszony etapami powstał w latach 1286-1326. Istniejący Cysterski Zespół Klasztorny był pierwszym klasztorem cysterskim na terenie prawie całego obecnego Województwa Zachodniopomorskiego. Obiekty Wzgórza Marienwalde, stanowią przykład niezwykle interesującej architektury ceglanej, w tym m.in. detali architektonicznych. Znaczenie wyjątkowej wartości historycznej obiektu dostrzegł w swojej pracy „Gotycka architektura Nowej Marchii” w 2000r. dr hab. Jarosław Jarzewicz. Wokół wzgórza klasztorne w Bierzwniku wytyczona została ścieżka edukacyjno-historyczno-przyrodnicza, która znajduje się na trasie Pętli Zachodniopomorskiej Szlaku Cysterskiego w Polsce.

Krzęcin

Możliwość obcowania z przyrodą zapewniają rozległe lasy oraz 13 jezior obfitujących w ryby. We wschodniej części gminy jest Obszar Chronionego Krajobrazu – Bierzwnik, który obejmuje 46 % powierzchni gminy. Są wyznaczone 2 trasy rowerowe.

Walory przyrodnicze i krajobrazowe przesądzają o tym, iż gmina Krzęcin posiada dogodne warunki do rozwoju turystyki regionalnej oraz agroturystyki.

2.7 INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.7.1 Budownictwo mieszkaniowe

Na potrzeby poniższego rozdziału przeprowadzono konsultacje z przedstawicielami gmin oraz instytucji o charakterze powiatowym (NTS 3).

Budownictwo mieszkaniowe i zarządzanie nieruchomościami

Zgodnie z przepisami dotyczącymi jednostek samorządu terytorialnego powiat jest zobowiązany do realizacji przedstawionych w poniższej tabeli zadań w zakresie gospodarki nieruchomościami.

Tabela 46 Wykaz. Zadania Starostwa Powiatowego z zakresu gospodarki nieruchomościami

Lp.	Zadania z zakresu gospodarki nieruchomościami	Samorząd			Terenowy organ rządowy	Organ centralny
		Gmina	Powiat	Województwo		
1.	Stanowienie aktów prawa miejscowego	R	R	S		
2.	Podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych dotyczących: - zasad zbycia nieruchomości - obciążania nieruchomości - wydzierżawienia lub wynajmowania > 3 lat - tworzenia spółek prawa handlowego i przystępowania do nich oraz określania zasad wnoszenia wkładów - zasad gospodarowania mieniem wojewódzkim	R R R	R R R	S S S		
3.	Wykonywanie uchwał rady lub sejmiku	W, B, P	Z	Z		
4.	Gospodarowanie mieniem (zasobem) samorządowym	W, B, P	Z	Z		
5.	Gospodarowanie zasobem nieruchomości Skarbu Państwa				St.	
6.	Uchwalenie strategii rozwoju województwa, kształtowanie polityki przestrzennej			S		
7.	Uchwalanie planu zagospodarowania przestrzennego, - wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu	R W, B, P	R	S	W	
8.	Sprzedaż i oddawanie nieruchomości w użytkowanie wieczyste	W, B, P	Z	Z	St.	
9.	Określanie szczegółowych zasad zbycia nieruchomości jednostek samorządu terytorialnego i Skarbu Państwa					RM
10.	Określanie rodzajów nieruchomości niezbędnych na cele obronności i bezpieczeństwa państwa					RM
11.	Ustanawianie trwałego zarządu i jego wygaszanie oraz ustalanie opłat za	W, B, P	Z	Z	St.	

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

	użytkowanie i trwałe zarząd					
12.	Ustalanie sposobu i terminów zagospodarowania nieruchomości	W, B, P	Z	Z	St.	
13.	Opiniowanie i zatwierdzanie podziałów nieruchomości oraz scalanie i podział nieruchomości, w tym: - podejmowanie uchwał - przeprowadzanie postępowania - odszkodowania za grunty przejęte pod drogi, wydawanie decyzji o opłacie adiacenckiej	W, B, P R W, B, P				
14.	Wydawanie decyzji o wywłaszczeniu nieruchomości na cele publiczne				St.	
15.	Udział w kosztach budowy urządzeń infrastruktury technicznej, w tym: - podejmowanie uchwał - ustalanie opłaty adiacenckiej	R W, B, P				
16.	Zlecanie wycen nieruchomości jednostek samorządów terytorialnych i Skarbu Państwa, udostępnianie informacji o nieruchomościach	W, B, P	Z	Z	St.	
17.	Określanie szczegółowych zasad wyceny nieruchomości i sporządzania odpowiedniej dokumentacji					RM
18.	Przeprowadzanie powszechnej taksacji nieruchomości oraz zakładanie i prowadzenie baz danych o transakcjach i wycenach nieruchomości				St.	
19.	Określanie szczegółowych zasad i trybu przeprowadzania powszechnej taksacji, jej kontroli i rodzajów dokumentów					RM
20.	Nadawanie uprawnień i licencji zawodowych dla rzeczoznawców majątkowych, pośredników w obrocie nieruchomościami, zarządców nieruchomości, w tym:					UMiRM
21.	Uwłaszczanie państwowych osób prawnych, przedsiębiorstw państwowych, państwowych instytucji kultury				St.	
22.	Uwłaszczanie komunalnych osób prawnych	W, B, P				
23.	Przekształcanie prawa użytkowania wieczystego przysługującego osobom fizycznym w prawo własności	W, B, P			St.	
24.	Wnioskowanie o założenie ksiąg wieczystych przy regulacji stanów prawnych i przekształceniach własnościowych struktury przestrzennej władania	W, B, P			St.	
25.	Gospodarowanie nieruchomościami przejętymi od wojsk Federacji Rosyjskiej				W	
26.	Budowa urządzeń infrastruktury technicznej i pozyskiwanie gruntów pod zabudowę	W, B, P				
27.	Wydawanie zezwoleń na nabycie nieruchomości przez cudzoziemców					MSP
28.	Pobieranie i ustalanie wymiaru podatków od nieruchomości	W, B, P				
29.	Prowadzenie katastru nieruchomości oraz zasobów geodezyjnych i kartograficznych				St.	

Oznaczenia:

R – rada gminy, powiatu

S – sejmik samorządowy

Z – zarząd powiatu, województwa

W, B, P – wójt, burmistrz, prezydent miasta

St. – starosta wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej

W – wojewoda

RM – rada ministrów

MSP – minister Skarbu Państwa

UMiRM – Urząd Mieszkalnictwa i Rozwoju Miast

Zasoby mieszkaniowe przedstawione w poniższej tabeli wskazują na postępujący wzrost zasobów mieszkaniowych jednak w odczuciu mieszkańców nadal nie jest to wzrost wystarczający.

Tabela 47 Zasoby mieszkaniowe w latach 2002-2006 według lokalizacji

Jednostka terytorialna	Ogółem mieszkania				
	2002	2003	2004	2005	2006
powiat choszczeński	14 812	15 579	15 600	15 620	16 014
Bierzwnik (2)	1 339	1 408	1 408	1 409	1 444
Choszczno (3)	6 856	7 115	7 125	7 135	7 270
Choszczno - miasto (4)	5 164	5 332	5 342	5 351	5 440
Choszczno - obszar wiejski (5)	1 692	1 783	1 783	1 784	1 830
Drawno (3)	1 643	1 787	1 791	1 796	1 870
Drawno - miasto (4)	789	818	820	822	838
Drawno - obszar wiejski (5)	854	969	971	974	1 033
Krzęcin (2)	1 047	1 119	1 119	1 119	1 155
Pełczyce (3)	2 266	2 401	2 405	2 408	2 478
Pełczyce - miasto (4)	787	805	807	807	817
Pełczyce - obszar wiejski (5)	1 479	1 596	1 598	1 601	1 661
Recz (3)	1 661	1 749	1 752	1 753	1 799
Recz - miasto (4)	887	921	923	923	941
Recz - obszar wiejski (5)	774	828	829	830	858

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS Warszawa, US Szczecin 2002-2006 [liczby przy nazwach miejscowości wg terytu Dz.U. 157, poz. 1031 z 1998 r.]

Tabela 48 Zasoby mieszkaniowe – stan 31.12.2005 r.

Wyszczególnienie	Mieszkania	Izby	pow. użytkowa w tys. m kw.	Przeciętna				
				liczba izb w mieszkaniu	liczba osób na		powierzchnia użytkowa w m kw.	
					1 mieszkanie	1 izbę	1 mieszkania	na 1 osobę
Województwo	574862	2120246	37787,5	3,69	2,95	0,80	65,7	22,3
podregion szczeciński	376638	1373259	24300,1	3,65	2,92	0,80	64,5	22,1
powiat choszczeński	15620	58983	1035,6	3,78	3,21	0,85	66,3	20,6
gminy miejsko-wiejskie								
Choszczno	7135	26718	452,3	3,74	3,12	0,83	63,4	20,3
w tym miasto	5351	19718	324,2	3,68	2,94	0,80	60,6	20,6
Drawno	1796	6658	116,0	3,71	2,98	0,80	64,6	21,7
w tym miasto	822	3087	53,1	3,76	2,92	0,78	64,6	22,1
Pełczyce	2408	8988	161,7	3,73	3,37	0,90	67,2	19,9
w tym miasto	807	2987	51,8	3,70	3,34	0,90	64,2	19,2
Recz	1753	6569	111,7	3,75	3,28	0,88	63,7	19,4
w tym miasto	923	3607	59,4	3,91	3,26	0,83	64,4	19,7
Gminy wiejskie								
Bierzwnik	1409	5799	112,5	4,12	3,44	0,84	79,8	23,2
Krzęcin	1119	4251	81,3	3,80	3,42	0,90	72,7	21,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS Warszawa, US Szczecin 1999-2006

Tabela 49 Mieszkania oddane do użytkowania w latach 1999-2006

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
powiat choszczeński	84	8	79	98	20	27	24	19
Bierzwnik (2)	0	1	1	0	0	0	1	0
Choszczno (3)	81	5	69	98	15	14	13	8
Choszczno - miasto (4)	81	5	69	98	14	14	12	7
Choszczno - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	1	0	1	1
Drawno (3)	3	0	6	0	5	4	5	5
Drawno - miasto (4)	3	0	0	0	3	2	2	2

Drawno - obszar wiejski (5)	0	0	6	0	2	2	3	3
Krzęcin (2)	0	1	1	0	0	0	0	0
Pełczyce (3)	0	1	1	0	0	6	3	4
Pełczyce - miasto (4)	0	0	1	0	0	4	0	2
Pełczyce - obszar wiejski (5)	0	1	0	0	0	2	3	2
Recz (3)	0	0	1	0	0	3	2	2
Recz - miasto (4)	0	0	1	0	0	2	1	1
Recz - obszar wiejski (5)	0	0	0	0	0	1	1	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS Warszawa, US Szczecin 1999-2006
[liczby przy nazwach miejscowości wg terytu Dz.U. 157, poz. 1031 z 1998 r.]

Infrastruktura handlowa dotycząca podróźnych kształtuje się na przedstawionym poniżej poziomie. O ile w miastach jest to poziom porównywalny ze średnią krajową, to na obszarach wiejskich można się spodziewać wzrostu liczby placówek o podobnym charakterze.

Tabela 50 Sklepy i stacje paliw 1999-2006

Jednostka terytorialna	Obiekty							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
powiat choszczeński	11	12	12	13	14	14	15	16
Bierzwnik (2)	0	1	2	2	1	2	2	3
Choszczno (3)	5	5	4	5	7	6	7	7
Choszczno - miasto (4)	5	5	4	5	7	6	7	7
Drawno (3)	2	2	2	2	2	2	2	2
Drawno - miasto (4)	2	2	2	2	2	2	2	2
Krzęcin (2)	1	1	1	1	1	1	1	1
Pełczyce (3)	1	1	1	1	1	1	1	1
Pełczyce - miasto (4)	1	1	1	1	1	1	1	1
Recz (3)	2	2	2	2	2	2	2	2
Recz - miasto (4)	2	2	2	2	2	2	2	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS Warszawa, US Szczecin 1999-2006
[liczby przy nazwach miejscowości wg terytu Dz.U. 157, poz. 1031 z 1998 r.]

2.7.2 Drogi i transport

Miasto Choszczno, jako centralnie położone w stosunku do położenia w powiecie, jest oddalone około 70 km od Szczecina, 60 km od Gorzowa, 139 km od Poznania, 165 km od Terminalu Portowego w Świnoujściu i około 450 km od Warszawy. Przez miasto przebiegają następujące drogi wojewódzkie: 151, 160, 161, 153. W mieście znajduje się także dworzec autobusów dalekobieżnych PKS.

Działalność Zarządu Dróg Powiatowych w latach 2003-2006 była kontynuacją prac dotyczących realizacji ustawowych zadań zarządcy dróg powiatowych i zarządzania drogami powiatowymi w powiecie choszczeńskim.

Wielkości przyznanego budżetu Powiatowemu Zarządowi Dróg w poszczególnych latach kształtowały się w wysokościach:

rok	2003	1 729 400,00	zł
rok	2004	1 336 947,00	zł
rok	2005	1 913 537,00	zł
rok	2006	2 875 620,00	zł

Głównym szlakiem komunikacyjnym na terenie powiatu choszczeńskiego jest droga krajowa nr 10 Bydgoszcz - Szczecin, której długość na obszarze powiatu wynosi 31,4 km. Jest to niewielki odcinek drogi znajdujący się w północnej części powiatu, w gminach Drawno (9,4 km) i Recz (22 km).

Ważną funkcję komunikacyjną na omawianym terenie spełnia dobrze rozbudowana sieć dróg wojewódzkich i powiatowych.

Najistotniejszym z punktu widzenia mieszkańców jest ciąg komunikacyjny wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 151 Gorzów Wielkopolski – Świdwin.

Tabela 51 Drogi wojewódzkie na terenie powiatu choszczeńskiego

	Lokalizacja		Długość drogi	Nazwa drogi
	początek	koniec		
122	0+000	78+064	78 064	Krajnik Dolny - Krzywin - Banie - Pyrzyce - Piasecznik
151	0+000	125+515	125 515	Świdwin - Łobez - Węgorzyno - Recz - Barlinek - Gorzów Wielkopolski
160	0+000	50+981	50 981	Suchań - Piasecznik - Choszczno - Drezdenko - Międzychód - Gorzyń - Lewice - Miedzichowo
175	0+000	64+759	64 759	Drawsko Pomorskie - Kalisz Pomorski - Choszczno

Jak wskazuje poniższa tabela stosunkowo duży odsetek dróg powiatowych stanowią drogi o nawierzchni utwardzonej.

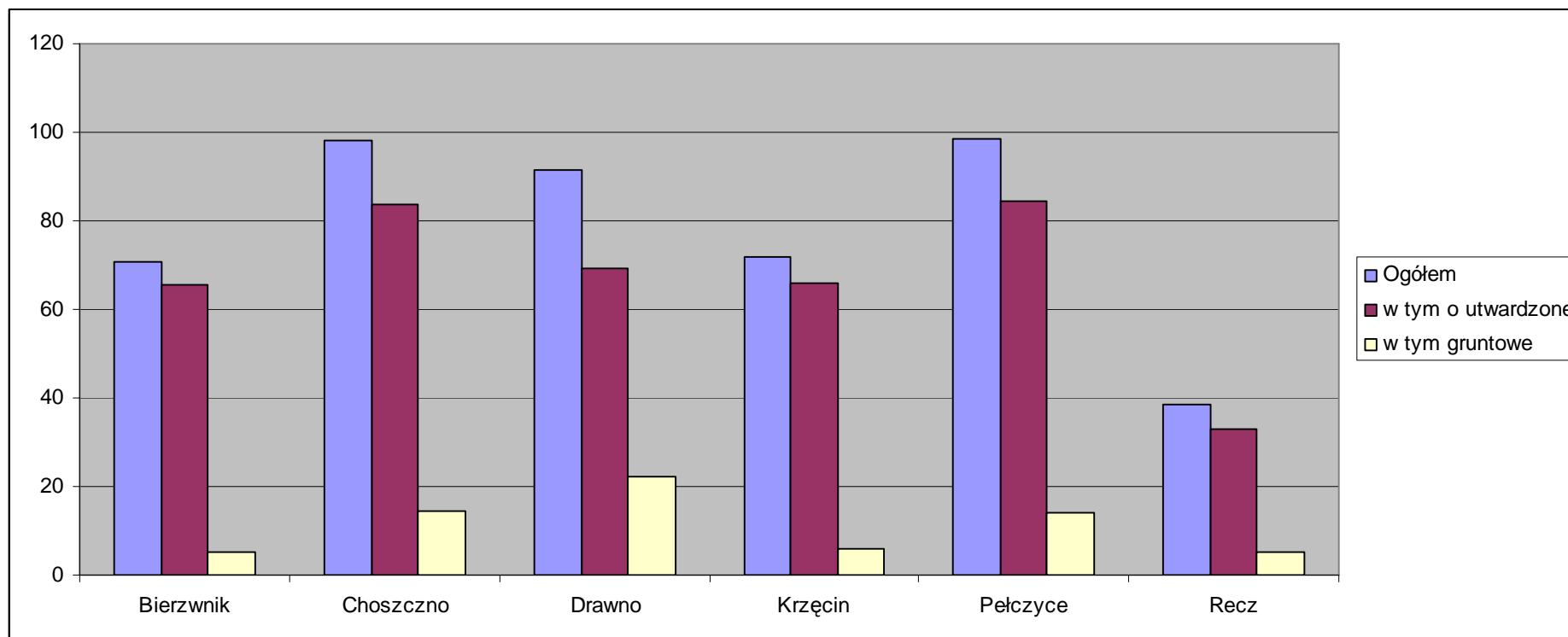
Tabela 52 Charakterystyka dróg powiatowych w latach 1999-2006 (km)

Drogi o nawierzchni twardej							
<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
384,5	387,6	384,6	400,4	399,8	399,8	400,6	406,5
W tym: o nawierzchni twardej ulepszonej							
<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
300,5	307,0	308,2	321,9	334,1	334,1	334,8	346,2
o nawierzchni gruntowej							
<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>
68,7	68,7	68,6	68,5	68,9	69,0	68,3	68,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS Warszawa, US Szczecin 1999-2006

Według respondentów najgorszy stan dróg przedstawiają drogi o charakterze gminnym i powiatowym. Specyfika stanu technicznego dróg powiatu implikuje do zwrócenia szczególnej uwagi na projekty mające na celu modernizację.

Schemat. Drogi powiatowe w km - stan na 2006 r.

Źródło: Opracowanie własne

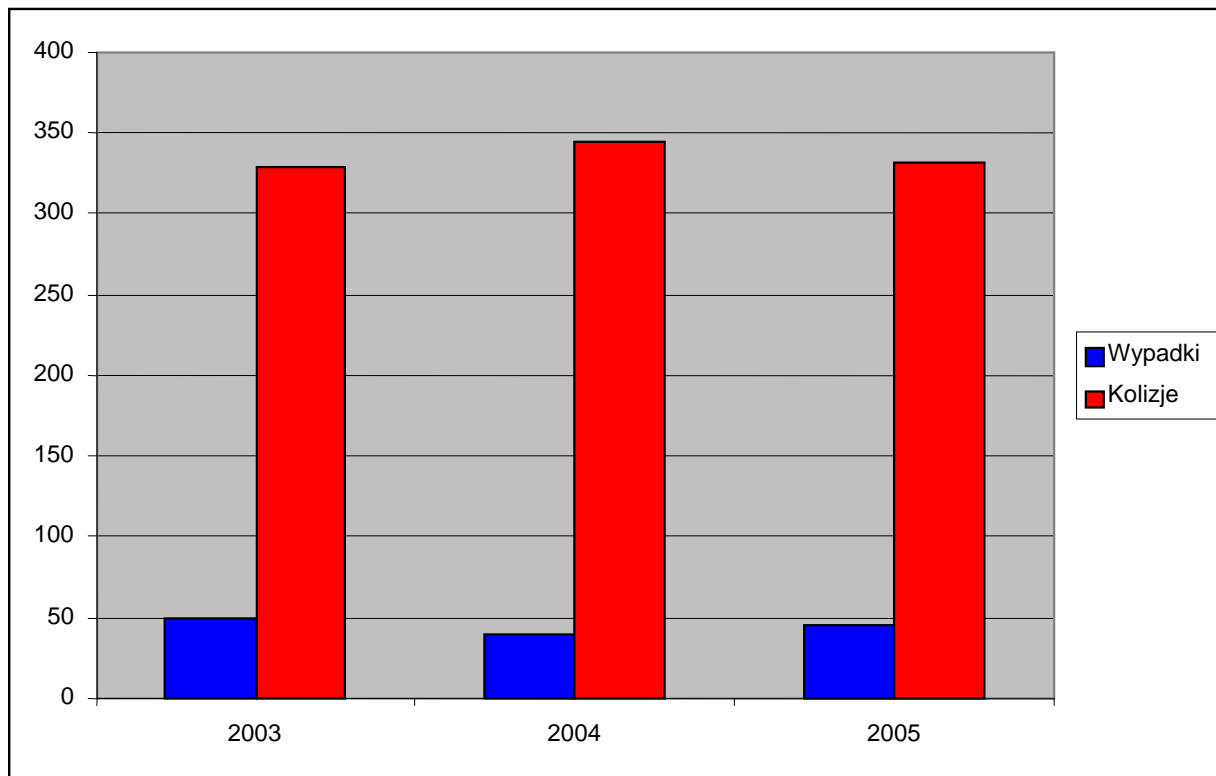
Tabela 53 Drogi gminne w latach 1998-2004 (km)

Jednostka terytorialna	ogółem	o nawierzchni twardej			o nawierzchni twardej ulepszonej			o nawierzchni gruntowej	
	1998	1998	2003	2004	1998	2003	2004	2003	2004
<i>powiat choszczeński</i>	316	119,00	68,19	83,60	34,00	46,29	45,90	364,65	396,60
Bierzwnik (2)	32	29,00	3,00	0	3,00	3,00	0	80,00	80,00
Choszczno (3)	118	17,00	25,99	26,20	1,00	22,09	22,30	120,25	120,20
Choszczno - obszar wiejski (5)	118	17,00	0	0	1,00	0	0	0	0
Drawno (3)	50	1,00	3,00	21,20	1,00	3,00	5,40	47,00	79,00
Drawno - obszar wiejski (5)	50	1,00	0	0	1,00	0	0	0	0
Krzęcin (2)	57	38,00	8,00	8,00	14,00	5,00	5,00	94,00	94,00
Pełczyce (3)	23	21,00	5,20	5,20	15,00	5,20	5,20	0,40	0,40
Pełczyce - obszar wiejski (5)	23	21,00	0	0	15,00	0	0	0	0
Recz (3)	36	13,00	23,00	23,00	0	8,00	8,00	23,00	23,00
Recz - obszar wiejski (5)	36	13,00	0	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS Warszawa, US Szczecin

Bezpieczeństwo na drogach

Schemat. Zdarzenia drogowe

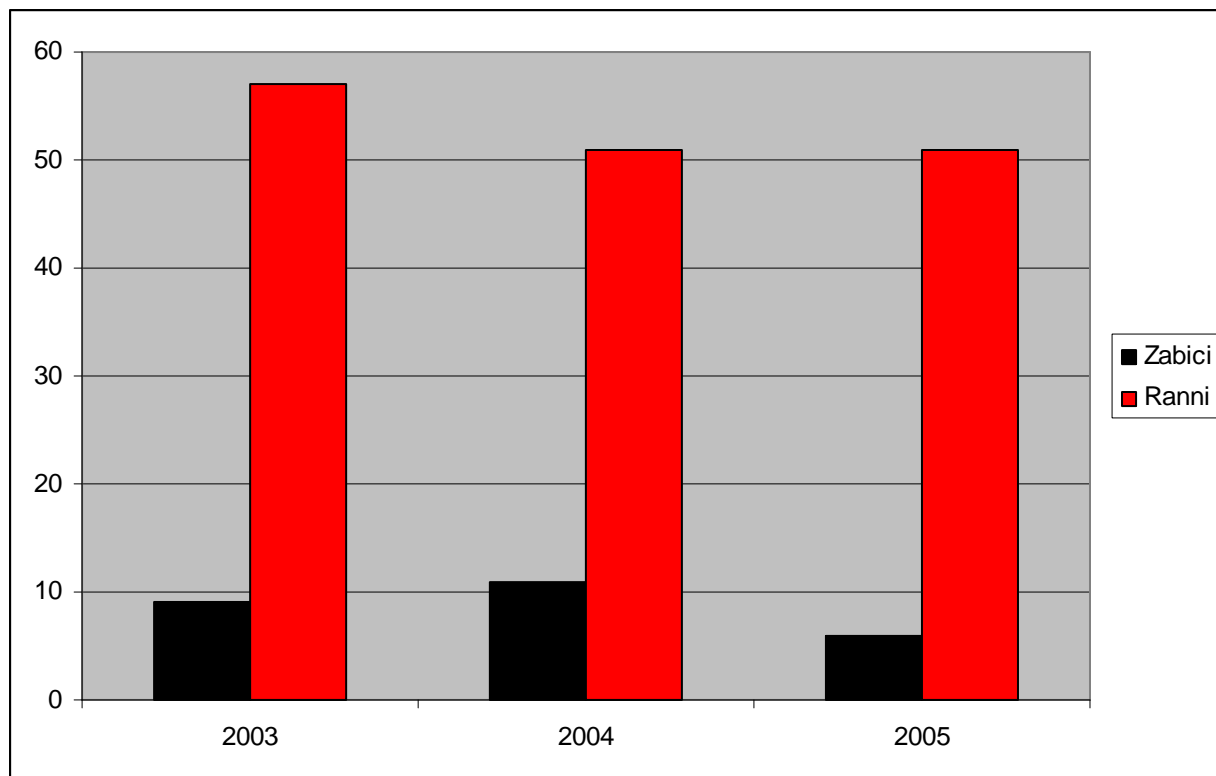

Źródło: Opracowanie własne

Z analizy danych o ilości wypadków i kolizji w powiecie choszczeńskim wynika, że do większości z nich dochodzi na drogach powiatowych i gminnych.

Jedną z istotnych przyczyn, jakie powodują te zdarzenia jest zły stan nawierzchni dróg.

Schemat. Pokrzywdzeni w zdarzeniach drogowych

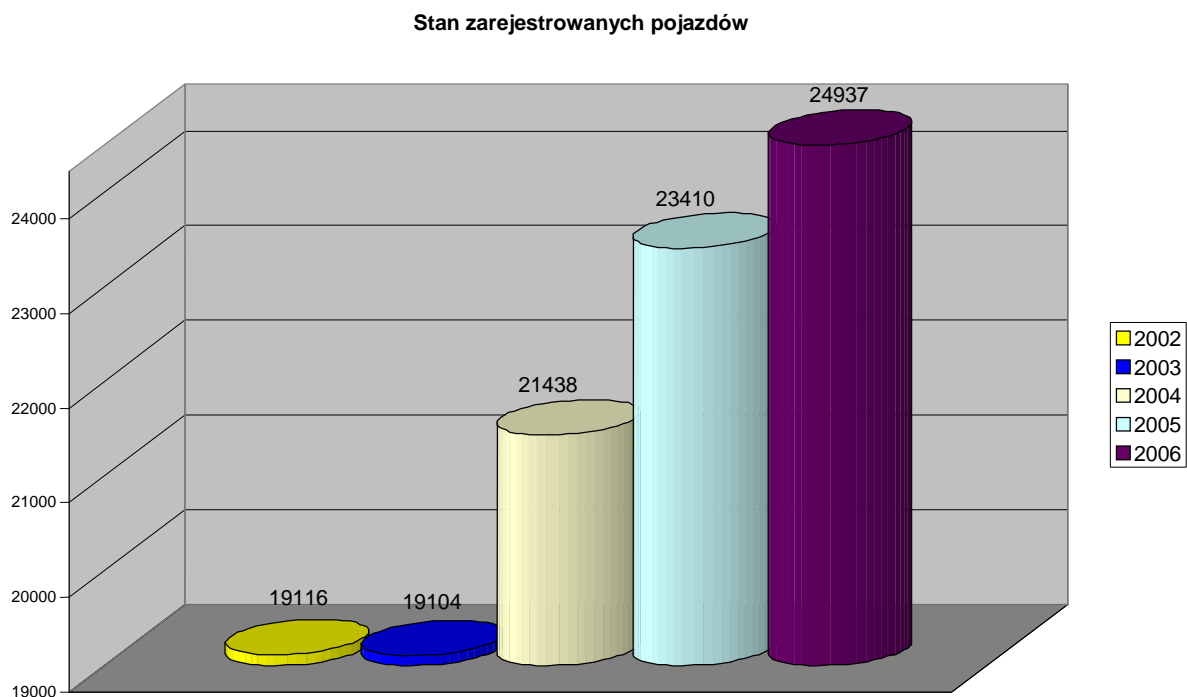

Źródło: Opracowanie własne

Jednym z istotnych zadań powiatu jest sprawowanie nadzoru nad ewidencją pojazdów, czyli:

- rejestracja pojazdów,
- wyrejestrowanie pojazdów,
- dokonywanie wszelkich wpisów w dokumentach pojazdu,
- wydawanie dokumentów pojazdu (dowód rejestracyjny, karta pojazdu),
- przyjmowanie zgłoszeń sprzedaży pojazdu,
- kierowanie na badania techniczne.

Stan pojazdów zarejestrowanych w powiecie choszczeńskim w latach 2003-2006 w stosunku do których realizowano powyższe czynności przedstawiał się następująco:

Źródło: Raport II kadencji o stanie powiatu choszczeńskiego

W zagadnieniu wydawanie praw jazdy mieszczą się następujące czynności:

- wymiana praw jazdy,
- wydawanie praw jazdy po raz pierwszy,
- wydawanie międzynarodowych praw jazdy,
- prowadzenie ewidencji kierowców.

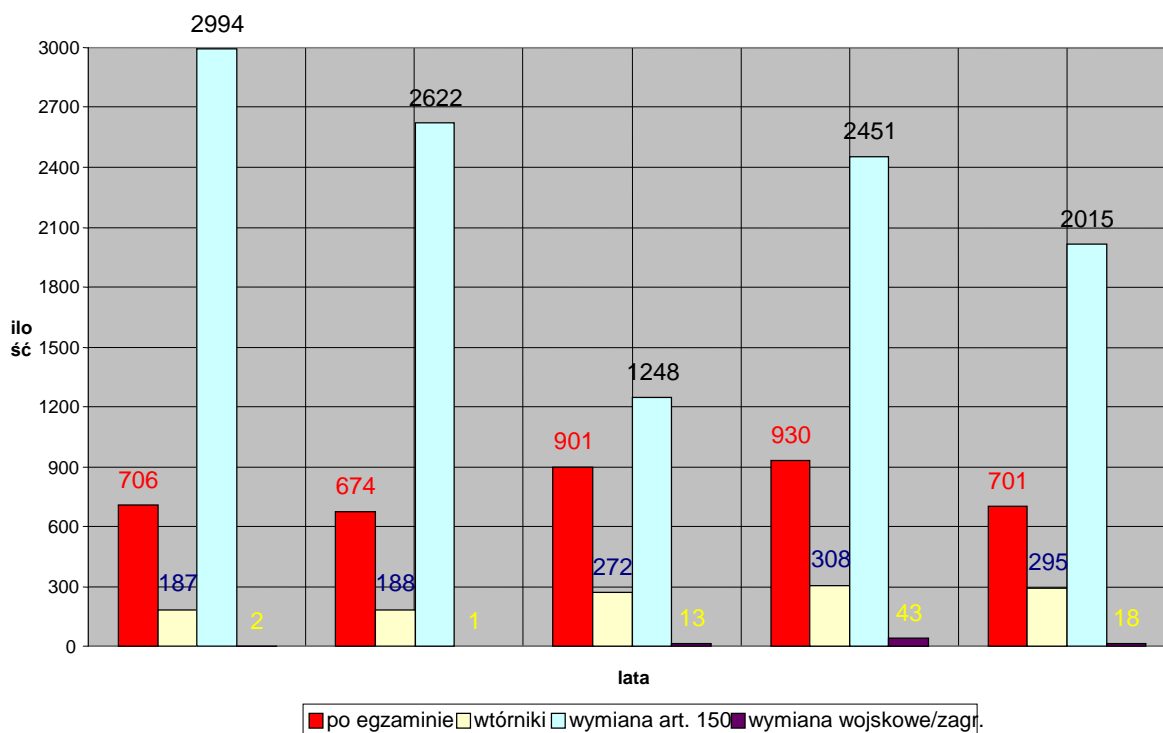
W związku z prowadzeniem obowiązkowej wymiany praw jazdy w czerwcu 2006 roku zakończył się 7-letni okres, w którym należało dokonać tej czynności. W poszczególnych latach wydawanie praw jazdy przedstawiało się następująco:

Tabela 54 Wydawanie praw jazdy w latach 2002-2006

lata	wydanie	wtórniki	wymiana art.180	wymiana wojsk./zagr	suma
2002	706	187	2994	2	3889
2003	674	188	2622	1	3485
2004	901	272	1248	13	2434
2005	930	308	2451	43	3732
2006	701	295	2015	18	3029

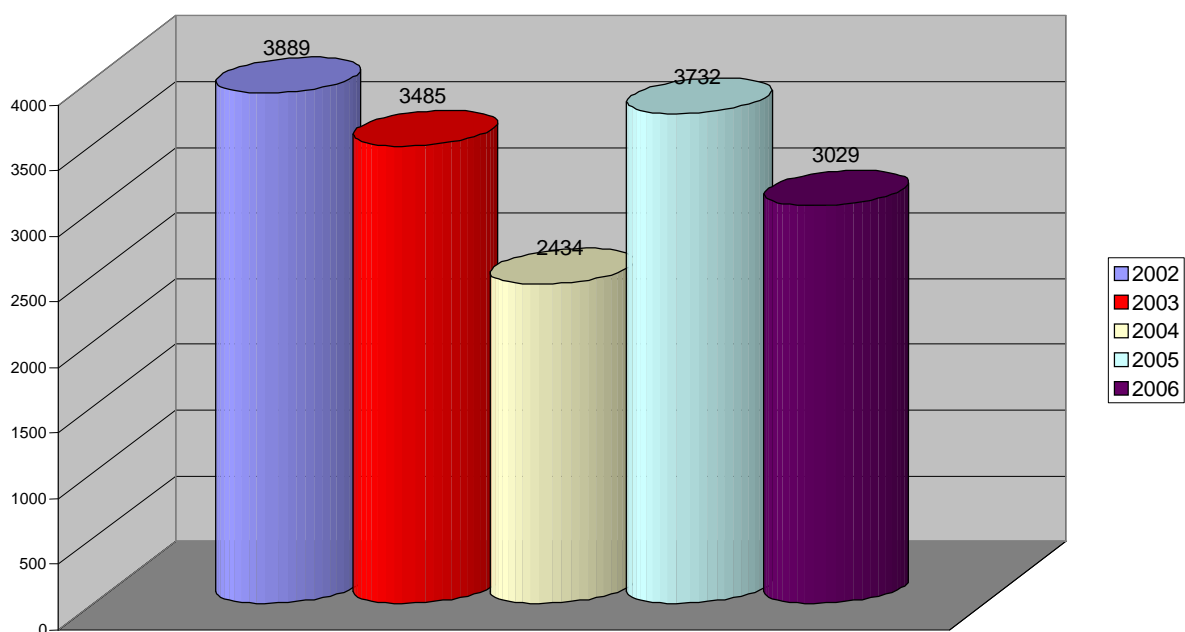
Źródło: Raport II kadencji o stanie powiatu choszczeńskiego

Wykaz wydanych praw jazdy w latach 2002-2006

Źródło: Raport II kadencji o stanie powiatu choszczeńskiego

Ilość wydanych praw jazdy w latach 2002-2006

Źródło: Raport II kadencji o stanie powiatu choszczeńskiego

W chwili obecnej na terenie powiatu funkcjonują cztery stacje diagnostyczne, które po spełnieniu ustawowo określonych wymogów figurują w ewidencji prowadzonej przez starostę.

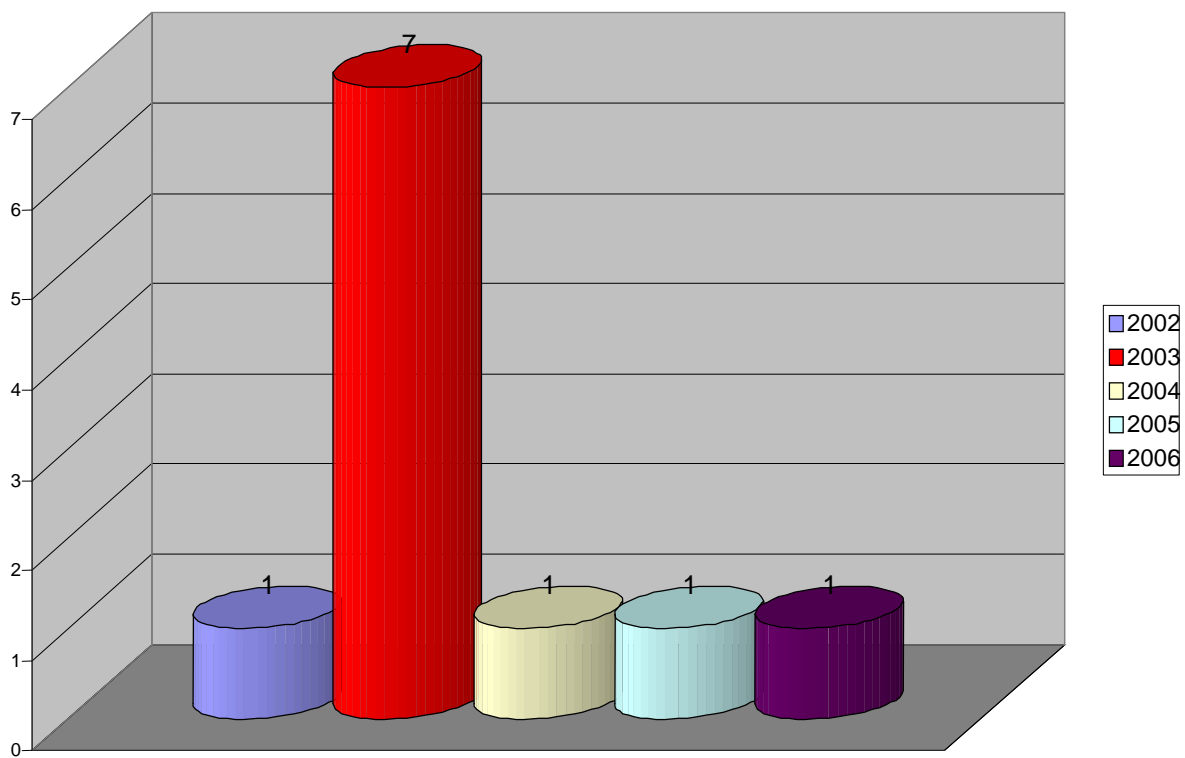
Stacje te realizują swoje zadania w bezpośredniej współpracy z wydziałem komunikacji, a nadzór nad ich funkcjonowaniem sprawuje starosta. Ewidencja osób prowadzących badania techniczne pojazdów (diagnostów) oraz nadzór nad prawidłowym wykonywaniem przez nich zadań należy również do czynności realizowanych przez wydział komunikacji. Na dzień 30 września 2006 w ewidencji tej zarejestrowanych jest 11 diagnostów.

Na terenie powiatu na dzień 30 września 2006 r. w ewidencji przedsiębiorców prowadzących ośrodki szkoleniowe kierowców wpisanych jest 11 podmiotów. Podmioty te realizują swoje zadania we współpracy z wydziałem komunikacji, który z upoważnienia starosty prowadzi nadzór nad szkoleniem kierowców. Drugim ważnym elementem związanym ze szkoleniem kierowców jest prowadzenie ewidencji osób szkolących kandydata na kierowcę. Na dzień 30 września 2006 r. w ewidencji tej wpisanych jest 33 instruktorów nauki jazdy.

Zadania wykonywane w zakresie transportu drogowego mają również charakter stały i dzielą się na następujące czynności:

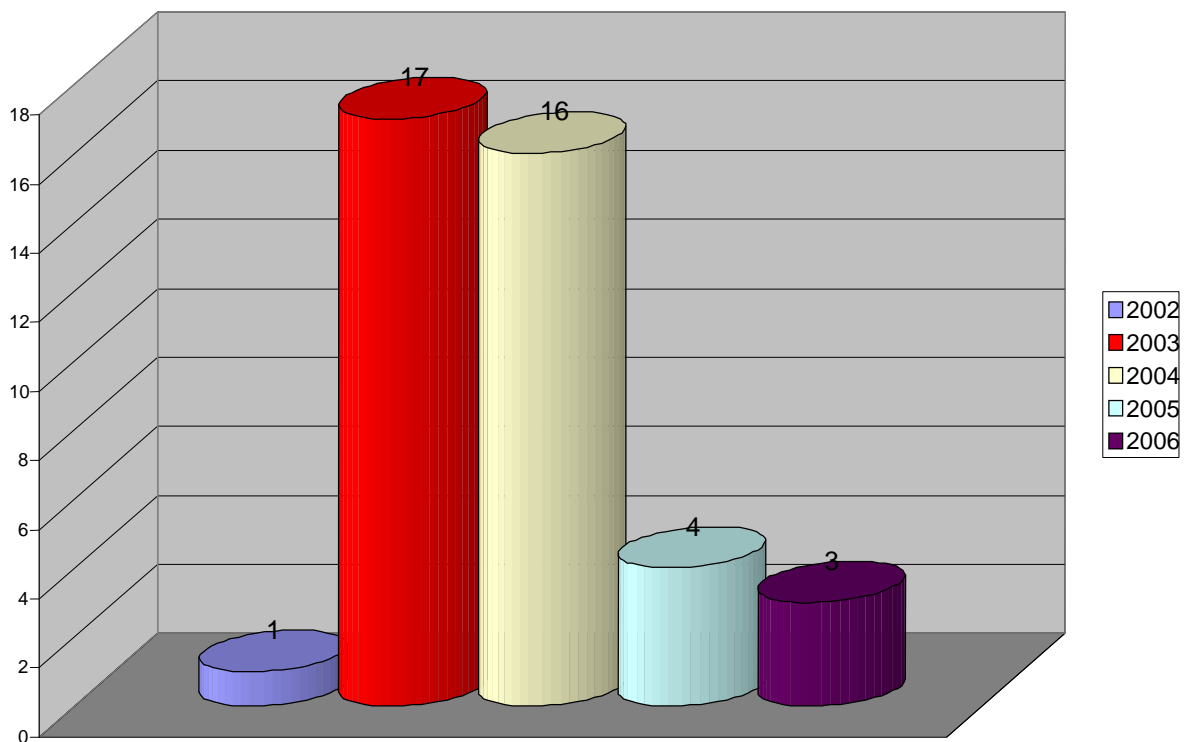
- wydawanie licencji na krajowy przewóz osób,
- wydawanie licencji na krajowy przewóz rzeczy,
- wydawanie zaświadczeń na transport drogowy w zakresie własnych potrzeb,
- wydawanie zezwoleń na wykonywanie regularnych przewozów osób.

Wydane licencje na krajowy przewóz

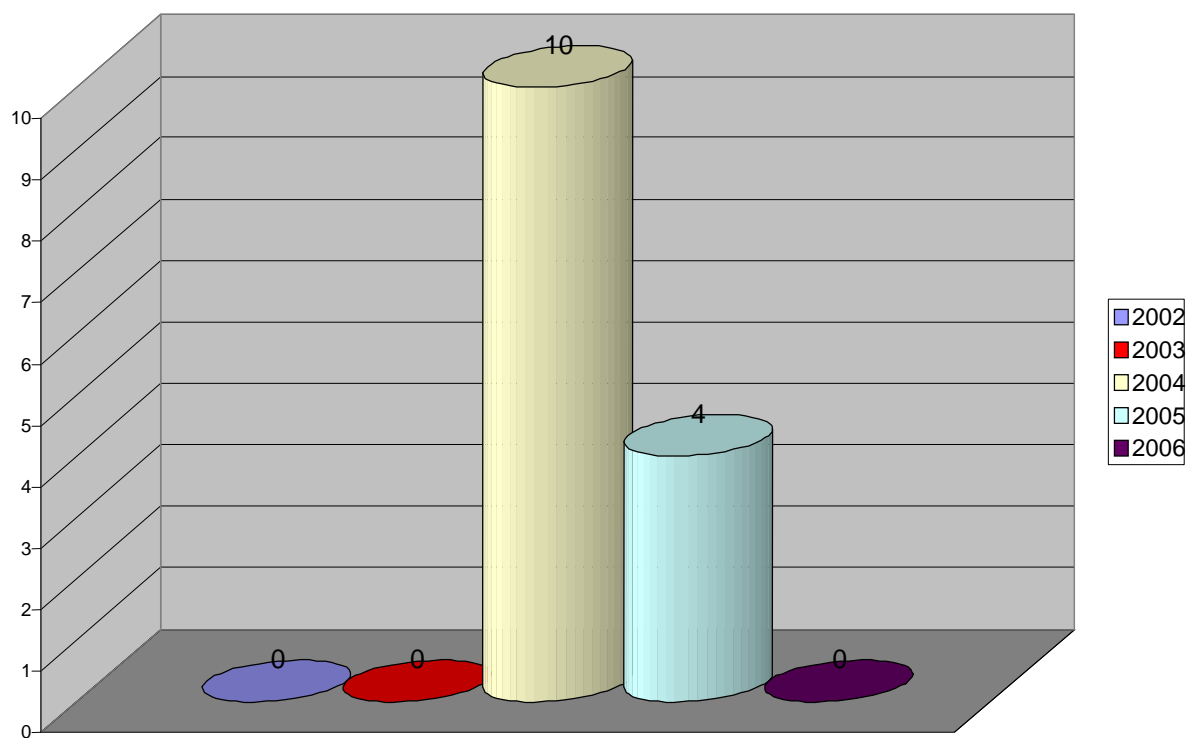
Źródło: Raport II kadencji o stanie powiatu choszczeńskiego

Wydane licencje na krajowy przewóz

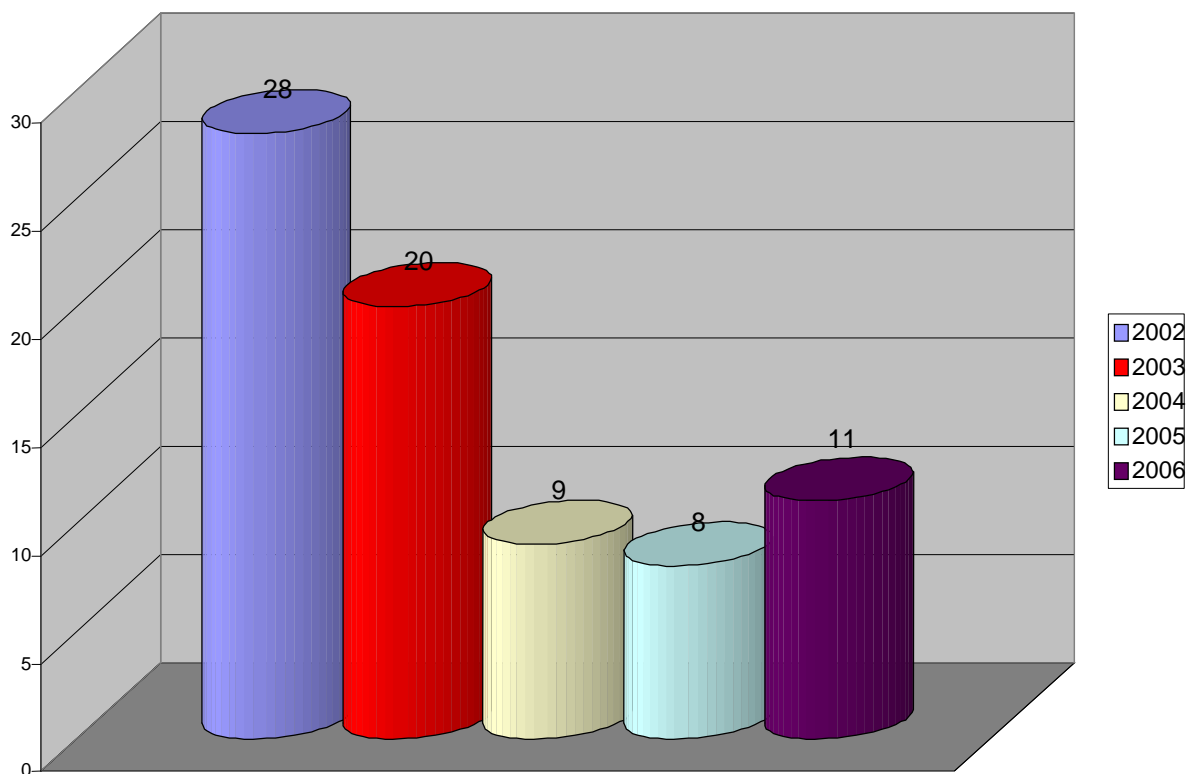

Źródło: Raport II kadencji o stanie powiatu choszczeńskiego 2006

Zaświadczenia na wykonywanie regularnych przewozów

Źródło: Raport II kadencji o stanie powiatu choszczeńskiego 2006

Wydane zaświadczenia na transport drogowy w zakresie potrzeb własnych

Źródło: Raport II kadencji o stanie powiatu choszczeńskiego 2006

2.7.3 Połączenia kolejowe

Choszczno uzyskało połączenie kolejowe już w 1847 r. po doprowadzeniu linii kolejowej ze Stargardu Szczecińskiego do Dobiegniewa. Rok później czynna była już cała linia Szczecin-Poznań, zelektryfikowana w 1978 r. Druga linia przez Choszczno (z Grzmiącej do Kostrzyna) została zbudowana w latach 1882-1903 (obecnie nieprzejezdna), odcinek Kalisz Pomorski-Choszczno powstał w 1895 r., a do Barlinka 3 lata później. Od 1991r. kolejne odcinki były zamykane, a część torów rozebrano. Linia z Choszczna do Głazowa została zamknięta w 1991 r., a do Złocieńca - w 1996 r.

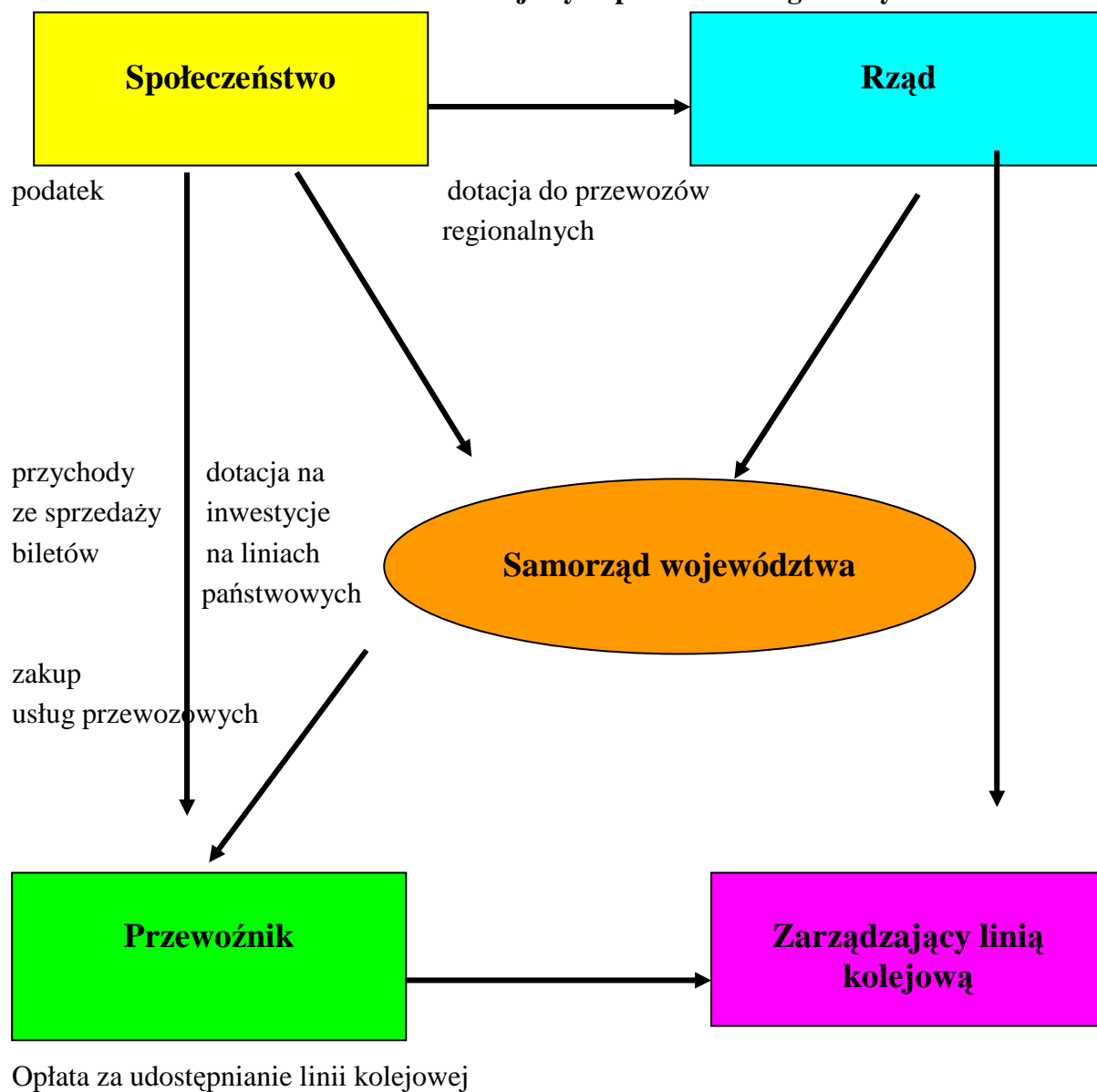
Obecnie w powiecie czynnych jest 5 stacji kolejowych: Choszczno, Stary Klukom, Słonice, Rębusz i Biewrznik. Ponadto jest jeszcze czynna linia kolejowa Stargard Szczeciński - Piła z przystankami w Sokolińcu i Reczu.

Stan infrastruktury kolejowej dworca kolejowego w Choszcznie

budynek:	używany zgodnie z przeznaczeniem
kasa:	czynna
dodatkowe tory:	są, zdadne do eksploatacji
peronów:	2
ilość krawędzi peronowych:	3
lokomotywnia:	nieużywana w stanie dobrym
wieża wodna:	nieużywana zdewastowana
zadaszenie peronów:	wiata nad peronem
przejście podziemne:	nie ma i nie było
przejście nadziemne:	czynne
semafory:	światlne

Źródło: Baza kolejowa

Schemat. Finansowanie kolejowych przewozów regionalnych

Źródło: Opracowanie własne

2.7.4 Łączność i telekomunikacja

Głównym dostawcą usług telekomunikacyjnych jest Telekomunikacja Polska S.A. Jak pokazują dane zawarte w poniższych tabelach jakość usług świadczonych w strefie gorzowskiej jest stosunkowo dobra. Na tle innych stref szybki jest także czas usuwania usterek

Tabela 55 Charakterystyka połączeń telekomunikacyjnych

Wskaźnik	Stopa nieskutecznych wywołań krajowych (%)	Czas zestawienia połączeń krajowych (s)	Czas zestawienia 95% połączeń krajowych (s)	Stopa nieskutecznych wywołań międzynarodowych (%)	Czas zestawienia połączeń międzynarodowych (s)	Czas zestawienia 95% połączeń międzynarodowych (s)	Stopa nieskutecznych wywołań komórkowych (%)	Jakość transmisji danych w paśmie fonicznym za pomocą modemów (bit/s) (metoda ETSI)	Jakość transmisji danych w paśmie fonicznym za pomocą modemów (bit/s) (metoda 80% najlepszych)
Strefa Gorzów WLKP	0,13	1,32	4	1,11	4,33	7	0,43	52000	44000
Średnia krajowa	0,15	1,39	4	1,37	3,70	7	0,55	52000	44000

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Telekomunikacji Polskiej S.A.

Tabela 56 Wskaźnik jakości połączeń telekomunikacyjnych za 2006 rok

Symbol nazwy Strefy Numerycznej	Nazwa Strefy Numerycznej	SN (strefa numeryczna)	Czas oczekiwania na przyłączenie do sieci - za 2006 rok	Czas oczekiwania, w którym zrealizowano 95 % zamówień	Czas oczekiwania, w którym zrealizowano 99 % zamówień	% zamówień zrealizowanych w uzgodnionym terminie
			w miesiącach	w dniach		
SN-GO	Gorzów Wlkp.	95	0,33	31	52	97%
Średnia krajowa			0,39	31	58	96,34%

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Telekomunikacji Polskiej S.A.

Tabela 57 Wskaźnik liczby uszkodzeń łączy za 2006 rok

Symbol nazwy Strefy Numeracyjnej	Nazwa Strefy Numeracyjnej	SN (strefa numeracyjna)	liczba uszkodzeń przypadających na 100 łączy - za 2006 rok
SN-GO	Gorzów Wlkp.	95	8
średnia dla wszystkich stref			10

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Telekomunikacji Polskiej S.A.

Tabela 58 Wskaźnik - czas usunięcia usterek za 2006 rok

Symbol nazwy Strefy Numeracyjnej	Nazwa Strefy Numeracyjnej	SN (strefa numeracyjna)	czas usunięcia uszkodzenia za 2006 rok	Czas oczekiwania na naprawę 80% uszkodzeń na łączach dostępu	Czas oczekiwania na naprawę 95% uszkodzeń na łączach dostępu	% uszkodzeń naprawionych w uzgodnionym terminie
				w godzinach		
SN-GO	Gorzów Wlkp,	95	6,7	7	23	97
średnia dla wszystkich stref			11,7	16	45	90

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Telekomunikacji Polskiej S.A.

Tabela 59 Wskaźnik sprawnych aparatów publicznych za 2006 r.

WSN (Wyróżnik Strefy Numeracyjnej)	Wskaźnik sprawnych aparatów publicznych za 2006 rok
95	97,3%
średnia dla wszystkich stref	97,0%

Źródło: Biuletyn Informacji Publicznej Telekomunikacji Polskiej S.A.

Urząd Miejski w Choszczynie jest w trakcie wdrażania elektronicznego obiegu dokumentów związanego z E-urzędem. Ustawa o Podpisie Elektronicznym z dnia 18 września 2001 roku z późn. zm. z dnia 21 lipca 2006 r. obliguje organa władzy publicznej do umożliwienia odbiorcom usług certyfikacyjnych m.in. wnoszenia podań i wniosków oraz innych czynności w postaci elektronicznej (art. 58 Ust.2.).

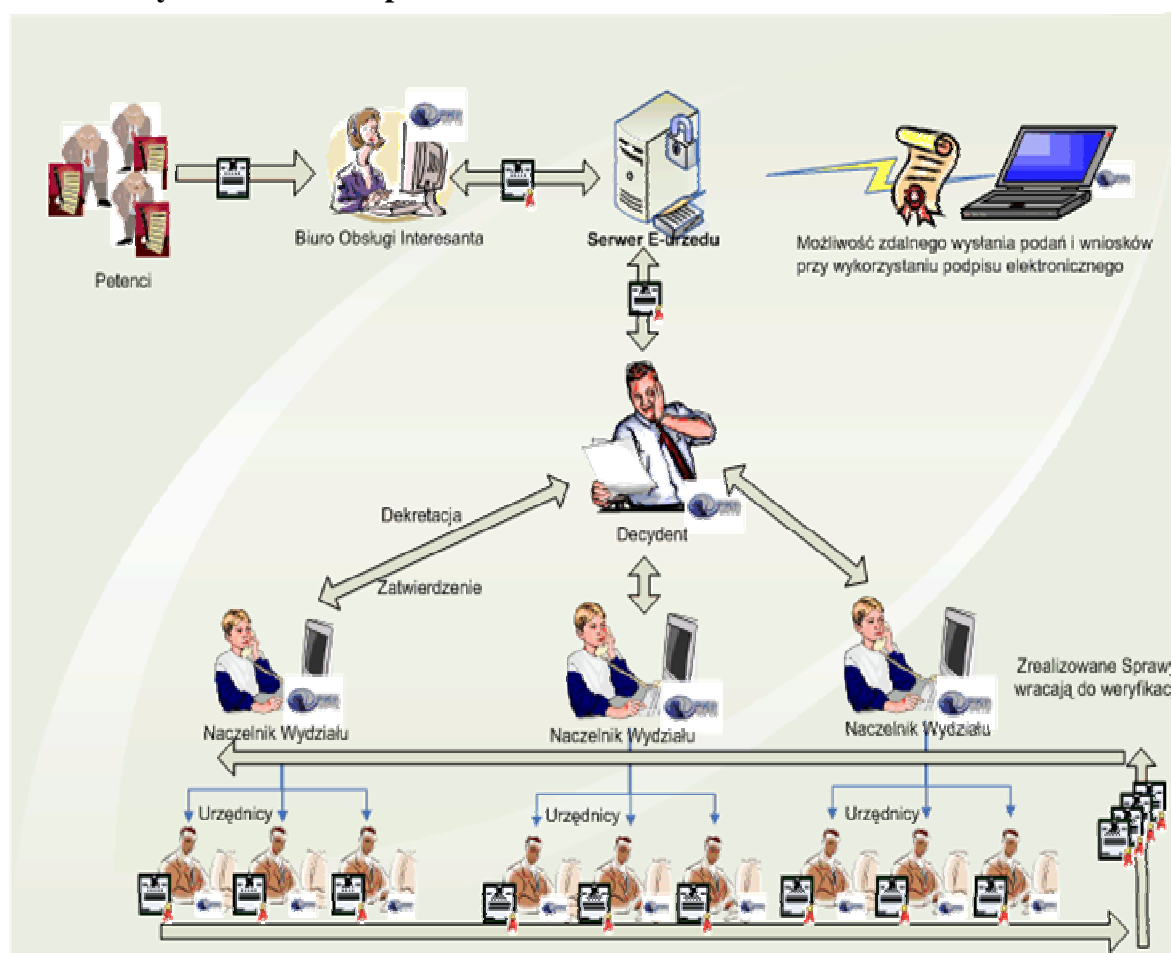
Przystosowanie się do wymogów tejże ustawy musi nastąpić nie później niż do 1 maja 2008 roku. Ustawa powyższa definiuje podpis elektroniczny jako "dane w postaci elektronicznej, które wraz z innymi danymi, do których zostały dołączone lub z którymi są logicznie powiązane, służą do identyfikacji osoby składającej podpis elektroniczny".

W terminie 4 lat od dnia wejścia w życie ustawy organy władzy publicznej umożliwią odbiorcom usług certyfikacyjnych wnoszenie podań i wniosków oraz innych czynności w postaci elektronicznej w przypadkach, gdy przepisy prawa wymagają składania ich w określonej formie lub według określonego wzoru.

System e-urząd wdrażany jest w Urzędzie Miasta i Gminy: Choszczno, Drawno, Recz. Czynności przygotowujące do wdrożenia systemu podjęły Starostwo Powiatowe w Choszcznie, Urząd Miasta i Gminy w Pełzycach, Urząd Gminy w Krzęcinie, Urząd Gminy w Bierzwniku.

W Wydziale Nieruchomości, Geodezji, Kartografii i Katastru należącego do Starostwa Powiatowego w Choszcznie wdrażany jest system GEOPORTAL.

Schemat. Cykl załatwiania spraw

Źródło: Urząd Miejski w Choszcznie

System E-Urzedu pozwala na:

- sprawne zarządzanie dokumentami w formie elektronicznej,
- samodzielne definiowanie i przekształcanie procesów pracy,
- kierowanie działaniami pracowników w oparciu o zdefiniowane procesy,
- łatwy dostęp do zasobów archiwalnych,

- bezpieczny i kontrolowany dostęp do informacji poufnych,
- monitorowanie obciążenia dokumentami i zadaniami pracowników,
- dynamiczne tworzenie statystyk efektywności zarówno poszczególnych pracowników, działów jak i całej firmy,
- automatyczne powiadamianie pracownika o upływającym terminie realizacji pracy,
- gromadzenie danych dotyczących pracy firmy,
- integrację z istniejącym systemami informatycznymi,
- zabezpieczenie transferu danych,
- rozbudowanie bazy BIP'u o możliwość składania wniosków on-line oraz sprawdzanie stanu realizacji sprawy,
- utworzenie sieci Intranetowej bądź Internetowej dla potrzeb Urzędu,
- utworzenie Lokalnych Centrów Certyfikacji pozwalających na wydawanie certyfikatów i kluczy,
- wprowadzenie monitoringu,
- dokonywanie mikropłatności,
- utworzenie własnej portalowej strony WWW,
- przeprowadzanie Aukcji Internetowych dla potrzeb Urzędu,
- udostępnienie wszelkiego typu formularzy dla Interesantów, zarówno w formie dokumentów Word czy PDF jak i w formie gotowych formularzy na wskazanej stronie WWW,
- weryfikację stanu realizacji sprawy ze strony Interesanta,
- dostęp do własnych informacji z systemów Finansowo-Księgowych czy systemów GIS,
- dostęp do Biuletynu Informacji Publicznej .

2.7.5 Gospodarka wodno-ściekowa

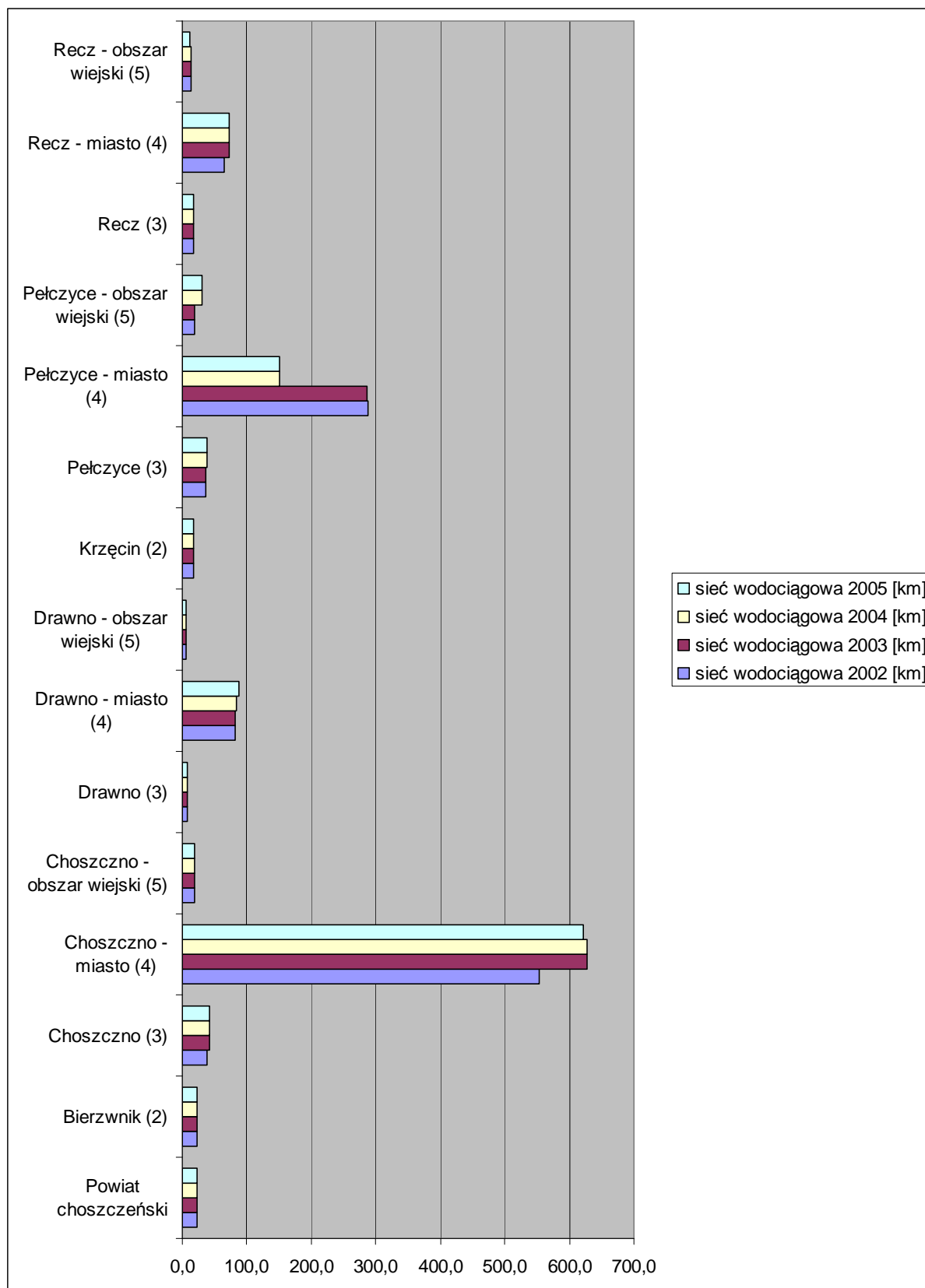
Gospodarka wodno-ściekowa w gminach należących do powiatu choszczeńskiego jest obecnie tylko częściowo uregulowana. Powiat posiada prawie pełen stopień zwodociągowania, a niedostatecznie rozbudowana jest kanalizacja sanitarna. Niekorzystnym zjawiskiem jest realizacja sieci wodociągowej przy jednoczesnym zaniedbaniu rozwoju kanalizacji sanitarnej. Zwiększa to zagrożenie zanieczyszczenia środowiska ściekami bytowymi.

Tabela 60 Długość sieci rozdzielczej wodociągowej w latach 1999-2005

Jednostka terytorialna	długość czynnej sieci rozdzielczej (km)						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
powiat choszczeński	267,0	282,4	293,7	300,3	309,3	313,6	313,1
Bierzwnik (2)	52,6	52,6	52,6	52,6	52,6	52,6	52,7
Choszczno (3)	82,2	95,9	95,9	96,3	103,5	103,5	103,2
Choszczno - miasto (4)	39,5	52,6	52,6	53,0	60,2	60,2	59,5
Choszczno - obszar wiejski (5)	42,7	43,3	43,3	43,3	43,3	43,3	43,7
Drawno (3)	21,8	22,7	24,0	24,1	24,1	24,2	25,2
Drawno - miasto (4)	4,3	4,0	4,0	4,1	4,1	4,2	4,4
Drawno - obszar wiejski (5)	17,5	18,7	20,0	20,0	20,0	20,0	20,8
Krzęcin (2)	22,0	22,0	23,6	24,3	24,9	24,9	24,9
Pełczyce (3)	60,7	61,3	69,7	73,7	73,5	77,7	77,8
Pełczyce - miasto (4)	17,8	17,8	28,2	37,7	37,5	19,7	19,7
Pełczyce - obszar wiejski (5)	42,9	43,5	41,5	36,0	36,0	58,0	58,1
Recz (3)	27,7	27,9	27,9	29,3	30,7	30,7	29,3
Recz - miasto (4)	7,9	8,1	8,1	8,1	9,1	9,1	9,1
Recz - obszar wiejski (5)	19,8	19,8	19,8	21,2	21,6	21,6	20,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Wykres. Sieć wodociągowa w gminach powiatu

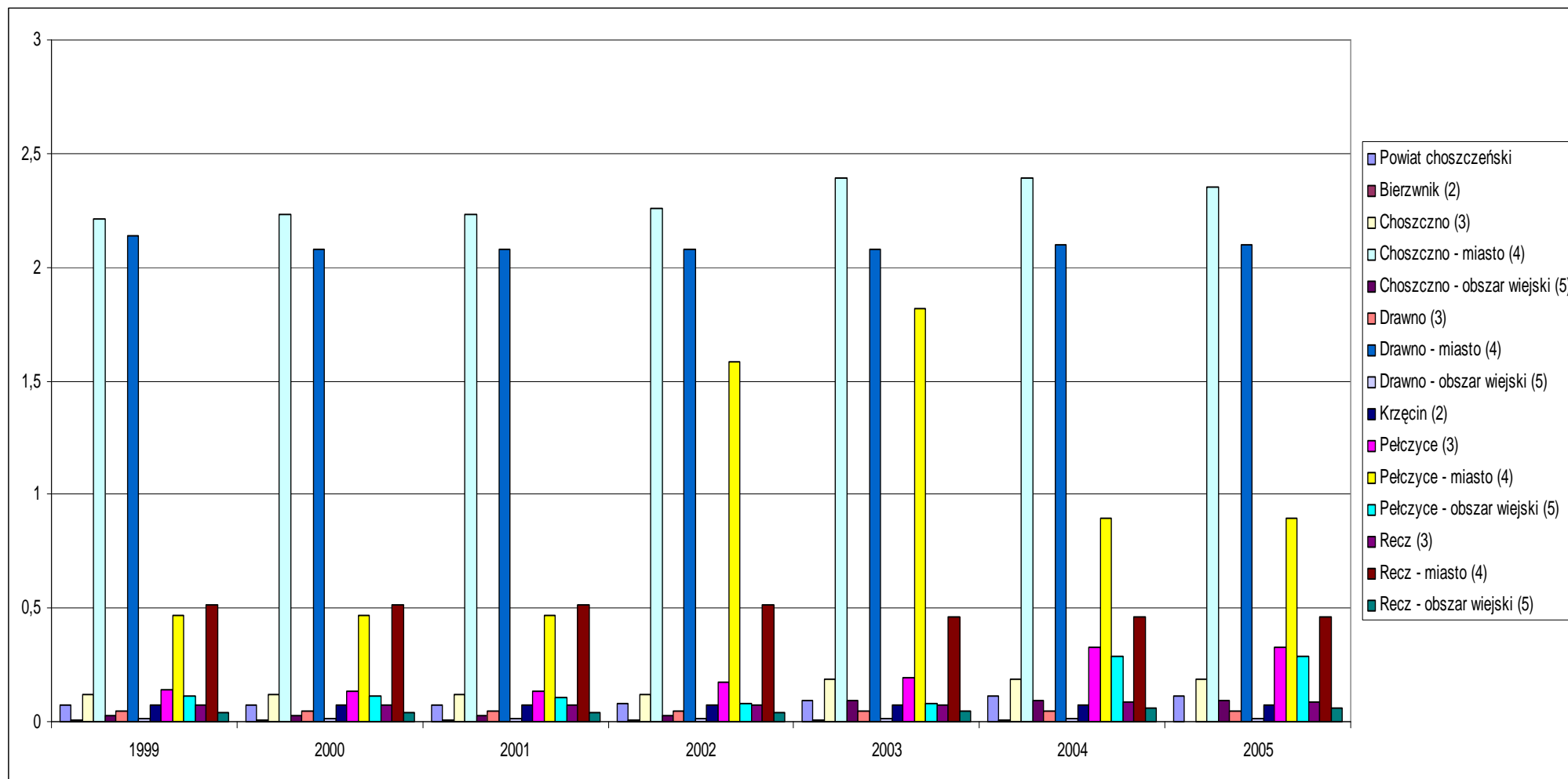
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Urzędów Gmin, sieci wodociągowe wykonane są głównie z rur PVC. Istnieje jednak duża ilość starych kolektorów azbestowych.

Na obszarach poszczególnych gmin długość kolektorów wynosi:

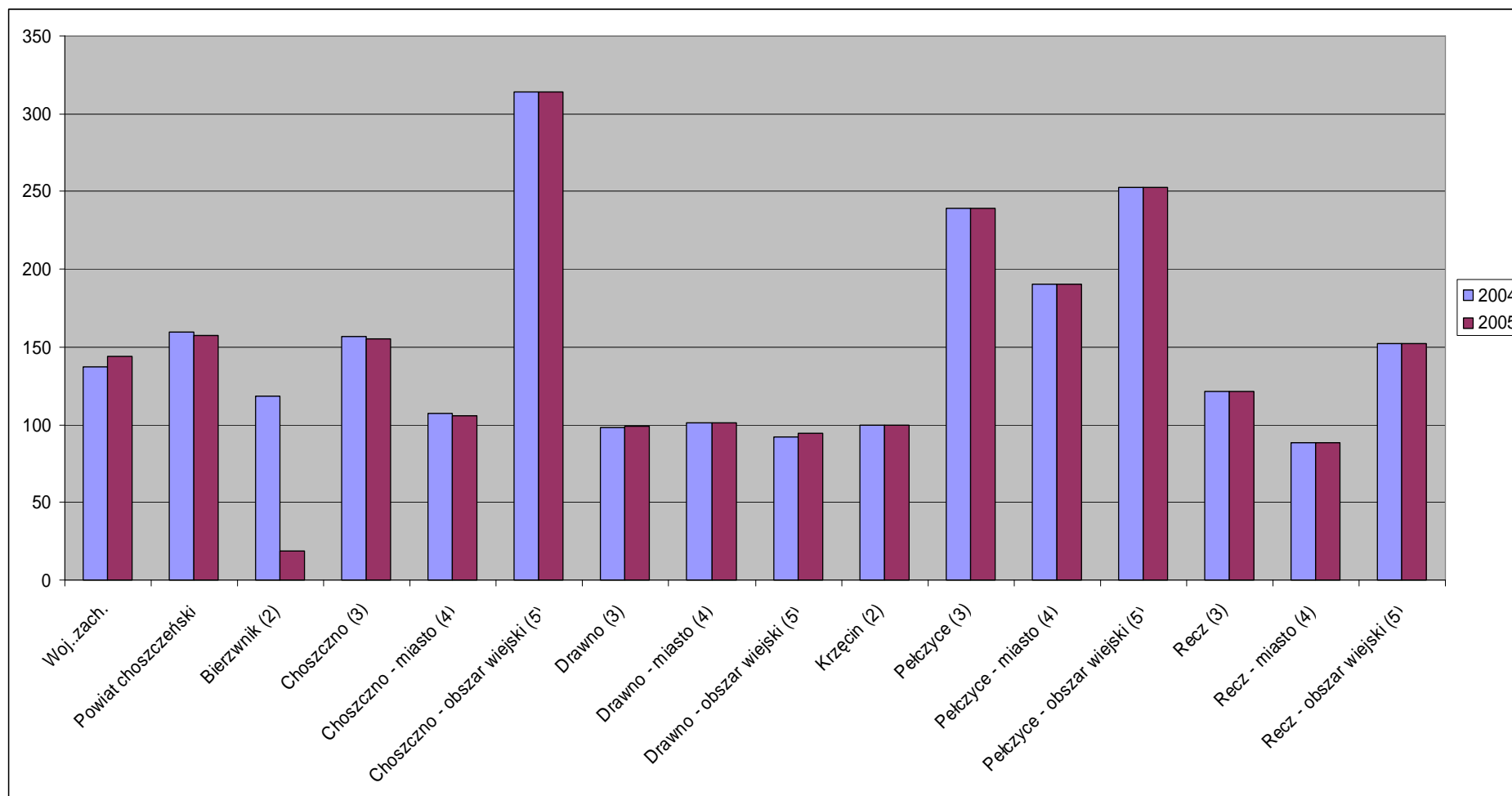
- Bierzwnik 14,1 km
- Krzęcin 15,5 km
- Pełczyce 7,4 km
- Recz 17,0 km
- Choszczno 1,9 km

Wykres. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w km w stosunku do powierzchni gminy w km kw.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres. Przyrost długości sieci kanalizacyjnej w stosunku do 2000 r. w %

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.7.6 Gospodarka odpadami

W powiecie choszczeńskim funkcjonuje Program Gospodarki Odpadami na lata 2004-2007. Zgodnie z jego założeniami podstawą planowania gospodarki odpadami na terenie powiatu winny być założenia planów gospodarki odpadami wyższego szczebla (krajowego i wojewódzkiego).

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami (KPGO) został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 października 2002 r. Uchwałą Nr VII/75/03 z dnia 30 czerwca 2003 roku Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego przyjął Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami (WPGO) w czerwcu 2003 r..

Podstawowe zasady postępowania z odpadami określa KPGO jako:

- zapobieganie powstawaniu odpadów i ich minimalizacja;
- zapewnienie odzysku, głównie recyklingu, odpadów, których powstania w danych warunkach techniczno - ekonomicznych nie udało się uniknąć;
- unieszkodliwianie odpadów (poza składowaniem);
- bezpieczne dla ludzkiego zdrowia i środowiska składowanie odpadów, których nie da się poddać procesom odzysku lub unieszkodliwienia z powodu warunków techniczno-ekonomicznych.

Przyjęte w planie krajowym zasady stanowią wytyczne do tworzenia planów gospodarki niższego szczebla i winny być realizowane przez podmioty odpowiedzialne za gospodarkę odpadami. Na podstawie założeń KPGO opracowany został Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla woj. zachodniopomorskiego określający założenia polityki ekologicznej dla terenu województwa. Cele i zadania gospodarki odpadami dla powiatu choszczeńskiego określone zostały w oparciu o założenia Krajowego i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami.

Nakreślone zadania mogą być realizowane:

- samodzielnie przez poszczególne gminy (model gminny);
- przez Związek Gmin przejmujący do realizacji zadania gmin (model związkowy).

Tabela 61 Składowiska odpadów na terenie powiatu choszczeńskiego – czynne i zamknięte

Miejscowość	Gmina	Rok uruchomienia	Pow. (ha)	Pojemność (m ³)	Stopień zapełnienia (%)	Sposób zabezpieczenia				Okres użytkowania do roku
						folia z tworzyw sztucznych	warstwy mineralne	drenaż odcieków	instalacja odgazowania	
Pomień	Recz	1985	5,0	60.000	100		X			2004
Pełczyce	Pełczyce	1975	4,0	52.000	100		X			nieczynne
Stradzewo	Choszczno	1996	4,2	180.000	30	X		X	X	2016
Pławienko	Bierzwnik	2001	2,14	15.000	70	X		X	X	2006F
Objezierze	Krzęcin	1989	3,0	b.d.	20		X			2004
Rościn	Drawno	1992	2,25	b.d.	100	X		X		2003 nieczynne

Źródło: Plan Gospodarki Odpadami dla powiatu choszczeńskiego na lata 2004-2007

W części gmin powiatu choszczeńskiego gromadzenie odpadów komunalnych prowadzone jest w „systemie donoszenia” opartym na kontenerach wielkopojemnościowych (7 i 10 m³) rozstawionych w różnych punktach gminy.

Doświadczenia realizatorów systemów zbiórki odpadów wskazują, że stosowanie zbyt dużych kontenerów niekorzystnie wpływa na efekty ekonomiczne i ekologiczne. Objętość kontenerów sprawia, że wymagają one rzadszego opróżniania, tym samym czas przetrzymania w nich odpadów jest dłuższy. Staje się to przyczyną powstawania nieprzyjemnych zapachów oraz zagrożeń sanitarnych (szczególnie w okresie letnim) związanych z rozkładem frakcji organicznej zawartej w odpadach komunalnych.

Inną cechą systemu zbiórki jest anonimowość gromadzonych odpadów, co uniemożliwia obciążenie mieszkańców opłatami za ich usuwanie. i sprzyja „podrzucaniu” odpadów.

Tabela 62 Wykaz. Zakłady i punkty przyjmujące sprzęt do utylizacji na terenie powiatu

Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Marek Piekarski	Recz	Zachodniopomorskie	594-101-06-31	210060590
Numer i Nazwa Grupy Sprzętu	Numer i Nazwa Sprzętu			
2. Małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego	1. Odkurzacze			
	10. Urządzenia do strzyżenia włosów, suszenia włosów, szczotkowania zębów, golenia, masażu oraz pozostałe urządzenia do pielęgnacji ciała			
	11. Zegary, zegarki oraz urządzenia do celów odmierzania, wskazywania lub rejestrowania czasu			
	13. Pozostałe małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego			
	5. Żelazka i pozostałe urządzenia do prasowania, maglowania i pozostałe urządzenia służące do pielęgnacji ubrań			
	6. Tostery			
	7. Frytownice			
3. Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny	b13. Komputery osobiste: Telefony			
	b15. Komputery osobiste: Telefony bezprzewodowe			
	b16. Komputery osobiste: Telefony komórkowe			
	b8. Komputery osobiste: Kalkulatory kieszonkowe i biurowe			

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

Borelas Sp. z o. o.	Choszczno	Zachodniopomorskie	782-218-85-94	639852145
Numer i Nazwa Grupy Sprzętu		Numer i Nazwa Sprzętu		
1. Wielkogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego		11. Mikrofalówki		
		14. Grzejniki elektryczne		
		16. Wentylatory elektryczne		
2. Małogabarytowe urządzenia gospodarstwa domowego		1. Odkurzacze		
		10. Urządzenia do strzyżenia włosów, suszenia włosów, szczotkowania zębów, golenia, masażu oraz pozostałe urządzenia do pielęgnacji ciała		
		11. Zegary, zegarki oraz urządzenia do celów odmierzenia, wskazywania lub rejestrowania czasu		
		12. Wagi		
		5. Żelazka i pozostałe urządzenia do prasowania, maglowania i pozostałe urządzenia służące do pielęgnacji ubrań		
		6. Tostery		
		7. Frytownice		
		8. Rozdrabniacze, młynki do kawy oraz urządzenia do otwierania i zamykania pojemników i opakowań		
		9. Noże elektryczne		
3. Sprzęt teleinformatyczny i telekomunikacyjny		b13. Komputery osobiste: Telefony		
		b15. Komputery osobiste: Telefony bezprzewodowe		
		b5. Komputery osobiste: Drukarki		
		b8. Komputery osobiste: Kalkulatory kieszonkowe i biurowe		
4. Sprzęt audiowizualny		1. Odbiorniki radiowe		
		2. Odbiorniki telewizyjne		
		4. Sprzęt video		
		5. Sprzęt hi-fi		
6. Narzędzia elektryczne i elektroniczne, z wyjątkiem		1. Wiertarki		

wielkogabarytowych, stacjonarnych narzędzi przemysłowych	8. Narzędzia do koszenia trawy lub innych prac ogrodniczych
	9. Pozostałe narzędzia elektryczne i elektroniczne
8. Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów	10. Pozostałe urządzenia do wykrywania, zapobiegania, monitorowania, leczenia, łagodzenia choroby, urazów lub niepełnosprawności

Apteka GRUNWALD mgr farm. Krystyna Kaźmierczak	Choszczno	Zachodniopomorskie	854-107-52-78	812367255
Numer i Nazwa Grupy Sprzętu	Numer i Nazwa Sprzętu			
8. Przyrządy medyczne, z wyjątkiem wszystkich wszczepianych i skażonych produktów	10. Pozostałe urządzenia do wykrywania, zapobiegania, monitorowania, leczenia, łagodzenia choroby, urazów lub niepełnosprawności			

Źródło: Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Rejestr Przedsiębiorców i Organizacji Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego

2.7.7 Zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłownictwo

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbywa się za pomocą sieci przesyłowych ENEA S.A. Powiat Choszczno należy do podregionu gorzowskiego.

Źródło: ENEA S.A.

Charakterystyka podregionu gorzowskiego:

obszar (km ²)	8 484
sprzedaż (MW)	1 252 720
liczba klientów	212 220
długość linii (km)	11 390
liczba stacji	3 337
liczba transformatorów	3 292
moc transformat. (MvA)	1 234

Źródło: ENEA S.A.

ENEA Spółka Akcyjna posiada następujące koncesje na prowadzenie działalności w zakresie:

1/ przesyłanie energii elektrycznej, czyli transport energii poprzez połączony system sieci najwyższych napięć;

Powyższe zadania w ENEA S.A. realizuje Zakład Dystrybucji Energii. W szczególności Zakład ten ma za zadanie zapewnienie ekonomicznego przesyłu i rozdziału mocy i energii elektrycznej, kierowanie pracą układu elektroenergetycznego oraz sprawowanie operacyjnego nadzoru nad urządzeniami elektroenergetycznymi.

2/ obrót energią elektryczną, czyli handel energią.

Realizowany jest on głównie w Biurach Obsługi Klienta. Podstawowe zadania Biura Obsługi Klienta to zawieranie umów o dostawę energii elektrycznej oraz kwalifikacja danego klienta do odpowiedniej grupy taryfowej. Istotnym dla właściwego rozliczania klientów jest organizowanie odczytów rozliczeniowych w sposób gwarantujący utrzymanie ustalonych okresów wystawiania rachunków.

Biuro Obsługi Klienta zajmuje się także obsługą w zakresie wydawania warunków technicznych przyłączenia oraz zabudową i demontażem układów pomiarowych. Zadaniem Biura Obsługi Klienta jest również likwidacja nielegalnego poboru energii elektrycznej. Fundamentalnym zadaniem BOK-u jest prowadzenie bieżących kontaktów z klientem, udzielanie wszystkich niezbędnych wyjaśnień w zakresie handlowych i technicznych aspektów obsługi klientów.

Stan obecny sieci elektroenergetycznej

Sieć przesyłowa

Przez teren powiatu przebiega linia przesyłowa 110 kV relacji GPZ Dolice – GPZ Dobiegniew, z której zasilane są:

- GPZ w Choszcznie przy ul. I Armii Wojska Polskiego z transformatorem 16 MVA (na odczepie)
- GPZ w Krzęcinie przy drodze powiatowej Krzęcin – Słonice z transformatorami 2x16 MVA (w przelocie)
- GPZ w Dobiegniewie z transformatorami 2x16 MVA (w przelocie) – częściowo zasilą obszar powiatu choszczeńskiego i strzelecko-drezdeneckiego

GPZ Choszczno jest dodatkowo rezerwowany dwoma liniami SN-15 kV z GPZ Krzęcin. Wymienione stacje węzłowe stanowią podstawowe źródło zasilania odbiorców na obszarze całego powiatu. Rezerwa mocy w stacjach Choszczno i Krzęcin wynosi ok. 50% przy czym rosnące od kilku lat średnie obciążenie transformatorów 110/15 kV wynosi od ok. 15 % w GPZ Krzęcin do 30% w GPZ Choszczno.

Sieć rozdzielcza

Z w/w stacji w Choszcznie, Krzęcinie i Dobiegniewie oraz Elektrowni Wodnej Kamienna (m. Głusko, moc nominalna ok. 1,2 MVA) Energia elektryczna jest rozdzielana siecią SN-15 kV poprzez blisko 34 ciągi liniowe do blisko 450 stacji transformatorowych SN/nn. Sieć rozdzielczą stanowią głównie linie napowietrzne, jedynie w obszarze zabudowy miejskiej przeważają linie kablowe. Stopień wykorzystania przepustowości sieci rozdzielczej

jest bardzo zróżnicowany, a z uwagi na rozległą sieć i w wielu przypadkach drugostronnego zasilania na obszarach wiejskich zachowanie wymaganych maksymalnych dopuszczalnych przerw w dostawach energii stanowi poważne wyzwanie technologiczno – organizacyjne. Rezerwowanie zasilania po stronie SN z zastosowaniem zdalnego sterowania jest zapewnione dla wszystkich miast gminnych, przy czym w przypadku Recza i Drawna przy obecnym poziomie zapotrzebowania mocy i istniejącym układzie sieci zachowanie wymaganych parametrów dostarczanej energii elektrycznej w awaryjnych układach zasilania jest w układzie normalnym częścią Gminy Drawno.

Tabela 63 Wykaz urządzeń elektroenergetycznych

Lp.	Gmina	Długość linii 15 kV	Długość linii 0,4 kV	Ilość stacji
		km	km	szt
1.	Bierzwnik	87	45	55
2.	Choszczno	230	173	134
3.	Dobiegniew	159	119	78
4.	Drawno	130	78	72
5.	Krzęcin	132	57	42
6.	Pełczyce	106	73	69
7.	Recz	99	66	62
powiat Choszczeński		784	492	434

Źródło: ENEA S.A.

Liczba odbiorców energii elektrycznej na terenie powiatu choszczeńskiego wynosi ok. 20 tys. I praktycznie od kilku lat nie uległa zmianie. Przewidywany wzrost odbiorców może nastąpić w roku bieżącym z powodu znaczącego wzrostu w budownictwie jednorodzinnym. Ilość odbiorców w mieście i na wsi rozkłada się w proporcjach 50/50. Na terenie powiatu Choszczeńskiego nie ma odbiorcy energii bezpośrednio z sieci 110 kV.

Tabela 64 Oszczędności w zużyciu energii elektrycznej oraz tendencje w sektorze gospodarstw domowych w krajach UE-25

Wyszczególnienie	Oszczędność energii elektrycznej osiągnięta w latach 1992-2003 [TWh/rok]	Zużycie w 2003 r. [TWh/rok]	Zużycie w 2010 r. (przy obecnej polityce) [TWh/rok]	Zużycie w 2010 r.. Potencjał oszczędności do 2010 r. (przy dodatkowych działaniach) [TWh/rok]
Pralki	10-11	26	23	14
Lodówki i zamrażarki	12-13	103	96	80
Piece elektryczne	-	17	17	15,5
Tryb gotowości	1-2	44	66	46
Oświetlenie	1-5	85	94	79
Suszarki	-	13,8	15	12
Elektryczne akumulacyjne podgrzewacze wody	-	67	66	64
Klimatyzatory		5,8	8,4	6,9
Zmywarki do naczyń	0,5	16,2	16,5	15,7
Ogółem	24,5-31,5	377,8	401,9	333,1

Źródło: Energetyka Ciepłna i Zawodowa. Raport 2006

Perspektywy rozwoju

Sieć przesyłowa

Z uwagi na różnorodne uwarunkowania w perspektywie najbliższych kilkunastu lat można wymienić kilka podstawowych zadań inwestycyjnych niezbędnych dla zaopatrzenia w energię elektryczną i utrzymania standardów jakościowych:

- budowa nowej linii 110 kV relacji Krzęcin – Barlinek,
- budowa linii 110 kV z GPZ Choszczno w kierunku Recza powiązana z przebudową odczepu do GPZ Choszczno na linię trójtorową,
- budowa GPZ Recz w miejsce istniejącej rozdzielni sieciowej RS Recz wraz z powiązaniem i rozbudową sieci SN w kierunku Drawna,
- koordynacja rozbudowy sieci przesyłowej w kontekście planowanych zamierzeń inwestycyjnych w zakresie źródeł wytwórczych o znacznych mocach typu farmy wiatrowe, biopaliwa (gmina Krzęcin, gmina Recz).

Sieć rozdzielcza

W zakresie sieci SN-15kV i nn-0,4kV konieczne staje się dążenie do zasilania odbiorców w układach sieci pierścieniowych zapewniających rezerwowanie. W pierwszym etapie dotyczy to w szczególności sieci średnich napięć na obszarach wiejskich poprzez budowę nowych powiązań sieciowych na obszarze powiatu na odcinkach:

- Będargowiec-Bedargowo,
- Bukwica-Boguszyny,
- Wygon-Ostrowiec,
- Jakubówka-Krzowiec,

jak również wykraczających poza jego administracyjne granice np.:

- Piasecznik-Mogilica (powiat stargardzki),
- Jagów-Warszyn (powiat stargardzki),
- Pełczyce-Barlinek (powiat myśliborski).

Istotnym problemem z uwagi na uwarunkowania środowiskowe, społeczną akceptację oraz właściwe zagospodarowanie posiadanych zasobów nieruchomości przeznaczonych pod różne formy zabudowy są również niżej wymienione działania inwestycyjno-remontowe:

- kablowanie istniejących sieci napowietrznych SN i nn szczególnie w obrębie obszarów miejskich, rezerwatów przyrody, parków narodowych, atrakcyjnych terenów zielonych itp.,
- rozbudowa sieci SN wraz ze stacjami transformatorowymi 15/0,4kV w obszarach rozproszonej zabudowy wiejskiej (reelektryfikacja),
- modernizacja istniejących sieci SN i nn poprzez zmianę przekroju przewodów z ewentualnym zastosowaniem nowoczesnych materiałów i technologii dla zwiększenia ich przepustowości, poprawy pewności zasilania przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne (m.in. linie izolowane),
- przebudowy linii z przewodami gołymi na izolowane, co znacząco zmniejsza awaryjność, zwiększa bezpieczeństwo, umożliwia zwężenia pasów technologicznych wzdłuż linii.

Na obszarze powiatu choszczeńskiego szczególnego znaczenia nabiera sygnalizowana wcześniej konieczność zmiany koncepcji zasilania odbiorców z obszaru gmin Recz i Drawno. W perspektywie 4-5 lat zapotrzebowanie na energię elektryczną na terenie gminy Recz może wzrosnąć o 100%. Związane jest to z potencjalnym przyszłym zapotrzebowaniem zgłaszanym przez odlewnię aluminium na poziomie 4,5 MVA. Zaspokojenie postępującego wzrostu zapotrzebowania mocy na tych obszarach będzie wymagać rozbudowy na przestrzeni najbliższych kilkunastu lat sieci przesyłowych 110kV, które z uwagi na intensyfikujące się działania inwestorów w zakresie budowy źródeł odnawialnych energii np. ferm wiatrowych o znacznych mocach wytwórczych należałoby koordynować ograniczając jej zakres do niezbędnego poziomu.

Planowanie zaopatrzenia w energię elektryczną

Zgodnie z wymogami Prawa Energetycznego przedsiębiorstwa energetyczne opracowują plany rozwoju w zakresie obecnego i przyszłego zaspokojenia zapotrzebowania na energię elektryczną (także gazową i ciepłą), uwzględniając miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego albo kierunki rozwoju określone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Zadaniem własnym gminy jest m.in. planowanie i organizacja zaopatrzenia w energię elektryczną poprzez opracowanie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Z posiadanej wiedzy wynika, że na Tereni powiatu choszczeńskiego jedynie gmina Choszczno dysponuje takim opracowaniem. Poważnym problemem jest brak miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co powoduje konieczność nieplanowanej i nieskoordynowanej rozbudowy sieci elektroenergetycznej dla ustawowego obowiązku przyłączenia do sieci. Konsekwencją takich działań jest nieefektywna realizacja planów rozwoju na rzecz spełniania powyższego obowiązku.

Tabela 65 Kotłownie i sieci ciepłownicze

kotłownie ogółem							długość sieci ciepłej przesyłowej						
1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[ob.]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]	[km]
38	36	28	25	23	25	31	3,4	3,4	5,8	6,4	5,0	4,6	4,9

Źródło: Opracowanie własne.

Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Choszczynie powstało 1 czerwca 1992 roku. Główną działalnością Spółki jest produkcja i sprzedaż ciepła na potrzeby mieszkańców miasta. Oprócz tej działalności prowadzi sprzedaż gazów technicznych w imieniu Firmy MESSER z Polic oraz prowadzi skład opału dla ludności. Zajmuje się również instalacjami centralnego ogrzewania oraz usługami sprzętu transportowego i budowlanego.

PEC Sp.z o.o. w Choszczynie prowadzi w celach zarobkowych i na własny rachunek działalność gospodarczą polegającą na wytwarzaniu ciepła w źródłach zlokalizowanych na terenie miasta:

- o ul. 23 Lutego 2, o łącznej mocy zainstalowanej 15,6 MW, wyposażonym w kotły wodne na paliwo węglowe.
- o ul. Polna 2 (1,6 MW), ul. Wolności 16 (0,24 MW), ul. Wolności 17 (0,35 MW),
- o ul. Wolności 31 (0,22 MW), wyposażonym w kotły wodne niskotemperaturowe na paliwo gazowe.

2.7.8 Zaopatrzenie w gaz

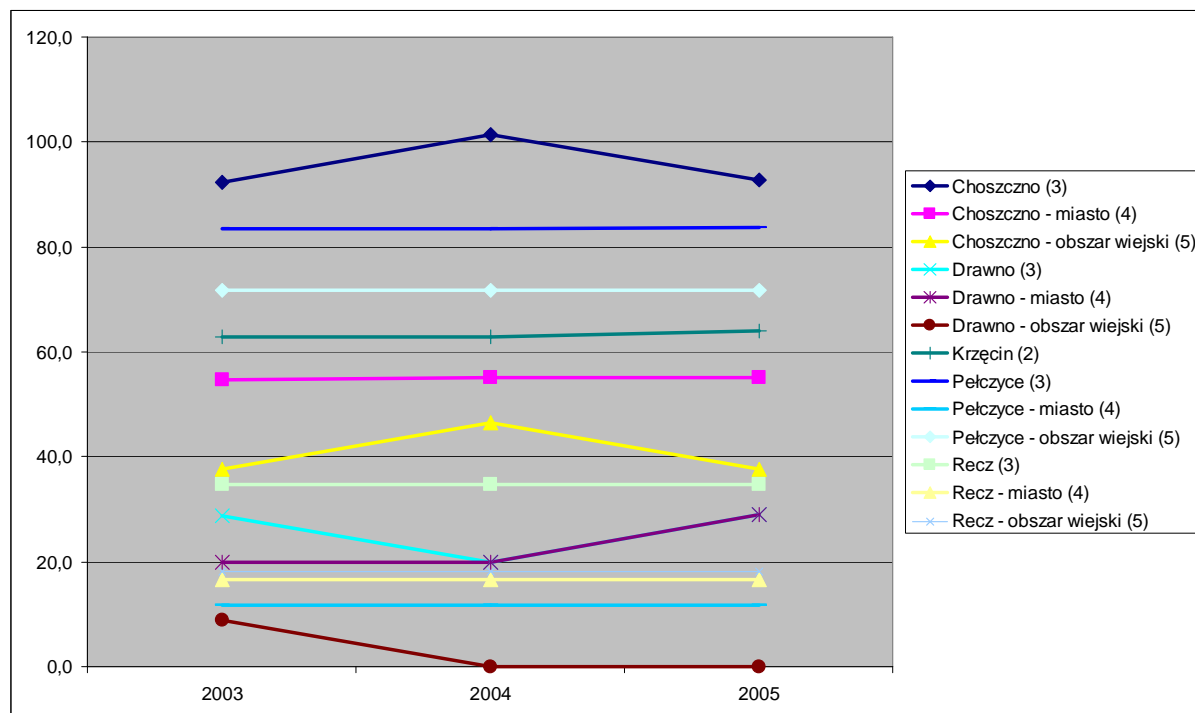
Gaz ziemny transportowany jest siecią gazociągów przesyłowych PGNiG S.A. w struktury której wchodzi Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Sieć przesyłowa i liczne obiekty technologiczne systemu eksploatowane są przez regionalne oddziały przesyłu. Na terenie powiatu choszczeńskiego jest to Regionalny Oddział Przesyłu w Poznaniu.

Eksploatacją sieci rozdzielczej (średniego i niskiego ciśnienia) zajmują się zakłady gazownicze - terenowe oddziały PGNiG S.A. Zakłady gazownicze odpowiadają za ciągłość, jakość i bezpieczeństwo dostaw gazu ziemnego do klientów na wyznaczonym terenie działania, realizując zadania w zakresie dystrybucji na sieciach rozdzielczych oraz eksploatacji obiektów tej sieci. Zakłady gazownicze dostarczają gaz ziemny odbiorcom indywidualnym oraz grupie odbiorców z sektora handlu i usług. Każdy zakład posiada także przedstawicielstwa terenowe - rozdzielnie gazu, które zajmują się obsługą klientów. Teren powiatu choszczeńskiego obsługuje Zakład Gazowniczy w Szczecinie.

Przez gminy: Drawno, Recz, Choszczno, Pełczyce i Krzęcin przebiega sieć gazociągów. Jedynie gmina Bierzwnik nie posiada na swoim obszarze urządzeń przesyłu gazu.

Istotną rolę odgrywają gazociągi wysokiego ciśnienia przebiegające przez gminy Drawno, Recz, Choszczno i Pełczyce. Są to gazociągi Dn 250 Piła – Stargard Szczeciński, oraz Dn 200 Recz – Gorzów Wlk., z rozdzielniami gazu w Reczu i Choszcznie.

Wykres. Długość sieci gazowniczej

Źródło: Opracowanie własne

Zgazyfikowanie powiatu

Spis miejscowości/gmin zgazyfikowanych:

- m. Choszczno
- m. Drawno
- m. Pełczyce
- m. Recz Pomorski
- gm. Choszczno
- gm. Drawno
- gm. Pełczyce
- gm. Krzęcin

Szczegółowy opis gmin zgazyfikowanych:

Gmina Choszczno: Zwierzyń, Nowe Żeńsko, Zamęcin, Gleźno, Stary Klukom, Raduń, Smoleń,**Gmina Drawno:** Chomętowo, Dominikowo,**Gmina Pełczyce:** Będargowo, Trzęsacz, Przekolno, Bolewice, Krzynki, Chrapowo,**Gmina Krzęcin:** Żeńsko, Krzęcin, Słonice, Objezierze, Rakowo, Kaszewo, Granowo, Wężnik, Mielęcín, Nowy Klukom, Chłopowo, Przybysław.

Tabela 66 Szczegółowy opis miast i gmin zgazyfikowanych w powiecie

<i>Miasto/Gmina</i>	<i>Sieć n/c [m]</i>	<i>Sieć ś/c [m]</i>	<i>Stacje I^o [m³/h]</i>
m. Choszczno	39200	16109	3200/1600*
m. Drawno		11519	3000/215*
m. Pełczyce		11782	
m. Recz Pomorski	14286	2175	600/270*
Gm. Choszczno		20018	
Gm. Drawno		13856	
Gm. Pełczyce		34841	3200/240* (Będargowo)
Gm. Krzęcin		60983	3000/105* (Miasto)

* Przepustowość stacji / Przepustowość wykorzystana.

Źródło: Wielkopolska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.

Część III

3 GOSPODARKA POWIATU

3.1 Ogólna sytuacja gospodarcza powiatu choszczeńskiego na tle województwa zachodniopomorskiego

Według zdefiniowanych w „Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020” obszarach funkcjonalnych zaobserwować można duże zróżnicowanie w potencjale gospodarczym. Ponad 50 % potencjału gospodarczego skoncentrowane jest w regionie Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego oraz Węzła Koszalińskiego.

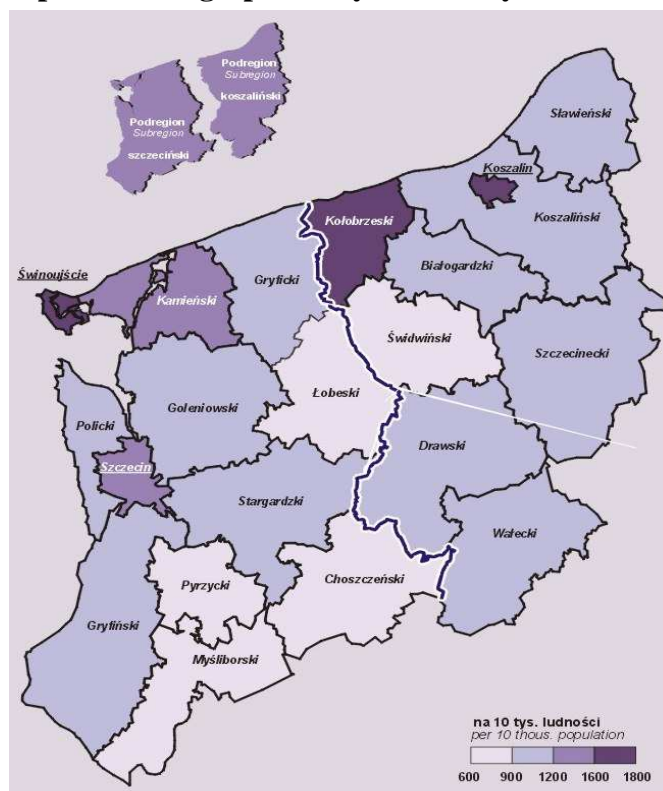
Niestety, tereny powiatu choszczeńskiego są niezbyt korzystnie usytuowane pod względem koncentracji gospodarczej. Znajdują się bowiem w obszarze czwartym, czyli w „pasie pojezierzy, który obejmuje powiaty leżące na południu i południowym wschodzie województwa. Na tym obszarze ze względu na jego walory przyrodnicze i zasobność w surowce lokalne, mają szansę rozwoju małe i średnie przedsiębiorstwa turystyczne i przetwórcze”⁹ oraz piątym, znajdującym się w środkowej i wschodniej części województwa, zdefiniowanym jako „obszary o dominującej funkcji rolniczej, z przemysłem rolno-spożywczym. Widoczna stagnacja gospodarcza tych obszarów jest skutkiem głębokiej restrukturyzacji gospodarki rolnej oraz deficytu czynników rozwoju i centrów wzrostu”¹⁰.

Ilość podmiotów przypadających na 10 tys. mieszkańców plasuje powiat choszczeński na jednym z ostatnich miejsc w województwie.

Przedstawia to zamieszczona mapka prezentująca dane GUS (stan na 31.12.2005)

⁹ Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020

Mapka. Liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców

Źródło: Strategia Województwa Zachodniopomorskiego do 2020 r.

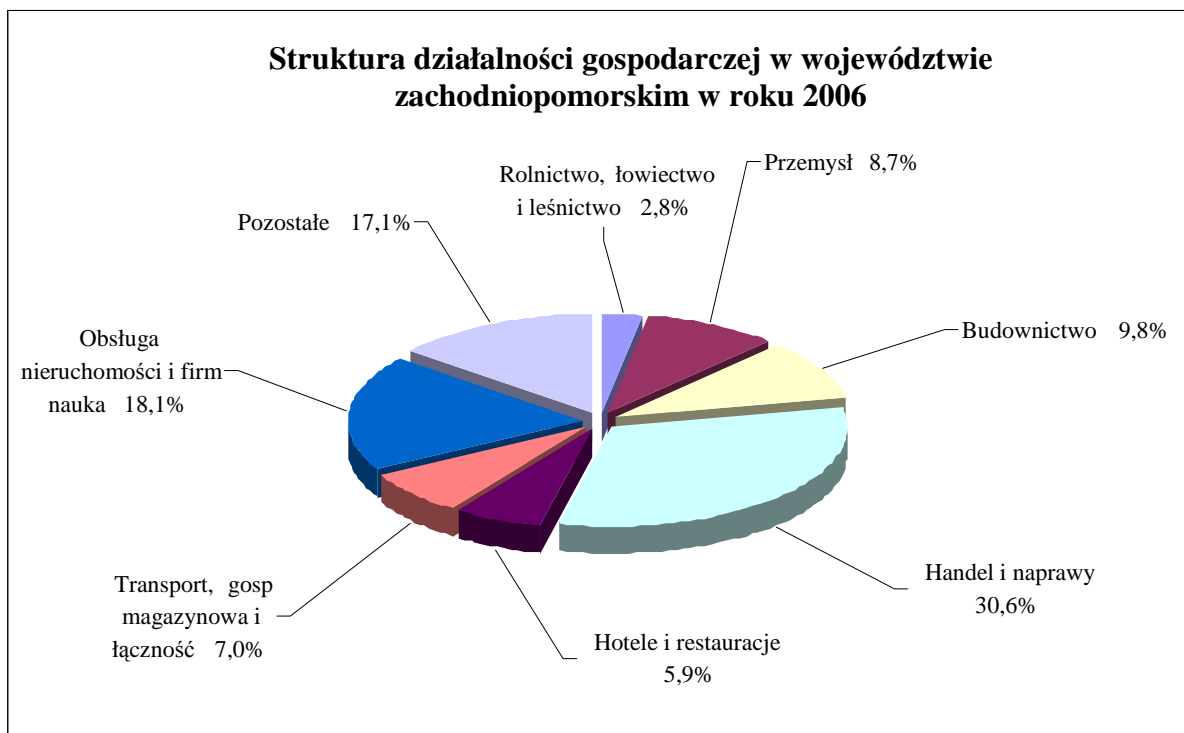
Struktura branżowa prowadzonej na terenie powiatu choszczeńskiego działalności gospodarczej prezentuje się podobnie jak struktura działalności w województwie zachodniopomorskim. Na terenie powiatu choszczeńskiego nieco liczniej niż wskazuje średni udział dla województwa, reprezentowany jest sektor rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa w ilości 226 podmiotów, czyli 6,6 % wszystkich zarejestrowanych, co oczywiście wynika z naturalnych uwarunkowań oraz tradycji rolniczej regionu.

Spśród pozostałych gałęzi gospodarki najliczniej reprezentowanymi w powiecie choszczeńskim są branże:

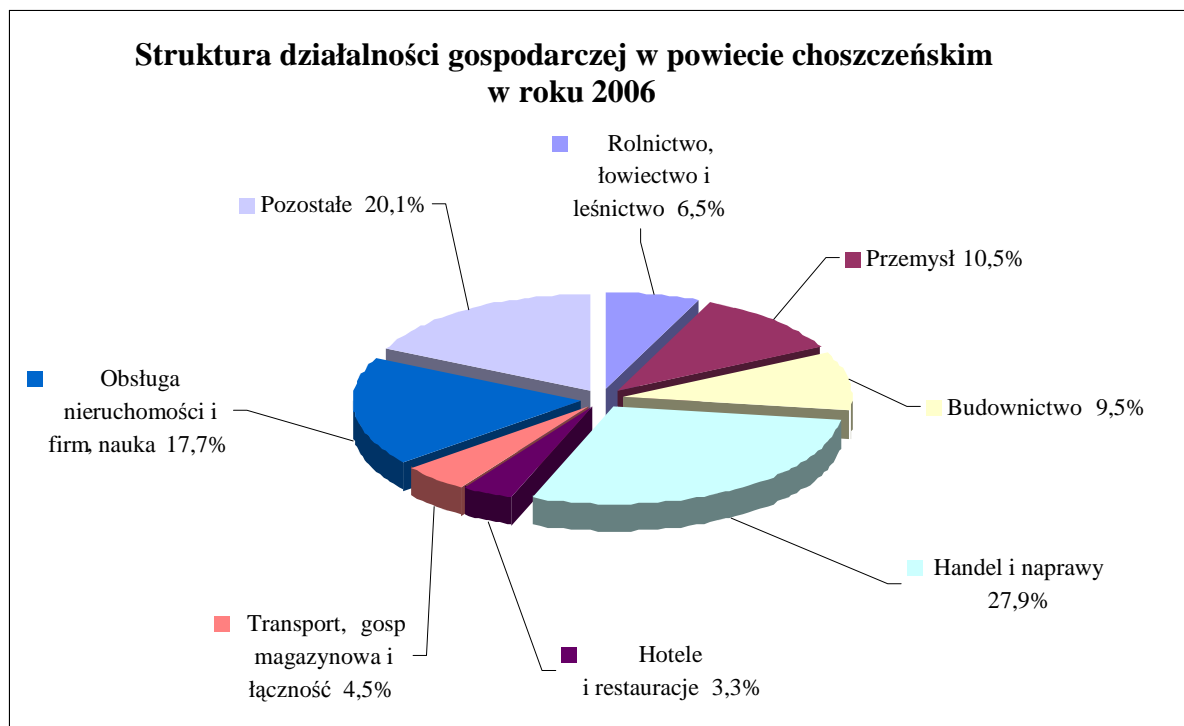
- „Handel i naprawy” w ilości 973 podmiotów, co stanowi 28,2 % ilości podmiotów w powiecie
- „Obsługa nieruchomości, firm i nauka” (618 podmiotów – 17,9 %)
- „Przemysł” – głównie przetwórstwo drewna (366 podmiotów – 10,6 %)
- „Budownictwo” – (331 podmiotów – 9,6 %)

Przedstawiają to niżej zamieszczone wykresy.

¹⁰ ibidem

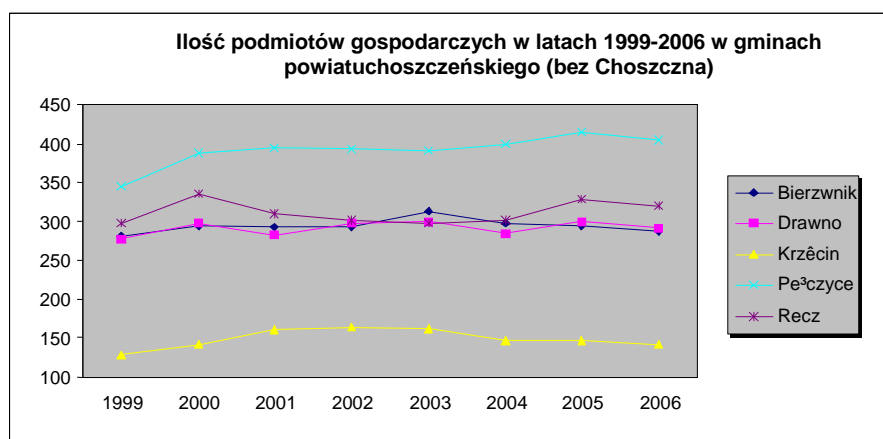

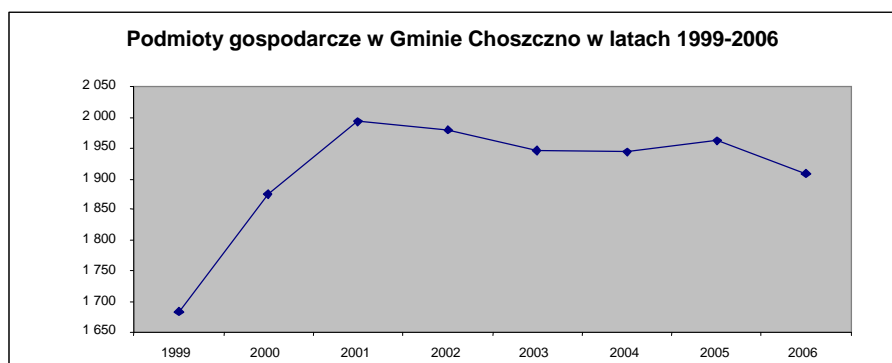
Źródło: Opracowanie własne

Źródło: Opracowanie własne

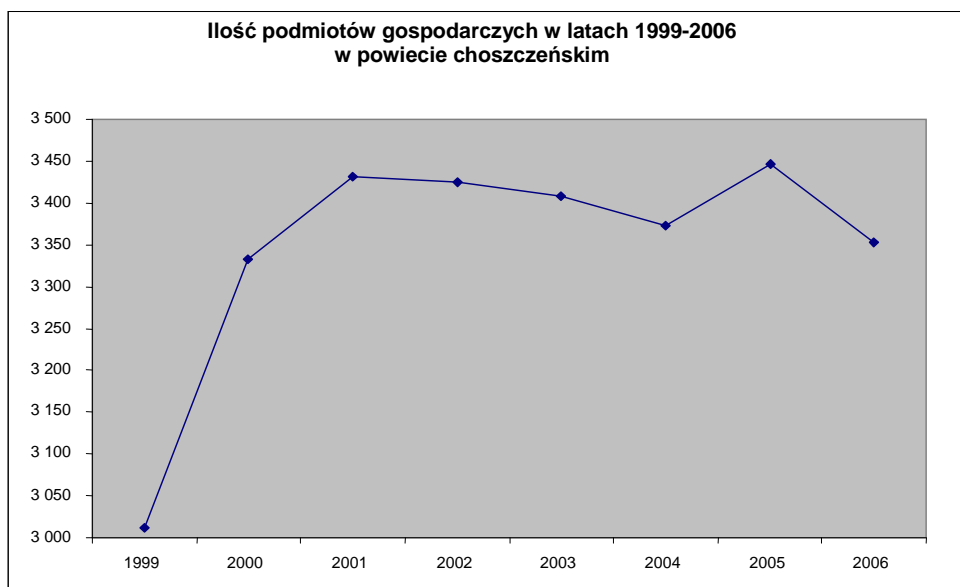
Dominującą funkcją gospodarczą w powiecie choszczeńskim pełni Gmina Choszczno. Tam skoncentrowanych jest 57 % wszystkich podmiotów zarejestrowanych w powiecie. W pozostałych gminach sytuacja wygląda mniej korzystnie. Pozostałe jednostki powiatu charakteryzują się zbliżoną ilością podmiotów. Prezentują to zamieszczone poniżej wykresy.

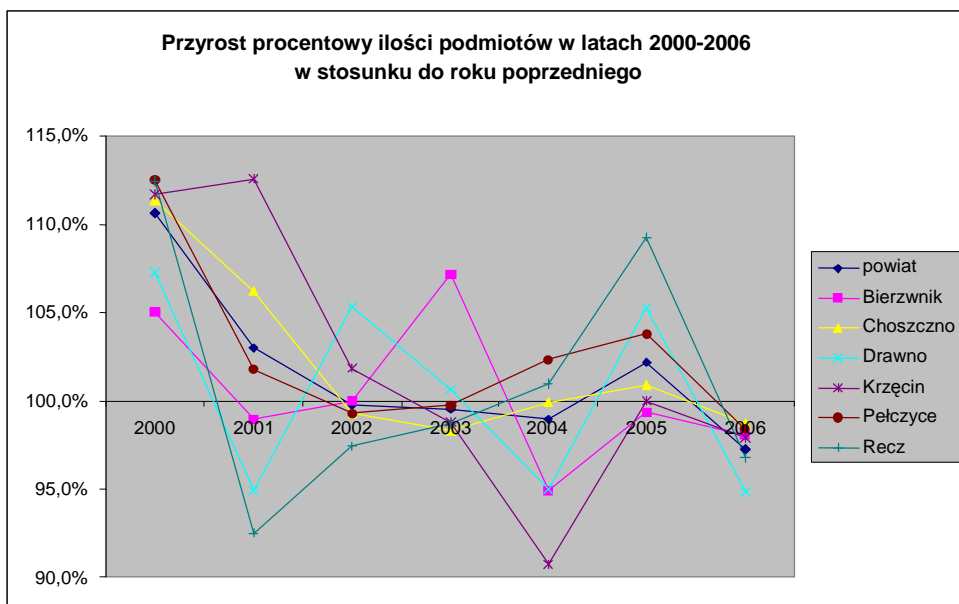

Źródło: Opracowanie własne

Ilość podmiotów gospodarczych w powiecie choszczeńskim wykazywała mocną tendencję wzrostową w latach 1999-2001, nieznaczną tendencję spadkową w latach 2002-2004 oraz chwilowy powrót do tendencji wzrostowej w roku 2005. Dynamika działalności gospodarczej w latach 1999-2006 określana ilością zarejestrowanych podmiotów jest podobna dla wszystkich gmin, jak również całego powiatu. Wynika to z tendencji występujących w skali województwa i kraju. Wykresy poniżej prezentują ilość podmiotów w powiecie w latach 1999-2006 oraz ich dynamikę w stosunku do poprzedniego roku w powiecie i gminach powiatu.

Źródło: Opracowanie własne

3.2 Podmioty gospodarcze w powiecie choszczeńskim w układzie branżowym w latach 1999-2006

3.2.1 Rolnictwo, gospodarka leśna i melioracja

Rolnictwo

Obszary wiejskie na terenie powiatu choszczeńskiego zajmują obszar 128,9 tys. ha (97,0 % ogólnej powierzchni powiatu), a ich główną funkcją jest rolnictwo i leśnictwo. Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna w powiecie zajmuje około 120 tys. ha, w tym rolnicza przestrzeń produkcyjna użytkuje obszar o powierzchni ogólnej 67 896 ha (z tego użytki rolne 66,6 tys. ha). Charakteryzuje się korzystnymi warunkami do produkcji rolnej, szczególnie rolniczej produkcji polowej. Średni syntetyczny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WJRPP) dla powiatu choszczeńskiego wynosi 70.6 pkt. Wchodzące w skład powiatu gminy różnią się jakością rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Najlepszymi warunkami charakteryzuje się gmina Pełczyce, dla której WJRPP wynosi 79,6, w pozostałych gminach kształtuje się: gm. Krzęcin – 74,4; gm. Choszczno – 71,3; gm. Bierzwnik – 67,9; gm. Recz – 67,7. Wskaźnik zróżnicowania przestrzennego jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w powiecie choszczeńskim wynosi około 15 punktów %, co może mieć wpływ na kierunki produkcji rolnej i jej intensywność.

Trwający przez lata 90. XX wieku proces transformacji od gospodarki planowanej centralnie do gospodarki rynkowej okazał się trudny dla obszarów wiejskich. Likwidacja państwowych gospodarstw rolnych, części rolniczych spółdzielni produkcyjnych jak i spółdzielni kółek rolniczych oraz przedsiębiorstw okołorolniczych w pierwszym rządzie spowodowała spadek produkcji rolnej i drastyczny wzrost bezrobocia, ujawniając jednocześnie słabe strony rolnictwa oraz całkowity brak przygotowania rolników do nowej sytuacji ekonomicznej, jeżeli chodzi o produkcję, przetwórstwo czy zbyt towarów rolnych.

Niska wydajność pracy i niska opłacalność produkcji rolnej, brak zaplecza technicznego dla prowadzenia gospodarstw wielkotowarowych, konkurencja cenowa produktów rolnych z zagranicy na przełomie wieków, spowodowały zahamowanie rozwoju rolnictwa. Proces ten w znacznie mniejszym stopniu dotknął prężnie działającą Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną w Rzecku czy Ośrodek Hodowli Zarodowej w Lubianie.

W sferze strukturalnej, w latach 1999-2007, przy niewielkim spadku ogólnej powierzchni użytków rolnych (UR) w powiecie, zwiększyła się prawie o 6 % ilość indywidualnych gospodarstw rolnych (w grupie gospodarstw powyżej 1 ha). Ważnym atutem rolnictwa choszczeńskiego jest struktura obszarowa gospodarstw. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego wynosi 17,3 ha, podczas gdy w kraju kształtuje się na poziomie 7,4 ha. Wyłączając gospodarstwa z grupy obszarowej 0 – 1 ha, otrzymujemy wielkość średniego gospodarstwa rolnego o powierzchni użytków rolnych 30 ha. Udział gospodarstw dużych powyżej 30 ha wynosi zatem 6,0 %; gospodarstwa te użytkują 39,3 tys. ha UR to jest 72,8 %

ogólnej powierzchni UR. Doprowadziło to do wykształcenia gospodarstw rolnych wysoko towarowych, zdolnych do konkurencji z gospodarstwami Unii Europejskiej.

Wzrost grupy małych gospodarstw jest wynikiem znacznego przyrostu gospodarstw o powierzchni 1-2 ha, które z reguły nie prowadzą działalności rolniczej, a wykupiona ziemia traktowana jest jako lokata kapitału lub przeznaczona jest na cele pozarolnicze, w tym na rekreację.

W latach 1992-2006 Agencja Nieruchomości Rolnych (poprzednio Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa) przejęła z terenu powiatu choszczeńskiego do Zasobu grunty: 10 państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej o łącznej powierzchni 33,7 tys. ha, 13 rolniczych spółdzielni produkcyjnych o powierzchni ca 6 tys. ha oraz 3.5 tys. ha z innych tytułów. Równocześnie z procesem przejmowania gruntów Agencja uruchomiła proces przekształceń własnościowych Zasobu, co istotnie miało wpływ na przekształcenia struktury agrarnej.

Aktualnie w strukturze własnościowej gruntów, w powiecie choszczeńskim, udział gruntów stanowiących Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa, nad którym nadzór właścicielski sprawuje Agencja Nieruchomości Rolnych jest równy udziałowi gruntów stanowiących własność osób fizycznych. W strukturze własnościowej użytków rolnych sektor prywatny włada ponad 54 %. Ocenia się, że zachodzące przekształcenia własnościowe wpływają korzystnie na strukturę agrarną gospodarstw rolnych.

Gospodarstwa rolne powiatu choszczeńskiego wykorzystały w stopniu dostatecznym pomocowe przedakcesyjne środki finansowe na dostosowanie się do wymogów określonych przez Wspólną Politykę Rolną Unii Europejskiej. Od 2004 roku korzystają z środków strukturalnych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej.

Polscy rolnicy w tym i rolnicy powiatu choszczeńskiego zostali objęci uproszczonym systemem płatności bezpośrednich, tzw. Systemem płatności obszarowych. System ten polega na wsparciu finansowym dla gospodarstw rolnych przyznawanych proporcjonalnie do powierzchni uprawy, niezależnie od działalności rolniczej na tych terenach. System składa się z dwóch elementów: Jednolitej Płatności Obszarowej (JPO) oraz Uzupełniających Płatności Obszarowych (UPO). JPO przysługuje do powierzchni gruntów rolnych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej, natomiast UPO stosowane są w formie płatności do powierzchni określonych roślin uprawnych.

Rolnicy powiatu choszczeńskiego w latach 2004, 2005 i 2006 złożyli odpowiednio 1477, 1523, 1411 wniosków z tytułu płatności JPO i 1433, 1483, 1367 z tytułu płatności UPO.

Z innych działań pomocowych wynikających ze Wspólnej Polityki Rolnej choszczeńscy rolnicy złożyli 60 wniosków o przyznanie rent strukturalnych.

W latach 2005-2006 kwota zrealizowanych płatności w powiecie choszczeńskim wyniosła łącznie ponad 1.285 tys. zł. Inną formą uruchomionej pomocy jest wspieranie gospodarstw niskotowarowych, z tego segmentu w roku 2007 przyznano powiatowi ponad 200 tys. zł.

W ramach Działania 3 - Wspieranie działalności rolniczej na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) Agencja rozpatrzyła pozytywnie z terenu powiatu 2100 wniosków w latach 2005-2006 na kwotę ponad 53 tys. zł.

Gospodarka leśna

Lasy są bardzo ważnym walorem powiatu choszczeńskiego, zwłaszcza jego wschodniej części. Wraz z licznymi jeziorami mają już teraz dużą atrakcyjność dla rozwoju turystyki na obszarach wiejskich, w tym też i agroturystyki. Grunty pod lasami i zadrzewieniami zajmują ponad 52 tys. ha (39,2 % ogólnej powierzchni powiatu).

Wg stanu na dn. 1.01.2007 r. grunty w Zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe to 49.747 ha. Ogółem w Zarządzie Skarbu Państwa jest 51.553 ha, pozostałe 299 ha jest własnością Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa, w imieniu której nadzór właścicielski sprawuje Agencja Nieruchomości Rolnych. Do osób fizycznych należy 328 ha, z tego do indywidualnych gospodarstw rolnych 301 ha.

Obszar powiatu choszczeńskiego podlega działalności siedmiu nadleśnictw: Choszczno, Drawno, Bierzwnik, Dobrzany, Głusko, Strzelce Krajeńskie i Barlinek. Zasięg każdego z nich na terenie powiatu choszczeńskiego jest zróżnicowany obszarowo.

Tabela 67 Wykaz. Obszar nadleśnictw na terenie powiatu choszczeńskiego w 2007 r.

Nadleśnictwo	Obszar (ha)
Choszczno	491,71
Drawno	367,34
Bierzwnik	305,14
Głusko	48,50
Dobrzany	25,64
Strzelce Krajeńskie	288,50
Barlinek	2 229,82

Zródło: na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Lasy Państwowe w Szczecinie, PODGiK w Choszcznie

Do obszarów leśnych zaliczany jest Drawieński Park Narodowy, który nie podlega nadleśnictwom. Na terenie powiatu choszczeńskiego Drawieński Park Narodowy zajmuje obszar 1.884,201 ha.

Najwięcej lasów jest w gminie Drawno – 67 %. Także ponad połowa gminy Bierzwnik to lasy – 52 %. Niewiele ponad jedną trzecią powierzchni zajmują lasy w gminie Recz – 33, 5 %. Zdecydowanie mniej zalesione gminy powiatu choszczeńskiego to: Krzęcin – 22 %, Pełczyce – 18,5 % i Choszczno – tylko 15 %.

Plany Urządzenia Lasów poszczególnych nadleśnictw opracowywane są przez Biuro Urządzenia Lasów i Gospodarki Leśnej Oddział Gorzów Wielkopolski. Nadleśnictwa powiatu

realizują obecnie Plany Urządzenia Lasów opracowane na dziesięcioletni okres: Choszczno i Dobrzany na lata 2001-2011, Drawno – 2002-2012, Bierzwnik i Głusko – 2004-2014.

Tabela 68 Zestawienie obszaru lasów nadleśnictw z terenu powiatu choszczeńskiego

Nadleśnictwo	Lasy razem (ha)
Choszczno	7.113,47
Drawno	8.533,94
Bierzwnik	15.126,89
Dobrzany	998,15
Głusko	4.576,99
Strzelce Krajeńskie	279,93
Barlinek	2.230,00

Źródło: dane BULiGL o/Gorzów Wielkopolski z lat 2002 –2004.

Przy przystosowywaniu lasów do celów turystycznych nadleśnictwa programowo współpracują z lokalnymi organami samorządowymi. Baza turystyczna w kompleksach leśnych to przede wszystkim ławy, kosze na śmieci, miejsca biwakowe, nieliczne miejsca postojowe i parkingowe, sanitariaty, tablice informacyjne, plansze.

Lasy Nadleśnictwa Choszczno są mało atrakcyjne pod względem turystycznym ze względu na duży udział siedlisk bardzo żyznych i wilgotnych. To lasy ubogie w jagody i grzyby. Na ograniczony ruch turystyczny ma wpływ brak ośrodków wypoczynkowych. Mało też jest miejsc noclegowych w Choszcznie, Reczu, Pełczycach.

Przez terytorium Nadleśnictwa przebiegają szlaki turystyczne:

- niebieski (Równo-Barlinek),
- zielony (Choszczno-Recz),
- czarny (Recz-Brama Choszczeńska-Recz PKP),
- czerwony (Stargard Szczeciński-Recz-Drawno).

Nadleśnictwo Drawno ma najatrakcyjniejsze turystycznie lasy w powiecie choszczeńskim. Na ich terenie znajdują się liczne jeziora cieszące się zainteresowaniem wędkarzy. Nad jez. Szerokim w związku z dużą frekwencją turystów wyznaczono na cele rekreacyjne lasy masowego wypoczynku o obszarze 8,88 ha.

Baza turystyczna jest tylko w okolicy miasta Drawno. Na etapie planowania zadań gospodarczych dla Nadleśnictwa Drawno uwzględniono możliwości przeznaczenia lasów w mieście Drawno i w pobliżu miasta do celów rekreacyjnych i masowego wypoczynku.

Na terenie lasów Nadleśnictwa Drawno są 3 ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe dla osób niepełnosprawnych. Większość jezior cieszy się zainteresowaniem wędkarzy. Na mocy porozumienia z Polskim Związkiem Wędkarskim Nadleśnictwo wyznaczyło dla wędkarzy drogi dojazdu do niektórych jezior i miejsca postoju pojazdów. W okresie letnio-jesiennym lasy nadleśnictwa są miejscem zbierania grzybów i jagód.

W ocenie BULiGL o/Gorzów, w celu podniesienia atrakcyjności regionu potrzebna jest baza turystyczna nie tylko w lasach, ale także w okolicznych miejscowościach. Brakuje miejsc noclegowych i sezonowej małej gastronomii.

Miejscowości atrakcyjne dla ruchu agroturystycznego to: Drawno, Dominikowo, Kołki. Te ostatnie - ze względu na położenie przy szlakach komunikacyjnych, czyste jeziora, urozmaiconą rzeźbę terenu.

Tereny Nadleśnictwa Drawno obejmują 4 obszary chronionego krajobrazu o łącznej powierzchni 62,9 tys. ha. W obszarze chronionego krajobrazu „Choszczno – Drawno” jest rezerwat „Grądowe zbocze” i obiekty kulturowe: kamienne kościoły i grodziska. Obszar „E”-Korytnica to malownicza dolina rzeki Korytnicy z zagłębieniami wytopiskowymi i jeziorami. Do ciekawostek przyrodniczych zaliczyć można torfowiska z m.in. rosiczkami i bagnicą torfową oraz węża gniewosza. „F”-Bierzwnik obejmuje obszar o wysokich walorach krajobrazowych – ciągi jezior rynnowych, pola uprawne z enklawami kompleksów leśnych, bagnami i oczkami wodnymi. Walory przyrodnicze obszaru chronionego krajobrazu „Dominikowo-Niemieńsko” stanowi zwartość kompleksu leśnego borów sosnowych urozmaiconych torfowiskami wysokimi, oczkami wodnymi z ciekawą florą i fauną.

Atrakcyjne dla turystów są szlaki kajakowe na rzekach Drawa i Korytnica. Są tu także 4 szlaki turystyczne, rezerwat „Grądowe zbocze”. Przyrodnicy proponują zorganizować ścieżkę poznawczą „Dookoła jezior drawieńskich” od parkingu leśnego przy szosie Choszczno-Drawno, wzdłuż Wardynki koło pomnikowych dębów i wiązu w Kiełpinie do ruin wieży obserwacyjnej.

W Nadleśnictwie Dobrzany, które położone jest głównie poza obszarem opracowania, ośrodki wypoczynkowe znajdują się tylko nad jeziorami. Leśnicy zwracają uwagę na wzrost ruchu turystycznego, który może mieć niekorzystny wpływ na przyrodę (zaśmiecanie, zakłócanie ciszy, degradacja i dewastacja przyrody, w tym zniszczenia drzewostanu i poszycia leśnego).

Nadleśnictwo Głusko w planie zagospodarowania rekreacyjnego terenów leśnych zakłada utrzymanie w nienagannym stanie leśnych obiektów turystycznych, ścieżek oraz oznakowania szlaków pieszych. W tym nadleśnictwie biegną dwa szlaki kajakowe na rzece Drawa i Korytnica.

Kompleks leśny Nadleśnictwa Bierzwnik jest bogaty w runo leśne i liczne jeziora. Lasy tego nadleśnictwa to atrakcyjna baza do turystyki i wypoczynku. Jest jeden, niebieski szlak turystyczny Rębusz-Lubiewko i jedna ścieżka rowerowa. Liczne miejsca biwakowe i wyznaczone miejsca postojowe dla samochodów ułatwiają turystom korzystanie z wypoczynku w otoczeniu przyrody.

Na terenie Nadleśnictwa Bierzwnik jest rezerwat „Bierzwnik” o powierzchni 19,13 ha.

Poszczególne nadleśnictwa na terenie swojego obszaru znajdującego się w powiecie choszczeńskim prowadzą gospodarkę leśną.

Melioracja i urządzenia wodne

Na terenie powiatu Choszczno jest 55734 ha użytków rolnych oraz 9666 ha użytków zielonych. Z tych powierzchni zmeliorowanych jest 19899 ha gruntów rolnych (18847 ha drenowaniem i 1052 ha rowami otwartymi) oraz 6342 ha użytków zielonych (1370 ha drenowaniem i 4972 rowami otwartymi). Na 4 ha gruntów ornych oraz 1305 ha użytków zielonych jest możliwość prowadzenia grawitacyjnych nawodnień podsiąkowych. W skład systemu urządzeń melioracyjnych wchodzi 156,8 km rurociągów o średnicy powyżej 20 cm i 843,2 km rowów otwartych.

W gminie Bierzwnik na obiekcie Pławienko znajduje się pompownia melioracyjna (jedyna na terenie powiatu) wykonana w celu przepompowywania wody z terenów polderowych do rzeki Koczynki.

Urządzenia melioracyjne na powierzchni 18822 ha gruntów rolnych oraz 250 ha użytków zielonych są w złym stanie technicznym, że wymagają odbudowy lub modernizacji. Będzie to dość trudne, ponieważ został zlikwidowany Rejonowy Związek Spółek Wodnych, a Gminne Spółki Wodne istnieją tylko w rejestrach. Prace melioracyjne zlecane przez właścicieli gruntów dotyczą tylko usuwania lokalnych awarii. Obecnie nie są prowadzone systematyczne prace konserwacyjne.

Odptyw wody ze zmeliorowanych gruntów zapewniają otwarte ciek wodne łącznej długości 208,4 km oraz kanały podstawowe długości 63,3 km. Powiat choszczeński znajduje się w zlewniach dwóch rzek: Iny i Drawy. Zlewnią Iny zawiaduje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Szczecinie, a zlewnią Drawy RZGW w Poznaniu. Obie z tych rzek w przekroju ujściowym mają przepływ powyżej 2,0 m³/sek., więc zgodnie z przepisami prawa wodnego, prawa właścicielskie do tych cieków w imieniu Skarbu Państwa wykonuje dyrektor RZGW. Ponieważ rzeka Ina na całej długości ma charakter rzeki rolniczej, prawa właścicielskie (tak jak na pozostałych ciekach) wykonuje Marszałek województwa.

Na terenie powiatu nie występują zjawiska powodziowe, nie ma więc wałów przeciwpowodziowych ani urządzeń zabezpieczających przed powodzią. Związane jest to z faktem, że większość cieków ma charakter lokalny a przepływy w nich są niewielkie. Zdarzają się jednak lokalne podtopienia, które w okresach letnich występują po większych opadach szczególnie w miejscach, gdzie dany ciek nie jest oczyszczony. Generalnie środki finansowe otrzymywane na utrzymanie cieków łącznie z funduszami dodatkowymi nie przekraczają 10 % wszystkich potrzeb, więc rzadko wykaszane oraz oczyszczane rzeki i kanały wymagają większych nakładów niż przy prowadzeniu systematycznej konserwacji.

Na terenie powiatu na ciekach podstawowych nie ma budowli piętrzących wodę powyżej 1,0 m. Znajdujące się na nich mniejsze budowle piętrzące pozwalają na bezpośrednie nawadnianie 36 ha gruntów ornych oraz 166 ha użytków zielonych oraz służą do wprowadzenia wody do wykorzystywanych do nawodnień urządzeń melioracji szczegółowych. Aktualnie nawodnienia nie są prowadzone, gdyż nie ma na nie zapotrzebowania ze strony właścicieli gruntów.

W systemie cieków oraz melioracji szczegółowych na terenie powiatu znajduje się ponad 110 jezior o powierzchni ponad 1,0 ha. Część z nich jest bezpośrednio i pośrednio

powiązana z ciekami podstawowymi. Ponieważ oprócz jezior w działkach melioracyjnych znajdują się także inne użytki, prawie wszędzie trzeba wydzielić linię brzegową.

Program małej retencji na obszarze powiatu choszczeńskiego

1. Odbudowa i modernizacja budowli piętrzących – retencja korytowa
 - Rzeka Ina km 104+370 – jaz w miejscowości Rzeczyca
 - Rzeka Ina km 109+200 – jaz w miejscowości Rybaki

2. Mała retencja na bazie podpiętrzenia jezior
 - Jezioro Żeńsko – gmina Choszczno
 - Jezioro Klukom – gmina Choszczno
 - Jezioro Raduń – gmina Choszczno
 - Jezioro Stobno – gmina Choszczno

Tabela 69 Projekt planu inwestycji wodno-melioracyjnych na lata 2007-2013 wg potrzeb ZZMiUW

Szczecin – Terenowe Oddziały

Lp.	Nazwa zadania, lokalizacja, rodzaj robót	Zakres rzeczowy		Szacunkowa wartość robót (tyś)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
		Jednostki	Ilość								
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
I	TERENOWY ODDZIAŁ CHOSZCZNO										
1.	Rzeka Koczynka – odmulenie koryta rzeki od km 5+800 do 14+150; miejscowości Klasztorne, Strumiennie, Jaglisko, Bierzwnik, Starzyce; gmina Bierzwnik odmulenie i rozplantowanie urobku z dna rzeki wycinanie drzew	km	8,35	150	150	-	-	-	-	-	-
		m3 szt.	10900 50								
2.	Rzeka Mała Ina – modernizacja										

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

	dna rzeki od km 40+500 do 49+410; miejsowości Nadarzyn, Lubiana, Lubianka, Boguszyny; gmina Pełczyce odmulanie rzeki od km 40+500 do 45+500 odmulanie i odbudowa rzeki od km 45+500 do 49+410 rozplantowanie urobku umocnienie stopy skarpy kiszka faszynową Ø 0,2m karczowanie drzew	km km m3 mb szt.	5 3,91 24840 8820 400	700	100	600	-	-	-	-	-
3.	Strumień Strumiennie – modernizacja strumienia od km 1+100 do 7+200; miejsowości Strumiennie, Breń; gmina Bierzwnik rozplantowanie urobku umocnienie stopy skarpy kiszka faszynową Ø 0,2m wycinanie drzew	km m3 mb szt.	6,1 10720 3200 250	280	50	230	-	-	-	-	-
4.	Rzeka Ina – remont jazu i budowa przepławki w km 109+210; miejsowość Rybaki; gmina Recz remont jazu budowa przepławki dla ryb	szt. szt.	1 1	420	60	360	-	-	-	-	-
5.	Rzeka Słopica – remont jazu i budowa			395	-	40	355	-	-	-	-

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

	przeławki w km 6+300; miejscowość Dominikowi; gmina Drawno remont jazu budowa przeławki dla ryb	szt. szt.	1 1								
6.	Pompownia Jarosławsko – modernizacja; miejscowość Jarosławsko; gmina Pęczycze przebudowa rurociągu betonowego Ø 0,3m na strumieniu Sobieradz budowa kompaktowej stacji pomp z pełną automatyką zasilanie energetyczne stacji pomp budowa rurociągu tłoczego do połączenia pompowni z wykonanym rurociągiem przerzutowym remont wykonanej drogi dojazdowej	szt. mb	1 100	500	-	50	350	100	-	-	-
7.	Strumień Granowo – odbudowa od 1+120 do 3+290; miejscowość Granowo; gmina Krzęcin odbudowa przekroju poprzecznego budowa przepustów P-4p Ø 1,0m budowa stopni ST-2/2 umocnienie stopy skarpy	km m3 szt. szt. mb	2,17 10600 10 4 4340	800	-	60	400	340	-	-	-

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO NA LATA 2007-2015

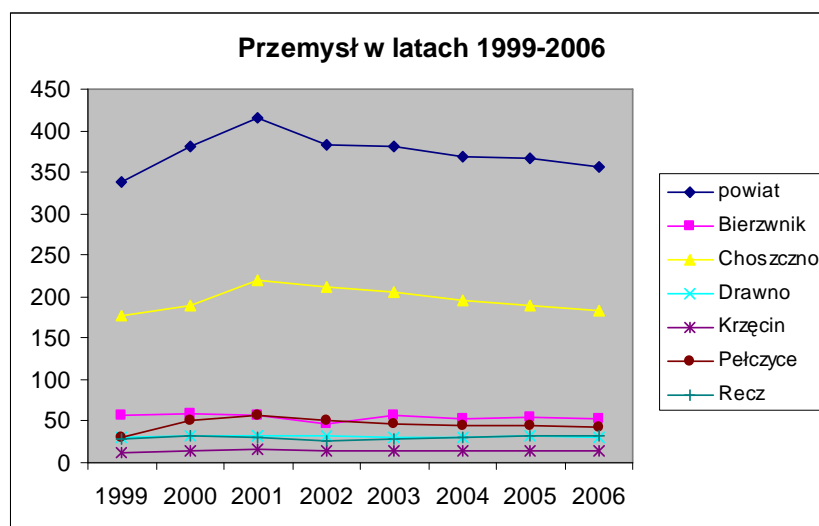
	kiszką faszynową Ø 0,2m										
8.	Rzeka Ina – remont progu i budowa przepławki w km 104+370: miasto i gmina Recz remont progu remont przepławki	szt. szt.	1 1	50 162	-	-	-	50	162	-	-
9.	Strumień Suliszewo – odbudowa rurociągu od km 6+210 do 6+660; miejscowość Pamięcin; gmina Recz roboty ziemne – wykop odbudowa rurociągu żelbetowego Ø 0,6m przewiert pod drogą Suliszewo – Recz wlot i wylot betonowy karczowanie drzew	m3 km szt.	6000 0,45 30	200	-	-	-	-	20	180	-
10.	Odbudowa odpływu z jeziora Klukom do rzeki Stobnicy; miasto i gmina Choszczno przebudowa rurociągu Ø 1,0m wlot i wylot rurociągu studnie rewizyjne	mb	880	1000	-	-	-	-	50	500	450
Ogółem TO CHOSZCZNO				4657	360	1340	1105	490	232	680	450

Źródło: Zachodniopomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Szczecinie

3.2.2 Przemysł

Przemiany gospodarcze roku 1989 w znaczący sposób wpłynęły na strukturę gospodarki w całym kraju. Szczególnie mocno odcisnęły swoje piętno w małych miejscowościach, gdzie często duży zakład przemysłowy był jedynym pracodawcą. Restrukturyzacja bądź likwidacja przedsiębiorstw najczęściej występowała w sektorze przemysłowym, bardzo rozbudowanym w okresie gospodarki centralnie sterowanej. Nadmiernie rozbudowane, nierentowne zakłady w „zdrowej” gospodarce nie miały szans przetrwać bez przeprowadzenia głębokich reform. Wiązało się to często z drastycznym ograniczeniem zatrudnienia, a często likwidacją zakładu. Proces ustępowania przedsiębiorstw przemysłowych na rzecz sektora usług jest widoczny do dnia dzisiejszego. Jest czymś naturalnym w gospodarce światowej i krajowej, w których sektor usług dąży do poziomu 70% wszystkich podmiotów.

Ta tendencja jest również zauważalna na terenie powiatu choszczeńskiego. Spadek ilości przedsiębiorstw trwa do dnia dzisiejszego i jest to generalna tendencja na terenie naszego województwa. Przedstawia to poniższy wykres.

Źródło: Opracowanie własne

Po latach dynamicznego wzrostu rozwijającej się gospodarki od roku 2001 widoczny jest niezbyt gwałtowny, ale ciągły trend spadkowy ilości podmiotów działających w branży przemysłowej na terenie powiatu choszczeńskiego. Tendencja ta biorąc pod uwagę specyfikę powiatu, czyli walory krajobrazowe sprzyjające rozwojowi turystyki, jak również potencjał rolniczy będzie postępować.

Pozytywnym symptomem jest natomiast obecność kilku dynamicznie rozwijających się przedsiębiorstw produkcyjnych. Są wśród nich takie jak:

- „2x3” Sp. z o.o. z Choszczna zajmująca się produkcją i dystrybucją środków komunikacji wizualnej. Jej dynamiczny rozwój przejawia się sprzedażą produktów na terenie całego kraju za pośrednictwem dużych sieci dystrybucyjnych, a także eksport i inwestycje w nowe zakłady produkcyjne poza granicami Polski. Najważniejsze z punktu widzenia przyszłego rozwoju jest jednak nastawienie na innowacyjność.

- „F.M.B. Bumar” Sp. z o.o. produkująca wysoko przetworzone i finalne produkty w dziedzinie hydrauliki siłowej. Intensywne działania marketingowe i wzmożone wysiłki finansowe doprowadziły do zaistnienia na rynku UE i EFTA. Efektem jest wysoki udział produkcji w obrocie eksportowym, który stanowi 92 % ogółu produkcji. Świadczy to niewątpliwie o wysokiej jakości produktów. „Bumar” założony w 1955 roku jest przykładem na udanie przeprowadzony proces restrukturyzacji i przystosowania do nowych warunków rynkowych po 1989 roku.
- RSP Rzecko – założona w 1966 r. obecnie prowadzi dwa główne kierunki działania : rolniczy i pozarolniczy. Podstawową działalnością spółdzielni jest produkcja palet drewnianych przeznaczonych w znacznym stopniu na eksport. O wysokiej jakości produktów tej firmy świadczą wysokie wyróżnienia i zdobyte certyfikaty.

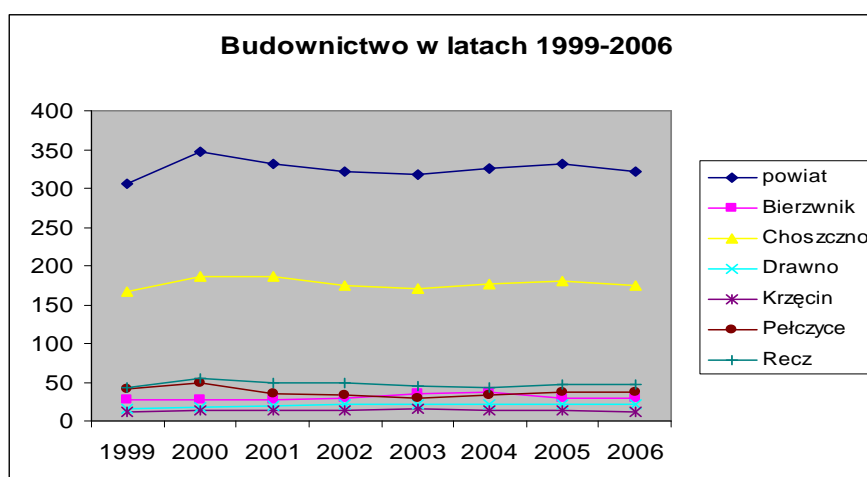
Wśród podmiotów, które również można uznać za pozytywne przykłady prowadzenia działalności w regionie ogarniętym recesją gospodarczą, można wymienić „Remor” S.A. – spółkę Skarbu Państwa, zajmującą się produkcją wyrobów z metali kolorowych i ze stali dla krajowych i zagranicznych stoczni, a także firmę „Glasimex” Sp. z o.o. wytwarzającą szeroką gamę komponentów ze szkła dla przemysłu meblowego.

Wszystkie z wymienionych podmiotów charakteryzuje innowacyjność, działalność w skali krajowej i międzynarodowej, a przede wszystkim wysoki nacisk na jakość wytwarzanych produktów potwierdzony certyfikatami serii ISO oraz certyfikatami wysokiej jakości wyrobów przyznanymi przez uznane instytucje certyfikujące.

Jest to pozytywny sygnał dla przedsiębiorców działających na mniejszą skalę.

3.2.3 Budownictwo

Tendencje występujące w tej branży w latach 1999-2006 przedstawia poniższy wykres ilości podmiotów w latach 1999-2006.

Źródło: Opracowanie własne

Po dynamicznym wzroście ilości podmiotów do roku 2000 obserwowanym w skali całego kraju dla praktycznie wszystkich branż, do roku 2002 ilość podmiotów branży

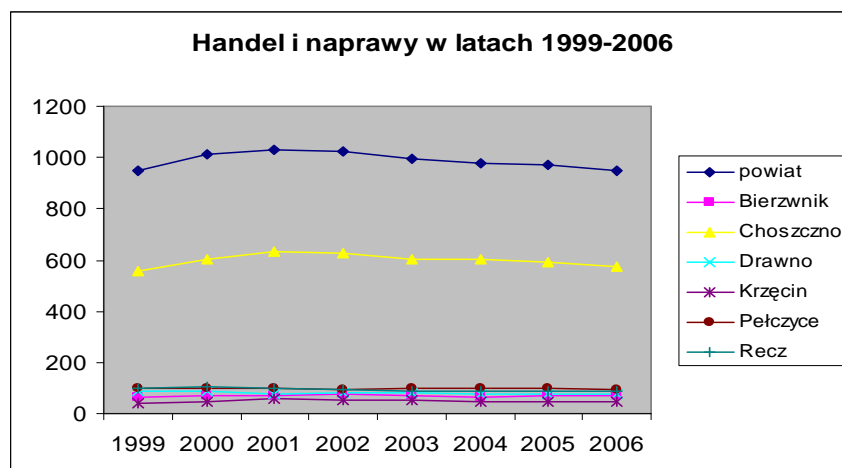
budowlanej w powiecie spadała, aby później oscylować na podobnym poziomie. Dynamiczny rozwój branży w skali kraju, jaki ma miejsce od 2004 roku, niestety nie przełożył się na sytuację w powiecie. Do głównych przyczyn takiego stanu rzeczy można zaliczyć ubóstwo społeczeństwa, którego nie stać na kupno mieszkań i budownictwo jednorodzinne, a także brak zewnętrznych i własnych inwestycji, które na pewno przyczyniłyby się do zdecydowanego wzrostu branży.

Tendencje dla sektora są jednak obiecujące z kilku powodów. Wzrost gospodarki krajowej, prędzej czy później, w pewnym stopniu przełoży się na sytuację gospodarczą regionu i pojawi się napływ zewnętrznych inwestycji.

Inwestycje infrastrukturalne, finansowane ze środków pomocowych UE, z pewnością poprawią sytuację firm budowlanych w powiecie (np. jako wykonawców lub podwykonawców większych inwestycji).

3.2.4 Handel i naprawy

Sytuację w branży handlu i usług w powiecie choszczeńskim w latach 1999-2006 przedstawia poniższy wykres ilości podmiotów.

Źródło: Opracowanie własne

Oceniając tę branżę należy rozróżnić sektor handlu oraz usług związanych z naprawami. W ujęciu ogólnym branża prezentuje podobne tendencje do wcześniej omawianych. Po dynamicznym wzroście, który skończył się w 2000 roku nastąpił spadek ilości podmiotów spowodowany ogólną recesją gospodarczą. Spadek ten trwa na terenie powiatu do dziś.

W sektorze handlu najprawdopodobniej będzie on postępował. Powodem takiego stanu będzie coraz większa obecność na rynku większych i mniejszych sieci dystrybucyjnych (dyskonty, supermarkety, mniejsze sklepy sieciowe), co naturalnie zmniejszy ogólną ilość podmiotów. Trend może zostać zahamowany w wyniku wzbogacenia społeczeństwa, co pozwoli utrzymać się większej ilości podmiotów w branży.

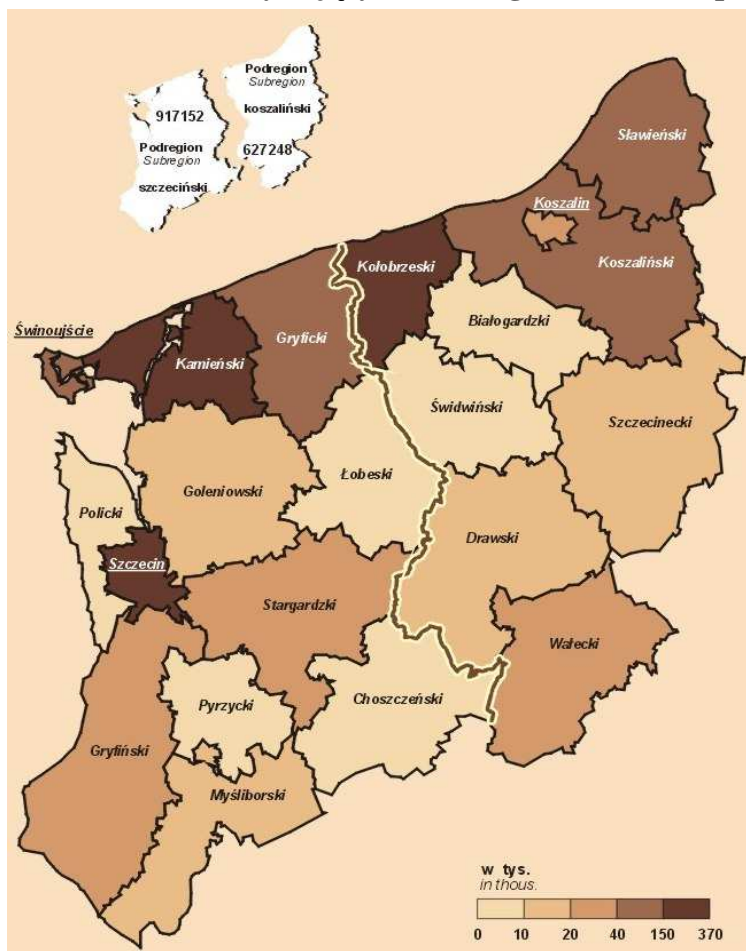
W sektorze napraw możliwa jest poprawa sytuacji i wzrost ilości podmiotów. Uwarunkowane jest to jednak ogólną poprawą sytuacji gospodarczej w powiecie oraz poprawą sytuacji materialnej ludności.

3.2.5 Turystyka

W całym województwie zachodniopomorskim zbyt mały jest udział przedsiębiorstw hotelowych i gastronomicznych, tworzących tak potrzebną w regionie infrastrukturę turystyczną.¹¹ Jest to szczególnie widoczne w przypadku terenów, gdzie jedną z niewielu szans rozwoju gospodarki jest rozwój turystyki. Takim obszarem jest powiat choszczeński. Podmioty z tego sektora w ilości 116 stanowią jedynie 3,4 % wszystkich zarejestrowanych. Znamienne jest, że w całym powiecie choszczeńskim niewiele jest obiektów o standardzie hotelu, a baza turystyczna opiera się głównie na pensjonatach, gospodarstwach agroturystycznych, polach biwakowych i obiektach o niższym standardzie (domki kempingowe itp.)

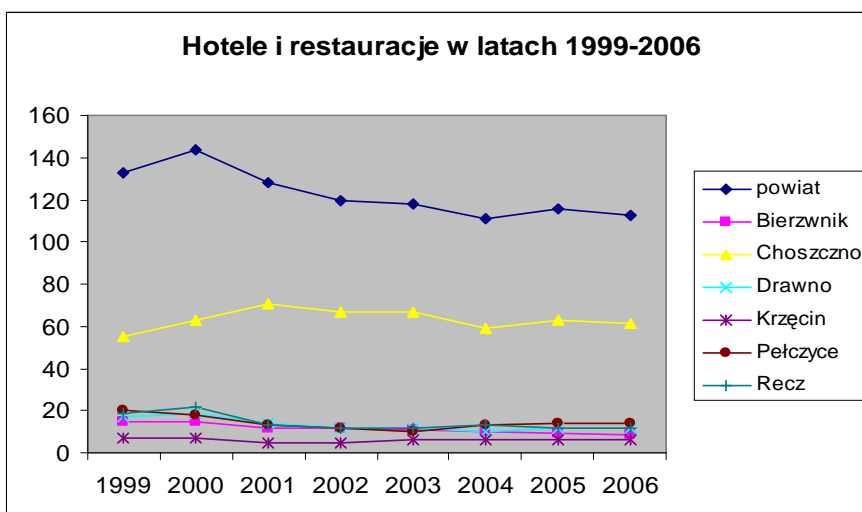
Turystyka, która jawi się jako jedna z szans rozwoju powiatu choszczeńskiego wygląda bardzo słabo na tle innych regionów województwa. Poniższa prezentacja przedstawia ilość osób korzystających z noclegów na terenie powiatu choszczeńskiego (na podstawie danych GUS z dnia 31.12.2005)

Mapa. Liczba osób korzystających z noclegów na terenie powiatu

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020

Tendencję ilości podmiotów działających w branży turystycznej prezentuje niżej zamieszczony wykres.

Źródło: Opracowanie własne

¹¹ ibidem

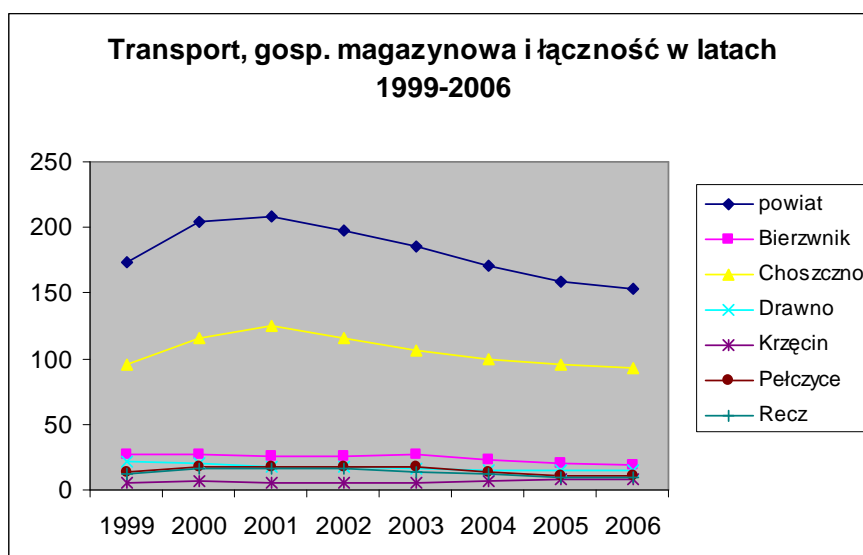
Trend wygląda podobnie jak w przypadku innych branż. Znamienne jednak jest jego odwrócenie w roku 2005 i nieznaczny wzrost ilości przedsiębiorstw z branży. Sygnał jest tym bardziej pozytywny, że wystąpił przy spadku w pozostałych sektorach. W aspekcie oceny turystyki jako jednej z branż, która może stać się dominującą w powiecie, jest to sygnał dla lokalnych władz oraz wskazanie kierunku rozwoju i inwestycji.

Pozytywnym aspektem dla całej branży jest duża, w porównaniu do innych powiatów, ilość gospodarstw agroturystycznych i przedsiębiorstw oferujących miejsca noclegowe o średnim lub niższym standardzie. Niedobory infrastrukturalne, brak programu turystycznego, promocji oraz brak obiektów o wyższym standardzie hamują, niestety, rozwój branży.

Mimo tego w aspekcie analiz branżowych, w ocenie autorów opracowania i znacznej części ankietowanych przedstawicieli samorządu terytorialnego jednostek powiatu jest to branża dobrze rokująca na przyszłość.

3.2.6 Transport, gospodarka magazynowa i łączność

Podobne jak we wcześniej opisywanych rozdziałach występujące w branży zjawiska na przestrzeni lat 1999-2006 przedstawia zamieszczony wykres liczby podmiotów.

Źródło: Opracowanie własne

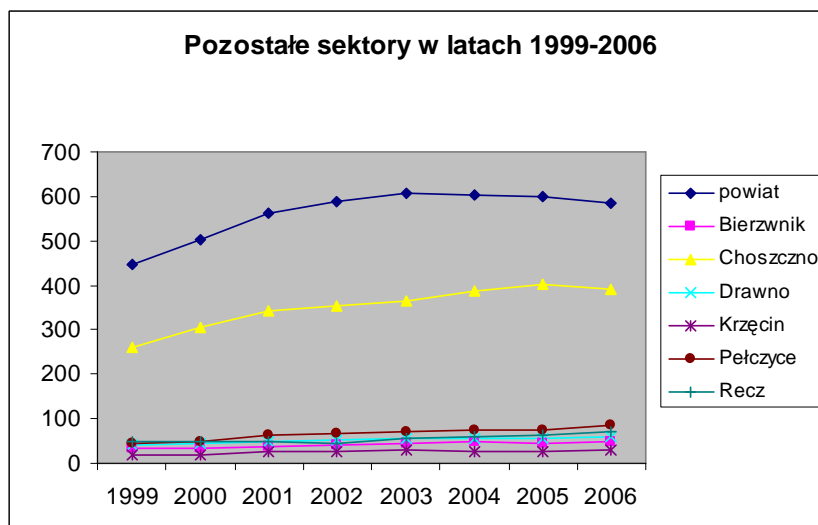
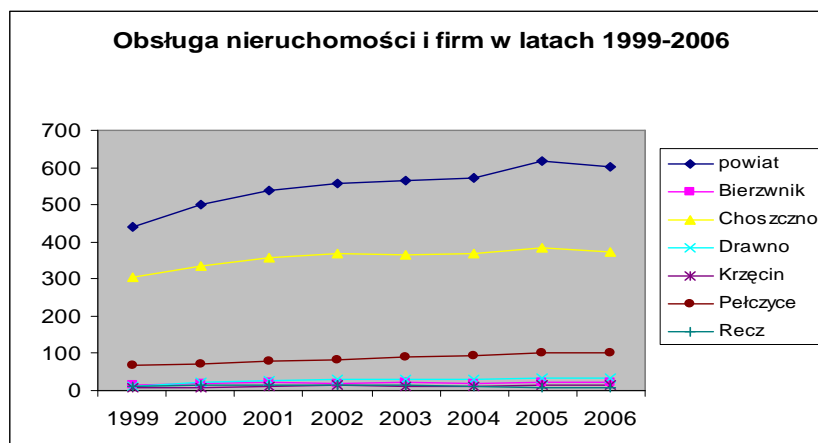
Trend w branży od 2001 roku wykazuje wyraźny i równomierny spadek ilości podmiotów. Oznacza to, że branża jest branżą malejącą, a czynnikiem, który mógłby powstrzymać występującą tendencję, jest realizacja dużych inwestycji na głównych szlakach komunikacyjnych.

Poprawa infrastruktury transportowej, zarówno drogowej jak i kolejowej z pewnością wpłynie pozytywnie na ilość i sytuację finansową podmiotów działających w tej branży w powiecie.

Obsługa nieruchomości i firm, nauka oraz pozostałe branże

Dwie kategorie występujące w układzie statystycznym prezentacji danych GUS zostały w tym opracowaniu połączone ze względu na pewne wspólne elementy oraz przede wszystkim wspólny, i co najważniejsze, rosnący trend.

Na niżej zamieszczonych wykresach przedstawione są obie kategorie podmiotów.

Źródło: Opracowanie własne

W przeciwieństwie do wcześniej omawianych sektorów, branże przedstawione powyżej prezentują tendencję odwrotną (rosnącą). Świadczy ona o poszukiwaniu przez lokalnych przedsiębiorców sektorów, które pozwolą im rozwijać działalność i nie poddawać się generalnie występującym w powiecie tendencjom. Wiele, z wchodzących w skład obu kategorii branż, jest związanych z outsourcingiem, czyli zewnętrzną obsługą firm w zakresie, który wcześniej był elementem jej działalności (np. księgowość). Jednym z czynników wzrostu w pierwszej z kategorii jest również działalność związana z nieruchomościami.

Szczególnie widoczne jest to w roku 2005, kiedy rynek nieruchomości uległ znacznemu ożywieniu.

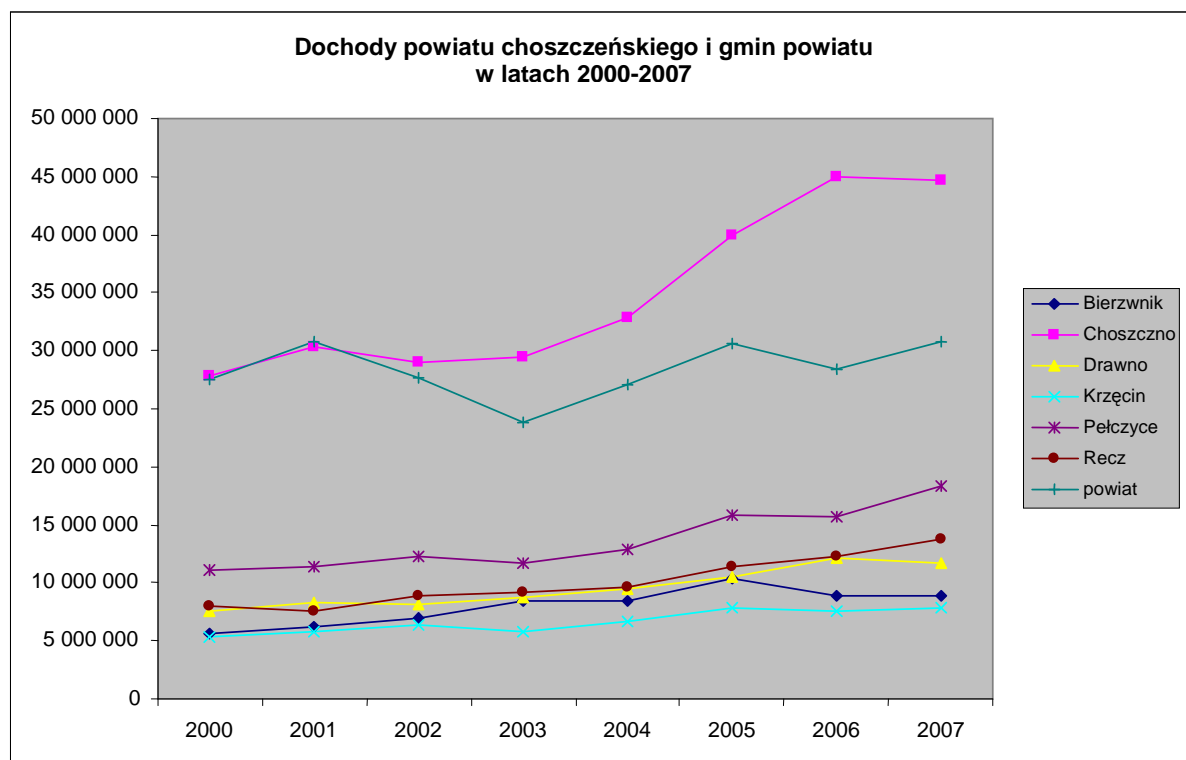
Generalnie można stwierdzić, że przyczyny wzrostu ilości podmiotów w kategorii „Obsługa nieruchomości i firm, nauka” oraz pozostałych kategoriach spowodowana jest poszukiwaniem przez lokalne firmy sektora działalności, który pozwoli na rozwój i generowanie zysków większych niż zapewniane przez pozostałe malejące sektory.

Jest to czynnik pozytywny i oznacza przedsiębiorczość miejscowej ludności.

3.3 Sytuacja finansowa powiatu choszczeńskiego oraz gmin powiatu w okresie 2000-2007

W okresie od 2000 do 2006 roku dochody budżetu powiatu choszczeńskiego oraz gmin powiatu wykazywały tendencję wzrostową. Również plan dochodów na rok 2007 w większości przypadków zakłada wzrost w stosunku do roku 2006.

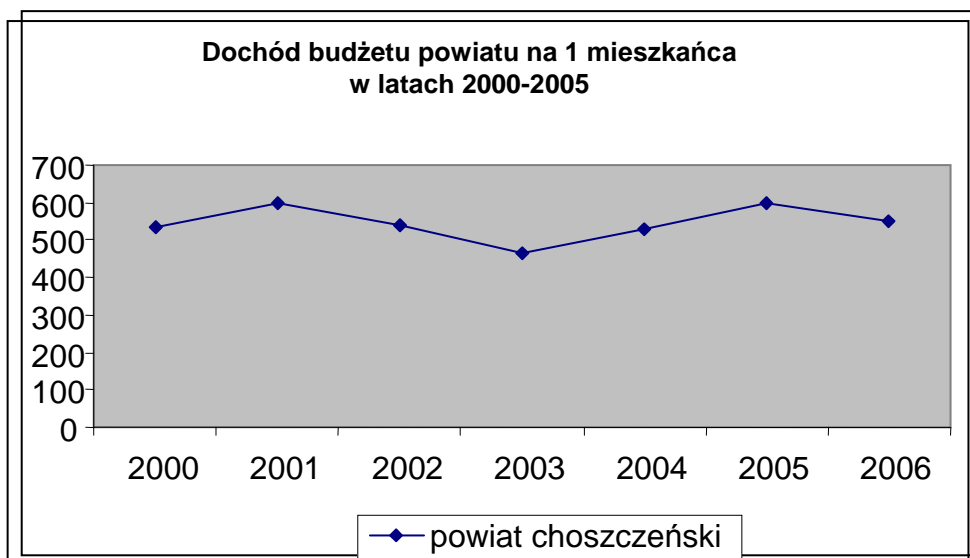
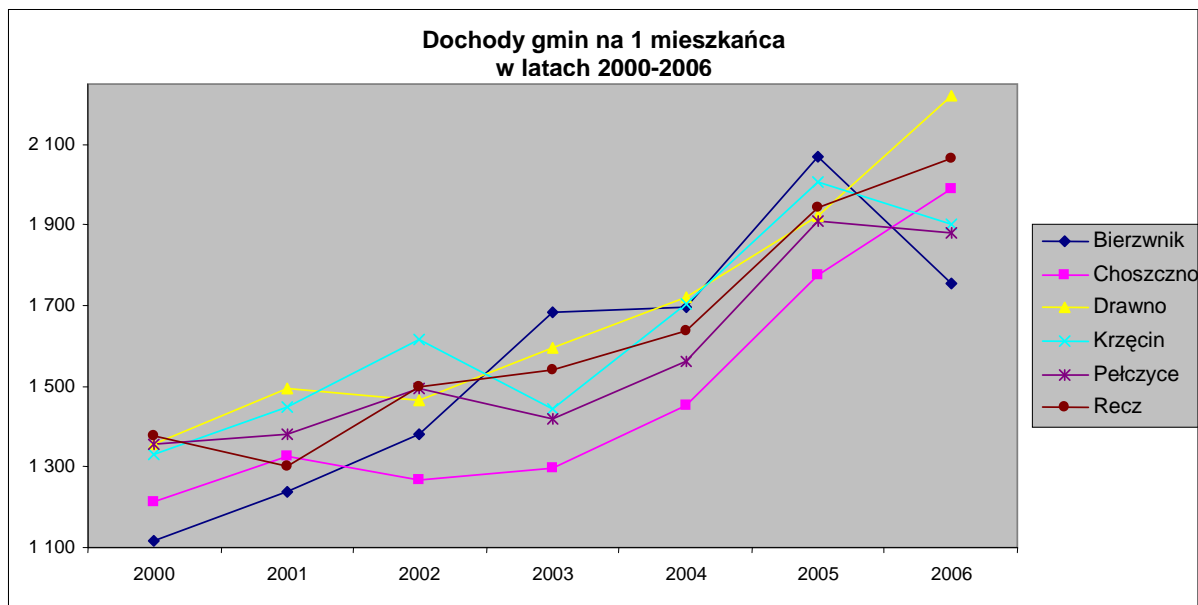
Przedstawia to poniższy wykres dochodów powiatu i gmin powiatu (w PLN).

Źródło: Opracowanie własne

Jeszcze lepiej prezentuje się sytuacja dochodów gmin powiatu w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Widoczny jest wyraźny trend rosnący, co oznacza wzrost możliwości wspierania lokalnej ludności w wielu dziedzinach.

Na stałym poziomie jest natomiast budżet powiatu w przeliczeniu na mieszkańca, jednak specyfika dochodów i wydatków budżetu powiatu sytuuje go na znacznie niższym poziomie.

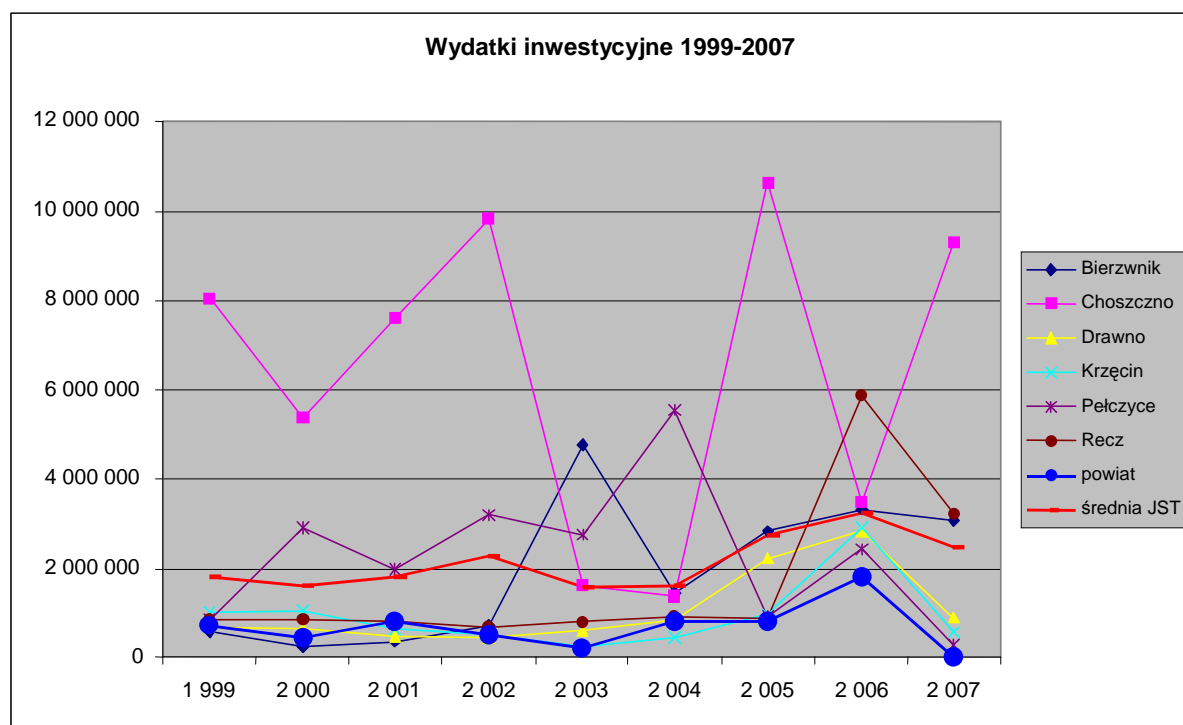

Źródło: Opracowanie własne

Wydatki inwestycyjne powiatu choszczeńskiego oraz gmin powiatu wykazywały średnio podobny poziom w latach 1999-2002 oraz znaczący wzrost w latach 2003-2006.

Jest to najprawdopodobniej związane z realizacją inwestycji współfinansowanych ze środków funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych, co zwiększyło możliwości finansowe JST.

Przedstawia to wykres wydatków inwestycyjnych (w PLN).

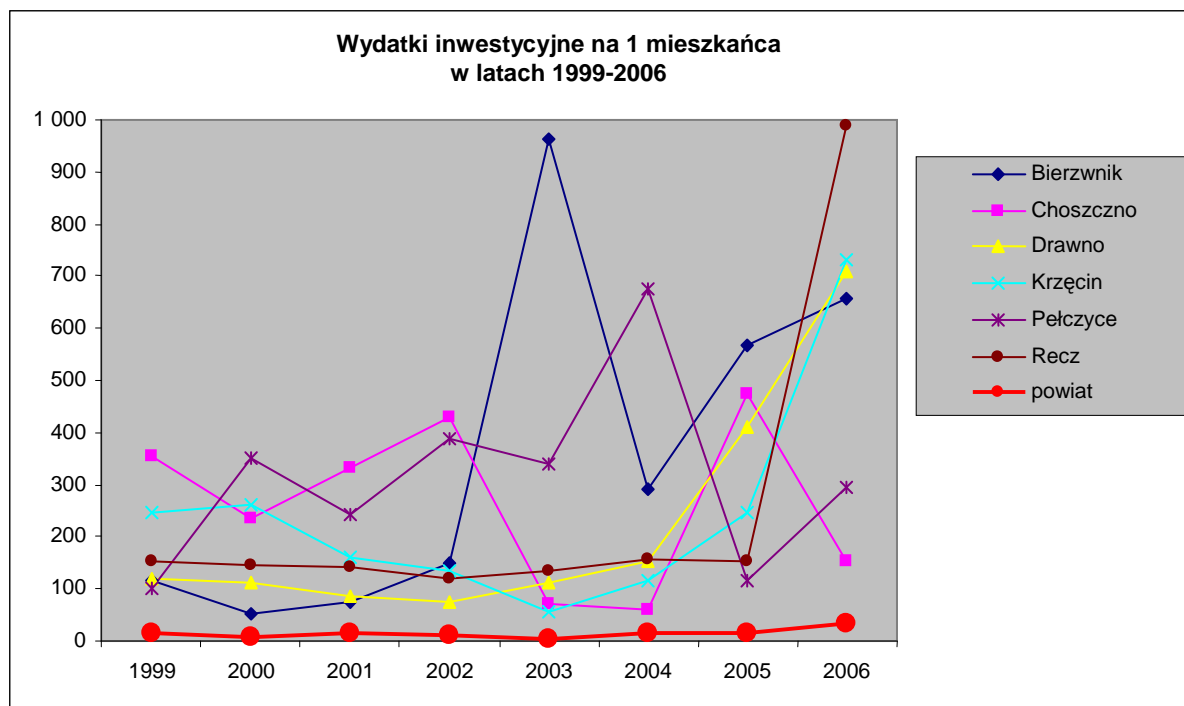
Źródło: Opracowanie własne

Znamienną jest niska aktywność inwestycyjna powiatu w porównaniu do gmin powiatu. Osiągając dochody podobne do gmin, powiat choszczeński powinien wykazywać większą aktywność inwestycyjną. Wy tłumaczeniem tej sytuacji jest specyfika działalności powiatu i obszary aktywności inwestycyjnej powiatu wynikające z ustawy. Powiat, w odróżnieniu od gminy, zgodnie z regulacjami prawnymi ma znacznie mniejszy obszar działalności, który wymaga znacznych nakładów inwestycyjnych.

Plany inwestycyjne na rok 2007 zakładają obniżenie wydatków inwestycyjnych, jednak może to wynikać z zachowania ostrożności w planowaniu finansowym. Poprzednie lata budżetowe pokazują znaczną rozbieżność w tym zakresie pomiędzy zatwierdzonymi a zrealizowanymi budżetami.

Podobnie przedstawia się tendencja wydatków inwestycyjnych w odniesieniu do ilości mieszkańców. Tu również widoczny jest zdecydowany wzrost aktywności po roku 2002, co było spowodowane pojawieniem się unijnych środków przedakcesyjnych i później strukturalnych środków pomocowych.

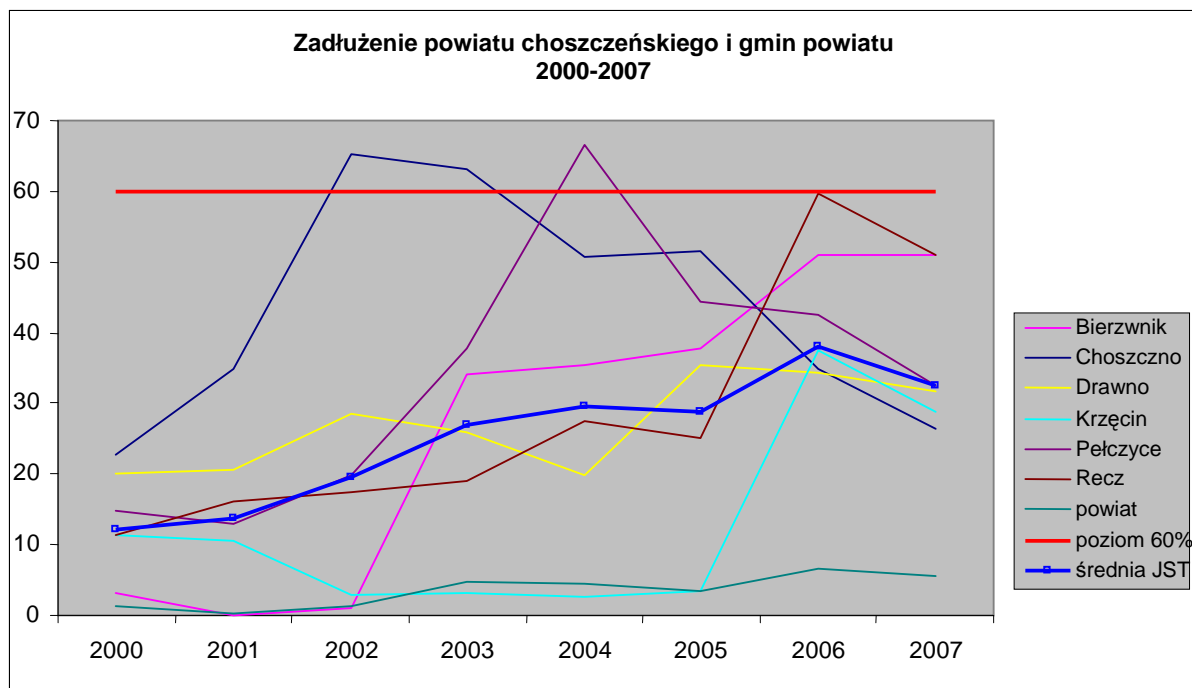
Widoczne jest również niewielkie zaangażowanie budżetu powiatu, jednak w tym przypadku należy wziąć pod uwagę obliczanie wartości w stosunku do całej ludności powiatu choszczeńskiego. Przy podobnych wydatkach inwestycyjnych wszystkich jednostek samorządowych, wskaźnik ten będzie zawsze znacznie mniej korzystny przy ocenie powiatu.

Źródło: Opracowanie własne

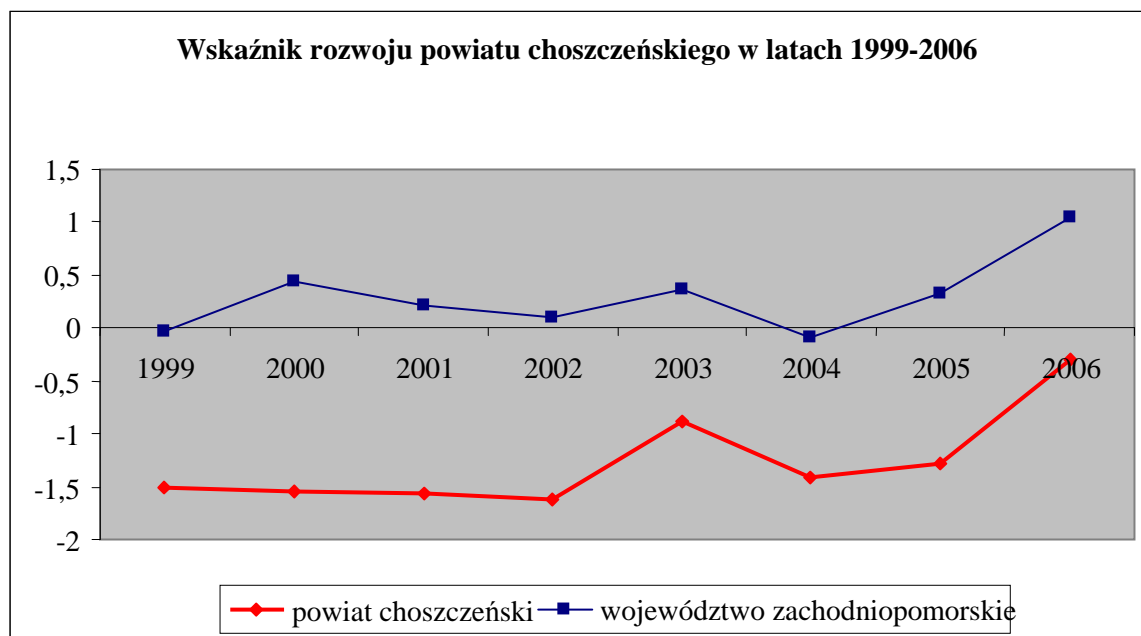
Zadłużenie powiatu choszczeńskiego oraz gmin powiatu jest zróżnicowane i wykazuje korelację z aktywnością inwestycyjną danej jednostki samorządowej. Generalną tendencją jest wzrost zadłużenia jednostek, który postępuje do roku 2006 osiągając średni poziom 38 %. Plan na rok 2007 zakłada zmniejszenie zadłużenia do poziomu średnio 32 %. Widoczne jest bardzo niskie zadłużenie powiatu choszczeńskiego. Świadczy to o specyfice działalności inwestycyjnej powiatu. Sytuacja ta stwarza duże możliwości realizacji pozostałych w gestii powiatu inwestycji i umożliwia zaciąganie na ten cel zobowiązań (kredyty, emisja obligacji).

Poniżej wykres zadłużenia powiatu i gmin powiatu w latach 2000-2007 (w %).

Źródło: Opracowanie własne

3.4 Wskaźnik Rozwoju Wspólnot Terytorialnych dla powiatu choszczeńskiego na przestrzeni lat 1999-2006

Źródło: Opracowanie własne

Pomimo pewnego opóźnienia gospodarczego regionu posiadany potencjał, w szczególności wynikający z bogactwa krajobrazu i możliwości rozwoju rolnictwa sprawia, że słabe strony mogą stanowić szansę powiatu na wzrost gospodarczy.

Mapa. Dochody gmin województwa zachodniopomorskiego

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2020

Część IV

4 UWARUNKOWANIA ROZWOJU POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO

4.1 Analiza SWOT

4.1.1 Edukacja, kultura, sport i turystyka

EDUKACJA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duża liczba szkół ponadgimnazjalnych o zróżnicowanym profilu kształcenia ▪ Dobra kadra ogólnokształcąca ▪ Możliwość kształcenia dorosłych ▪ Różnorodna baza socjalno-bytowa ▪ Wyposażenie szkół w środki dydaktyczne ▪ Właściwy klimat dla rozwoju oświaty w powiecie ▪ Jednozmianowość ▪ Dobrze wykształcona kadra pedagogiczna 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niedoskonała baza techniczna szkół ▪ Brak systematycznego monitorowania rynku pracy dla potrzeb edukacji ▪ Brak środków na zajęcia pozalekcyjne ▪ Brak sali gimnastycznej ▪ Brak nowoczesnych warsztatów ▪ Brak nauczycieli przedmiotów zawodowych ▪ Brak instruktorów zawodu ▪ Niedostosowanie obiektów dla niepełnosprawnych ▪ Brak zajęć pozalekcyjnych ▪ Niedostatecznie przygotowana do rynku pracy oferta edukacyjna ▪ Brak środków finansowych na rozwój bazy edukacyjnej i bieżące potrzeby np. remonty ▪ Pogarszający się stan budynków oświatowych

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Możliwość kształcenia na potrzeby lokalnego i ponadlokalnego rynku pracy (np. pielęgniarstwo i zawody drzewne) ▪ Możliwość pozyskiwania funduszy z UE na potrzeby edukacji zawodowej ▪ Wykorzystanie bazy edukacyjnej dla potrzeb Europejskiego Funduszu Społecznego ▪ Dotarcie z ofertą szkoleniową do społeczności wiejskiej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nieatrakcyjne warunki płacowe nauczycieli ▪ Niż demograficzny ▪ Niedostateczne finansowanie zdiagnozowanych potrzeb ▪ Zubożenie społeczeństwa uniemożliwiające korzystanie z edukacji / słaba pomoc stypendialna ▪ Brak prawnych możliwości szybkich zmian w szkolnictwie ponadgimnazjalnym adekwatnym do wymagań lokalnego rynku pracy

KULTURA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Cenne zabytki kultury ▪ Rozwinięta baza instytucji kultury w gminach i powiecie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak stałej imprezy kulturalnej promującej Ziemię Choszczeńską na forum ogólnopolskim i międzynarodowym ▪ Brak powiatowego centrum kultury ▪ Brak oferty edukacyjnej z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego i historycznego w programach nauczania dzieci i młodzieży

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych na rozwój kultury ▪ Koordynacja działań ośrodków i instytucji kultury w zakresie wypracowania przejrzystej oferty kulturalnej pozwalającej na szersze i bardziej aktywne uczestnictwo mieszkańców powiatu w kulturze ▪ Wykreowanie związanej z ziemią choszczeńską stałej cieszącej się uznaniem ponadregionalnej imprezy kulturalnej ▪ Wykorzystanie do rozwoju kultury partnerów na forum współpracy transgranicznej 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zbyt skromne środki na działalność kulturalną ▪ Niedostateczne postrzeganie kultury jako czynnika rozwoju gmin i powiatu

TURYSTYKA I SPORT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrakcyjne tereny ▪ Rozwijająca się agroturystyka ▪ Turystyka łowiecka ▪ Unikalne środowisko przyrodniczo-krajobrazowe (Drawieński Park Narodowy, liczne akweny w tym rzeki słynne ze spływów kajakowych – Drawa, jeziora dostępne dla wędkarzy) ▪ Pola golfowe ▪ Zabytki historii (Szlak Cystersów, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Słaba baza hotelowa ▪ Brak ścieżek rowerowych ▪ Brak programu turystycznego ▪ Brak produktu turystycznego ▪ Brak koordynacji działań w zakresie turystyki Gmina-Starostwo ▪ Brak wspólnego przewodnika (folderu) ▪ Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, gastronomiczna ▪ Brak organizacji integrujących

<p>Szlak Kupiecki)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobra dostępność komunikacyjna ▪ Rozwinięta tradycja i osiągnięcia sportów wodnych, dobre warunki do ich uprawiania ▪ Możliwość uprawiania golfa ▪ Zaangażowanie kadry trenerskiej i uczestników ▪ Usytuowanie Ośrodka Sportów Wodnych ▪ Wielość dyscyplin sportowych (aktywnych) 	<p>podmioty turystyczne</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mała liczba obiektów gastronomicznych ▪ Niewykorzystane możliwości rozwoju turystyki kwalifikowanej ▪ Krótki sezon turystyczno-wypoczynkowy, prawie wyłącznie letni ▪ Mała ilość imprez o zasięgu ponadpowiatowym promujących gminy i powiat ▪ Słabo wykorzystany potencjał terenów chronionych ▪ Brak punktu informacji turystycznej ▪ Zbyt silne postrzeganie powiatu jako obszaru typowo rolniczego ▪ Brak dostatecznie rozbudowanej bazy sportowej i rekreacyjnej ▪ Ograniczone środki finansowe na rozwój bazy sportowej ▪ Brak współpracy pomiędzy gminami i powiatem w zakresie rozwoju sportu
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie pól biwakowych ▪ Tworzenie infrastruktury ▪ Tworzenie produktu turystycznego adekwatnego do walorów ▪ Wykorzystanie funduszy ▪ Kreowanie imprez o szerokim zasięgu ▪ Stworzenie powiatowego folderu promocyjnego ▪ Moda na wędkarstwo ▪ Nowa oferta turystyczna: rehabilitacja pozaszpitalna ▪ Zainteresowanie mieszkańców miast agroturystyką i jej rozwój ▪ Współpraca gmin i powiatu 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak woli współpracy J.S.T. i powiatu ▪ Brak regulacji prawnych w zakresie integracji J.S.T. w rozwoju turystyki ▪ Ograniczone środki finansowe na realizację potrzeb ▪ Większa atrakcyjność zagranicznych terenów nadmorskich ▪ Odpływ turystów do innych miejsc ▪ Niedostateczne środki finansowe ▪ Brak wspólnych przedsięwzięć gminy-powiat

<p>w zakresie rozwoju turystyki</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozbudowa ośrodka sportów wodnych w Choszcznie ▪ Przedłużenie sezonu turystycznego poprzez wykorzystanie akwenów dla celów szkoleniowych i rozwój sportów zimowych ▪ Tańsza od nadmorskiej oferta turystyczna ▪ Rozwój turystyki sentymentalnej i współpracy zagranicznej ▪ Współpraca z dyrekcją Parku Narodowego i nadleśnictwami ▪ Odrestaurowanie zabytków, szlaków i parków ▪ Rozwój turystyki rowerowej ▪ Rosnące zainteresowanie potencjalnych inwestorów regionalnych posiadających spójną strategię rozwoju ▪ Zwiększone szanse zaistnienia na rynku ofert turystycznych poprzez stworzenie zintegrowanego obszaru turystycznego ▪ Kajak Polo jako dyscyplina olimpijska ▪ Stworzenie centralnego ośrodka dla sportu-Kajak Polo ▪ Utworzenie klas sportowych w szkołach ponadgimnazjalnych i w gimnazjach ▪ Wykorzystanie środków z UE ▪ Integracja działań w zakresie rozwijania sportu (powiat - gmina) ▪ Budowa hali sportowej w Zespole Szkół Nr 2 	
---	--

4.1.2 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Nowoczesna baza szpitala powiatowego ▪ Wysoki poziom usług w tym zwłaszcza w zakresie rehabilitacji ▪ Wysoki ponadpodstawowy poziom usług diagnostycznych ▪ Akredytacja szpitala w zakresie kształcenia 	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczenie zwiększania ilości usług specjalistycznych poprzez limit NFZ (brak możliwości wykorzystania mocy przerobowych) ▪ Brak Hospicjum ▪ Brak opieki nad przewlekle chorymi
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększenie limitu NFZ na usługi specjalistyczne ▪ Środki z UE ▪ Kształcenie pielęgniarek i fizjoterapeutów ▪ Zwiększenie możliwości dostępu do lekarzy specjalistów ▪ Wykorzystanie marki SPZOZ w zakresie rehabilitacji do promocji powiatu i tworzenie quasi-klastra w tej dziedzinie 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ograniczone środki na opiekę medyczną ▪ Mała siła nabywcza ludności

4.1.3 Infrastruktura techniczna

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Gazyfikacja (nie dotyczy gminy Bierzwnik) ▪ Telefonizacja ▪ Wodociągi 	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niewystarczające środki finansowe w budżecie gmin na inwestycje ▪ Niewystarczająca infrastruktura transportowa, związana z komunikacją wewnątrz powiatu ▪ Dojazd do terenów inwestycyjnych i niewystarczająca ilość miejsc parkingowych w mieście ▪ Zły stan nawierzchni dróg
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania (w tym ze środków Unii Europejskiej) ▪ Dobrze rozbudowana infrastruktura ▪ Rozbudowa kanalizacji i oczyszczalni ▪ Możliwość rozwoju budownictwa 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zadłużenie budżetu ▪ Trudności w pozyskiwaniu środków

4.1.4 Warunki socjalno-bytowe, integracja społeczeństwa

WARUNKI SOCJALNO-BYTOWE, INTEGRACJA SPOŁECZEŃSTWA	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zadowalający stan bezpieczeństwa – infrastruktura, prewencja ▪ Zadowalające funkcjonowanie opieki społecznej 	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Niewystarczająca jakość wody na terenach wiejskich ▪ Niewystarczająco rozbudowana sieć kanalizacji ▪ Niski stopień rozwoju infrastruktury rekreacyjno-kulturalnej
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego ▪ Nawiązanie dialogu społecznego między przedstawicielami jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych ▪ Działania na rzecz poprawy bezpieczeństwa ▪ Poprawa infrastruktury edukacyjnej 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzrost natężenia ruchu na drogach powiatu wszystkich kategorii (hałas, emisja spalin, zwiększenie liczby wypadków) ▪ Obniżenie poziomu życia ▪ Słabe przystosowanie się do szybko zmieniającej się rzeczywistości

4.1.5 Gospodarka

GOSPODARKA	
<p style="text-align: center;">MOCNE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Istniejące pozytywne przykłady prężnie działających przedsiębiorstw (zwłaszcza przemysłu drzewnego) ▪ Potencjał rozwoju turystyki, w tym turystyki specjalnej (atrakcyjne szlaki wodne, rowerowe) 	<p style="text-align: center;">SŁABE STRONY</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Słaba infrastruktura ▪ Brak terenów przygotowanych pod inwestycje ▪ Brak systemu obsługi inwestora ▪ Brak ulg podatkowych dla inwestorów ▪ Ogólna słaba sytuacja gospodarcza w powiecie ▪ Mała ilość obiektów gastronomicznych i niewystarczająca baza noclegowa; ▪ Brak rodzimego kapitału ▪ Brak organizacji otoczenia biznesu wspierających lokalną przedsiębiorczość ▪ Brak wykształconej kadry ▪ Brak współpracy JST w zakresie tworzenia warunków dla rozwoju przedsiębiorczości
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykorzystanie funduszy UE na przygotowanie terenów pod inwestycje i poprawę infrastruktury ▪ Wzrost gospodarczy całego kraju ▪ Niskie koszty pracy ▪ Stosunkowo tanie tereny inwestycyjne 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Odpływ siły roboczej ▪ Niewystarczające inwestycje w zakresie infrastruktury towarzyszącej turystyce ▪ Niewystarczające inwestycje w zakresie przygotowania terenów pod inwestycje ▪ Postępująca marginalizacja gospodarcza regionu

4.1.6 Przyroda i środowisko

PRZYRODA I ŚRODOWISKO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Duża atrakcyjność krajobrazowa i przyrodnicza powiatu ▪ Czyste środowisko przyrodnicze ▪ Znaczne obszary objęte formami ochrony gwarantujące zachowanie zasobów środowiska naturalnego (Obszary Natura 2000, Park Narodowy, park krajobrazowy, obszary chronionego krajobrazu, rezerваты przyrody, użytki ekologiczne, pomniki przyrody, strefy ochronne głównych zbiorników wód podziemnych ▪ Duża lesistość ▪ Stosunkowa duża ilość zbiorników wodnych ▪ Dobra jakość wód podziemnych ▪ Bardzo niski stopień zanieczyszczeń środowiska naturalnego z uwagi na małe uprzemysłowienie powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niezadawalający stan jakości wód w rzekach i niektórych jeziorach ▪ Lokalnie występujące dzikie składowiska odpadów komunalnych ▪ Braki w wyposażeniu jednostek osadniczych w grupowe systemy oczyszczania ścieków ▪ Stosunkowo wysoka antropopresja w rejonach koncentracji ruchu turystyczno-rekreacyjnego ▪ Lokalne zanieczyszczenia atmosfery związane z niską emisją na terenie miast i drogi krajowej nr 10 ▪ Problemy zagospodarowania odpadów głównie rolniczych (padłe zwierzęta) ▪ Występowanie znacznych obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej charakteryzującej się obniżoną produktywnością oraz obszarów trudnych w uprawie
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Możliwość wykorzystania finansowych środków publicznych w tym środków UE na poprawę stanu środowiska naturalnego oraz na poprawę wyposażenia terenu powiatu w systemy i elementy infrastruktury technicznej ograniczające działania antropogeniczne na środowisko ▪ Racjonalne wykorzystanie walorów przyrodniczych pod wielofunkcyjny rozwój powiatu, w tym rozwój obszarów wiejskich z poszanowaniem zasad rozwoju zrównoważonego ▪ Udział w ponadlokalnych inicjatywach związanych z ochroną środowiska w ramach stowarzyszeń 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wzmoczona antropopresja w cennych przyrodniczo obszarach, dotyczy to zwłaszcza turystyki niekwalifikowanej ▪ Lokalnie duży stopień dekapitalizacji systemów infrastruktury technicznej mogącej wpływać negatywnie na stan środowiska z uwagi na zwiększoną awaryjność ▪ Niedostateczna ilość własnych publicznych środków finansowanych przeznaczonych na inwestycje proekologiczne, co może prowadzić do niewykorzystania środków UE ▪ Brak aktualnych branżowych programów

<p>i instytucji pozarządowych w tym i ekologicznych</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Edukacja i podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców 	
---	--

4.1.7 Rolnictwo i leśnictwo

ROLNICTWO I LEŚNICTWO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Korzystne warunki agroprzyrodnicze, w tym korzystny agroklimat ▪ Dość dobra jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej na znacznym obszarze powiatu ▪ Dość korzystna struktura rolna z dużą ilością gospodarstw dużych prowadzących towarową produkcję rolną o wysokim stopniu specjalizacji oraz dobre ich wyposażenie techniczne ▪ Lokalizacja rolniczego podmiotu zajmującego się hodowlą zarodową o randze krajowej ▪ Występowanie obszarów o korzystnych warunkach do rozwoju rolnictwa ekologicznego i integrowanego ▪ Znaczne zasoby siły roboczej w wieku mobilnym w tym część o pożądanych kwalifikacjach ▪ Potencjalnie chłonny rynek na surowce rolnicze ▪ Bardzo duże możliwości przekształceń obszarów wiejskich w ramach działań zapisanych w PROW na lata 2007-2013 ▪ Wsparcie rolnictwa środkami publicznymi (płatności bezpośrednie) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niekorzystna struktura własnościowa gospodarstw rolnych, zbyt duży odsetek powierzchni dzierżawionej z ZWRSP ▪ Niski stopień wykorzystania potencjału produkcyjnego głównie infrastruktury produkcyjnej pozostałej po byłych jednostkach organizacyjnych sektora społecznego ▪ Ograniczone możliwości rozszerzenia intensywności produkcji rolniczej, głównie chowu bydła ras mlecznych z uwagi na limitowanie tego kierunku produkcji ▪ Rosnące trudności ze zbytem niektórych surowców pochodzenia rolniczego ▪ Wysokie bezrobocie na obszarach wiejskich przechodzące na niektórych obszarach w bezrobocie strukturalne ▪ Znaczny odsetek gospodarstw domowych z terenów wiejskich korzystający z pomocy społecznej ▪ Brak lokalnej bazy przetwórstwa rolno-spożywczego ▪ Znaczna część obszarów leśnych objęta różnymi formami ochrony

<p>korzystne walory przyrodnicze i duża atrakcyjność sprzyjająca dywersyfikacji działalności rolniczej w kierunku rozwoju turystyki na obszarach wiejskich, w tym agroturystyki</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysoki wskaźnik lesistości powiatu ▪ Wysoka produktywność obszarów leśnych ▪ Zróżnicowany drzewostan gwarantujący zachowanie dobrego stanu zdrowotnego ▪ Duże zasoby drewna przeznaczone do przerobu 	
<p style="text-align: center;">SZANSE</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Otwarcie gospodarki powiatu na otoczenie zewnętrzne ▪ Duże możliwości lepszego wykorzystania funkcji rolniczej powiatu, tworzenie grup producenckich, spółdzielni, agroinkubatorów, odbudowa i dalszy rozwój lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego ▪ Rozwój rynków rolnych po zastosowaniu mechanizmów wspólnej polityki rolnej ▪ Możliwość wzrostu produkcji rolniczej na cele nieżywnościowe poprzez podjęcie produkcji surowców i komponentów do biopaliw ▪ Możliwość dużych przekształceń obszarów wiejskich i rolnictwa z wykorzystaniem funduszy strukturalnych w ramach działań przewidzianych do wsparcia środkami z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) ▪ Rosnące zapotrzebowanie konsumentów krajowych i zagranicznych na polskie produkty rolnicze w tym produkty regionalne o wysokich walorach kulinarnych oraz produkowanych w gospodarstwach ekologicznych 	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak stabilnej polityki państwa wobec wsi i rolnictwa ▪ Postępujący proces globalizacji w rolnictwie stwarzający zagrożenie dla rozwoju gospodarstw średniotowarowych i podmiotów przetwórczych o mniejszym potencjale produkcyjnym ▪ Ograniczona pula środków z funduszy strukturalnych w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 przy braku własnych środków stwarza ograniczenie możliwości przekształceń strukturalnych w rolnictwie i przetwórstwie rolno-spożywczym ▪ Znaczny odpływ z terenów wiejskich młodzieży w ramach emigracji ekonomicznej

4.2 MISJA POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO

Powiat choszczeński – obszar tworzący szansę dla dynamicznego rozwoju opartego na wykorzystaniu jego walorów i dostępnej pomocy zewnętrznej, zaspokajający potrzeby i aspiracje mieszkańców oraz atrakcyjny dla turystów.

4.3 CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Cele strategiczne określają treść rozwiązania problemów strategicznych. Zakładają sformułowanie określonych celów operacyjnych a następnie celów szczegółowych, czyli zadań. Te ostatnie są konkretem wynikającym z Wieloletnich Planów Inwestycyjnych i uchwał budżetowych w okresie kilkuletnim.

Zebrany materiał w formie danych, analiz, konsultacji, wywiadów, badania opinii pozwala na sformułowanie powyższych celów strategicznych i operacyjnych. Ich prezentacja powiązana jest z propozycją podmiotów realizujących, okresem realizacji oraz wyborem potencjalnych źródeł finansowania. Warunkiem (jednym z wielu) ich realizacji jest ujęcie ich (w formie celów szczegółowych) w ramy Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.

Cel strategiczny

4.3.1 Rozwój infrastruktury społecznej

Cele operacyjne:

- ✓ wzrost dostępu do szerokiej oferty zaspokajającej aspiracje mieszkańców w zakresie oświaty i kultury,
- ✓ wzrost dostępu do unowocześnionych form opieki zdrowotnej i społecznej,
- ✓ tworzenie warunków do rozwoju kapitału ludzkiego.

Cel strategiczny

4.3.2 Rozwój turystyki (rekreacji i sportu)

Cele operacyjne:

- ✓ rozwój bazy infrastruktury turystycznej (rekreacyjnej i sportowej),
- ✓ tworzenie i rozwój form i usług turystycznych eksponujących i wykorzystujących walory powiatu,
- ✓ koordynacja działań powiatu, gmin i podmiotów realizujących usługi turystyczne, w tym zwłaszcza wspólna promocję.

Cel strategiczny

4.3.3 Aktywizacja lokalnego rynku pracy

Cele operacyjne:

- ✓ podnoszenie i zmiana kwalifikacji pracowników i bezrobotnych w kierunku zapotrzebowania zgłaszanego ze strony pracodawców i potencjalnych inwestorów

- ✓ dostosowanie oferty szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb rynku pracy oraz racjonalizacja sieci szkolnictwa poprzez podniesienie poziomu stanu technicznego placówek
- ✓ inspirowanie przedsiębiorców do podejmowania wspólnych działań i wzajemnego wspierania inicjatyw społecznych,
- ✓ podniesienie poziomu aktywności i mobilności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i poszukujących pracy poprzez szkolenia, staże, poradnictwo zawodowe i rozpowszechnianie informacji o dostępnych ofertach,
- ✓ aktywne wykorzystywanie funduszy UE do realizacji zadań związanych z edukacją i redukcją bezrobocia przy udziale odpowiednich instytucji gminnych i partnerów społecznych.

Cel strategiczny

4.3.4 Rozwój infrastruktury technicznej

Rozwój infrastruktury służącej mieszkańcom powiatu z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju ze szczególnym uwzględnieniem zasad ochrony środowiska oraz wspieranie i tworzenie warunków dla rozwoju infrastruktury należącej do gmin powiatu choszczeńskiego

Cele operacyjne w zakresie budownictwa mieszkaniowego:

- ✓ tworzenie warunków do zwiększenia terenów pod budownictwo mieszkaniowe jedno- i wielorodzinne,
- ✓ powiększenie zasobów budownictwa komunalnego, w tym w szczególności budownictwa socjalnego,
- ✓ dążenie do podwyższenia standardu wyposażenia mieszkań.

Cele operacyjne w zakresie infrastruktury drogowej i transportu:

- ✓ budowa obwodnic
- ✓ modernizacja dróg powiatowych
- ✓ budowa dróg powiatowych
- ✓ tworzenie warunków do budowy nowych dróg różnych kategorii poprzez współpracę z gminami, województwem i potencjalnymi przedsiębiorstwami zainteresowanymi inwestowaniem na terenie powiatu choszczeńskiego.
- ✓ tworzenie warunków do powstania zbiorowej komunikacji lokalnej

Zadania: modernizacja wraz z poszerzeniem dróg oraz odnowa nawierzchni.

Cele operacyjne w zakresie infrastruktury telekomunikacyjnej i informatyzacji:

- ✓ tworzenie i rozbudowa regionalnych sieci infrastruktury informacyjnej, realizowanych w powiązaniu z przedsięwzięciami o charakterze krajowym i regionalnym,
- ✓ upowszechnienie stosowania technik społeczeństwa informacyjnego w pracy instytucji publicznych,

- ✓ wykorzystanie technologii społeczeństwa informacyjnego do działań administracji samorządowej, w szczególności do modernizacji infrastruktury informatycznej, elektronicznego obiegu dokumentów, archiwizacji dokumentów i rozwoju elektronicznych usług dla ludności,
- ✓ promowanie rozwiązań techniczno-organizacyjnych z zakresu nowych technologii komunikacyjnych w działalności samorządowej administracji publicznej,
- ✓ tworzenie publicznych punktów dostępu do Internetu,
- ✓ tworzenie systemu informacji przestrzennej,
- ✓ budowa lub rozbudowa lokalnych szerokopasmowych sieci szkieletowych, współdziałających z sieciami regionalnymi lub krajowymi,
- ✓ budowa, modernizacja lub wyposażenie inwestycyjne centrów zarządzania sieciami regionalnym,
- ✓ tworzenie warunków do rozwoju telepracy,
- ✓ rozbudowa i modernizacja infrastruktury informatycznej zmierzającej do zapewnienia publicznego wglądu do zasobów ewidencji gruntów oraz dostarczania kompleksowych informacji o nieruchomościach dla celów prawnych, gospodarczych i fiskalnych.

Cele operacyjne w zakresie infrastruktury wodociągowej:

- ✓ wspieranie gmin powiatu choszczeńskiego w podnoszeniu jakości wody dostarczanej mieszkańcom,
- ✓ tworzenie warunków do dalszej rozbudowy sieci wodociągowej.
- ✓ udział w stworzeniu programu modernizacji sieci wodociągowej polegającego na wymianie rurociągów azbestowych.

Cele operacyjne w zakresie rozwoju infrastruktury kanalizacyjnej:

- ✓ wspieranie gmin w budowie spójnego systemu odprowadzania ścieków w celu optymalizacji wykorzystania istniejących oczyszczalni ścieków,
- ✓ stwarzanie warunków do rozwoju przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach, na których nie istnieje ekonomiczne uzasadnienie budowy zbiorczego systemu kanalizacji,
- ✓ przeprowadzenie analizy zapotrzebowania na budowę regionalnej (powiatowej) biogazowni.

Cel operacyjny - Racjonalna gospodarka odpadami

Zadania

- ✓ minimalizowanie powstawania odpadów
- ✓ selektywna zbiórka odpadów
- ✓ odzysk odpadów
- ✓ unieszkodliwianie odpadów
- ✓ edukacja ekologiczna

Cele operacyjne w zakresie zaopatrzenia mieszkańców i przedsiębiorstw powiatu w energię elektryczną:

- ✓ współpraca z gminami i głównym dystrybutorem w celu stworzenia lokalnych planów zaopatrzenia w energię elektryczną,
- ✓ tworzenie warunków do rozwoju alternatywnych źródeł energii,
- ✓ dbanie o bezpieczeństwo energetyczne (alternatywne źródła dostaw energii).

Cel strategiczny

4.3.5 Rozwój przedsiębiorczości w powiecie

Cele operacyjne:

- ✓ Stworzenie warunków dla inwestorów zewnętrznych poprzez inwestycje w infrastrukturę techniczną oraz w przygotowanie terenów pod inwestycje
- ✓ Stworzenie profesjonalnego systemu obsługi inwestora oraz pakietu zachęt inwestycyjnych i ulg podatkowych
- ✓ Podniesienie poziomu współpracy pomiędzy wszystkimi jednostkami samorządowymi w powiecie w zakresie wspierania przedsiębiorczości
- ✓ Promocja regionu pod kątem rozwoju turystyki
- ✓ Utworzenie i wspieranie organizacji otoczenia biznesu wspierających przedsiębiorczość
- ✓ Opracowanie i wdrożenie programu przyjazny urząd (scalenie rozproszonych jednostek administracyjnych starostwa, informatyzacja urzędu, e-usługa).

Cel strategiczny

4.3.6 Rozwój rolnictwa i obszarów wiejskich

Podniesienie konkurencyjności powiatu poprzez przyspieszenie rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i rolnictwa oraz wzrost poziomu życia mieszkańców wsi powiatu choszczeńskiego.

Cele operacyjne:

- ✓ Poprawa konkurencyjności oraz wspieranie działań przyspieszających trwałą i zrównoważony rozwój rolnictwa z jednoczesnym wzmocnieniem bazy przetwórstwa rolno-spożywczego
- ✓ Poprawa ilościowa i jakościowa infrastruktury produkcyjnej, technicznej i społecznej dla wzmocnienia konkurencyjności obszarów wiejskich
- ✓ Poprawa warunków edukacji oraz rozwoju zawodowego i aktywności społecznej mieszkańców obszarów wiejskich

- ✓ Poprawa warunków dywersyfikacji ekonomicznej obszarów wiejskich, w tym rozwoju przedsiębiorczości w sektorach pozarolniczych.

4.4 POTENCJALNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

1. Budżet powiatu
2. Budżety gmin
3. Powiatowy Zarząd Dróg
4. Wojewódzki Zarząd Dróg
5. Główna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
6. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
7. Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
8. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
9. Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
10. Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży.

Realizacja celów strategicznych i operacyjnych wynikających ze zdefiniowanych problemów, występujących w powiecie choszczeńskim z całą pewnością będzie wymagała bardzo wysokich nakładów finansowych. Gdyby realizację strategii oprzeć jedynie na budżecie powiatu, doszlibyśmy do wniosku, iż zakładane cele zostaną osiągnięte w bardzo niewielkim stopniu.

Wśród zdefiniowanych w analizie SWOT szans, w wielu obszarach przewija się najważniejsza – wykorzystanie funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Niniejszy rozdział ma służyć wskazaniu tych źródeł w aspekcie czekających na realizację celów i wynikających z nich zadań. W syntetyczny sposób zostały przedstawione aktualnie negocjowane z Komisją Europejską programy operacyjne dla Polski na lata 2007-2013.

Autorzy opracowania prezentują źródła, które w największym stopniu mieszczą się w inżynierii finansowania celów określonych w niniejszej strategii.

4.4.1 Regionalny Program Operacyjny Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013

Oś priorytetowa 1. Gospodarka – Innowacje – Technologie

Wśród zadań wspieranych finansowo w ramach opisywanego działania znajdują się instrumenty wsparcia oferowane przez instytucje otoczenia biznesu, włącznie ze wzmocnieniem zasobów przedmiotowych instytucji oraz stworzeniem warunków do włączania się tych instytucji w regionalne, krajowe oraz międzynarodowe sieci i projekty.

Kolejną z form wspieranych przez instrumenty „Osi priorytetowej 1” RPO będzie tworzenie innowacyjnych klastrów oraz powiązań kooperacyjnych, a także nastawione na wzmocnienie zasobów własnych instytucji wspierających sektor MSP w zakresie innowacji.

Oś priorytetowa 2. Rozwój infrastruktury transportowej i energetycznej

Działania ukierunkowane na rozbudowę i modernizację układu drogowego w województwie zachodniopomorskim przyczynią się do usprawnienia systemu transportu drogowego w województwie i likwidacji uciążliwości związanych z ruchem tranzytowym oraz do ułatwienia funkcjonowania ruchu turystycznego.

Inwestycje związane z rozwojem infrastruktury lotnisk lokalnych, pozwolą na wykreowanie ich jako lotnisk o przeznaczeniu turystycznym, sportowym i biznesowym.

Realizacja osi priorytetowej ma również na celu rozwój i podniesienie jakości transportu publicznego m.in. poprzez zintegrowanie różnych jego form, w tym transportu miejskiego, publicznego, transportu samochodowego, a także regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich.

Obecny stan infrastruktury jest wysoce niewystarczający i wykazuje znaczne dysproporcje w przestrzennym rozmieszczeniu. Wpływa to bezpośrednio na zahamowanie rozwoju gospodarczego i społecznego województwa oraz obniża atrakcyjność inwestycyjną regionu.

Dostęp do infrastruktury przesyłu energii elektrycznej oraz gazu (głównie na terenach małych miast i obszarach wiejskich) jest ciągle niewystarczający i wymaga inwestycji w celu wyrównania jego poziomu w całym województwie.

Oś priorytetowa 3. Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Zasadniczym zadaniem wynikającym z wdrażania zadań w ramach Osi 3 jest niwelacja dysproporcji w zakresie dostępu i wykorzystania infrastruktury teleinformatycznej oraz upowszechnienie wykorzystania technologii społeczeństwa informacyjnego w pracy instytucji publicznych i rozwój e-usług dla ludności i biznesu.

Oś priorytetowa 4. Infrastruktura ochrony środowiska

W ramach osi priorytetowej realizowane będą inwestycje z zakresu gospodarki wodno – ściekowej oraz gospodarki odpadami. Wsparcie uzyskają także inwestycje mające na celu poprawę stanu bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, przeciwpożarowego oraz ochrony przed skutkami nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, m.in. poprzez wykonanie melioracji podstawowych, a także poprzez rozbudowę infrastruktury monitoringu stanu środowiska.

Zwiększenie czynnej ochrony przyrody będzie możliwe m.in. poprzez działania związane z ochroną siedlisk oraz zachowaniem różnorodności gatunkowej. Wsparcie w ramach priorytetu uzyskają także inwestycje związane z rozwojem odnawialnych źródeł energii. Z punktu widzenia specyfiki powiatu i dużego potencjału turystycznego priorytet ten może być istotnym źródłem finansowania zadań w zakresie ochrony środowiska.

Oś priorytetowa 5. Turystyka

W ramach osi priorytetowej wspierane będą projekty związane z budową oraz rozbudową infrastruktury turystycznej, m.in. w zakresie: turystyki wodnej, golfowej, biznesowej oraz infrastruktury służącej rozwojowi aktywnych form turystyki, turystycznej bazy uzupełniającej oraz bazy noclegowej. Planuje się również wsparcie inwestycji mających na celu wydłużenie sezonu turystycznego oraz stworzenia całorocznej oferty wypoczynku w regionie.

Tworzone będą programy budowy markowych produktów turystycznych regionu, z uwzględnieniem produktów już istniejących, jak również sieci sprzedaży takich produktów. Szczególnie istotne znaczenie ma ukierunkowanie działań na zaspokajanie określonych potrzeb turystów oraz działania dynamizujące popyt w obszarze produktów markowych. Prowadzone będą także badania marketingowe rynku usług i produktów turystycznych.

Planowany jest rozwój sieci punktów informacji turystycznej, funkcjonujących w zintegrowanym dla całego województwa systemie regionalnej informacji turystycznej, jak również tworzenie i rozwój spójnego systemu promocji turystycznej regionu w kraju i za granicą.

Analizując założenia priorytetu „Turystyka” można dojść do wniosku, iż jest to najważniejsze źródło finansowania i współfinansowania zadań z zakresu infrastruktury turystycznej.

Oś priorytetowa 6. Kultura i rewitalizacja

Dla rozwoju kultury w regionie konieczne jest ułatwienie dostępu do obiektów kultury oraz rozwijanie kompleksowego systemu informacji kulturalnej. Jest to istotne również z punktu widzenia rozwoju turystyki.

W ramach osi priorytetowej wspierane będą przedsięwzięcia zmierzające do budowy i poprawy stanu nieruchomości i obiektów ruchomych wpisanych do rejestru wojewódzkiego konserwatora zabytków dotyczące: konserwacji, renowacji, ochrony, jak również adaptacji do pełnienia innych funkcji niż pierwotnie przewidziane.

Rewitalizacja obszarów traktowana będzie jako kompleksowy program remontów, modernizacji zabudowy przestrzeni publicznych, rewaloryzacji i zabezpieczenia zabytków, a także rewitalizacji zabytkowych obiektów przemysłowych oraz militarnych wraz z ich otoczeniem na wybranym obszarze w powiązaniu z rozwojem gospodarczym i społecznym. Na obszarach miast niezbędna jest również rewitalizacja obszarów zdegradowanych umożliwiającą zmiany ukierunkowane na aktywizację społeczną i gospodarczą.

Oś priorytetowa 8. Rozwój infrastruktury społecznej i ochrony zdrowia

W ramach osi priorytetowej realizowane będą projekty poprawiające warunki kształcenia na wszystkich poziomach poprzez poprawienie jakości bazy szkolnej, szkolno-wychowawczej i sportowej oraz regionalnej i lokalnej infrastruktury społecznej w województwie zachodniopomorskim. Przewiduje się także realizację projektów dotyczących przebudowy i wyposażenia infrastruktury ochrony zdrowia.

4.4.2 Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013

Oś priorytetowa 3. Kapitał dla innowacji

Spośród wdrażanych w ramach osi priorytetowej 3 działań z punktu widzenia powiatu choszczeńskiego potencjalnie interesującymi wydają się być:

- wsparcie przedsiębiorstw na początkowych etapach wzrostu (założkowym, rozruchu i ekspansji), których przedsięwzięcia oparte są na innowacyjnych rozwiązaniach poprzez zasilenie funduszy kapitałowych,
- aktywizacja rynku inwestorów prywatnych poprzez tworzenie dogodnych warunków inicjowania współpracy inwestorów prywatnych z przedsiębiorcami poszukującymi środków finansowych na realizację innowacyjnych przedsięwzięć.

W ramach 3 osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:

- fundusze kapitałowe,
- instytucje otoczenia biznesu wspierające powstawanie nowych firm innowacyjnych, w tym np. centra transferu technologii i innowacji, akceleratory technologii, inkubatory, parki naukowo-technologiczne, organizacje zrzeszające potencjalnych inwestorów.

Oś priorytetowa 4. Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia

W ramach 4 osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:

- doradztwo i inwestycje niezbędne do prowadzenia przez przedsiębiorców
- działalności B+R, w tym prowadzące do uzyskania przez przedsiębiorcę statusu
- centrum badawczo-rozwojowego,
- doradztwo i inwestycje przedsiębiorstw niezbędne do opracowania wzorów użytkowych i przemysłowych.

Oś priorytetowa 5. Dyfuzja innowacji

W ramach 5 osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:

- inwestycje i doradztwo związane z rozwojem powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym klastrów,
- wsparcie budowy i rozwoju sieci otoczenia biznesu o znaczeniu ponadregionalnym oraz instytucji otoczenia biznesu o zasięgu ogólnokrajowym świadczących usługi w zakresie działalności innowacyjnej przedsiębiorców.

Oś priorytetowa 6. Polska gospodarka na rynku międzynarodowym

W ramach 6 osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:

- kompleksowe wsparcie dla przedsiębiorców zainteresowanych nawiązaniem kontaktów handlowych z partnerami zagranicznymi obejmujące w szczególności doradztwo i szkolenia w zakresie promocji sprzedaży za granicą JRE i promocji eksportu, badania rynków zagranicznych, udziału w imprezach targowo-wystawienniczych,
- rozwój sieci centrów obsługi inwestorów,
- przygotowanie dużych terenów inwestycyjnych, w szczególności w zakresie prac studyjno-koncepcyjnych, umożliwiających realizację inwestycji typu *green field*,
- przedsięwzięcia niezbędne z punktu widzenia promocji turystycznych walorów Polski, w tym tworzenie nowych, innowacyjnych typów produktów i usług turystycznych, tworzenie systemu informacji turystycznej,
- inwestycje w zakresie produktów turystycznych o znaczeniu ponadregionalnym, w tym przyczyniające się do poprawy jakości usług turystycznych,
- budowa i rozwój internetowego systemu obsługi przedsiębiorców poszukujących partnerów handlowych oraz możliwości podjęcia inwestycji na terenie Polski.

W ramach 6 osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:

- instytucje otoczenia biznesu działające w branży turystycznej,
- instytucje publiczne w tym państwowe osoby prawne,
- jednostki samorządu terytorialnego,
- przedsiębiorcy.

Oś priorytetowa 7. Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego

W ramach tej osi priorytetowej wspierane będą m.in. następujące działania:

- budowa współpracujących elektronicznych platform usług publicznych, na których dostępne będą eUsługi dla obywateli i przedsiębiorstw m.in.: zabezpieczenie społeczne, podatki, zamówienia publiczne, rejestracja działalności gospodarczej, rejestry sądowe, ochrona zdrowia, ochrona środowiska,
- przebudowa, dostosowanie i wdrożenie rejestrów państwowych, zasobów i systemów informatycznych administracji publicznej do współdziałania, w celu ich usprawnienia, integracji i umożliwienia świadczenia usług drogą elektroniczną, zapewnienie zintegrowanej infrastruktury teleinformatycznej administracji publicznej wszystkich szczebli,
- rozwój systemów informacji publicznej (w tym informacji prawnej),
- wsparcie dla przedsiębiorstw (także nowo tworzonych) świadczących eUsługi lub udostępniających treści cyfrowe, także na potrzeby lokalnej społeczności,
- wspieranie eUsług między przedsiębiorstwami (B2B),
- wspieranie działań z zakresu e-Integracji,

- wspieranie w zakresie dostępu obywateli do szerokopasmowego Internetu z zachowaniem konkurencji rynkowej i neutralności technologicznej.

W ramach osi priorytetowej udzielane będzie bezzwrotne wsparcie następującym grupom beneficjentów:

- jednostki samorządu terytorialnego oraz grupy jednostek samorządu terytorialnego,
- jednostki podległe administracji rządowej,
- konsorcja jednostek administracji publicznej i jednostek naukowych, przedsiębiorstw, stowarzyszeń, organów samorządu zawodowego, jednostek organizacji pozarządowych,
- przedsiębiorstwa,
- obywatele zakładający przedsiębiorstwa świadczące lokalne eUsługi,
- obywatele będący podmiotami polityki włączenia cyfrowego, uzyskujący dostęp do szerokopasmowego Internetu.

4.4.3 Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013

Oś priorytetowa I: Gospodarka wodno-ściekowa

W ramach osi priorytetowej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej wspierane będą głównie przedsięwzięcia zmierzające do zapewnienia skutecznych i efektywnych systemów zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych w aglomeracjach powyżej 15 tys. RLM. W przypadku projektów, w których występuje tylko jeden beneficjent środków oraz projekt dotyczy kompleksowego rozwiązania problemów gospodarki wodno-ściekowej na danym obszarze, dopuszcza się włączenie do zakresu przedsięwzięcia zadań realizowanych w aglomeracjach o RLM od 2 tys. do 15 tys.

Głównymi beneficjentami w ramach osi priorytetowej będą przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego i ich związki oraz podmioty świadczące usługi wodno-ściekowe w ramach realizacji obowiązków własnych gmin.

Oś priorytetowa II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi

W ramach tych działań wsparcie będą mogły otrzymać działania związane z zabezpieczeniem osuwisk. W ramach kompleksowej rekultywacji przewiduje się również rozminowanie obszarów popolygonowych i usuwanie zanieczyszczeń gruntowych.

Głównymi beneficjentami w ramach osi priorytetowej będą przede wszystkim jednostki samorządu terytorialnego i ich związki, wojsko, wojewodowie, PGL Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne.

Oś priorytetowa V: Ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych

W ramach osi priorytetowej wspierane będą przedsięwzięcia dotyczące m.in.: odbudowy zdegradowanych siedlisk nieleśnych i wodnych, odbudowy zdegradowanych siedlisk leśnych poprzez dostosowanie składu gatunkowego drzewostanów do potencjalnych warunków siedliskowych, przywracania właściwych stosunków wodnych siedlisk wodno-błotnych, wykupu gruntów kluczowych dla ochrony przyrody i ich renaturalizacji, budowy lub modernizacji małej infrastruktury służącej udostępnianiu dla turystów obszarów chronionych, a także budowy przejść dla zwierząt nad i pod istniejącymi drogami i liniami kolejowymi.

Środki będą przeznaczone także na przygotowanie dokumentacji technicznej oraz przyrodniczej dla projektów niniejszej osi priorytetowej (w tym m.in. planów ochrony gatunków i siedlisk, inwentaryzacji przyrodniczej, opisu stanu istniejącego wraz z analizą potrzeb oraz analizą opcji), opracowanie planów ochrony dla obszarów Natura 2000 oraz parków narodowych, ogólnopolskie lub ponadregionalne projekty szkoleniowe lub programy aktywnej edukacji dla wybranych grup społecznych i zawodowych mające na celu podnoszenie kwalifikacji i kształtowanie świadomości w zakresie zrównoważonego rozwoju, kampanie informacyjno-promocyjne dotyczące wybranych aspektów środowiska i jego ochrony prowadzone z udziałem środków masowego przekazu, społecznych organizacji ekologicznych i innych podmiotów, w tym badania opinii publicznej budowanie sieci partnerstwa na rzecz ochrony środowiska, moderowanie platform dialogu społecznego jako elementu integrującego społeczeństwo, zwłaszcza organizacje społeczne w procesie podejmowania decyzji.

Głównymi beneficjentami w ramach osi priorytetowej będą mogły być przede wszystkim:

- jednostki sprawujące nadzór nad obszarami chronionymi,
- parki narodowe,
- parki krajobrazowe i ich zespoły,
- nadleśnictwa i ich grupy, organizacje pozarządowe,
- instytucje naukowe.

Oś priorytetowa X: Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku

Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii prowadzony będzie poprzez realizację inwestycji w zakresie budowy lub modernizacji jednostek wytwarzania:

- energii elektrycznej wykorzystujących biomasę, biogaz, energię wiatru oraz wody,
- ciepła przy wykorzystaniu biomasy oraz energii geotermalnej i słonecznej,
- energii elektrycznej i ciepła w skojarzeniu z odnawialnych źródeł energii,
- biodiesla i innych biopaliw, wyłączając produkty rolnicze określone w załączniku I do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Głównymi beneficjentami w ramach osi priorytetowej mogą być:

- przedsiębiorstwa,
- jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki,

- jednostki administracji rządowej,
- państwowe szkoły wyższe,
- kościoły i związki wyznaniowe,
- organizacje pozarządowe,
- stowarzyszenia i inne instytucje publiczne.

Oś priorytetowa XIII: Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia

Ponadto w celu poprawy bezpieczeństwa zdrowotnego zasobów pracy oraz poprawy efektywności systemu ochrony zdrowia w ramach osi priorytetowej wsparcie uzyskują projekty w zakresie inwestycji w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym dla zapewnienia specjalistycznych i wysokospecjalistycznych świadczeń zdrowotnych.

W ramach osi priorytetowej realizowane będą projekty, które przyczynią się do podniesienia jakości świadczonych usług medycznych, w tym diagnostyki i wczesnej wykrywalności chorób zawodowych. Inwestycje w ponadregionalną infrastrukturę ochrony zdrowia będą realizowane poprzez rozbudowę, przebudowę i remont oraz wyposażenie obiektów infrastruktury ochrony zdrowia w nowoczesny sprzęt medyczny.

Głównymi beneficjentami w ramach osi priorytetowej mogą być m.in.: niepubliczne publiczne zakłady opieki zdrowotnej udzielające świadczeń zdrowotnych w zakresie ratownictwa medycznego, dla których organami założycielskimi są m.in. jednostki samorządu terytorialnego, organy administracji rządowej, kolumny transportu sanitarnego, a także publiczne zakłady opieki zdrowotnej o znaczeniu ponadregionalnym, świadczące specjalistyczne usługi medyczne.

4.4.4 Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013

Priorytet I. Zatrudnienie i integracja społeczna

W ramach priorytetu przewiduje się zadania mające na celu podnoszenie potencjału kadrowego oraz organizacyjnego pracowników instytucji rynku pracy. Zostanie stworzony spójny system szkoleń i doskonalenie zawodowe dla pracowników instytucji rynku pracy oraz pomocy społecznej.

Istotną kwestią jest również wypracowanie nowych oraz udoskonalenie już istniejących mechanizmów, które pozwolą na racjonalizację systemu aktywizacji zawodowej oraz wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Będzie to możliwe m.in. poprzez zapewnienie wysokiego poziomu koordynacji i spójności podejmowanych działań, rozbudowę systemu wymiany informacji i doświadczeń pomiędzy jednostkami świadczącymi pomoc oraz wprowadzanie jednolitych standardów usług.

W ramach Priorytetu wsparcie ukierunkowane będzie również na tworzenie konkretnych rozwiązań systemowych o zasięgu ogólnokrajowym i ponadregionalnym, mających na celu:

- eliminację barier w dostępie do zatrudnienia,
- podnoszenie poziomu integracji społecznej,

- promowanie mobilności geograficznej i zawodowej,
- zapewnienie korzystnego bilansu migracyjnego zasobów ludzkich.

W ramach tego Priorytetu będą mogły być realizowane między innymi następujące typy projektów:

- tworzenie i wdrażanie rozwiązań systemowych, w tym metod i narzędzi, zwiększających efektywność usług świadczonych na rzecz klientów instytucji rynku pracy (m.in. doskonalenie struktur organizacyjnych oraz usprawnianie systemów zarządzania instytucjami rynku pracy),
- rozwój narzędzi i systemów informatycznych dla publicznych służb zatrudnienia,
- rozwój systemu monitorowania i prognozowania sytuacji na rynku pracy (m.in. poprzez makroekonomiczne i mikroekonomiczne badania rynku pracy, ekspertyzy i analizy),
- tworzenie, wdrażanie oraz promocja rozwiązań systemowych służących wyrównywaniu szans kobiet i mężczyzn w dostępie do zatrudnienia, godzeniu życia zawodowego i rodzinnego, oraz zwiększaniu mobilności przestrzennej i zawodowej,
- poszerzanie oferty instytucji pomocy i integracji społecznej w zakresie usług na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej,
- budowa i ulepszanie systemu koordynacji oraz przekazywania informacji i danych między instytucjami działającymi w obszarze polityki społecznej i rynku pracy
- podnoszenie kwalifikacji kadr jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (m.in. poprzez szkolenia, doradztwo, studia i studia podyplomowe) w zakresie przygotowania osób odbywających karę pozbawienia wolności do zatrudniania i integracji ze społeczeństwem,
- wspieranie młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym (szkolenia, warsztaty, usługi poradnictwa zawodowego)

Priorytet III. Wysoka jakość systemu oświaty

Priorytet III koncentruje się na podwyższaniu jakości funkcjonowania systemu oświaty poprzez wprowadzenie rozwiązań systemowych zwiększających efektywność kształcenia oraz dostosowujących kształcenie do potrzeb gospodarki opartej na wiedzy, a także na wdrożeniu nowego modelu pracy szkoły skoncentrowanego na wyrównywaniu szans edukacyjnych, zapobieganiu przedwczesnemu wypadaniu z systemu szkolnictwa oraz podnoszeniu kompetencji kluczowych i zdolności do przyszłego zatrudnienia.

W ramach Priorytetu zaplanowano projekty rozwojowe dotyczące nowego modelu pracy szkół i placówek oświatowych, który pozwoli w innowacyjny sposób rozszerzyć ofertę edukacyjną ponad standardowy program nauczania o zagadnienia odnoszące się do kompetencji kluczowych dla rozwoju ucznia, wyboru dalszej ścieżki edukacyjnej oraz potrzeb rynku pracy

Przewiduje się również rozszerzenie zakresu działalności szkoły i placówki o formy zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, które stanowiłyby czynnik motywujący do nauki i rozwoju uczniów i wychowanków.

W ramach tego priorytetu będą mogły być realizowane między innymi następujące typy projektów:

- opracowanie i pilotażowe wdrożenie innowacyjnych programów dotyczących m.in. kształcenia w zakresie nauk ścisłych i technicznych, przedsiębiorczości (w tym społecznej) oraz kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- opracowanie i upowszechnienie programów i materiałów dydaktycznych do kształcenia na odległość (w tym e-learningu),
- rozwój badań w obszarze oświaty,
- szkolenia dla egzaminatorów oraz kandydatów na egzaminatorów realizowane przez okręgowe komisje egzaminacyjne.

Priorytet V. Dobre rządzenie

W ramach Priorytetu przewiduje się realizację działań ukierunkowanych na wzmocnienie zdolności administracji do tworzenia długofalowych strategii lub programów rozwojowych o zasięgu ogólnokrajowym, regionalnym lub lokalnym. Wzrost efektywności funkcjonowania administracji, w szczególności lokalnego i regionalnego szczebla osiągnięty zostanie przede wszystkim przez modernizację procesów zarządzania w jednostkach administracji samorządowej, w tym wdrożenie planowania zadaniowego w ujęciu finansowym oraz zarządzania przez cele, a także wdrożenie usprawnień zarządczych w poszczególnych jednostkach administracji.

Wsparcie potencjału administracji samorządowej w zakresie:

- podnoszenia jakości, zwiększania dostępności usług publicznych dla obywateli oraz poprawy efektywności ich świadczenia,
- wzmocnienia zdolności w zakresie opracowywania i wdrażania polityk i programów o zasięgu lokalnym i regionalnym (od etapu projektowania po ewaluację),
- opracowania i wdrażania systemu planowania wieloletniego w obszarze zarządzania finansowego i zarządzania przez cele,
- modernizacji procesów zarządzania w jednostkach administracji samorządowej poprzez opracowywanie i wdrożenie usprawnień na poziomie funkcjonowania całej organizacji lub w określonych obszarach jej funkcjonowania,
- podnoszenia kwalifikacji kadr zatrudnionych w administracji samorządowej, w szczególności poprzez opracowanie standardów kompetencyjnych dla pracowników jednostek samorządu terytorialnego oraz szkolenia ogólne i specjalistyczne,
- zwiększania poziomu kultury etycznej pracowników urzędów poprzez pomoc doradczą oraz promocję postaw etycznych,
- zastosowanie ICT w administracji samorządowej (opracowanie założeń systemowych).

Priorytet VII. Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej

Priorytet zakłada:

1. Poprawę dostępu do zatrudnienia oraz wspieranie aktywności zawodowej w regionie poprzez:

- realizację usług i instrumentów aktywizacji zawodowej w regionie, skierowanych do różnych grup osób niepozostających w zatrudnieniu lub poszukujących pracy (w tym przede wszystkim do kobiet, osób młodych, niepełnosprawnych, osób po pięćdziesiątym roku życia),
- działania wspierające podnoszenie, uzupełnienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych, zgodnie ze specyfiką lokalnego rynku pracy,
- upowszechnianie elastycznych form zatrudnienia oraz alternatywnych metod organizacji pracy,
- rozwijanie różnorodnych form wsparcia udzielanego osobom bezrobotnym i poszukującym pracy (w tym m.in. wspieranie inicjatyw samoorganizacji i samopomocy, organizację klubów pracy, poradnictwo psychologiczne i psychospołeczne, doradztwo prawne),
- promocję mobilności i elastyczności zawodowej oraz aktywnych postaw na rynku pracy.

2. Tworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i samozatrudnienia poprzez:

- doradztwo (indywidualne i grupowe) oraz szkolenia umożliwiające nabycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia działalności gospodarczej, w tym w formie spółdzielczej,
- udzielanie wsparcia przeznaczonego na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w tym w formie spółdzielczej,
- promocję przedsiębiorczości i samozatrudnienia (w szczególności wśród kobiet, osób młodych i osób niepełnosprawnych, osób odchodzących z rolnictwa).

3. Realizację działań na rzecz aktywnej integracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i dyskryminowanych na rynku pracy poprzez:

- rozwój form zatrudnienia, aktywizacji zawodowej i miejsc pracy dla osób z dysfunkcjami utrudniającymi integrację (w tym alternatywne formy zatrudnienia),
- rozwój i zwiększenie dostępności wysokiej jakości usług społecznych, umożliwiających zwiększenie szans na rynku pracy,
- wsparcie wolontariatu jako formy integracji osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- promowanie i wspieranie zatrudnienia w sektorze ekonomii społecznej,
- wsparcie dla tworzenia i działalności podmiotów aktywizujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym,

- poradnictwo psychologiczne, psychospołeczne i zawodowe prowadzące do integracji społecznej i zawodowej,
- wspieranie działań innowacyjnych, ukierunkowanych na poszukiwanie nowych form i metod przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu,
- wsparcie inicjatyw samoorganizacji i samopomocy wśród osób biernych zawodowo i wykluczonych, w celu ich reintegracji z rynkiem pracy,
- akcje i kampanie promocyjno-informacyjne w zakresie równości szans, mobilności i elastyczności zawodowej oraz promowania aktywnych postaw na rynku pracy.

4. Wsparcie dla instytucji i organizacji działających na rzecz aktywizacji zawodowej i integracji społecznej w regionie poprzez:

- wzmacnianie i rozwój instytucji rynku pracy (m.in. poprzez upowszechnianie pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, szkolenia, doradztwo, rozwój współpracy),
- wzmacnianie i rozwój instytucji pomocy i integracji społecznej (m.in. poprzez upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej, szkolenia, doradztwo, rozwój współpracy),
- prowadzenie badań i analiz dotyczących regionalnego rynku pracy,
- wspieranie dialogu, partnerstwa (w tym publiczno-społecznego) i współpracy na rzecz rozwoju zasobów ludzkich w regionie.

Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki

Celem Priorytetu jest wsparcie rozwoju kadr przedsiębiorstw w regionie poprzez:

- ogólne i specjalistyczne szkolenia dla kadr zarządzających i pracowników przedsiębiorstw w regionie, w zakresie m.in.: zarządzania, identyfikacji potrzeb w zakresie kwalifikacji pracowników, poprawy organizacji pracy, zarządzania BHP oraz elastycznych form pracy,
- doradztwo dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
- nabycie nowych oraz podwyższanie kwalifikacji i umiejętności zawodowych osób pracujących oraz pomoc w zakresie wyboru nowego zawodu,
- pomoc w tworzeniu partnerstw lokalnych wspomagających pracodawców przechodzących restrukturyzację,
- wsparcie pracodawców przechodzących restrukturyzację w realizacji programów zwolnień monitorowanych (*outplacement*),
- pomoc dla przedsiębiorstw w zarządzaniu zmianą gospodarczą,
- badanie trendów rozwojowych i prognozowanie zmian gospodarczych w regionie.

Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach

Cel Priorytetu będzie realizowany w szczególności poprzez:

a) regionalne programy wyrównywania szans edukacyjnych uczniów zagrożonych marginalizacją lub napotyających na inne bariery w dostępie do edukacji poprzez:

- upowszechnianie edukacji przedszkolnej,
- wdrożenie systemów pomocy stypendialnej i materialnej dla uczniów i słuchaczy,
- wyposażenie szkół w materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji procesu kształcenia uczniów znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji materialnej.

b) dostosowanie oferty edukacyjnej instytucji oświatowych do potrzeb regionalnego rynku pracy poprzez:

- rozszerzenie oferty poradnictwa edukacyjno-zawodowego w szkołach,
- ściślejsze powiązanie oferty szkół zawodowych z potrzebami rynku pracy oraz zwiększenie atrakcyjności i jakości kształcenia zawodowego w formach szkolnych,

c) upowszechnienie kształcenia ustawicznego w szczególności poprzez:

- realizację programów skierowanych do osób dorosłych, umożliwiających uzupełnianie lub podwyższanie kwalifikacji formalnych (ogólnych i zawodowych),
- usługi doradcze i informacyjne w zakresie kształcenia ustawicznego,
- wsparcie dla placówek prowadzących kształcenie ustawiczne w formach szkolnych umożliwiające m.in. podniesienie jakości oferowanych usług, ich dostosowanie do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz wdrożenie innowacyjnych form kształcenia ustawicznego.

d) podnoszenie kwalifikacji kadr systemu oświaty poprzez:

- studia podyplomowe, kursy i szkolenia skierowane do nauczycieli, pracowników dydaktycznych placówek prowadzących kształcenie ustawiczne w formach szkolnych, pracowników szkół oraz administracji oświatowej w zakresie zgodnym z regionalną polityką edukacyjną,
- programy obejmujące uzupełnianie formalnych kwalifikacji nauczycieli,
- programy dostosowania struktury i kwalifikacji nauczycieli do zmieniającej się sytuacji demograficznej w szkolnictwie.

Priorytet X. Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich

Cel Priorytetu będzie realizowany w szczególności poprzez wsparcie dla inicjatyw lokalnych oraz paktów na rzecz aktywizacji społeczności lokalnych przyczyniających się do tworzenia oraz realizacji lokalnych strategii rozwoju kapitału ludzkiego poprzez zatrudnienie, integrację społeczną oraz edukację na obszarach wiejskich poprzez:

- pobudzanie aktywności środowisk lokalnych i ich zaangażowanie w działania zapobiegające marginalizacji obszarów wiejskich,

- działania szkoleniowe, informacyjno-promocyjne oraz doradcze służące zaangażowaniu mieszkańców w proces przygotowywania koncepcji rozwoju obszarów wiejskich,
- realizację strategii rozwoju zasobów ludzkich na obszarach wiejskich poprzez animowanie współpracy partnerów lokalnych.

4.4.5 Program rozwoju obszarów wiejskich na lata 2007-2013

Oś 1. Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego

W ramach tej osi zostaną zaplanowane działania wspierające proces restrukturyzacji gospodarstw rolnych i wzmocnienie kapitału rzeczowego, przy możliwości ograniczenia wsparcia dla gospodarstw największych. Działania w tym sektorze powinny być skierowane na dalszą poprawę konkurencyjności przemysłu spożywczego, w szczególności w odniesieniu do mikro i małych przedsiębiorstw, oraz wsparcie kreowania wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej.

Poprawa konkurencyjności sektora rolnego będzie również realizowana poprzez zapewnienie wsparcia konkurencyjności zakresie jakości produkcji, polepszania infrastruktury wsi konkurencyjności tworzenia grup zrzeszających producentów rolnych.

W ramach tej osi realizowane będą działania mające na celu pomoc w zdobywaniu wykształcenia i podnoszeniu kwalifikacji osób zamieszkujących tereny wiejskie. Będą to między innymi: kształcenia zawodowe, działania informacyjne i szkoleniowe oraz umożliwienie korzystania z usług doradczych.

W celu przyspieszenia odpowiednich przekształceń strukturalnych zostaną zaplanowane instrumenty wsparcia skierowane do młodych rolników, jak również zapewnione zostaną źródła utrzymania osobom w wieku przedemerytalnym, rezygnującym z działalności rolniczej.

Oś 2. Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich

W ramach tej osi wprowadzone zostaną instrumenty wsparcia oraz zachęty dla rolników, które będą sprzyjały zachowaniu i poprawie stanu siedlisk przyrodniczych i ostoi gatunków, stanowiących dobro publiczne. Cel ten będzie realizowany poprzez bezpośrednie działania, związane z odpowiednimi praktykami rolniczymi w obrębie gospodarstwa, takimi jak promowanie zrównoważonego sposobu gospodarowania, odpowiednie użytkowanie gleb i ochrona wód, kształtowanie struktury krajobrazu, przywracanie walorów lub utrzymanie stanu cennych siedlisk użytkowanych rolniczo.

Tego typu wsparcia będą dodatkowo synergicznie uzupełniane poprzez instrumenty związane z różnicowaniem działalności gospodarczej w kierunku pozarolniczym, np. związane z działalnością turystyczną, rzemieślniczą, usługową, itp.

W ramach tej osi będą też zaplanowane instrumenty, które przyczynią się do zwiększenie stopnia lesistości w Polsce poprzez przeznaczenie gruntów rolnych (użytkowanych i odłogowanych) do zalesienia.

Większość możliwych do realizacji działań związanych z ochroną środowiska naturalnego ma charakter wieloletni, a ich realizacja będzie w sposób trwały wpływać na zrównoważony i wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Ze względu na uniwersalny charakter działań i zróżnicowaną ofertę, z instrumentów wsparcia będą korzystały zarówno silne i dobrze zorganizowane gospodarstwa, jak również mniejsze, funkcjonujące w sposób tradycyjny, tj. przy dużych nakładach własnej i niewielkiej presji na środowisko.

Oś 3. Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej

Instrumenty dostępne w ramach Osi 3 uzupełniają priorytety zdefiniowane w ramach pierwszych dwóch osi i w sposób synergiczny mogą pozytywnie oddziaływać na mieszkańców obszarów wiejskich. Pobudzenie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich będzie pośrednio wpływać także na możliwość koncentracji produkcji rolniczej i przejścia ludności związanej z rolnictwem do pracy w innych sektorach gospodarki, a co za tym idzie – tworzyć warunki dla przekształceń wewnątrz sektora rolnego, w tym zwłaszcza redukcji bezrobocia ukrytego, powiększania areału gospodarstw rolnych, ich modernizacji, poprawy konkurencyjności i ukierunkowania rynkowego produkcji.

Pierwsza grupa działań dotyczy różnicowania działalności gospodarczej. Do najważniejszych zadań należy zwiększenie wartości dodanej do produktów, np. poprzez konfekcjonowanie, stymulowanie rynku produktów lokalnych najważniejszych regionalnych, turystyki, handlu, doradztwa, usług.

W procesach rozwoju obszarów wiejskich szczególna rola przypada ośrodkom miejskim – jako podstawowym miejscom, w których ludność wiejska może znaleźć miejsca pracy i podwyższyć poziom edukacji i umiejętności oraz znaleźć zaspokojenie potrzeb zdrowotnych i aspiracji kulturalnych. Szczególne znaczenie w tym kontekście ma wspieranie rozwoju tych funkcji małych miast i wybranych ośrodków gminnych, które związane są bezpośrednio z procesami restrukturyzacyjnymi na obszarach wiejskich, w tym w szczególności usług zdrowotnych, edukacji na poziomie szkolnictwa średniego, rozwoju małych firm w sektorach pozarolniczych, turystyki przyjazdowej, funkcji uzdrowiskowych.

Drugą grupę stanowią instrumenty mające na celu poprawę jakości życia. Dotyczą one odnowy wsi, poprawy stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego. W pełni uwzględniają one ważne funkcje społeczne i kulturalne, co z pewnością przyczyni się do polepszenia jakości życia i może stanowić dodatkowy czynnik, kształtujący przemiany strukturalne i przeciwdziałający depopulacji, a wręcz tworzący silniejsze poczucie identyfikacji mieszkańców z obszarów wiejskich z ich regionem wraz z jego tradycjami i wartościami.

Oś 4. LEADER

Leader jest podejściem przekrojowym, umożliwiającym realizowanie i wdrażanie celów przede wszystkim Osi 3.

Celem Osi 4 jest aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich poprzez budowanie potencjału społecznego na wsi, zwiększenie potencjału zdobywania środków finansowych i ich wykorzystania, a także polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja. Aktywizacja społeczności wiejskich wymaga włączenia do planowania i wdrażania lokalnych inicjatyw partnerów społecznych. Temu przedsięwzięciu służy podejście Leader.

Leader jest podejściem do rozwoju obszarów wiejskich, polegającym na oddolnym opracowaniu przez lokalną społeczność wiejską lokalnej strategii rozwoju obszarów wiejskich oraz realizacji wynikających z niej innowacyjnych projektów łączących zasoby, wiedzę i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego. Przedstawiciele ci tworzą tzw. Lokalną Grupę Działania – partnerstwo międzysektorowe, które samodzielnie wybiera projekty, a ich realizacja przyczynia się do osiągnięcia celów wspólnie opracowanej strategii.

Realizacja osi 4 w dłuższej perspektywie przyczyni się do osiągnięcia celów Odnowionej Strategii Lizbońskiej oraz Strategii z Göteborga w tym: zwiększenia miejsc pracy i zwiększenia różnorodności gospodarczej obszarów wiejskich. Poprzez wdrażanie podejścia LEADER możliwe będzie wzmocnienie kapitału społecznego na wsi, poprawa samoorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym. Jednocześnie wdrażanie oddolnych zintegrowanych strategii lokalnych pozwoli na zapewnienie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, w tym zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi.

Informacje o Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 oraz o wymienionych w opracowaniu programach operacyjnych są wg stanu wiedzy na dn. 8 czerwca 2007 r.

Część V

5 UWARUNKOWANIA REALIZACJI STRATEGII

5.1 Uwarunkowania instytucjonalno-prawne

- Uchwała Rady Powiatu o przyjęciu strategii
- Opracowanie i przyjęcie programów sektorowych
- Uchwalenie Wieloletniego Planu Inwestycyjnego
- Uchwały budżetowe

5.2 Wyznaczenie podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie strategii

Konstruowanie układu podmiotów zaangażowanych w realizację strategii (i relacji między nimi) opiera się na założeniu, że powiat i gminy stanowią względną całość z wzajemnie uzupełniającymi się funkcjami i zadaniami. Powiat dobrze może pełnić rolę koordynatora i wykonawcy tych wszystkich celów, które może zrealizować.

Warunkiem realizacji strategii (chodzi o wszystkie cele) jest akceptacja gmin dla treści strategii i ich włączenie się w realizację tych zadań, które zależą od gmin i leżą w ich kompetencjach. W związku z powyższym w układzie podmiotów realizujących strategię znajdują się przede wszystkim powiat i gminy.

Następujący układ podmiotów będzie funkcjonalny dla realizacji strategii:

- **Zarząd Powiatu** – odpowiedzialny za wdrażanie i propozycje aktualizacji (zmian) strategii; główny koordynator działań wykonawczych monitoringu i promocji strategii.
- **Rada Powiatu** – organ decyzyjny w zakresie aktualizacji strategii, jej współfinansowania z budżetu powiatu i stanowienia prawa warunkującego jej realizację (plany, programy).
- **Powiatowe Forum na Rzecz Strategii Rozwoju Powiatu** (formuła, tryb powoływania i funkcjonowania oraz zakres kompetencji ustalone w wyniku konsultacji) - ciało pełniące funkcję społecznego koordynatora poczynań powiatu i gmin oraz innych jednostek nie będących jednostkami organizacyjnymi i podległymi jednostkom samorządu terytorialnego (przedsiębiorcy, rolnicy, organizacje pozarządowe, kościół, jednostki państwowe i inne podmioty mające wpływ na realizację strategii).
- **Koordynatorzy celów operacyjnych** (lub zadań) – wyznaczeni przez Zarząd w porozumieniu z Choszczeńskim Forum Samorządowym na Rzecz Realizacji Strategii Powiatu, osoby lub instytucje odpowiedzialne za realizację konkretnych celów lub zadań w ramach przydzielonych im środków i kompetencji.
- **Centrum Zarządzania Operacyjnego** – wydzielona w Starostwie Powiatowym komórka organizacyjna, której celem będzie prowadzenie bieżących spraw związanych ze strategią w tym ewidencji działań, gromadzenie dokumentacji, a także koordynowanie współpracy pomiędzy jednostkami (podmiotami) realizującymi strategię, udzielanie informacji, organizowanie działalności promocyjnej, monitoringu i ewaluacji oraz innych czynności powierzonych przez Zarząd Powiatu lub starostę.

5.3 Monitoring i ewaluacja

- **Monitoring** służyć ma ocenie śledzenia realizacji strategii w aspekcie osiągnięcia założonych celów w przyjętych cezurach czasowych.
- **Ewaluacja** służyć ma ocenie osiągniętych rezultatów za pomocą przyjętych wskaźników.

Przyjmuje się, iż do ewaluacji służyć będą następujące wskaźniki:

- stopa i dynamika bezrobocia,
- ilość nowopowstałych podmiotów gospodarczych,
- saldo migracji,
- zmiany w sektorowej strukturze zatrudnienia,
- tempo przyrostu miejsc pracy w sektorze pozarolniczym,
- wskaźniki rozwoju infrastruktury technicznej.

Powyższy zestaw wskaźników może ulec rozszerzeniu w zależności od zmian poczynionych w strategii. Monitoring uwzględniać będzie także ocenę wdrażania dokumentów o zasięgu wojewódzkim oraz będących w zasobach powiatu.

5.4 Promocja strategii

Polegać będzie na systematycznym informowaniu społeczeństwa przez podmioty odpowiedzialne za realizację strategii poprzez rozliczne formy:

- stałe cykliczne narady,
- działania informacyjne rzecznika prasowego,
- strony internetowe powiatu,
- współpracę z lokalnymi mediami,
- informowanie uczniów w szkołach na lekcjach WOŚ,
- prowadzenie własnej działalności promocyjnej w formie folderów, wydawnictw książkowych etc.,
- w trakcie realizacji zadań inwestycyjnych i remontowych, zamieszczanie stosownych informacji w budynkach i jednostkach starostwa (gmin).

6 ZAŁĄCZNIKI

Załącznik Nr 1. Spis tabel

Załącznik Nr 2. Ankieta dla uczestników spotkania konsultacyjnego w Choszczynie

Załącznik Nr 3. Skrócona analiza ankiet wśród gimnazjalistów

Załącznik Nr 4. Ankieta dla uczniów kl. III gimnazjum

Załącznik Nr 5. Skrócona analiza ankiet wśród maturzystów

Załącznik Nr 6. Ankieta dla maturzystów

Załącznik Nr 7. Skrócona analiza ankiet wśród rolników

Załącznik Nr 8. Ankieta dla rolników – właścicieli gospodarstw towarowych

Załącznik Nr 9. Skrócona analiza ankiet wśród bezrobotnych

Załącznik Nr 10. Ankieta dla bezrobotnych

Załącznik Nr 11. Tabela. Bilans Otwarcia 31.12.1998. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w latach 1998 i 2005

Załącznik Nr 12. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w powiecie choszczeńskim

Załącznik Nr 13. Państwowe jednostki produkcyjne rolnictwa przejęte do zasobu własności rolnej Skarbu Państwa w powiecie choszczeńskim

Załącznik Nr 14. Powierzchnia, ludność oraz lokaty gmin powiatu choszczeńskiego (w 2006 r.)

Załącznik Nr 15. Gospodarstwa rolne według prowadzonej działalności w powiecie choszczeńskim

Załącznik Nr 16. Charakterystyka struktury użytkowania gruntów na terenie powiatu choszczeńskiego w latach 1999-2007 (ha)

Załącznik Nr 17. Gospodarstwa rolne wg poziomu wykształcenia rolniczego osoby kierującej w powiecie choszczeńskim

Załącznik Nr 18. Powiat choszczeński. Ludność wg wieku, stan na dn. 31.12.2005 r.

Załącznik Nr 19. Użytkowanie gruntów wg gmin administracyjnych w 1989 r. (ha)

Załącznik Nr 20. Struktura użytków rolnych w powiecie choszczeńskim

Załącznik nr 1**Spis tabel:**

Tabela 1 Podstawowe parametry Głównych Zbiorników Wód Powierzchniowych.....	17
Tabela 2 Charakterystyka jezior na terenie powiatu choszczeńskiego	19
Tabela 3 Procentowy udział gleb według klas bonitacyjnych i gmin powiatu choszczeńskiego	20
Tabela 4 Kompleksy przydatności rolniczej gleb według gmin w powiecie choszczeńskim (w %).....	20
Tabela 5 Wykaz obiektów zieleni urządzonej na terenie powiatu choszczeńskiego	22
Tabela 6 Wykaz. Rezerwaty przyrody na terenie powiatu choszczeńskiego.....	25
Tabela 7 Wykaz. Pomniki przyrody na terenie powiatu choszczeńskiego	26
Tabela 8 Zestawienie powierzchni użytków ekologicznych na terenie powiatu wg gmin	31
Tabela 9 Podział administracyjny i ludność w powiecie choszczeńskim	38
Tabela 10 Zestawienie miejscowości powiatu wg liczby mieszkańców, stan na 31.12.2006 r.	39
Tabela 11 Miejscowości wg liczby mieszkańców - stan na dn. 31.12.2006 r.	40
Tabela 12 Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w powiecie choszczeńskim	44
Tabela 13 Ruch naturalny ludności w powiecie choszczeńskim	45
Tabela 14 Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały w powiecie choszczeńskim.....	45
Tabela 15 Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia w latach 2002-2006	48
Tabela 16 Bezrobotni według gmin na dzień 31 marca 2007 r.....	48
Tabela 17 Struktura osób zarejestrowanych w PUP w Choszcźnie	49
Tabela 18 Liczba ofert pracy, liczba wizyt i wolne miejsca pracy zdobyte podczas wizyt u pracodawców.....	50
Tabela 19 Wykaz. Formy aktywizacji osób bezrobotnych wykorzystywane przez PUP w Choszcźnie	50
Tabela 20 Gmina Bierzwnik. Struktura bezrobocia	51
Tabela 21 Gmina Choszczno. Struktura bezrobocia	52
Tabela 22 Gmina Drawno. Struktura bezrobocia.....	52
Tabela 23 Gmina Krzęcin. Struktura bezrobocia	53
Tabela 24 Gmina Pełczyce. Struktura bezrobocia	53
Tabela 25 Gmina Recz. Struktura bezrobocia.....	54
Tabela 26 Absolwenci Zespołu Szkół Nr 1 w latach 2002-2006.....	56
Tabela 27 Absolwenci Zespołu Szkół Nr 2 w latach 2002-2006.....	57
Tabela 28 Liczba uczniów w szkołach prowadzonych przez lata 2002-2006.....	61
Tabela 29 Planowane oddziały i liczba uczniów w poszczególnych typach szkół.....	62
Tabela 30 Liczba etatów nauczycieli zatrudnionych w szkołach i placówkach powiatu (bez szkół	63
Tabela 31 Struktura zatrudnienia nauczycieli według stopnia awansu zawodowego.....	63
Tabela 32 Baza materialna szkół i placówek oświatowych	63
Tabela 33 Liczba pacjentów na oddziałach w latach 2005, 2006	65
Tabela 34 Żłobki i oddziały żłobkowe oraz domy i zakłady pomocy społecznej w powiecie choszczeńskim.....	67
Tabela 35 Instytucje Pomocy Społecznej o zasięgu ponadgminnym w latach 2002-2006.....	68
Tabela 36 Liczba wniosków rozpatrzonych przez Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności	68

Tabela 37 Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w latach 2002-2006.....	68
Tabela 38 Zdarzenia na terenie powiatu choszczeńskiego w okresie 01.01.2002 – 25.09.2006	69
Tabela 39 Zagrożenie i przestępstwa w okresie październik 2002 – wrzesień 2006.....	69
Tabela 40 Wykrywalność przestępstw o charakterze kryminalnym w latach 2002-2006	70
Tabela 41 Wykrywalność ogólna przestępstw w latach 2002-2006	70
Tabela 42 Zdarzenia drogowe w latach 2002-2006	70
Tabela 43 <i>Pokrzywdzeni w wyniku zdarzeń drogowych w okresie 10.12.2002-1.09.2006</i>	71
Tabela 44 Biblioteki publiczne w latach 2002-2005.....	73
Tabela 45 Formy pracy prowadzone w bibliotekach w latach 2002-2006	74
Tabela 46 Wykaz. Zadania Starostwa Powiatowego z zakresu gospodarki nieruchomościami	79
Tabela 47 Zasoby mieszkaniowe w latach 2002-2006 według lokalizacji	81
Tabela 48 Zasoby mieszkaniowe – stan 31.12.2005 r.....	82
Tabela 49 Mieszkania oddane do użytkowania w latach 1999-2006.....	82
Tabela 50 Sklepy i stacje paliw 1999-2006	83
Tabela 51 Drogi wojewódzkie na terenie powiatu choszczeńskiego.....	84
Tabela 52 Charakterystyka dróg powiatowych w latach 1999-2006 (km)	85
Tabela 53 Drogi gminne w latach 1998-2004 (km)	87
Tabela 54 Wydawanie praw jazdy w latach 2002-2006	90
Tabela 55 Charakterystyka połączeń telekomunikacyjnych	99
Tabela 56 Wskaźnik jakości połączeń telekomunikacyjnych za 2006 rok	99
Tabela 57 Wskaźnik liczby uszkodzeń łączy za 2006 rok.....	100
Tabela 58 Wskaźnik - czas usunięcia usterek za 2006 rok	100
Tabela 59 Wskaźnik sprawnych aparatów publicznych za 2006 r.....	100
Tabela 60 Długość sieci rozdzielczej wodociągowej w latach 1999-2005.....	103
Tabela 61 Składowiska odpadów na terenie powiatu choszczeńskiego – czynne i zamknięte	109
Tabela 62 Wykaz. Zakłady i punkty przyjmujące sprzęt do utylizacji na terenie powiatu....	111
Tabela 63 Wykaz urządzeń elektroenergetycznych.....	116
Tabela 64 Oszczędności w zużyciu energii elektrycznej oraz tendencje w sektorze gospodarstw domowych.....	117
Tabela 65 Kotłownie i sieci ciepłownicze.....	119
Tabela 66 Szczegółowy opis miast i gmin zgazyfikowanych w powiecie	121
Tabela 67 Wykaz. Obszar nadleśnictw na terenie powiatu choszczeńskiego w 2007 r.....	130
Tabela 68 Zestawienie obszaru lasów nadleśnictw z terenu powiatu choszczeńskiego	131
Tabela 69 Projekt planu inwestycji wodno-melioracyjnych na lata 2007-2013 wg potrzeb ZZMiUW.....	134

Załącznik nr 2

INSTYTUT ROZWOJU REGIONALNEGO
STOWARZYSZENIE ROZWOJU REGIONALNEGO POMERANIA

marzec 2007 r.

Zespół opracowujący Strategię Rozwoju Powiatu Choszczeńskiego zwraca się z uprzejmą prośbą o wypełnienie niniejszej ankiety. Państwa opinie będą miały wpływ na ostateczny kształt tego opracowania.

Ankieta jest całkowicie anonimowa.

1. Czy Pana/Pani zdaniem powiat jest potrzebny? (*podkreśl odpowiedź*):

- a) tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) nie
- e) nie mam zdania

2. Jak Pan/Pani ocenia stopień zaspokojenia potrzeb mieszkańców przez władze i instytucje powiatu?

Według skali ocen od 1 - zaspokojenie potrzeb w stopniu niedostatecznym do 5 - zaspokojenie potrzeb w stopniu bardzo wysokim. Umieść stosowną ocenę przy niżej wymienionych dziedzinach.

- a) służba zdrowia
- b) szkolnictwo ponadgimnazjalne
- c) Powiatowy Urząd Pracy
- d) kultura i sport
- e) drogi powiatowe
- f) komunikacja społeczna z władzami powiatu
- g) obsługa obywateli w starostwie
- h) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

3. Czego Pana/Pani zdaniem mieszkańcy powiatu potrzebują dziś najbardziej? Proszę wymienić te potrzeby według rangi od najważniejszej do mniej ważnej.

- a.
- b.
- c.
- d.
- e.

- f.
 g.

4. Czy Pana/Pani zdaniem, powiat jest w stanie zaspokoić te potrzeby? *Do uszeregowanych przez Pana/Panią potrzeb proszę postawić znak „x” w stosownym miejscu.*

potrzeby jak wyżej	możliwości powiatu w realizacji wskazanych potrzeb				
	tak	raczej tak	raczej nie	nie	trudno powiedzieć
a.					
b.					
c.					
d.					
e.					
f.					
g.					

5. Czy wiąże Pan/Pani swoje przyszłe losy z powiatem choszczeńskim?
 (*podkreśl*)

- a) tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) nie
- e) trudno powiedzieć

Tych, którzy wybrali odpowiedź a, b, c, d prosimy o krótkie uzasadnienie.

.....

6. Czy sądzi Pan/Pani, że mieszkańcy powiatu utożsamiają się z nim?

- a) tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) nie
- e) trudno powiedzieć

7. Czy sądzi Pan/Pani, że istnieje jakaś dziedzina (poza wymienionymi w ustawach) w której powiat mógłby być pomocny gminom?

- a) tak
- b) nie
- c) trudno powiedzieć

Jeśli „tak” to jaka to dziedzina?

.....

.....

.....

.....

Skrócona analiza ankiet wśród gimnazjalistów powiatu choszczeńskiego

Ankiety przeprowadzono marcu 2007 wśród uczniów III klas gimnazjów z powiatu choszczeńskiego. Wzięło w niej udział 305 osób.

Dzieci zapytane o to, czy zamierzają kontynuować naukę, wszystkie poza jedną osobą, odpowiedziały twierdząco. Ocena warunków, w jakich przebiegała ich dotychczasowa nauka wypada nienajgorzej. Prawie 63 % uczniów twierdzi, iż uczyło się w dobrych lub bardzo dobrych warunkach. W ocenie 32 % badanych ich szkoły były przeciętne natomiast tylko 5 % uczniów oceniła swoje warunki jako słabe.

Niepokoić może rysujący się brak zakorzenienia dzieci w zamieszkiwanych gminach. Gimnazjaliści zapytani o to, czy wiążą swoje losy z gminą, w której mieszkają, odpowiedzieli przecząco (56 %). Chciałoby zostać 26 % dzieci a 18 % jeszcze nie ma wizji przyszłości. Jest to ważny sygnał, ponieważ w dłuższej perspektywie czasowej odpływ młodych ludzi może niekorzystnie odbić się na strukturze demograficznej powiatu.

Ankietowana młodzież jest świadoma wagi wykształcenia. Dokładnie połowa gimnazjalistów planuje naukę w liceach ogólnokształcących, do techników i liceów zawodowych wybiera się 37 % badanych, zaś w szkołach zawodowych chce kontynuować naukę 13 % uczniów. Biorąc pod uwagę, iż 56 % dzieci na rodziców z wykształceniem co najwyżej zasadniczym zawodowym, dostrzec należy wzrost aspiracji edukacyjnych młodego pokolenia. Wysoka ocena wykształcenia w świadomości społecznej dzieci wskazuje na ich życiowy pragmatyzm wiążący szanse życiowe z posiadanymi kwalifikacjami. Zdobycie wykształcenia niezmiennie stanowi podstawowy kanał awansu społecznego. Potwierdza to także pytanie o ewentualne studia. Aż 80 % gimnazjalistów chciałoby w przyszłości uczyć się w szkołach wyższych, 19 % jeszcze nie wie co chce robić, pozostałych 11 % gimnazjalistów wyklucza taką możliwość.

Załącznik nr 4

INSTYTUT ROZWOJU REGIONALNEGO
STOWARZYSZENIE ROZWOJU REGIONALNEGO POMERANIA

marzec 2007 r.

ANKIETA DLA UCZNIÓW III KLAS GIMNAZJÓW

1. Czy zamierzasz kontynuować naukę? *(podkreśl wybraną odpowiedź)*
 - a) tak
 - b) nie
2. W jakiej szkole zamierzasz kontynuować naukę? *(podkreśl wybraną odpowiedź)*
 - a) szkoła zawodowa
 - b) technikum (liceum profilowane)
 - c) liceum ogólnokształcące
3. W jakiej miejscowości zamierzasz kontynuować naukę? *(wpisz nazwę miejscowości)*.....
4. Jak oceniasz swoje warunki do nauki *(podkreśl wybraną odpowiedź)*
 - a) jako bardzo dobre
 - b) jako dobre
 - c) jako przeciętne
 - d) jako słabe
 - e) jako bardzo słabe
5. Czy wiążesz swoje losy z gminą, w której mieszkasz? *(podkreśl wybraną odpowiedź)*
 - a) tak
 - b) raczej tak
 - c) raczej nie
 - d) nie
 - e) trudno powiedzieć
6. Czy chciałbyś/chciałabyś w przyszłości studiować? *(podkreśl wybraną odpowiedź)*

- a) zdecydowanie tak
- b) raczej tak
- c) raczej nie
- d) zdecydowanie nie
- e) trudno powiedzieć

* * *

DANE SOCJODEMOGRAFICZNE (*wstaw „x” w wybranym miejscu*)

- a) ***płeć:***

	M	
	K	

- b) ***miejsce zamieszkania:***
 - miejsowość, w której znajduje się gimnazjum
 - miejsowość poza siedzibą gimnazjum

- c) ***wykształcenie rodziców:***

	Matka	Ojciec
niepełne podstawowe		
podstawowe		
zasadnicze zawodowe		
średnie		
wyższe		

- d) ***miejsce pracy rodziców:***

	Matka	Ojciec
rencistka/rencista		
emerytka/emeryt		
bezrobotna		
pracownik fizyczny		
praca we własnym gospodarstwie rolnym		
praca we własnej firmie		
pracownik umysłowy		

Załącznik nr 5**Skrócona analiza ankiet wśród maturzystów powiatu choszczeńskiego**

Ankietę wypełniło 308 uczniów klas maturalnych szkół ponadgimnazjalnych powiatu choszczeńskiego, co stanowi połowę wszystkich maturzystów. Jedna trzecia respondentów mieszka w Choszczynie, pozostali w innych miejscowościach powiatu. Nieliczni – 5 osób, poza powiatem.

Po pomyślnie zdanej maturze blisko 90 % (273 osoby) wyraziło wolę studiowania, pozostali zamierzają pracować, z czego część studiować zaocznie. Dziś większość maturzystów (60 %) nie wie jeszcze z jakim miejscem zwiąże swoje losy życiowe i zawodowe. Ci, którzy planują, rzadko wymieniają miejscowości w powiecie (10% - 31 osób) spośród grupy wiążącej swoje losy z miejscowościami poza powiatem (1/3 badanych) większość wymienia Szczecin, dalej Poznań, Warszawę i rzadko inne miasta.

Większość badanych (2/3) ocenia ogólnie warunki życia w swoich miejscowościach jako dobre, przeciętne. Złe oceny w poszczególnych sferach są mocno zróżnicowane. Edukację pozytywnie oceniło 51 %, pozostali ocenili ją negatywnie (32 %) i jako przeciętną (17%)

Większość badanych (70 %) źle oceniło opiekę zdrowotną (kolejki do specjalistów, trudny dostęp do lekarza z powodu braku przychodni, trudne możliwości dojazdu). Dobrze oceniło tę sferę życia 30 %.

Dziedziną budzącą negatywne konotacje jest stan dróg w powiecie, ponad 80 % negatywnych ocen. Przy tej okazji znaczna część (30 %) maturzystów stwierdziła, że brak jest dobrej komunikacji między miejscowościami powiatu.

Krytycznej ocenie większość respondentów (2/3) poddało możliwość uczestnictwa w życiu kulturalnym. Treść krytycznej oceny dotyczy najczęściej braku miejsc spotkań dla młodzieży (pub, kawiarnia, świetlica, kino, dyskoteka). Najmniej ocen krytycznych wyrazili maturzyści z Choszczyna.

Na pytanie dotyczące hipotetycznej działalności respondentów jako burmistrzów (wójtów) uzyskano następujące wskazania ich deklarowanej aktywności :

- naprawa, remonty dróg i chodników 70 %
- tworzenie nowych miejsc pracy 61 %
- sfera kultury (głównie kwestia miejsca spotkań i rozrywki młodzieży) 58
- inne wskazania (każdorazowo mniej niż 10 %) dotyczyły głównie: ulg dla inwestorów, pomocy dla najuboższych i pozyskiwania funduszy z UE.

Respondenci proszeni o listę przedsięwzięć, które ich zdaniem należy wykonać w powiecie choszczeńskim, wymienili następujące:

- budowa, remonty dróg i chodników 70 %
- tworzenie miejsc dla spędzania wolnego czasu 20 %
- walka z bezrobociem 15,6 %
- remont dworca PKP w Choszczynie 8,4%

- budowa kanalizacji na wsi	7,8%
- remont kina w Choszczynie	5,8%
- połączenia PKS z małymi miejscowościami	5,8%

Większość badanych maturzystów krytycznie ocenia swoje miejsce zamieszkania.

Jedynie dwie osoby wymieniły powody do dumy z miejscowości, w których mieszkają.

Są to „Wodny Raj” i „oddział rehabilitacji”. Respondenci wytykają dorosłym na stanowiskach częstokroć brak dbałości o dobro mieszkańców (42,2 %) i rzadziej korupcję (14 %).

Respondenci – mieszkańcy Choszczyna często wspominali o zadłużeniu ich gminy, które ich zdaniem jest barierą jej rozwoju.

Załącznik nr 6

INSTYTUT ROZWOJU REGIONALNEGO
STOWARZYSZENIE ROZWOJU REGIONALNEGO POMERANIA

marzec 2007 r.

W imieniu Starosty i Rady Powiatu Choszczeńskiego zwracamy się do Ciebie z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Ankieta jest jedną z form poznania opinii społecznej niezbędnej do opracowania Strategii Powiatu Choszczeńskiego. Twórcy Strategii mogą ją opracować profesjonalnie i odpowiedzialnie tylko wówczas, kiedy uwzględnią ona będzie opinie tych, dla których jest tworzona.

Twoja opinia jest dla nas bardzo ważna. Ankieta jest całkowicie anonimowa.

1. Po pomyślnie zdanej maturze zamierzam: *(zaznacz odpowiedź)*
 - a. studiować
 - b. podjąć pracę
 - c. inne – *co?*.....

2. Z jakim miejscem wiążesz swoje plany życiowe? *(zaznacz odpowiedź)*
 - a. z którąś z miejscowości powiatu choszczeńskiego *(wymień o ile to możliwe)*.....
 - b. z miejscowością spoza powiatu choszczeńskiego *(wymień o ile to możliwe)*
 - c. dziś trudno powiedzieć

3. Jak oceniasz warunki życia w miejscowości, w której mieszkasz?
Opisz je krótko mając na uwadze różne dziedziny życia, np. edukacja, służba zdrowia, kultura, drogi itd.
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Gdybym był burmistrzem/wójtem gminy, w której mieszkam, to: *(rozwiń temat)*
.....
.....
.....
.....

5. Wymień przedsięwzięcia, które Twoim zdaniem trzeba wykonać w powiecie choszczeńskim?

a. pilnie

.....
.....
.....
.....

b. w dalszej perspektywie

.....
.....
.....

Prosimy o zakreślenie znakiem „X” odpowiedzi na następujące pytania:

A. płeć : kobieta

mężczyzna

B. miejsce zamieszkania:

1) Choszczno

2) inne miasto w powiecie choszczeńskim

3) wieś w powiecie choszczeńskim

4) miejscowość poza powiatem choszczeńskim

C. wykształcenie rodziców:

ojciec

matka

zawodowe

średnie

wyższe

D. zawód wykonywany rodziców:

ojciec

matka

humanistyczny

lekarz

ekonomista

prawnik

techniczny

rolnik

inny

Skrócona analiza ankiet wśród rolników gospodarstw towarowych

W ankiecie wzięło udział 53 rolników gospodarstw towarowych, w tym 44 mężczyzn i 9 kobiet, z czego 2/3 pozostaje w związkach małżeńskich. Badana grupa nie odzwierciedla typowej dla wsi struktury wykształcenia, ponieważ ponad połowa ankietowanych ma wykształcenia średnie bądź wyższe. Wśród ankietowanych, najwięcej osób (34) jest w wieku 41 - 55 lat pozostali są młodszy.

Połowa respondentów dzierżawi lub ma w użyczeniu ziemię, średnio jest to około 21 hektarów. Grunty dzierżawione są bądź z Agencji Nieruchomości Rolnych (9) lub od rolników indywidualnych. Żaden z respondentów nie odługuje ziemi, wprost przeciwnie, 2/3 zamierza w przyszłości powiększyć swoje gospodarstwa. Ankietowani rolnicy deklarują, iż w ciągu najbliższych 3 lat chcieliby dokonać inwestycji w gospodarstwie (41 osób). Dotyczyłyby one zakupu maszyn oraz budowy i remontu budynków gospodarczych. Około 1/3 rolników zamierza zwiększyć pogłowie zwierząt - bydła i trzody chlewnej. Przeszło połowa prowadzonych gospodarstw (31) obciążona jest kredytami.

Ankietowani zapytani o to ,czy w ich gospodarstwach panują warunki do spłaty zadłużenia poza 3 osobami odpowiedzieli twierdząco.

Wszyscy właściciele gospodarstw skorzystali z dopłat bezpośrednich z UE, zaś 20 osób ubiegało się również o dotacje w ramach funduszy strukturalnych na działania modernizacyjne w gospodarce. Dotacje przyznano 18 osobom.

Opinia dotycząca wpływu członkostwa Polski w UE na rodzaj produkcji w gospodarstwie dzieli badaną grupę na dwie części. Nieco ponad połowa stwierdza, że nic się nie zmieniło, pozostali, że zmiany są zauważalne. W opinii 2/3 badanych po przystąpieniu Polski do UE zwiększyła się dochodowość ich gospodarstw.

marzec 2007 r.

ANKIETA DLA ROLNIKÓW GOSPODARSTW TOWAROWYCH

W imieniu Starosty i Rady Powiatu Choszczeńskiego zwracamy się do Pana/Pani z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Ankieta jest jedną z form poznania opinii społecznej niezbędnej do opracowania Strategii Powiatu Choszczeńskiego. Twórcy Strategii mogą ją opracować profesjonalnie i odpowiedzialnie tylko wówczas, kiedy uwzględnić ona będzie opinie tych, dla których jest tworzona.

Państwa opinia jest dla nas bardzo ważna. Ankieta jest całkowicie anonimowa.

Proszę podkreślić wybraną odpowiedź.

1. Czy dzierżawi Pan/Pani lub ma w użyczeniu ziemię uprawną?

a) tak

b) nie

2. Jeśli tak to ile wynosi powierzchnia dzierżawiona? ha

Od kogo dzierżawi/użycza Pan/Pani grunty?

a) Agencja Nieruchomości Rolnych

b) Lasy Państwowe

c) rolnik indywidualny

d) inny podmiot

3. Czy odługuje Pan/Pani ziemię uprawną?

a) tak

b) nie

Jeśli tak, to ile wynosi odłogowana powierzchnia? ha

4. Czy ma Pan/Pani zamiar powiększyć gospodarstwo rolne?

a) tak

b) nie

Jeśli tak, to o ile hektarów? ha

5. Czy w ciągu najbliższych 3 lat zamierza Pan/Pani zwiększyć pogłowie zwierząt??

a) tak

b) nie

Jeśli tak, to jakich?

a) bydła

b) trzody chlewnej

- c) owiec
- d) koni
- e) innych (jakich?)

6. Czy w ciągu najbliższych 3 lat zamierza Pan/Pani zainwestować w gospodarstwo?

- a) tak
- b) nie
- c) trudno powiedzieć

Jeśli tak, to czego mają dotyczyć inwestycje?

- a) remont budynków gospodarczych
- b) budowa/rozbudowa budynków gospodarczych
- c) zakup maszyn i urządzeń
- d) zakup zwierząt
- e) inne (jakie?)

7. Czy prowadzi Pan/Pani działalność pozarolniczą?

- a) tak
- b) nie

Jeśli tak, to jest to?

- a) handel
- b) produkcja
- c) praca (w formie umowy o pracę lub umowy-zlecenie)
- d) agroturystyka
- e) inne (jakie?)

8. Czy Pana/Pani gospodarstwo jest obciążone kredytem?

- a) tak
- b) nie

9. Czy Pana/Pani gospodarstwo ma warunki do spłaty kredytu?

- a) tak
- b) raczej tak
- c) nie
- d) raczej nie

10. Jeśli nie (raczej nie), to jakie przeszkody utrudniają spłatę kredytu?

.....
.....

11. Czy korzysta Pan/Pani z dopłat bezpośrednich z UE?

- a) tak
- b) nie

12. Czy ubiegał/ubiegała się Pan/Pani o dotację z UE w ramach funduszy strukturalnych na inwestycje bądź inne działania modernizacyjne lub restrukturyzacyjne w swoim gospodarstwie?

a) tak

b) nie

Jeśli tak, to z jakim skutkiem?

a) otrzymałem/am dotację

b) wniosek przeszedł etap formalno-prawny, oczekuję na decyzję

c) nie otrzymałem dotacji

Jeśli nie, to dlaczego nie ubiegał/a się Pan/Pani o dotację?

.....
.....

13. Czy członkostwo Polski w UE wpłynęło na rodzaj produkcji w Pana/Pani gospodarstwie?

a) tak

b) nie

Jeśli tak, to co Pan/Pani zmienił/a (zmodernizował/a)?

.....
.....

14. Czy członkostwo Polski w UE wpłynęło na dochodowość Pana/Pani gospodarstwa?

a) tak, uległa ona istotnemu zwiększeniu

b) tak, uległa ona pewnemu zwiększeniu

c) nie wpłynęło to na dochodowość mojego gospodarstwa

d) tak, dochodowość mojego gospodarstwa uległa zmniejszeniu

* * *

DANE SOCJODEMOGRAFICZNE (podkreśl wybraną odpowiedź)

1. Płeć:

a) mężczyzna

b) kobieta

2. Stan cywilny:

a) kawaler

b) panna

c) żonaty

d) zamężna

- e) wdowiec
- f) wdowa
- g) rozwiedziony/a

3. Wiek:

- a) 18 – 25 lat
- b) 26 – 30 lat
- c) 31 – 35 lat
- d) 36 – 40 lat
- e) 41 – 45 lat
- f) 46 – 55 lat
- g) 56 – 65 lat
- h) powyżej 65 lat

4. Wykształcenie:

- a) podstawowe
- b) zasadnicze zawodowe
- c) średnie
- d) wyższe

5. Liczba członków rodziny pracujących w gospodarstwie:

- a) pracuję sam/sama
- b) pracuję ze współmałżonkiem
- c) do 3 osób
- d) 4 - 5 osób
- e) powyżej 5 osób

6. Osoby „z zewnątrz” zatrudnione w gospodarstwie

- a) na umowę o pracę, liczba osób
- b) na umowę – zlecenie zatrudnionych sezonowo, liczba osób
- c) zatrudnione „na czarno”

Skrócona analiza ankiet wśród bezrobotnych powiatu choszczeńskiego

Badanie przeprowadzono w marcu 2007 roku wśród bezrobotnych mieszkańców powiatu choszczeńskiego wskazanych przez Powiatowy Urząd Pracy.

Wzięło w nim udział 99 osób, z czego 68 % stanowiły kobiety. W badanej grupie przeważały osoby w pełni zawodowych, bowiem aż 62 % respondentów było w wieku 18-40 lat. Tak jak w całej Polsce, wśród bezrobotnych dominowały osoby o wykształceniu podstawowym i zasadniczym 65 % z pozostałych 31 % miało wykształcenie średnie oraz 4 % osób wykształcenie wyższe. Wśród bezrobotnych 70 % ma na utrzymaniu dzieci.

Jako przyczyny swojego bezrobocia wskazują na zwolnienie grupowe (20 %) likwidację stanowiska pracy (19 %), trudną sytuację finansową firmy (13 %) a także, co warto zauważyć, nieatrakcyjne wynagrodzenie w stosunku do zasiłku dla bezrobotnych (11 %). Pozostałe osoby (36 %) stwierdziły, iż utrata lub brak pracy wiązał się z kłopotami natury rodzinno-zdrowotnej.

W ocenie respondentów przyczyny bezrobocia wiążą się z brakiem zakładów pracy (70 %), likwidacją PGR-ów (19 %) i innych zakładów pracy (16 %). Zapytani o sposoby zmniejszenia bezrobocia respondenci wykazali się bierną i roszczeniową postawą życiową. Postulowano o powstanie większej ilości zakładów pracy (36 %), ale też po prostu, że trzeba „dać pracę” (21 %) lub nie zatrudniać emerytów i rencistów (5 %) czy zaoferować atrakcyjne wynagrodzenie (4 %). O ulgach dla pracowników wspomniało 5 osób, incydentalnie wymieniono pozyskanie prywatnych inwestorów, inwestycje, zwiększenie swobody gospodarczej, organizowanie programów dla bezrobotnych.

Ankietowani bezrobotni pozostają bez pracy średnio 5,5 roku, co znaczy, że bezrobocie ma charakter chroniczny, ich szanse na poprawienie swojej sytuacji są raczej znikome. Powodów tak długiego pozostawania bez zatrudnienia, respondenci upatrują w braku ofert (49 %). Jednak dla sporej grupy (31 %) problemem jest dojazd do pracy a także brak odpowiednich kwalifikacji zawodowych (23 %). Blisko 29 % badanych stwierdziło, iż oferowane warunki pracy były w ich ocenie niekorzystne.

W badanej grupie ponad 60 % respondentów zadeklarowało wykonywanie prac dorywczych, tylko 6 % podejmowało próbę zorganizowania działalności na własny rachunek. Bariery w zorganizowaniu własnej działalności gospodarczej są według badanych wysokie koszty i nade wszystko lęk przed ryzykiem.

W pracach interwencyjnych uczestniczyło 24 % badanych i mniej więcej tyle samo w robotach publicznych. W szkoleniach przekwalifikujących brało udział 14 % respondentów oraz 20 % w innego rodzaju szkoleniach.

Załącznik nr 10

INSTYTUT ROZWOJU REGIONALNEGO
STOWARZYSZENIE ROZWOJU REGIONALNEGO POMERANIA

marzec 2007 r.

W imieniu Starosty i Rady Powiatu Choszczeńskiego zwracamy się do Pana/Pani z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Ankieta jest jedną z form poznania opinii społecznej niezbędnej do opracowania Strategii Powiatu Choszczeńskiego. Celem zespołu opracowującego dokument jest uwzględnienie opinii tych, dla których jest tworzona.

Państwa opinia jest dla nas bardzo ważna. Ankieta jest całkowicie anonimowa.

Proszę podkreślić wybraną odpowiedź.

1. Z jakiego powodu utracił(a) Pan/Pani pracę?

- a) trudna sytuacja finansowa firmy
- b) zwolnienia grupowe
- c) likwidacja stanowiska
- d) nieatrakcyjne wynagrodzenie w stosunku do zasiłku
- e) inne (jakie?).....

2. Co Pana/Pani zdaniem jest przyczyną wysokiego bezrobocia w gminie?

- a) mała liczba zakładów pracy
- b) upadek zakładów
- c) likwidacja PGR-ów
- d) brak zbytu
- e) inne (jakie?).....

3. W jaki sposób zdaniem Pana/Pani można zmniejszyć bezrobocie w gminie?

.....

.....

.....

.....

4. Jak długo stara się Pan(i) o pracę ? (ile lat?)

.....

5. Co jest przyczyną, tak długiego okresu poszukiwania pracy?

- a) brak miejsc pracy (ofert)
- b) problemy z dojazdem
- c) kłopoty ze zdrowiem
- d) nieodpowiednie kwalifikacje
- e) niekorzystne oferty
(np. złe warunki pracy, krótkoterminowe, zlecane, niskie wynagrodzenie)

6. Czy w okresie poszukiwania pracy wykonywał(a) Pan/Pani prace dorywcze?

- a) tak
- b) nie

7. Czy w ostatnim okresie podjął(a) Pan/Pani próbę zorganizowania działalności na własny rachunek?

- a) tak
- b) nie

Jeśli „tak”, to dotyczyła ona:

- a) handlu
- b) budownictwa
- c) gastronomii
- d) rolnictwa
- e) innej dziedziny (jakiej?).....

Jeśli „nie”, to co o tym zdecydowało?

- a) brak środków finansowych
- b) nieodpowiedni wiek
- c) obawa przed ryzykiem
- d) wysokie koszty
- e) inne (jakie przyczyny?).....

8. Czy był(a) Pan/Pani zatrudniony(a) przy:

- a) pracach interwencyjnych
 - tak
 - nie
- b) robotach publicznych
 - tak
 - nie

9. Czy uczestniczył(a) Pan/Pani w szkoleniach przekwalifikowujących?

- a) tak
- b) nie

Jeśli „tak”, to jak Pan/Pani je ocenia?

- a) pozytywnie
- b) raczej pozytywnie
- c) raczej negatywnie
- d) negatywnie
- e) nie mam zdania

Jeżeli negatywnie i raczej negatywnie to dlaczego?

.....

.....

.....

.....

10. Czy uczestniczył(a) Pan(i) w jakichkolwiek innych formach szkoleń?

- a) tak
- b) nie

DANE SOCJODEMOGRAFICZNE (podkreśl wybraną odpowiedź)

1. Płeć

- a) mężczyzna
- b) kobieta

2. Wiek

- a) 18-25 lat
- b) 26-30 lat
- c) 31-40 lat
- d) 41-50 lat
- e) 51-55 lat
- f) 55 i więcej lat

3. Stan cywilny

- a) kawaler
- b) panna
- c) żonaty
- d) zamężna
- e) wdowiec
- f) wdowa
- g) rozwiedziony

4. Wykształcenie

- a) podstawowe
- b) zasadnicze zawodowe
- c) średnie zawodowe
- d) średnie ogólnokształcące
- e) wyższe

5. Poprzednio wykonywana praca:

- a) pracownik fizyczny
- b) kierowca, traktorzysta
- c) sprzedawca
- d) pracownik umysłowy
- e) praca interwencyjna, roboty publiczne
- f) inna (jaka?).....

6. Okres pozostawania bez pracy:

- a) do 2 lat
- b) 3 lata
- c) 4 lata
- d) 5 lat
- e) powyżej 5 lat

7. Pozycja małżonka

- a) rencista
- b) emeryt
- c) bezrobotny
- d) pracuje
- e) nie pracuje

8. Skład rodziny

A. Gospodarstwo domowe z: (*podkreśl*)

- a) dziećmi na utrzymaniu
- b) pracującymi

- c) emerytami lub rencistami
 - d) bezrobotnymi
- B. Liczba osób w gospodarstwie: *(wpisz liczbę)*
- a) dzieci na utrzymaniu.....
 - b) osoby pracujące.....
 - c) bezrobotni.....
 - d) emeryci i renciści.....
- 9. Czy korzysta Pan(i) z zasiłku dla bezrobotnych:**
- a) tak
 - b) nie
- 10. Czy otrzymuje Pan(i) pomoc z opieki społecznej:**
- a) tak
 - b) nie

Załącznik nr 11

Bilans otwarcia 31.12.1998 r.
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym
w latach 1998 i 2005 (stan na 31.12.2005)

	powiat ogółem	Choszczno	Bierzwnik	Drawno	Krzęcin	Pelczyce	Recz
powierzchnia w km kw.	1.328 1.328	247 247	239 239	321 321	140 140	201 201	180 180
sołectwa	85	19	15	11	8	19	13
miejsowości	218	45	42	49	26	32	24
ludność ogółem	51.156 50.149	22.659 22.258	4.909 4.845	5.750 5.348	4.031 3.829	8.127 8.115	5.680 5.754
na 1 km kw.	38,5 38,0	91,7 90,0	20,5 20,0	17,9 17,0	28,8 27,0	40,4 40,0	31,6 32,0
w wieku przedprodukcyjnym	14.652 11.420	6.328 4.891	1.336 1.088	1.610 1.231	1.197 906	2.464 1.921	1.717 1.383
w wieku produkcyjnym	30.116 32.037	13.732 14.536	2.809 2.978	3.345 3.355	2.292 2.373	4.666 5.149	3.272 3.646
w wieku poprodukcyjnym	6.388 6.692	2.599 2.831	764 779	795 762	542 550	997 1.045	691 725
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 1000 osób w wieku produkcyjnym średnia dla powiatu w 1998 – 52,5 %	56,5 %	53,1 %	62,7 %	59,4 %	61,4 %	57,6	57,8

Załącznik nr 12

**Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych
w powiecie choszczeńskim**

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	pow. użytków rolnych w ha	w %		wojew. w %	
			liczba gosp.	pow. użytków realnych	liczba gosp.	pow. użytków realnych
ogółem	3.252	56.302	100,0	100,0	100,0	100,0
0 - 1	1.397	552	43,0	1,0	41,5	1,1
1 - 2	446	619	13,7	1,1	15,4	1,5
2 - 5	334	1.023	10,3	1,8	13,6	3,0
5 - 10	268	1.948	8,2	3,5	9,4	4,9
10 - 15	249	3.066	7,7	5,4	6,6	5,7
15 - 20	151	2.594	4,6	4,6	3,9	4,7
20 - 30	146	3.590	4,5	6,4	3,6	6,2
30 - 50	96	3.628	3,0	6,4	2,6	6,7
50 i więcej	165	39.282	5,0	69,8	3,4	66,1

Źródło: Obliczenia własne na podstawie NSPLiM PSR 2002, *Systematyka i charakterystyka gospodarstw rolnych*, US Szczecin 2003

gospodarstwa ogółem	3.252
gospodarstwa rolne powyżej 1 ha	1.855
gospodarstwa indywidualne	2.435
gospodarstwa, których kierujący jest jednocześnie użytkownikiem	2.375
gospodarstwa rolne ogółem	2.457

Załącznik nr 13

Państwowe jednostki produkcyjne rolnictwa przejęte do zasobu własności rolnej Skarbu Państwa w powiecie choszczeńskim

<i>Lp.</i>	<i>Pełna nazwa jednostki</i>	<i>skrót nazwy</i>	<i>miejsowość</i>	<i>gmina</i>	<i>liczba przejętych pracowni- ków</i>	<i>pow. ogólna w ha</i>
1/473	Państwowe Przedsiębiorstwo Gosp. Rolnej	PPGR	Bukwica	Pełczyce	23	512
2/1467	Państwowe Przedsiębiorstwo Gosp. Rolnej	PPGR	Jarosławsko	Pełczyce	103	2.070
3/1416	Państwowy Ośrodek Hodowli Zarodowej	POHZ	Lubiana	Pełczyce	347	3.905
4/1422	Państwowe Przedsiębiorstwo Gosp. Rolnej	PPGR	Miełęczin	Krzęczin	491	7.645
5/1435	Państwowe Przedsięb. Gosp. Rolnej	PPGR	Pełczyce	Pełczyce	152	2.448
6/1439	Państwowe Przedsiębiorstwo Gosp. Rolnej	PPGR	Przekolno	Pełczyce	74	1.113
7/1448	Państwowe Przedsiębiorstwo Gosp. Rolnej	PPGR	Sarnik	Pełczyce	62	1.721
8/1459	Państwowe Przedsiębiorstwo Gosp. Rolnej	PPGR	Sulibórz	Recz	11	1.681
9/1466	Państwowe Przedsiębiorstwo Gosp. Rolnej	PPGR	Święciechów	Drawno	74	1.584
10/1476	Państwowe Przedsiębiorstwo Gosp. Rolnej	PPGR	Wierzchowo	Pełczyce	28	608

Załącznik nr 14

Powierzchnia, ludność oraz lokaty gmin powiatu choszczeńskiego
(stan w roku 2006)

Wyszczególnienie	pow. w ha	Ludność		lokata krajowa wg	
		ogółem	na 1 km kw.	powierzchni	ludności
1. Gminy wiejskie					
Bierzwnik	23.905	4.845	20	208	1.788
Krzęcin	14.027	3.829	27	789	2.054
2. Gminy miejsko-wiejskie					
Choszczno	24.628	22.258	90	189	275
miasto	958	15.743	1.643	542	289
obszar wiejski	23.670	6.515	28	x	x
Drawno	32.087	5.348	17	77	1.646
miasto	503	2.400	477	683	788
obszar wiejski	31.584	2.948	9		
Pelczyce	20.071	8.115	40	343	1.081
miasto	1.307	2.697	206	435	761
obszar wiejski	18.764	5.418	29		
Recz	18.034	5.754	32	450	1.543
miasto	1.230	3.010	245	458	727
obszar wiejski	16.804	2.744	16		
3. powiat choszczeński	132.752	50.149	38	60	245

Źródło: *Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2006 r.*, GUS Warszawa 2006 r.

(Według stanu z 1 stycznia 2006 r. w Polsce było 16 województw, 314 powiatów, 65 miast na prawach powiatu, 2.478 gmin, w tym 582 gminy miejsko-wiejskie i 1.589 gminy wiejskie oraz 889 miast)

**Gospodarstwa rolne według prowadzonej działalności gospodarczej
w powiecie choszczeńskim**

Wyszczególnienie	Ilość	%	Województwo %
gospodarstwa rolne ogółem	3.252	100,0	100,0
gospodarstwa prowadzące działalność gospodarczą razem	2.465	78,8	71,3
gospodarstwa prowadzące działalność:			
- wyłącznie rolniczą	2.162	66,5	54,6
- rolniczą i pozarolniczą	295	9,1	9,8
- wyłącznie pozarolniczą	107	3,3	7,0
gospodarstwa nie prowadzące działalności gospodarczej	688	21,2	28,7

Źródło: obliczenia własne, *Statystyka i charakterystyka gospodarstw rolnych, województwo zachodniopomorskie*, US Szczecin 2003

Załącznik nr 16**Charakterystyka struktury użytkowania gruntów
na terenie powiatu choszczeńskiego w latach 1999-2007 (ha)**

	pow. ogólna	użytki rolne	tereny leśne	pozostałe
rok 1999	132.795	66.587	49.630	16.578
rok 2007	132.867	66.312	52.041	14.514
różnica	72	275	2.411	2.064

Źródło: Opracowanie własne

Załącznik nr 17

**Gospodarstwa rolne wg poziomu wykształcenia rolniczego osoby kierującej
w powiecie choszczeńskim**
(w liczbach bezwzględnych i %)

Wyszczególnienie	Ilość	%	Wskaźnik dla województwa
gospodarstwa rolne, których kierujący posiada wykształcenie rolnicze ogółem	2.457	100,0	100,0
w tym:			
- wyższe	64	2,6	2,4
- policealne	8	0,3	0,2
- średnie zawodowe	187	7,6	7,6
- zasadnicze zawodowe	219	8,9	8,3
- kurs rolniczy	549	22,3	25,1
gospodarstwa, których kierujący nie posiada wykształcenia rolniczego	1.430	58,2	56,4

Źródło: obliczenie własne, Statystyka i charakterystyka gospodarstw rolnych województwa zachodniopomorskiego, US Szczecin 2003

Powiat choszczeński
Ludność wg wieku, stan na dn. 31.12.2005 r.

Ludność	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
w tym w wieku	50.149	24.935	25.214
0 - 2	1.569	764	805
3 - 6	2.048	1.079	969
7 - 12	3.827	1.964	1.863
13 - 15	2.364	1.222	1.142
16 - 18	2.486	1.311	1.175
19 - 24	5.440	2.836	2.604
25 - 29	3.705	1.926	1.779
30 - 39	6.324	3.273	3.051
40 - 49	7.496	3.801	3.695
50 - 59	7.393	3.758	3.635
60 - 64	1.715	805	910
65 i więcej	5.782	2.196	3.586

Źródło: Obliczenie własne na podstawie danych statystycznych, Rocznik statystyczny – województwo zachodniopomorskie, US Szczecin, 2007

Załącznik nr 19

Użytkowanie gruntów wg gmin administracyjnych w 1989 r. (ha)

Wyszczególnienie	Pow. ogółem	W tym użytki rolne					Lasy	Pozostałe grunty
		razem	grunty leśne	sady	łąki	pastwiska		
Choszczno %	958 100,0	493 51,5	360	9	107	17	1 0,1	464 48,4
Drawno %	503 100,0	154 30,6	113	-	28	13	9 1,8	340 67,6
Pełczyce %	1.307 100,0	1.019 78,0	961	3	20	35	35 2,7	253 19,3
Recz %	1.239 100,0	862 69,6	616	3	146	97	95 7,7	282 22,7
tereny miejskie razem %	4.007 100,0	2.528 63,1	2.050	15	301	162	140 3,5	1.339 33,4
Choszczno %	23.695 100,0	16.858 71,1	14.163	63	1.698	934	3.615 15,3	3.222 13,6
Drawno %	31.606 100,0	7.165 22,7	5.829	10	948	378	21.042 66,6	3.399 10,7
Pełczyce %	18.774 100,0	13.074 69,6	11.434	48	880	712	3.695 19,7	2.005 10,7
Recz %	16.774 100,0	9.148 54,5	7.916	11	860	361	5.875 35,0	1.751 10,5
Bierzwnik %	23.892 100,0	8.564 35,8	6.516	30	1.538	480	12.220 51,2	3.108 13,0
Krzęcin %	14.047 100,0	9.250 65,9	8.309	20	561	360	3.043 21,7	1.754 12,4
tereny wiejskie %	128.888 100,0	64.159 49,7	54.167	182	6.485	3.325	49.490 38,4	15.239 11,8
razem powiat %	132.795 100,0	66.587 50,1	56,217	197	6.786	3.387	49.630 37,4	16.578 12,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie: Podstawowe dane statystyczne według miast i gmin za 1989 r., WUS Gorzów Wielkopolski 1990, danych WBGiTR Gorzów 1990 r.

Załącznik nr 20**Struktura użytków rolnych w powiecie choszczeńskim**

	<i>użytki rolne</i>	<i>90 + S</i>	<i>%</i>
Choszczno	17.751	14.599	84,1
Drawno	7.319	5.952	81,3
Pełczyce	14.093	12.446	88,3
Recz	10.010	8.546	86,4
Bierzwnik	8.564	6.546	76,4
Krzęcin	9.250	8.329	90,0
powiat razem	66.987	56.418	84,4

Źródło: Opracowanie własne